

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อสาธารณะ
ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวพอลักษณ์ ปาณะดิษ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3924-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COST-BENEFIT ANALYSIS AND BREAK-EVEN POINT OF THE PUBLIC SERVICE
OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RADIO BROADCASTING STATION

Miss Porlucksana Panadis

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Academic Year 2003

ISBN : 974-17-3924-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อสาธารณะ
ของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย นางสาวพอลักษณ์ ปาณะดิษ
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

_____ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปนัดดา ธนสถิตย์)

_____ อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

_____ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิสรา ศานติศาสตร์)

พอลักษณ์ ปาณะดิษ : การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการบริการเพื่อสาธารณะ ของ
สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (COST-BENEFIT ANALYSIS AND BREAK-EVEN
POINT OF THE PUBLIC SERVICE OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RADIO
BROADCASTING STATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี, 202 หน้า. ISBN 974-17-3924-9.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะ
โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการ
เพื่อสาธารณะของทางสถานี โดยทำการศึกษาโครงสร้างต้นทุนประเภทต่างๆ ทั้งต้นทุนการผลิต ต้นทุนการดำเนินงาน
โครงสร้างค่าใช้จ่าย แหล่งที่มาของรายได้ ประเภทของผลประโยชน์หรือผลได้ที่ทางสถานีได้รับ รวมถึงรูปแบบ
ในการให้บริการแก่สาธารณะ โดยใช้ข้อมูลของปี พ.ศ.2535-2545 เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ และใช้เป็นพื้นฐาน
ในการตั้งสมมติฐานทางการเงินสำหรับประมาณการรายได้-ต้นทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในอีก 10 ปีข้างหน้า และ
ใช้ข้อมูลปี 2545 เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และการวิเคราะห์
ค่าเสียโอกาส ซึ่งในการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ จะใช้วิธีการหามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและผลได้ เพื่อนำไปหามูลค่า
ปัจจุบันสุทธิและอัตราส่วนผลได้ต่อทุนของโครงการ อัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณ คือ ร้อยละ 5 ต่อปี ส่วนการ
วิเคราะห์จุดคุ้มทุน จะแบ่งเป็น การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแบบปรกติ และการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุน
ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ซึ่งในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแต่ละวิธีนั้น ยังสามารถแบ่งแยกย่อยได้อีก 6 กรณี ตามประเภท
ของหน่วยงานที่ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศ และตามวันเวลาในการออกอากาศ ดังนี้คือ กรณีที่ 1 ให้หน่วยงาน
ภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กรณีที่ 2 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์-
อาทิตย์ กรณีที่ 3 สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กรณีที่ 4 สถานีวิทยุ
จุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ กรณีที่ 5 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ
ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในช่วงวันจันทร์-ศุกร์
ในปัจจุบัน และกรณีที่ 6 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ
ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ในปัจจุบัน สำหรับการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาสนั้น
คำนวณจากรายได้ที่อาจเกิดขึ้นจากแต่ละวิธีที่ได้ดำเนินการออกอากาศ และรายได้จากการใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์

ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุน-ผลได้ ของการดำเนินงานในโครงการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 15,008,021.26 บาท และมีอัตราส่วนผลได้ต่อทุน เท่ากับ 1.05 ซึ่งหมายความว่า ผลได้
ที่ได้รับจากโครงการมากกว่าเงินลงทุนที่เสียไป หรือเงินทุน 1 บาท ให้ผลได้เท่ากับ 1.05 บาท จึงคุ้มค่ากับการลงทุน
ส่วนการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน จากการเปรียบเทียบทั้ง 6 กรณี พบว่าหากสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา
ออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์แล้ว จะช่วยทำให้สถานีถึงจุดคุ้มทุนเร็วที่สุด และจากการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส
พบว่า กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ใช้สัดส่วนเวลาออกอากาศเช่นเดียวกับของสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
จะเสียค่าเสียโอกาสมากที่สุด

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2546

4485236328 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORD : COST-BENEFIT/BREAK-EVEN POINT/PUBLIC SERVICE/CHULALONGKORN UNIVERSITY RADIO STATION

PORLUCKSANA PANADIS : COST-BENEFIT ANALYSIS AND BREAK-EVEN POINT OF THE PUBLIC SERVICE OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RADIO BROADCASTING STATION.

THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. JUMPHOL RODKHUMDEE, 202 pp. ISBN : 974-17-3924-9.

This research is based on quantitative and qualitative aspects. The purpose of this research is to study economic structure of Chulalongkorn University radio station, to analyze cost-benefit and break-even point of its public service. Cost structures are taken into considerations, i.e. production cost, management cost, expenditures, source of income, various types of benefits or privileges gained, including different forms of public service rendered. Data gathered during 1992-2002 are taken for the analysis and used for financial situation forecast especially on the income-cost of the station in the next 10 years. Data in 2002 are used for break-even point analysis.

The analysis is divided into different sections to cover cost-benefit analysis, break-even point analysis and opportunity cost analysis. Cost-benefit analysis is by calculations of present value of cost and benefit and present value and benefit-cost ratio. The discount rate used in the calculation is 5 percent per annum. The break-even point analysis is divided into normal break-even point, break-even point without depreciation value and break-even point with cost forecasted included. Each type of break-even point analysis is still divided into 6 cases according to production units and broadcasting schedules, i.e. Case No.1 : Time rental to outside party from Monday-Friday, Case No.2 : Time rental to outside party from Saturday-Sunday, Case No.3 : Own production for broadcasting from Monday-Friday, Case No. 4 : Own production for broadcasting from Saturday-Sunday, Case No.5 : Time rental to outside party in 9.3% according to total broadcasting time, present ratio that outside party rent broadcasting time from Chulalongkorn University radio station from Monday-Friday, and Case No.6 : Time rental to outside party in 9.3% according to total broadcasting time, present ratio that outside party rent broadcasting time from Chulalongkorn University radio station from Saturday-Sunday. For opportunity cost analysis, calculations are made by taking income possibly earned from each broadcasting case and income from assets utilization.

The findings indicated that the net present value of project management of Chulalongkorn University radio station is Baht 15,008,021.26 and benefit-cost ratio is 1.05 which means that the project must earn more than the amount invested. This shows that every Baht 1 investment should gain Baht 1.05 to be worthwhile. Comparing with 6 cases, Time rental to outside party from Saturday - Sunday is the best procedure to reach break-even point most rapidly. However, Time rental to outside party in same ratio with Ratchamonkol institute radio station will lead to big loss of opportunity cost.

Department	Mass Communication	Student's signature.....
Field of study	Communication Arts	Advisor's signature.....
Academic year	2003	

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อ สาธารณะของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้คอยชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาที่ดีอย่างเป็นกันเอง คอยกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีแรงฮึดที่จะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัว ตลอดระยะเวลา กว่า 1 ปี ที่ท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาของท่านที่มีต่อ นิสิตคนหนึ่งมาก ท่านสละเวลาและยินดีให้คำปรึกษาในทุกเรื่องด้วยรอยยิ้ม ท่านคอยถามไถ่เสมอว่า “พอลักขณ์ เธอทำวิทยานิพนธ์ไปถึงไหนแล้ว” ซึ่งผู้วิจัยเองรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างมาก และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ศานติศาสน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการสื่อสารมวลชนที่ได้ ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในภาควิชาการสื่อสารมวลชนที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของสถานีวิจัยจุฬาฯ ที่สละเวลาให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และสอบถามเรื่องราวต่างๆครั้งแล้วครั้งเล่า ผอ.พนิดา และพี่วรรณ ผู้บังคับบัญชาที่เปิดโอกาสให้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ พี่อริยะ พี่ชัย และวิภู ที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี พี่ๆ เพื่อนๆ รวมถึงเพื่อนร่วมงาน และผู้ใกล้ชิดทุกคน ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมา เพื่อฟันฝ่าอุปสรรคและมูมานะที่จะทำวิจัยต่อไป

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อวิชัย คุณแม่พวงเพชร ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษา ของลูกมาโดยตลอด คอยให้กำลังใจ ถามไถ่ด้วยความเป็นห่วง ขอขอบคุณ น้องโก้ น้องหนูก้อย น้องชายและน้องสาวที่คอยให้ความช่วยเหลือพี่สาวคนนี้ในทุกๆเรื่อง คุณประโยชน์ใดๆที่ผู้อ่านได้รับ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณแม่พวงเพชร ปาณะดิษ ผู้รอคอยเห็นความสำเร็จของลูกในครั้งนี้น่ามากที่สุด “ลูกทำสำเร็จแล้วนะคะ คุณแม่” และ หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า แก่ผู้วิจัยท่านอื่นๆต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญกราฟ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ

บทที่

1.	ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ปัญหานำวิจัย.....	6
	วัตถุประสงค์.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	ข้อสันนิษฐาน.....	6
	นิยามศัพท์.....	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2.	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับต้นทุน ผลได้ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน ค่าเสื่อมราคา และจุดคุ้มทุน.....	9
	แนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์.....	18
	แนวคิดการกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ.....	19
	ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตสื่อ.....	22
	ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อมวลชน.....	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3.	ระเบียบวิธีวิจัย.....	35
	แหล่งข้อมูล.....	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
	การนำเสนอข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.	ลักษณะการดำเนินงานในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยจุฬาฯ.....40
	ประวัติสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....40
	การจัดการและบริหารองค์กร.....43
	การจัดผังรายการ.....54
	ผังรายการประจำเดือนมิถุนายน 2545.....62
	ประเภทและรูปแบบรายการ.....66
	การบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยจุฬาฯ.....79
	การเปลี่ยนแปลงและวิถีทางธุรกิจ.....82
5.	โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ.....88
	โครงสร้างค่าใช้จ่าย.....88
	โครงสร้างต้นทุน.....90
	แหล่งที่มาของรายได้.....98
	ปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดรายได้.....105
	สรุปโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ.....108
6.	การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ของสถานีวิทยจุฬาฯ.....114
	ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....114
	ผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....123
	มูลค่าปัจจุบันสุทธิ.....127
	อัตราส่วนผลได้ต่อทุน.....129
	จุดคุ้มทุน.....134
	การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน.....135
	การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแบบปรกติ.....143
	การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต.....157
	การวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส.....167

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

7. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	174
รายการอ้างอิง.....	192
ภาคผนวก.....	194
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่		หน้า
4.1	รูปแบบเนื้อหารายการ วันเวลาออกอากาศ ความยาวรายการ ผู้ผลิตและผู้ดำเนินรายการ ของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	68
5.1	เปรียบเทียบการใช้ห้องบันทึกเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯประจำปี พ.ศ.2545.....	97
5.2	อัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงเฉลี่ยของสถานีวิทยุจุฬาฯ (ชั่วโมง/เดือน).....	98
6.1	ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	121
6.2	ผลได้ที่สามารถวัดค่าได้จากการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	124
6.3	มูลค่าปัจจุบันของผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	125
6.4	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	126
6.5	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	128
6.6	อัตราส่วนผลได้ต่อทุนของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	129
6.7	ปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ระหว่างปี 2543-2545.....	136
6.8	ปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ระหว่างปี 2543-2545.....	136
6.9	การแบ่งเวลาในการผลิตรายการออกอากาศ.....	137
6.10	รายได้จากการให้เช่าเวลาออกอากาศ (วันจันทร์-ศุกร์).....	138
6.11	รายได้จากการให้เช่าเวลาออกอากาศ (วันเสาร์-อาทิตย์).....	138
6.12	รายได้สูงสุดจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันจันทร์-ศุกร์).....	138
6.13	รายได้สูงสุดจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันเสาร์-อาทิตย์).....	139
6.14	รายได้จริงจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันจันทร์-อาทิตย์).....	140
6.15	รายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% (วันจันทร์-ศุกร์).....	140
6.16	รายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% (วันเสาร์-อาทิตย์).....	141
6.17	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	144

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่

6.18	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	145
6.19	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	147
6.20	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	148
6.21	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	150
6.22	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% ในช่วงวันเสาร์หรืออาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	151
6.23	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ออกอากาศ ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์.....	153
6.24	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศเอง ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์.....	153
6.25	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ออกอากาศ 9.3 % ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์.....	154
6.26	จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณีให้ หน่วยงาน ภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ.....	159
6.27	จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณี สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง.....	161
6.28	จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณี สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3%	162
6.29	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิด ในอนาคต.....	162
6.30	อัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการโดยประมาณ.....	164
6.31	เปรียบเทียบระหว่างอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการโดยประมาณ กับอัตราส่วน ของรายการประเภทต่างๆของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	165

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่

6.32	จุดคุ้มทุน กรณีคิดรวมอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ ในช่วงเวลา วันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ปี 2545.....	165
6.33	เปรียบเทียบสัดส่วนเวลาการออกอากาศ.....	168
6.34	ประมาณการรายได้ กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ อย่างเต็มที่ ร้อยละ 100.....	169
6.35	ประมาณการรายได้ กรณีสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ดำเนินการผลิตรายการเอง แบบเต็มที่ ร้อยละ 100.....	169
6.36	ประมาณการรายได้ กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับ สถานีวิทยุราชมงคล.....	170
6.37	ประมาณการรายได้ กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศตามปกติของสถานี แต่มีการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์รายการโฆษณาอย่างเต็มที่.....	171
6.38	เปรียบเทียบค่าเสียโอกาส.....	171
6.39	สัดส่วนค่าเสียโอกาสในการให้เช่าห้องบันทึกเสียง.....	172
6.40	ต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้สินทรัพย์.....	173

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญกราฟ

หน้า

กราฟที่

6.1	ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	117
6.2	ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	118
6.3	ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	119
6.4	ประมาณการการลงทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ.....	120
6.5	ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	122
6.6	กำไรสุทธิในการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2545.....	131
6.7	กำไรสะสมในการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2545.....	132
6.8	สัดส่วนต้นทุนการออกอากาศ.....	137
6.9	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	144
6.10	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	145
6.11	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	147
6.12	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	148
6.13	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ออกอากาศ 9.3% ในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545.....	150
6.14	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ออกอากาศ 9.3% ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545.....	152
6.15	ต้นทุนการออกอากาศ.....	153
6.16	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนแบบปรกติ ในกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออก อากาศ กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% ทั้งในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์.....	155

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

4.1	โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยจุฬาฯ ปี 2535 – 2540.....	47
4.2	โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยจุฬาฯในปัจจุบัน (ปี 2545).....	49
4.3	สัดส่วนรายการแบ่งตามลักษณะผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยจุฬาฯ ปี 2545.....	58
4.4	สัดส่วนรายการแบ่งตามประเภทหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิต รายการของสถานีวิทยจุฬาฯ ปี 2545.....	61
4.5	สัดส่วนรายการตามรูปแบบเนื้อหาของสถานีวิทยจุฬาฯ ปี 2545.....	67
5.1	เปรียบเทียบโครงสร้างค่าใช้จ่ายของสถานีวิทยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545.....	89
5.2	สัดส่วนเวลาการออกอากาศของสถานีวิทยราชชมงคล.....	95
5.3	สัดส่วนเวลาการออกอากาศของสถานีวิทยจุฬาฯ.....	96
5.4	สัดส่วนรายได้ของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2545.....	105
6.1	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยจุฬาฯโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะ จะเกิดในอนาคต.....	163
6.2	เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนในการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน กับจุดคุ้มทุนเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ.....	166

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศกำลังพัฒนา วิทยุกระจายเสียงถือเป็นสื่อมวลชนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้บริการสาธารณะ (Public Service) และมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 40 ที่ระบุไว้ว่า "คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ..." แสดงให้เห็นว่าภาครัฐได้คำนึงถึงความสำคัญของการใช้สื่อกระจายเสียงในการที่จะเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับประชาชนทุกระดับชั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ....(ฉบับถกฤษฎีกา) ที่กำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาในขณะนี้ ได้วางกรอบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ทั้งในด้านรายการและเทคนิค โดยกำหนดให้ภาครัฐจัดทำวิทยุและโทรทัศน์ด้านบริการสาธารณะ ภาคเอกชนทำวิทยุและโทรทัศน์เพื่อธุรกิจการค้า ส่วนภาคประชาชนนั้นให้ทำวิทยุและโทรทัศน์ในด้านการบริการชุมชน นับว่าเป็นการปรับปรุงแก้ไขสื่อวิทยุกระจายเสียงให้ทำหน้าที่บริการทางสังคม รับผิดชอบต่อสังคม และทำเพื่อประโยชน์ของสาธารณชนมากขึ้น

นอกจากนี้ Robert A. White (1994:3) ได้กล่าวถึงลักษณะของสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะว่าเป็นสถานีวิทยุที่มีคุณภาพ หมายความว่าไม่มีการนำเสนอด้านความบันเทิงแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการผลิตรายการเพื่อทำให้ผู้ฟังรับฟังแล้วเกิดการพัฒนาตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้พบกับมุมมองใหม่ๆ ให้กับชีวิตของเขา ซึ่งสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็จัดอยู่ลักษณะนี้เช่นกัน

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการบริการเพื่อสาธารณะ โดยสถานีได้ดำเนินบทบาทในการให้ความรู้และให้บริการทางวิชาการแก่ผู้ฟัง เนื้อหาของรายการส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอสาระความรู้ ความรู้ทางวิชาการ และความรู้ทั่วไป ทั้งในรูปแบบการให้ความรู้โดยตรง และการให้ความรู้ที่แฝงอยู่ในรายการต่างๆของทางสถานี ซึ่งการเป็น "สถานีวิทยุ เพื่อความรู้" นั้น ถือเป็นจุดยืนที่สำคัญของสถานีวิทยุจุฬาฯ มาโดยตลอด ส่วนการให้ความบันเทิง ทางสถานีก็ได้นำเสนอรายการเพลงในสไตล์ที่หลากหลาย โดยรายการเพลงที่เปิดมีทั้งเพลงสากล เพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่ง และเพลงคลาสสิก ซึ่งรายการดนตรีคลาสสิกนี้ ถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่สะท้อนความเป็นสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นรายการที่อยู่เคียงคู่สถานีมาตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้ง อย่างไรก็ตาม สถานีก็ยังคงจำกัดสัดส่วนของรายการบันเทิงไม่ให้มีมากเกินไป นอกจากนี้ ยังมีการนำความรู้เข้ามาสอดแทรกในรายการต่างๆ รวมทั้งสอดแทรกในรายการประเภทบันเทิง จนได้เกิดเป็นรายการประเภทสาระบันเทิงขึ้น จะเห็นได้ว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้

ทำหน้าที่เพื่อสังคมและคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะมาโดยตลอด นับตั้งแต่เริ่มมีรายการวิชาการ และรายการเพื่อการศึกษาเลยทีเดียว เพียงแต่ในระยะแรกนั้น รายการเหล่านี้ เป็นเพียงการบอกกล่าว สิ่งที่ศึกษามาได้ แต่หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงรูปแบบรายการให้นำเสนอสิ่งที่ศึกษามาได้ไปพร้อมๆ กับชี้แนะถึงวิธีการแก้ไขหรือวิธีการดำเนินการที่ถูกต้อง

ถึงแม้ว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ จะมีโครงสร้างการบริหารงานเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย โดยเมื่อแรกก่อตั้งอย่างไม่เป็นทางการนั้น สถานีวิทยุจุฬาฯ มีโครงสร้างเป็นเพียงชมรมหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับ สโมสรนิสิตจุฬาฯ อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์และคณะที่ปรึกษา สโมสรนิสิต ซึ่งยังไม่ได้มีการกำหนด แนวนโยบายและโครงสร้างองค์กรไว้อย่างชัดเจน สถานีวิทยุจุฬาฯ จึงมีสถานะเป็นเพียงสถานีวิทยุ เพื่อการทดลองเท่านั้น ต่อมาได้มีการปรับโครงสร้างการดำเนินงานอย่างเป็นทางการขึ้น โดยมีมอบหมาย ให้สำนักเลขาธิการมหาวิทยาลัย ผ่านหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

หลังจากนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสถานีวิทยุจุฬาฯ อีกครั้ง ในปี 2520 โดยแยก การดำเนินงานของสถานีออกจากหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง เปลี่ยนมาขึ้นตรงต่อฝ่ายวิชาการ เพื่อให้ สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ที่เน้นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยได้ เข้ามาควบคุมการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ผ่านทางคณะกรรมการบริหารสถานี โดยปรับปรุง โครงสร้างการบริหารงานให้เป็นระบบมากขึ้น ซึ่งต่อมาก็ได้ปรับโอนสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้เปลี่ยนมาสังกัด ฝ่ายการศึกษาต่อเนื่อง

และต่อมาในช่วงปี 2535 สถานีวิทยุจุฬาฯ ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสถานีอีกครั้ง เพื่อแก้ปัญหาระบบการบริหารงานและระบบการเงินที่ขาดความคล่องตัวและล่าช้า และให้เป็นไปตาม นโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มุ่งแสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม จึงได้มีการเปลี่ยนแปลง ลักษณะการดำเนินการของสถานีให้อยู่ในรูปของวิสาหกิจ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535 โดยถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ ซึ่งทางจุฬาฯ ก็ยังคง ควบคุมสถานีวิทยุจุฬาฯ ผ่านคณะกรรมการ 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการ บริหาร ซึ่งการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ มีโครงสร้างการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ ดังนั้นการ ดำเนินการด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี จึงเป็นไปอย่างอิสระจากระบบบัญชีผลประโยชน์ของ มหาวิทยาลัย โดยระยะเริ่มต้นจุฬาฯ ได้จัดสรรเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ล้านบาท เพื่อให้สถานีวิทยุจุฬาฯ ใช้เป็นทุนประเดิมในการดำเนินงาน ซึ่งทางสถานีฯ สามารถหารายได้เลี้ยง ตนเองได้ แต่จะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร

จนกระทั่ง ปี 2540 สถาบันวิทยุจุฬาฯ ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานอีกครั้ง ให้อยู่ในรูปวิสาหกิจเต็มรูปแบบ โดยดำเนินการในรูปวิสาหกิจของจุฬาฯ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540 ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบและระบบการบริหารงานให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น และยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ลดคณะกรรมการควบคุมดูแลเหลือเพียงชุดเดียว คือ คณะกรรมการบริหารสถานี ซึ่งประกอบด้วย อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิการบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการบริหารสถานีมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการกำหนดนโยบายและงบประมาณ รวมทั้งออกระเบียบ ประกาศ กฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อใช้กำกับดูแลสถานี โดยมีกรรมการผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบที่บริหารงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการบริหารสถานีกำหนด

ถึงแม้ว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่การบริหารจัดการงานภายในขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของสถานี การบริหารงานจึงเป็นไปอย่างอิสระ มีความคล่องตัวสูง โดยสถานีจะต้องดูแลเลี้ยงตนเอง ด้วยเหตุนี้ สถานีวิทยุจุฬาฯ จำเป็นที่จะต้องหารายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการให้สามารถคงอยู่ได้ แต่ไม่มุ่งแสวงหากำไร โดยสถานียึดมั่นในเป้าหมายดั้งเดิมของการกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ และความเป็นมืออาชีพที่จะผลิตผลงานออกมาอย่างดีที่สุด โดยคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อหาเป็นหลัก และไม่ยอมให้แรงกดดันทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถานี สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจุดยืนที่มั่นคงในการเป็น “สถานีวิทยุเพื่อความรู้” และแสดงบทบาทในการเป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะอย่างเหมาะสม วางตัวเป็นกลางในการเสนอข่าวสาร โดยนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง และอยู่ภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้กำหนด โดยสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการสนองตอบต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และภารกิจขององค์กร

วิสัยทัศน์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาที่สามารถให้ความรู้ทางวิชาการแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยรูปแบบรายการที่เหมาะสมและเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้จากคณะ/สถาบันในมหาวิทยาลัย
2. เป็นสถานีวิทยุที่สามารถส่งกระจายเสียงได้ทั้งทางอากาศ และระบบทางสาย ด้วยระบบมัลติมีเดียครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ
3. เป็นสถานีวิทยุที่มีระบบประกันคุณภาพ และมีบทบาทเป็นผู้นำสถานีวิทยุในเครือข่ายสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้กำหนดพันธกิจของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ว่า...

“...เป็นหน่วยงานวิสาหกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่ให้สามารถมีรายได้ขององค์กรเอง เพื่อเพียงพอต่อการดำเนินการและพัฒนาองค์กร โดยจะทำหน้าที่มุ่งเน้นการให้บริการทางด้านการศึกษาผ่านคลื่นวิทยุ ทั้งการเรียนการสอนในระบบและการศึกษานอกระบบ เป็นสถานีวิจัยที่สามารถสะท้อนบทบาทที่เด่นชัดในการขึ้นนำสังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

จากพันธกิจที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ ที่กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สารบันเทิง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และให้การศึกษแก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง
2. เป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารมวลชน และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตเก่ากับนิสิตปัจจุบัน และมหาวิทยาลัย
3. เป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสาธารณชน

และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีการกำหนดภารกิจหน้าที่ของสถานีวิจัยจุฬาฯไว้ ดังต่อไปนี้

1. เป็นสถานีวิจัยสถาบันการศึกษาที่มีเป้าหมายและทิศทางที่มีการวางแผนตามระบบประกันคุณภาพและเข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง
2. สามารถจัดหารายได้เพื่อเลี้ยงองค์กรได้อย่างต่อเนื่องและรักษาระดับของรายได้ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและการขยายงาน แต่มิใช่การมุ่งแสวงหากำไร
3. มีหน้าที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบัน กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่าการกระจายเสียงทางวิทยุ นั้น มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการดำเนินงานค่อนข้างสูง ปัจจัยทางด้านการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้นสถานีวิจัยจุฬาฯ จำเป็นต้องมีงบประมาณและเงินทุนเพียงพอสำหรับสนับสนุนการดำเนินงานให้สามารถอยู่รอดได้ จึงต้องมีการหารายได้เพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งรายได้หลักที่ทางสถานีได้รับนั้นก็มาจากการขายโฆษณาตนเอง โดยในปี 2545 สถานีวิจัยจุฬาฯมีส่วนแบ่งเม็ดเงินโฆษณาประมาณ 2.5 - 3 % จากเม็ดเงินโฆษณาในสื่อวิทยุที่สูงถึง 4,000 ล้านบาท จากเม็ดเงินโฆษณาในสื่อทั้งหมด 55,000 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าโฆษณานี้เป็นกลไกอย่างหนึ่งที่จะทำให้การบริหารสถานีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งก็คือ เป็นสถานี นำเสนอข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร เพื่อสังคมสู่ประชาชน

ในวันนี้ สถานีวิทยจุฬาฯ ยังคงเป็นสถานีวิทยสถาบันของสถาบันการศึกษา ที่มุ่งเน้นการให้บริการเพื่อสาธารณะ แต่อีกไม่นาน เมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) และได้แบ่งสรรความถี่แล้ว สถานีวิทยจุฬาฯ จะสามารถดำรงอยู่เพื่อให้บริการสาธารณะต่อไปได้หรือไม่ นั่นเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าศึกษา แต่ที่สำคัญที่สุด ก็คือสถานีวิทยจุฬาฯ จะต้องมีความชัดเจนและมีแนวนโยบายที่มุ่งให้บริการสาธารณะที่ชัดเจน ต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสาธารณะ ในกรณี จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งด้านแหล่งเงินทุน เงินสนับสนุนในการจัดรายการ โฆษณา เพื่อนำเงินที่ได้มาบริหารจัดการงานภายในสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การพิจารณาแบ่งสรรความถี่วิทยุกระจายเสียงซึ่งขึ้นอยู่กับ กสช. จะเป็นผู้พิจารณา

จากที่กล่าวไปทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยพบว่า สถานีวิทยจุฬาฯ เป็นสถานีวิทยสถาบันการศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานแยกออกจากระบบราชการ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การให้ความรู้แก่ประชาชน ถือเป็นสถานีวิทยที่มุ่งให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาผลกำไร แต่ก็มีหารายได้จากการขายโฆษณา ให้เช่าเวลาออกอากาศอย่างจำกัด ให้เช่าห้องบันทึกเสียงรับจ้างผลิตรายการและผลิตวิทยุทัศน์ จัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกาศ จัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์สังคม ฯลฯ สถานีวิทยมีความจำเป็นที่จะต้องหารายได้ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการให้สามารถอยู่รอดได้ ด้วยลักษณะโครงสร้างการบริหารงานที่แตกต่างจากสถานีวิทยของสถาบันการศึกษาแห่งอื่นทั่วไป เพราะสถานีวิทยจุฬาฯ มีพนักงานเป็นของตนเอง และมีการบริหารจัดการด้วยตนเองทั้งหมด โดยไม่ได้มีการให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการแต่อย่างใด สถานีวิทยจุฬาฯ จึงเป็นสถานีวิทยที่มีความน่าสนใจและน่าที่จะศึกษาว่าสามารถดำเนินกิจการให้อยู่รอดได้อย่างไร มีวิธีการหารายได้ด้วยวิธีใด จุดคุ้มทุนที่แท้จริงในการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาฯ อยู่ตรงไหน เพราะฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทย ซึ่งได้แก่ โครงสร้างต้นทุนประเภทต่างๆ ทั้งต้นทุนการผลิต และต้นทุนการดำเนินงาน โครงสร้างค่าใช้จ่าย รวมถึงประเภทของผลประโยชน์หรือผลได้ที่ทางสถานีวิทยได้รับ ทั้งผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ ซึ่งก็คือ รายได้ และผลได้ที่ไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้ ซึ่งในการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลได้ ครั้งนี้ จะทำให้ผู้วิจัยทราบถึงจุดคุ้มทุนที่แท้จริงในการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาฯ ว่ามีจุดคุ้มทุนของรายได้ รายจ่ายอยู่ตรงไหน และสถานีวิทยจะต้องบริหารจัดการด้านการเงินอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะในอนาคตถ้าสถานีวิทยจุฬาฯ ต้องบริหารในรูปแบบที่ให้บริการสาธารณะตามที่ กสช. กำหนด และจะต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองเช่นที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ จะได้ใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านรายได้ รายจ่าย ของสถานีวิทยต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. ลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯเป็นอย่างไร
2. จุดคุ้มทุนในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยจุฬาฯ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยใช้เครื่องมือทางด้านเศรษฐศาสตร์ อันได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน และจุดคุ้มทุน เพื่อช่วยในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลภายในของทางสถานี ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยโดยทั่วไป จึงใช้ข้อมูลของปี พ.ศ. 2535 - 2545 เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลของปีดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานในการตั้งสมมติฐานทางการเงิน สำหรับประมาณการรายได้ - ต้นทุนของสถานีวิทยจุฬาฯ ในอีก 10 ปีข้างหน้า และใช้ข้อมูลของปี 2545 เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนประเภทต่างๆ รวมทั้งค่าเสียโอกาส และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อสันนิษฐาน

1. โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ เปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายที่ถูกกำหนดโดยผู้บริหารมหาวิทยาลัย ซึ่งสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณะ มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ สถานีมีรายได้เป็นของตนเอง แต่ไม่มุ่งแสวงหากำไร

2. ผลได้จากการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยจุฬาฯ นั้น คุ้มค่ากับการลงทุน ถึงแม้ว่าผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินหรือรายได้ที่ได้รับ จะมีค่าไม่ถึงต้นทุนรวม และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินกิจการทั้งหมด แต่ผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าเป็นตัวเงินได้นั้นมีมูลค่ามหาศาล เพราะการได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เป็นสิ่งที่ผู้ฟังได้รับติดตัวไปตลอด นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง	<p>ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินที่ใช้ในการผลิตรายการและดำเนินกิจการของสถานีวิทยจุฬาฯ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริง ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) เช่น ค่าอุปกรณ์เครื่องมือ ตึก อาคาร - ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ วัสดุดิบต่างๆ - ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Future Cost) เช่น ค่าน้ำ ค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ และค่าส่วนกลาง
ค่าเสียโอกาส หมายถึง	<p>การเสียโอกาสที่จะได้รายได้จากการนำปัจจัยไปใช้ผลิตอย่างอื่น หรือค่าของโอกาสที่เสียไปในการที่จะได้รับอัตราค่าตอบแทนสูงสุดจากสิ่งที่ไม่ได้เลือก ซึ่งในที่นี้หมายถึง ค่าเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศ ค่าเช่าห้องบันทึกเสียง</p>
ค่าใช้จ่าย หมายถึง	<p>ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการของทางสถานี ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกขายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค ค่าล่วงเวลา ค่าตอบแทนผู้บรรยาย ค่าตอบแทนผลิตรายการ ค่าสมาชิกข่าว ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์กระจายเสียง ค่าวัสดุและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์กระจายเสียง และค่าผลิตจุลสาร มิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์ 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของทางสถานีและให้ประโยชน์ต่อสถานีในปีที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้น ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของผู้บริหารระดับต้น ซึ่งก็คือ ผู้จัดการทั่วไป และผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกบริหารทั่วไป และแผนกการตลาด และพัฒนารูธุรกิจ ค่าต่อใบอนุญาตสถานี ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าสวัสดิการพนักงาน ค่าเบี้ยประชุม/บำเหน็จ ค่าใช้จ่ายสำนักงานและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าสอบบัญชี ค่าพาหนะและเดินทาง ค่าประกันสังคม ค่าสมทบกองทุนสะสม ค่าเจรจาธุรกิจ ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ฯลฯ 3) ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดทำโครงการต่างๆของทางสถานี ทั้งในส่วนขอโครงการที่สถานีวิทยจุฬาฯดำเนินการอยู่เป็นประจำ เช่น โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย และโครงการพิเศษต่างๆ เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกอบการ โครงการจัดการแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

ผลได้ หมายถึง	ผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้แก่ ผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้หรือสามารถจับต้องได้เช่น รายได้ที่สถานีได้รับ กับผลได้ที่ไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้หรือไม่สามารถจับต้องได้ เช่น ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เป็นต้น
จุดคุ้มทุน หมายถึง	ณ จุดระดับที่การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่มีกำไรหรือขาดทุน หรือ ณ ระดับที่รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทางสถานี
โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ หมายถึง	โครงสร้างต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและดำเนินงาน โครงสร้างค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆที่ใช้ในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง แหล่งที่มาของรายได้ที่ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้รับ
สถานี หมายถึง	สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ F.M. 101.5 เมกกะเฮิรตซ์ เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณะ มีโครงสร้างการบริหารแบบวิสาหกิจ แยกออกจากระบบราชการ จึงจำเป็นต้องหารายได้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของทางสถานี ให้สามารถอยู่รอดได้ แต่จะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานีวิทยุจุฬาฯใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของทางสถานี
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับบุคคลที่สนใจในการศึกษาวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารงานแบบวิสาหกิจ มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณะ และวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุจุฬาฯ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับต้นทุน ผลได้ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน ค่าเสื่อมราคา และจุดคุ้มทุน
2. แนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์
3. แนวคิด“การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ(Public Service Broadcasting)”
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตสื่อ
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อมวลชน

1. แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับต้นทุน ผลได้ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน ค่าเสื่อมราคา และจุดคุ้มทุน

1.1 แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับต้นทุน¹

ต้นทุนตามแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ มีความหมายแตกต่างจากต้นทุนที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ต้นทุนการผลิตที่ใช้โดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนทางบัญชีนั้น หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นเนื่องจากการผลิต มีการจ่ายจริงเป็นตัวเงิน และสามารถแสดงหลักฐานเพื่อบันทึกลงบัญชีได้ ส่วนต้นทุนตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่างๆที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้าหรือต้นทุนที่มองเห็น(Explicit Cost) และค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริงหรือต้นทุนที่มองไม่เห็น(Implicit Cost) แต่จะต้องประเมินขึ้นสำหรับปัจจัยการผลิต ซึ่งผู้ผลิตเป็นเจ้าของเสียสละให้แก่การผลิตนั้น โดยมีได้รับผลตอบแทนโดยตรงเป็นตัวเงินใดๆ ต้นทุนส่วนหลังนี้เกิดจากการนำเอา

---

¹ สุรศักดิ์ บุนนาค, วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น(จุลภาค)

ปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตเป็นเจ้าของมาใช้ในการผลิต ตัวอย่างเช่น ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้ผลิตใช้สถานที่และแรงงานของตนเองในการตัดเย็บเสื้อผ้า ดังนั้นจึงไม่มีการจ่ายค่าเช่าและค่าแรงกันจริงๆ ถ้าคิดต้นทุนตามแบบบัญชี ก็จะไม่มีการจ่ายค่าใช้จ่ายสองรายการนี้รวมอยู่ด้วย แต่ถ้าในการคำนวณหาต้นทุนตามหลักเศรษฐศาสตร์ จะต้องรวมสองรายการนี้เข้าไปในต้นทุนการผลิตด้วย เนื่องจากถ้าผู้ผลิตไม่ใช้สถานที่ของตนเองดำเนินการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปแล้ว เขาย่อมได้รับค่าเช่าหากให้ผู้อื่นเช่าไปทำกิจการอย่างอื่น หรือถ้าเขาจ้างทำงานอย่างอื่น เขาก็จะได้รับค่าแรงงานเป็นการตอบแทนด้วย จึงทำให้ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มีค่าสูงกว่าต้นทุนทางบัญชี

ในวิชาเศรษฐศาสตร์เรียกต้นทุนที่มองไม่เห็นตัวตน (Implicit Cost) เพราะไม่มีการจ่ายจริงนี้ว่า “ต้นทุนค่าเสียโอกาส(Opportunity Cost)” ซึ่งหมายถึง การเสียโอกาสที่จะได้รายได้จากการนำปัจจัยไปใช้ผลิตอย่างอื่น

ดังนั้น ต้นทุนจึงแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดใหญ่ๆ คือ

ก) ต้นทุนในทางธุรกิจ (Business Cost) เป็นต้นทุนซึ่งคิดเฉพาะรายจ่ายที่เห็นได้ชัดว่ามีการจ่ายจริง(Explicit Cost)

ข) ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Cost or Full Cost) ซึ่งคิดละเอียดกว่า โดยการรวมเอาต้นทุนที่มองไม่เห็น (Implicit Cost) เข้ารวมด้วย

ต้นทุนในทางเศรษฐศาสตร์ สามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีก เป็นต้นทุนทางตรง (Direct Cost) และต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) ซึ่งในแต่ละประเภทก็แบ่งย่อยออกเป็นต้นทุนที่สามารถวัดมูลค่าในรูปตัวเงินได้ และไม่สามารถวัดได้ (Tangible and Intangible Cost)²

ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการให้บริการของสถานีวิทยจุฬาฯ ได้แก่ เงินเดือน/ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ

ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) หมายถึง ต้นทุนใดๆอันเกิดขึ้นจากผลกระทบต่อเนื่องจากการให้บริการของสถานีวิทยจุฬาฯซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ เช่น กรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานีวิทยจุฬาฯ หากต้องการให้มีการถ่ายทอดเสียงกิจกรรมสำคัญของทางมหาวิทยาลัย สถานีก็ต้องมีเจ้าหน้าที่แผนกรายการไปทำหน้าที่บรรยายกิจกรรมนั้นๆ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่แผนกเทคนิคจะต้องนำเครื่องถ่ายทอดเสียงไปติดตั้ง เพื่อความคมชัดในการส่งกระจายเสียง

---

² ไกรยุทธ ธีรตยา คีรินทร์, เศรษฐศาสตร์การตัดสินใจทางสังคม-หลักการวิเคราะห์เชิงผลได้ผลเสีย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2527), หน้า 31

โดยทั่วไปการคำนวณต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับผลผลิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ³

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต (อย่างน้อยในระยะสั้น) เช่น ต้นทุนตึกอาคาร เครื่องส่งกระจายเสียง เสาอากาศ เป็นต้น ซึ่งเมื่อสร้างขึ้นหรือซื้อมาครั้งหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ

ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนผลผลิตโดยตรงแต่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิตได้ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ถ้าผลิตเกินจำนวนหนึ่งจะต้องมีค่าล่วงเวลา หรือจ้างเพิ่มขึ้น แต่ถ้าผลิตไม่เกินสมรรถภาพแล้ว ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็จะไม่เพิ่มขึ้น

ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิตคือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ค่าม้วนเทปบันทึกเสียง เป็นต้น

ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost) หมายถึง ต้นทุนรวม ทั้งต้นทุนคงที่ กึ่งคงที่ และต้นทุนเปลี่ยนแปลง ต้นทุนทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเมื่อผลิตเพิ่มขึ้น แต่อัตรากำไรเพิ่มจะไม่คงเดิม คือ จะเพิ่มขึ้นน้อยในตอนแรกที่เพิ่มผลผลิต เพราะเกิดการประหยัดต่อขนาดการผลิต แต่เมื่อผลผลิตเพิ่มมากขึ้นเกินระดับหนึ่ง ต้นทุนทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง เนื่องจากเกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดการผลิต

1.2 แนวคิดด้านผลได้

ผลได้โดยตรง (Direct Benefit) หรือผลได้ปฐมภูมิ (Primary Benefit) หมายถึง ผลประโยชน์ของการดำเนินงานที่เป็นวัตถุประสงค์โดยตรงของกิจการนั้น สำหรับวัตถุประสงค์หลักของสถานีวิทยุจุฬาฯ คือ การให้ความรู้แก่ผู้ฟัง ซึ่งเป็นการบริการเพื่อสาธารณะ โดยไม่มุ่งแสวงหากำไร ดังนั้นผลได้โดยตรงจะมี 2 ประเภท คือ ผลได้ทางตรงที่วัดมูลค่าได้ (Direct and Tangible Benefit) ซึ่งสามารถวัดค่าในรูปตัวเงิน และผลได้ทางตรงที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ (Direct and Intangible Benefit) คือ ผลได้ทางตรงที่ไม่สามารถวัดมูลค่าออกมาในรูปตัวเงินได้ ผลได้ทางอ้อม (Indirect Benefit) หรือ ผลได้ทุติยภูมิ (Secondary Benefit) หมายถึง ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ของการให้บริการ ซึ่งมีทั้งผลได้โดยอ้อม ที่สามารถวัดมูลค่าได้ และไม่สามารถวัดมูลค่าได้

³ สมคิด แก้วสนธิ, ภิรมย์ กมลรัตนกุล, เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข : การวิเคราะห์และประเมินผลบริการสาธารณสุข (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 144

1.3 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value method หรือ NPV)

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ คือ ผลรวมของผลตอบแทนที่ปรับค่าของเวลาแล้วของโครงการ อันเป็นผลมาจากอายุการใช้งานของโครงการ เช่น ถ้าโครงการมีอายุการใช้งาน 10 ปี จะทำให้ต้นทุนและผลได้ ในอนาคตมีความสำคัญในการวิเคราะห์ด้วย เพราะจะไม่ทราบว่ามีมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและผลได้จะเป็นเท่าไรในอนาคต และในทำนองเดียวกันมูลค่าในอนาคตของต้นทุนและผลได้จะเป็นเท่าใดในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการหามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและผลได้ในแต่ละปี

การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิจากการลงทุน จะคำนวณหาโดยการนำต้นทุนและผลได้ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีมาปรับด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ที่เป็นอัตราส่วนลดของโครงการนี้

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$PV(B_t) = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}$$

$$PV(C_t) = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}$$

ดังนั้น

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}$$

หรือ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^t}$$

โดย t = ปีของโครงการมีค่า 1,2,...n

n = อายุของโครงการ

B_t = ผลได้ในปีที่ t

C_t = ต้นทุนในปีที่ t

i = อัตราส่วนลด

NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ

ถ้าค่าของ NPV มีค่ามากกว่า 0 หรือเป็นบวก หมายความว่าโครงการนี้น่าจะลงทุน เพราะอย่างน้อยก็คุ้มกับอัตราส่วนลด และจะมีผลได้สุทธิเพิ่มขึ้นอีก

ถ้าค่าของ NPV มีค่าน้อยกว่า 0 หรือมีค่าเป็นลบ แสดงว่าการลงทุนตามโครงการนี้จะไม่คุ้มค่ากับอัตราส่วนลด จึงไม่น่าลงทุน

1.4 อัตราส่วนผลได้ต่อทุน (Benefit-cost ratio หรือ B/C ratio)

เป็นวิธีการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการลงทุนของโครงการ โดยการนำมูลค่าปัจจุบันของผลได้และมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนมาเปรียบเทียบกันในรูปแบบของสัดส่วน คือ B/C

ถ้าหากค่าของ B/C ratio นี้มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1 ก็หมายความว่า ผลได้ที่ได้รับจากโครงการอย่างน้อยมีค่าเท่ากับเงินลงทุนที่เสียไป คือเท่ากับ 1 และถ้ามากกว่า 1 แสดงว่าผลตอบแทนที่ได้รับมีค่ามากกว่าเงินลงทุนที่ได้ลงทุนไป โครงการนั้นมีความเหมาะสมที่จะลงทุน

และถ้าหาก B/C ratio มีค่าน้อยกว่า 1 โครงการนั้นไม่น่าจะลงทุน เพราะมูลค่าปัจจุบันของผลได้มีค่าน้อยกว่า 1 หน่วย ของมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน แสดงว่าผลได้ที่ได้รับมีค่าน้อยกว่าเงินลงทุน

อัตราส่วนผลได้ต่อทุน จะแสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนต่อทุนหนึ่งหน่วยของโครงการที่กำลังศึกษา โดยหาได้จากอัตราส่วนระหว่างผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของผลได้กับผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนของโครงการที่ทำการศึกษาอยู่

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\text{B/C ratio} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}}$$

โดย t = ปีของโครงการมีค่า 1,2,...n

n = อายุของโครงการ

B_t = ผลได้ในปีที่ t

C_t = ต้นทุนในปีที่ t

i = อัตราส่วนลด

การที่ผู้วิจัยเลือกใช้หลักเกณฑ์การวัดการลงทุนทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมานี้ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่สามารถคำนวณได้ไม่ยาก สามารถวัดค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ และหลักเกณฑ์ B/C ratio ยังสามารถบอกถึงผลตอบแทนต่อทุน 1 หน่วย ว่ามีมากน้อยเพียงใด

อัตราส่วนลด (Discount Rate)

อัตราส่วนลด มีบทบาทสำคัญมากในการวิเคราะห์การตัดสินใจลงทุนของโครงการ เพราะมูลค่าปัจจุบันของผลได้สุทธิมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนลดมาก ดังนั้นอัตราส่วนลดของการวิเคราะห์โครงการทางด้านเศรษฐศาสตร์จึงควรจะเป็นค่าเสียโอกาสของเงินทุน

ค่าเสียโอกาสของเงินทุน (Opportunity Cost of Capital) โดยทั่วไปแล้ว ค่าเสียโอกาสหรืออัตราผลตอบแทนที่ต้องสูญเสียไป เมื่อนำเงินไปลงทุนในโครงการใดโครงการหนึ่ง ดังนั้นในการคิดอัตราส่วนลด หรือค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในกิจการของสถานีวิทยจุฬาฯ จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ตามที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศใช้ ย้อนหลังไป 10 ปี คือ ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ.2536-2545 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี เพื่อที่จะสามารถคาดการณ์แนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเที่ยงตรงยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในช่วงหลังจากเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจขึ้นนั้น ภาวะเศรษฐกิจมีความผันผวนเป็นอย่างมาก ภาวะดอกเบี้ยเงินฝากในประเทศมีอัตราที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วงระหว่างปี 2541-2544 แต่ภายหลังจากปี 2544 ภาวะดอกเบี้ยเงินฝากก็ได้ปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน ด้วยเหตุผลนี้เอง จึงจำเป็นต้องใช้ค่าเฉลี่ยของดอกเบี้ยเงินฝากประจำในระยะยาว เพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้นนั่นเอง

อายุของโครงการ (Project Life)

อายุของโครงการ หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่โครงการให้ผลได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุทางกายภาพของปัจจัยประเภททุนของโครงการ⁴ ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาค้นทุนและผลได้ของสถานีวิทยจุฬาฯ โดยเริ่มประมาณการตั้งแต่ว่าปี พ.ศ.2545 และต่อไปอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการกระจายเสียงของสถานีวิทยจุฬาฯ บางอย่างนั้น ไม่สามารถบำรุงรักษาได้ตลอดอายุการใช้งานของการดำเนินกิจการ เพราะค่าใช้จ่ายสูงเกินไป ในการศึกษาจะเห็นได้ว่าอายุการใช้งานของอุปกรณ์เครื่องมือแต่ละชนิดไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการใช้งาน ความคงทน การบำรุงรักษา ฯลฯ และเมื่อครบกำหนดอายุการใช้งานซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทต่าง ๆ แล้ว จะมีการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ มาทดแทนตลอดอายุของโครงการ

⁴ประสิทธิ์ ตงยงศิริ, การวิเคราะห์และประเมินโครงการ(Project Analysis and Appraisal).

1.5 การคิดค่าเสื่อมราคา

การคำนวณหาต้นทุน จะใช้หลักการคิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินทางการบัญชีมาใช้ ซึ่งมีปัจจัยในการคิด 3 ประการ คือ⁵

- ก. ต้นทุน (Cost)
- ข. อายุการใช้งานโดยประมาณ (Estimated Life)
- ค. ราคาซาก (Salvage or Scrap or Residual Value)

การคิดค่าเสื่อมราคา มี 3 วิธี คือ

- ก. วิธีเส้นตรง (Straight – Line Method)
- ข. วิธีคิดตามหน่วยงาน (Production Method)
- ค. วิธีคิดจากยอดที่ลดต่ำลงตามลำดับ (Declining – Amount Method)

ในการคิดคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์ จะใช้วิธีการคิดคำนวณค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight – Line Method) เพราะเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากในการคิดค่าเสื่อมราคาที่เป็นจำนวนเท่ากันทุกๆ ปี โดยมีสูตร ดังนี้

$$D = \frac{C - S}{N}$$

$$\text{หรือ ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อปี} = \frac{\text{ราคาต้นทุน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

โดยกำหนดให้

$$\begin{aligned}
 D &= \text{ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อปี} \\
 C &= \text{ราคาต้นทุน} \\
 S &= \text{ราคาซาก} \\
 N &= \text{อายุใช้งานของทรัพย์สินเป็นปี}
 \end{aligned}$$

ในทางปฏิบัติวิธีนี้มักจะไม่คำนึงถึงราคาซาก เนื่องจากการประเมินราคาซากของทรัพย์สินให้ใกล้เคียงความเป็นจริงทำได้ยาก ในการศึกษาวิจัยนี้จะคิดราคาซากสำหรับอุปกรณ์ที่มีราคาสูงมากๆ เท่านั้น ส่วนวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้อื่นๆที่มีราคาไม่สูง จะไม่หักราคาซาก ซึ่งจะไม่มีผลที่มีนัยยะสำคัญ

---

⁵ เต็มศักดิ์ กฤษณามระ และคนอื่นๆ, หลักการบัญชีเบื้องต้น เล่ม 2.(คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 130-137

1.6 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point) ⁶

จุดคุ้มทุน หมายถึง จุด ณ ระดับการดำเนินงานของธุรกิจที่ปริมาณสินค้าหรือบริการของธุรกิจ มีผลทำให้ธุรกิจมีรายได้เท่ากับต้นทุนรวมทั้งหมดของสินค้าและบริการนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หมายถึงระดับที่การดำเนินงานของธุรกิจไม่มีกำไรหรือขาดทุน หรืออีกนัยหนึ่ง กำไรหรือขาดทุนมีค่าเท่ากับศูนย์

ปริมาณจุดคุ้มทุน

กำหนดให้	TR	=	รายรับรวม	=	PQ
	P	=	ราคาต่อหน่วยของสินค้า		
	Q	=	ปริมาณสินค้าที่ขายหรือผลิต		
	F	=	ต้นทุนคงที่รวม		
	V	=	ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		
	TV	=	ต้นทุนผันแปรรวม	=	VQ
	TC	=	ต้นทุนรวม	=	F + VQ
	BC	=	จุดคุ้มทุน (Break - Even Point)		

โดยคำจำกัดความของจุดคุ้มทุนจะได้ว่า

ปริมาณจุดคุ้มทุน หมายถึง ปริมาณของสินค้าที่ทำให้ธุรกิจมีรายรับรวมเท่ากับต้นทุนรวม

นั่นคือ	TR	=	TC		
	PQ	=	F + TV	=	F + VQ
	PQ - VQ	=	F		
	Q	=	$\frac{F}{P - V}$		
ปริมาณจุดคุ้มทุน		=	$\frac{F}{P - V}$		

⁶ เบญจวรรณ รัชส์สุธี, การเงินธุรกิจ. (คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), หน้า 219-223

ซึ่งการกำหนดเช่นนี้ ทำได้เฉพาะในกรณีที่

- 1) Firm เป็น Price taker   2) Cost Function เป็นเส้นตรง

สำหรับในการประมาณการจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น ต้นทุนที่จะนำมาใช้ในการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ นั่นคือ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

ในการศึกษาถึงจุดคุ้มทุนของการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ

F	=	ต้นทุนคงที่ต่อปี
V	=	ต้นทุนผันแปรต่อปี
v	=	ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง
TR	=	รายได้ทั้งปี
p	=	ราคาของเวลาต่อชั่วโมง
Q	=	จำนวนชั่วโมงในการออกอากาศทั้งปี
q	=	จำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมในการออกอากาศในแต่ละวัน
n	=	จำนวนวันใน 1 ปี

$$V = vQ$$

$$P = pQ$$

$$Q = qn$$

$$TR = TC$$

$$TR = F + V$$

$$PQ = F + vQ$$

$$Q(p - v) = F$$

$$Q = \frac{F}{p - v} \quad \text{ชั่วโมง/ปี}$$

ถ้าต้องการทราบจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละวัน

$$\frac{Q}{n} = \frac{F/n}{p - v}$$

$$\frac{qn}{n} = \frac{F/n}{p - v}$$

$$q = \frac{F/n}{p - v}$$

ซึ่ง F/n หมายถึง ต้นทุนคงที่ต่อวัน

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบจุดคุ้มทุนของการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ

2.แนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์

ในการวิเคราะห์สื่อ จะต้องวิเคราะห์โครงสร้างหลักและมิติของสื่อ ซึ่งประกอบไปด้วย เศรษฐศาสตร์ของสื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองและวัฒนธรรมทางสังคม โดยอธิบายได้ 4 แง่มุม คือ

1. สื่อสามารถประยุกต์ใช้เป็นธุรกิจ(Economic/Industrial) โดยมีรูปลักษณะหลากหลายของธุรกิจสื่อ ระหว่างความแตกต่างของสื่อ และความแตกต่างของเนื้อหาในสื่อ
2. สื่อเป็นเศรษฐศาสตร์การเมือง(Political Economic) กล่าวอ้างถึงระบบทุนนิยมอำนาจของความเป็นเจ้าของกิจการ ในนัยยะ “ ธุรกิจในเชิงพาณิชย์ “
3. สื่อเป็นประโยชน์เพื่อสาธารณะ(Public Interest) ซึ่งปฏิบัติสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในระดับชาติ
4. การวิเคราะห์องค์กรผู้ผลิตสื่อ ต้องวิเคราะห์จากมุมมองภายในทางธุรกิจ หรือจากบุคคลผู้เชี่ยวชาญการวิเคราะห์สื่อ (Internal or media professional)

ประเด็นหลักในการวิเคราะห์สื่อ มีประเด็นสำคัญในระดับของการบรรยายภาวะทางเศรษฐกิจและกฎหมายของสื่อ จึงไม่เหมือนกับธุรกิจและการบริการสาธารณสุขชนทั่วไป ซึ่งการเปรียบเทียบประเด็นนี้ สามารถวิเคราะห์เจาะลึกได้ว่า สื่อไม่ได้เป็นเพียงธุรกิจที่จะตอบสนองต่ออิทธิพลต่างๆ ทางเศรษฐกิจ แต่หยั่งรากลึกกลงไปในสถาบันทางสังคมและวัฒนธรรมระดับชาติด้วย

ด้านโครงสร้างต้นทุนสื่อของสถานีวิทยุจุฬาฯ มีคุณลักษณะเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรเศรษฐกิจอื่นๆ คือ ความไม่สมดุลย์กันระหว่าง ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ของการผลิต ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ที่ดิน อาคารสำนักงาน อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการกระจายเสียง ส่วนต้นทุนผันแปร หมายถึง วัสดุดิบ Soft ware และแรงงาน (บุคลากร) ยิ่งอัตราส่วนต้นทุนคงที่ต่อต้นทุนผันแปรสูงขึ้นเท่าไร ธุรกิจก็จะได้รับการกระทบตามการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตลาดมากขึ้นเท่านั้น และธุรกิจสื่อก็จัดอยู่ในขอบข่ายนี้ เพราะผู้ประกอบการจำเป็นต้องลงทุนก้อนใหญ่ด้านอุปกรณ์เครื่องมือทั้งหลาย ซึ่งกว่าจะได้ทุนคืนต้องอาศัยรายได้จากการขายและการโฆษณาเป็นระยะเวลาพอสมควร

โครงสร้างค่าใช้จ่ายของสื่อเป็นตัวแปรในการบ่งชี้เศรษฐกิจของสื่อ สื่อมีโครงสร้างเศรษฐกิจในลักษณะพิเศษ นั่นก็คือ ศักยภาพความไม่สมดุลย์ของการผลิตระหว่างค่าใช้จ่ายคงที่และค่าใช้จ่ายแปรผันนั่นเอง ฉะนั้นถ้าอัตราค่าใช้จ่ายคงที่และค่าใช้จ่ายแปรผันยิ่งสูงขึ้น ธุรกิจก็ยิ่งไม่มั่นคง จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตลาดใหม่

การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหรือมีอำนาจอยู่ มีความสำคัญในการวิเคราะห์โครงสร้างสื่อมวลชน ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนซึ่งเป็นเจ้าของจ่ายเงิน แต่สื่อมวลชนส่วนใหญ่ก็ได้รับเงินสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆกันไป เช่น ผู้ลงโฆษณา ผู้บริโภค องค์กรสาธารณกุศลต่างๆ และจากภาครัฐบาล

ฉะนั้นแนวคิดที่วิเคราะห์โครงสร้างธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงตามความหมายของ Denis Mcquail กล่าวถึงแนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic principles of media structure concept) อาศัยต้นทุนการผลิต ภาวะทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวทางธุรกิจของสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นหลักสำคัญ

ในระดับการวิเคราะห์พื้นฐานโครงสร้างสื่อมวลชนวิเคราะห์จากระบบการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งเป็นระดับโครงสร้างที่มีรัฐเป็นเจ้าของ และโครงสร้างที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ ในส่วนที่มีเอกชนเป็นเจ้าของมีอิทธิพลแหล่งที่มาของเงินทุนเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การตลาด เป็นต้น แหล่งที่มาของรายได้หลักของสื่อ คือ รายได้ที่มาจากการขายผลิตภัณฑ์ให้กับผู้บริโภคโดยตรง และรายได้ที่ได้จากการโฆษณา

สื่อวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบันกลายเป็นธุรกิจด้านสื่อที่มีการแข่งขันเป็นผู้ประกอบการและแข่งขันในด้านรายรับสูงมาก จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนการด้านกลยุทธ์การตลาดที่สอดคล้องกับโครงสร้างของสื่อ

จากแนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์ จะนำมาใช้วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของการดำเนินกิจการด้านวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป

3. แนวคิด "การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ (Public Service Broadcasting) "

ก่อนหน้านี้ยังไม่มีกรอบทฤษฎี "การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ" (Public Service Broadcasting) มากนัก แต่ปัจจุบันแนวคิดนี้มีความหลากหลายขึ้น โดยรัฐบาลในประเทศอังกฤษได้แต่งตั้งคณะกรรมการ(Peacock,1986) อนุมัติแนวคิด "การให้บริการสาธารณะ" ที่เกี่ยวข้องกับหลักสำคัญ 8 ประการด้วยกัน ซึ่งได้แก่ ความหลากหลายในภูมิศาสตร์และการรับรอง จุดมุ่งหมายเพื่อที่จัดทำให้ครบทุกรสชาติและความสนใจ จัดหาให้กับชนกลุ่มน้อย เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของชาติและชุมชน รักษาให้กระจายเสียงมีอิสระจากรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ ให้มีการจัดหาเงินทุนจากสาธารณะโดยตรง(ไม่ใช่เพียงแค่นักโฆษณา) กระตุ้นการแข่งขันให้มีการผลิตรายการเพิ่มขึ้น ไม่ใช่เพิ่มผู้ฟัง และกระตุ้นให้มีนักกระจายเสียงที่มีความอิสระ

แนวคิดการให้บริการสาธารณะ

- ให้บริการทุกชนิด
- มีความหลากหลาย
- มีอิสระในการทำงาน
- มีความรับผิดชอบและน่าเชื่อถือ
- มีวัฒนธรรมที่มีคุณภาพและมีเอกลักษณ์
- เงินทุนจากสาธารณะและ/หรือการจัดการแบบไม่แสวงหากำไร

ต่อมา McQuail (2000:156) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า "การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ" หมายถึง ระบบที่ซึ่งถูกก่อตั้งขึ้นโดยกฎหมายและได้รับเงินทุนสนับสนุนจากสาธารณะ และให้มีการจัดการที่เป็นอิสระ โดยหลักเหตุผลทั่วไปในการปฏิบัติงานกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะแล้วจะรับใช้ประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก ด้วยการให้ความสำคัญกับการสื่อสารให้ตรงกับความต้องการของสังคมและประชากร โดยต้องเป็นไปตามทิศทางระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วย

เป้าหมายหลักของการกระจายเสียงสาธารณะมีดังต่อไปนี้

- ครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์อย่างทั่วถึง (ทั้งการรับและการส่ง)
- มีความหลากหลายในเนื้อหา เนื้อหาต้องมีทั้งความน่าสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการ ความคิดเห็น และความเชื่อ
- จัดเนื้อหาให้กับชนกลุ่มพิเศษโดยเฉพาะ
- คำนึงถึงวัฒนธรรมของชาติ , ภาษา และเอกลักษณ์
- สนับสนุนความต้องการของระบบการเมือง ด้วยการให้ความยุติธรรมและเท่าเทียมกันในประเด็นที่มีการขัดแย้งกันอยู่
- คำนึงถึง "คุณภาพ" ของเนื้อหา

เป้าหมายหลักที่กล่าวไปนั้นกำลังถูกเติมให้เต็มด้วยแนวคิด "ประโยชน์ของสาธารณะ" (Public Interest) และอีกส่วนหนึ่งยังคำนึงถึงรูปแบบขององค์การที่มีความเกี่ยวข้องกับมุมมองที่ว่า ต้องนำแนวคิดตลาดเสรีออกไป เพราะแนวคิด "ประโยชน์ของสาธารณะ" จะไม่มีผลกำไรใดๆจากการปฏิบัติงาน ด้านที่ควรยึดถือไว้ก็คือระบบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ตรงกับ "ประโยชน์ของสาธารณะ" สิ่งเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบของการเงินแล้ว ยังต้องมีความเป็นอิสระจากรัฐบาล ในขณะเดียวกันก็ต้องมั่งคั่งกับรูปแบบของการเรียไรและทำให้เกิดความน่าเชื่อถือทั้งต่อผู้ฟัง

McQuail ได้นำเสนอจุดอ่อนที่สำคัญของการกระจายเสียงสาธารณะ มีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความจำเป็นระหว่างความเป็นอิสระ ในขณะที่เดียวกันต้องมีความน่าเชื่อถือในเรื่องของเงินที่ได้รับมาและเป้าหมายที่ต้องดำเนินไปให้สำเร็จ
2. การปฏิบัติให้ถึงเป้าหมายที่ถูกกำหนดโดย "สังคม" ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และต้องตรงกับความต้องการของผู้ฟังเป็นหลักอีกด้วย

ตามแนวคิดทฤษฎีเชิงบรรทัดฐาน ซึ่งเกี่ยวกับว่า สื่อมวลชนควรจะปฏิบัติงานอย่างไร โดยมองจากประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และสังคมคาดหวังให้สื่อทำก่อประโยชน์ให้กับสังคมบ้าง หน้าที่สำคัญทางสังคมของสถาบันสื่อมวลชน ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การประสานด้านต่างๆของสังคมเข้าด้วยกัน การสร้างความต่อเนื่องทางสังคม การให้ความเพลิดเพลินแก่สมาชิกในสังคม และสุดท้ายคือ การรณรงค์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เราจึงนำแนวคิดทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานนี้มาใช้เป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในฐานะเป็นสถานีวิทยุที่มุ่งให้บริการเพื่อสาธารณะ

ระบบการกระจายเสียงเพื่อสาธารณะนั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของสาธารณะ และต้องตอบสนองต่อความต้องการของสังคมนั้นๆ โดยตามแนวคิดทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานนี้การกระจายเสียงเพื่อสาธารณะควรสอน ชี้นำรายการของสถานี ให้กับชั้นเรียนในโรงเรียนและวิทยาลัย รวมทั้งนักเรียนที่อยู่นอกโรงเรียน นอกจากนั้น ควรช่วงชิงผู้ฟังจากสถานีเพื่อการค้าด้วย

ปรัชญาหลักของสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ ที่ต้องมีเหมือนกันทุกสถานี คือ⁷

1. การเป็นสถานีที่ให้การศึกษา
2. การเป็นสถานีที่ไม่ทำเพื่อการค้า

ซึ่งทั้งสองข้อนี้หมายถึงว่า สถานีเพื่อสาธารณะต้องบริการประชาชน โดยต้องเป็นสถานีที่ให้การศึกษาและแตกต่างจากสถานีเพื่อการค้า

---

⁷ Michael C. Keith and J.M. Krause, The Radio Station, 4th ed. (Boston: Foca Press, 1997)

Michael C. Keith ได้แบ่งประเภทของสถานีวิทยุแบบไม่แสวงหากำไรในอเมริกา ออกเป็น 4 ประเภท คือ⁸

1. สถานีวิทยุสาธารณะ(Public Station) สถานีวิทยุสาธารณะส่วนใหญ่มักจะเป็นสถานีที่นำเสนอเพลงคลาสสิกอยู่ตลอดเวลา อาจมีผู้ฟังหลายรูปแบบ โดยเป็นผู้ฟังที่ต้องการจะหลีกเลี่ยงจากสถานีวิทยุเพื่อการค้า รายได้ของสถานีมาจากกองทุนต่าง ๆ

2. สถานีวิทยุสถาบันการศึกษา(College University Station) หรือ non commercial educational สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ มักจะเป็นสถานีที่ในการฝึกขั้นพื้นฐานให้กับนักสื่อสารมวลชนในอนาคต และยังเป็นสถานีที่รวมเอารายการหลายรูปแบบเข้าไว้ด้วยกัน ดำเนินการโดยนักเรียนนักศึกษา โดยถือเป็นศูนย์รวมข้อมูล และยังเป็นแหล่งของการระดมความคิดอีกด้วย

3. สถานีวิทยุชุมชน(Community Station) สถานีวิทยุส่วนมากจะได้รับการจดทะเบียนไว้โดยกลุ่มชุมชน มูลนิธิ คณะกรรมการโรงเรียน และองค์กรทางศาสนา สถานีประเภทนี้จะตอบสนองต่อผู้ฟังจำนวนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น รายได้มาจากกองทุน เช่นเดียวกับสถานีวิทยุสาธารณะ

4. สถานีวิทยุเพื่อศาสนา(Religious Station) สถานีประเภทนี้เพิ่งเกิดขึ้นมาในช่วงประมาณปี 1970 โดยเดิมรวมอยู่กับสถานีวิทยุชุมชน

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิด "การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ (Public Service Broadcasting)" นำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่ามีลักษณะของการให้บริการเพื่อสาธารณะในรูปแบบใด และได้ทำหน้าที่ตอบสนองต่อบรรทัดฐานของสังคมอย่างไรบ้างในฐานะสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ที่เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตสื่อ

ในระดับการวิเคราะห์พื้นฐานโครงสร้างสื่อมวลชน วิเคราะห์จากระบบการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งเป็นระดับโครงสร้างที่มีรัฐเป็นเจ้าของและโครงสร้างที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ ในส่วนที่มีเอกชนเป็นเจ้าของมีอิทธิพลแหล่งที่มาของเงินทุนเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การตลาด เป็นต้น แหล่งที่มาของรายได้หลักของสื่อ คือรายได้ที่มาจากการขายผลิตภัณฑ์ให้กับผู้บริโภคโดยตรง และรายได้ที่รับจากการโฆษณา

---

⁸ Michael C. Keith, The Radio Programming, 4th ed. (Boston: Foca Press, 1997)

วิเคราะห์อีกแง่มุมเกี่ยวกับโครงสร้างธุรกิจสื่อของ Patrick Hendricks (ภาควิชาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม) กล่าวถึง กรอบทฤษฎีการวิเคราะห์ห้องค์กรอุตสาหกรรมสื่อ (The analyzing of media industry organization theoretical framework) จาก The Journal of Economics , 1995 ว่า

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาเรื่องโครงสร้างสื่อ เพื่อจะได้เข้าใจถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของรัฐบาลได้ดีขึ้น อีกทั้งพิจารณาว่าความเป็นไปได้เหล่านี้มีความสอดคล้องกันอย่างไรในนโยบายการสื่อสารมวลชนแบบรวม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ถูกกำหนดลักษณะโดยความแข็งแกร่งทางด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างเดียวกัน (Van Cuilenburg & Slaa , 1993 ; Hendricks 1995) การวิเคราะห์เรื่องนี้ จึงเน้นความสนใจไปที่โครงสร้างของอุตสาหกรรมสื่อ และกระบวนการการพัฒนาตลาด ตลอดจนพฤติกรรมของบริษัทที่ดำเนินงานในตลาดนั้นๆ และนโยบายของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อตลาด

ประเด็นหลักอีกประการหนึ่งของการวิจัยเศรษฐศาสตร์การสื่อสารมวลชนตามแนวคิดทฤษฎีของ Patrick Hendricks⁹ คือ แนวคิดเรื่องการแสดงบทบาททางการตลาดของสื่อ (media market performance) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจที่คล่องตัว และการแสดงออกด้านการสื่อสารมวลชน อันเป็นประเด็นทางสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวพันกับระเบียบข้อบังคับหลายอย่างในทางสังคมศาสตร์ ในประเทศตะวันตกส่วนใหญ่ มีนโยบายระบบการสื่อสาร คือ ความมีอิสระที่จะสื่อสารและตลาดเสรีทางความคิด โดยมีการจัดการให้ได้สื่ออย่างเท่าเทียมกันและกระตุ้นให้มีความหลากหลายระหว่างสื่อให้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาอย่างแท้จริง ทั้งนี้วิธีการปกติขององค์กรอุตสาหกรรมได้นำเสนอการปฏิบัติไว้หลายด้านในการแสดงถึงสิ่งที่สังคมต้องการจากผู้ผลิตและผู้ให้บริการ แต่ความพยายามที่จะประเมินการดำเนินงานด้านสื่อมวลชนในแง่มาตรฐานทางเศรษฐศาสตร์ สามารถก่อให้เกิดความขัดแย้งกับเป้าหมายทางสังคมวัฒนธรรมได้ เพราะ "สื่อ" ได้รับการปฏิบัติเสมือนการบริการประเภทหนึ่ง

ภาวะการณ์ทางการตลาด หรือ ระบบของเงื่อนไขทางการตลาด ประกอบไปด้วย ปัจจัยต่างๆ ที่พฤติกรรมของผู้ซื้อ (ผู้โฆษณา ผู้อ่าน ผู้วิจารณ์ ฯลฯ) และผู้ขาย หรือ ผู้ผลิต (ผู้บริการ ข่าวสาร ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์และกระดาษ ผู้ผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ ฯลฯ) ความต่างของผลิตภัณฑ์ ศักยภาพ และโครงสร้างของต้นทุน วิธีการพัฒนาตลาดจึงเป็นผลมาจากภาวะการณ์ทางการตลาดที่เกิดขึ้น กลยุทธ์ทางธุรกิจสื่อเองก็ถูกกระทบด้วยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเช่นกัน

---

⁹ Patrick Hendricks, "The analyzing of media industry organization theoretical framework," The Journal of Economics (1995)

ในการวิเคราะห์ห้องค์กรธุรกิจสื่อและภาวะการณ์ทางการตลาดตามแนวคิดของ Patrick Hendricks อธิบายถึงการเริ่มต้นการพัฒนาทางการตลาด (market development) กล่าวคือ สื่อวิทยุกระจายเสียงที่เดิมเป็นสื่อรองๆจากสื่ออื่นนั้น มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่สูงมากในระยะห้าปีที่ผ่านมา เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ทางการตลาด (market situation) ที่เป็นอยู่ คือวิทยุที่มีต้นทุนสูงขึ้นจากการจ่ายเงินค่าตอบแทนการเช่าเวลาสถานีให้รัฐมากขึ้น ราคาค่าโฆษณาในสื่อวิทยุก็ย่อมสูงขึ้นไปตามภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละปีดูจากความต้องการ (demand) ทางด้านโฆษณามีสัดส่วนพอเหมาะกับความปริมาณของสื่อ (supply) หรือไม่ ถ้าปริมาณสื่อมีมากเกินไปกว่าความต้องการของโฆษณา สื่อย่อมถูกบังคับให้เกิดพัฒนาการทางการตลาด (forces determining market development) เพื่อสร้างความน่าสนใจของสื่อ ผู้ผลิตจำเป็นต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงการผลิตรายการด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยอาศัยการประสานทางโครงสร้างพฤติกรรมการทำงานภายในและภายนอก (structure behavior internal & external co-ordination) ด้านโครงสร้างภายใน หมายถึง ทีมงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่จะต้องทำงานร่วมมือกัน สร้างแนวคิดและรูปแบบรายการเพื่อรองรับกระแสทางการตลาดในเวลานั้น อันจะนำไปสู่การแสดงผลของสื่อทางการตลาด (media market performance) ว่าตลาดตอบสนองของสื่อและสื่อก็ตอบสนองของการตลาดหรือไม่

ถึงแม้ว่าองค์กรธุรกิจจะส่งผลตามเงื่อนไขของตลาด แต่ก็มีปัจจัยภายนอกบางอย่างมาตัดสินการพัฒนาตลาด โดยจะกำหนดและตัดสินการเปลี่ยนแปลงของภาวะการณ์การตลาดในระยะยาว ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของตลาดผู้ซื้อ (เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรศาสตร์) และกระบวนการทางนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในตลาดอย่างต่อเนื่อง บทบาทของเทคโนโลยีจะได้รับความสนใจเป็นพิเศษเพราะมีส่วนสำคัญต่อโครงสร้างด้านต้นทุน อุปสรรคต่อตลาด และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์

ปัจจัยอื่นๆก็คือ พฤติกรรมขององค์กรธุรกิจสื่อ คือ พฤติกรรมของนายทุนของธุรกิจสื่อที่แสดงออกทางการวางแผนกลยุทธ์ของบริษัทฯ พฤติกรรมกลยุทธ์เหล่านี้ มี 2 แนวทาง คือ ความร่วมมือภายใน และความร่วมมือภายนอก ความร่วมมือภายในแสดงถึงวิธีการที่องค์กรผู้ผลิตสื่อจัดการกิจการภายใน เช่น การวางโครงสร้างการผลิตสื่อประสานงานกับกิจกรรมภายนอก เช่น การเข้าควบคุมกิจการและร่วมลงทุนเฉพาะกิจ หรือการเจาะตลาดใหม่ๆ เป็นต้น

นอกเหนือจากนี้ ยังมีปัจจัยเรื่องนโยบายของรัฐที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อ ซึ่งการวิเคราะห์ในนโยบายนี้มุ่งเป้าหมายไปที่วัตถุประสงค์ด้านความสมเหตุสมผล และกลยุทธ์การปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตสื่อ ใช้เป็นหลักเกณฑ์แบบแผนสำหรับงานวิจัย เศรษฐศาสตร์ของสื่อเพื่อการพัฒนาธุรกิจ โดยทฤษฎีได้อธิบายวงจรการขยายตัวกระบวนการ กลยุทธ์ทาง โครงสร้าง และนโยบายของรัฐ จุดที่น่าสนใจก็คือพฤติกรรมด้านกลยุทธ์ขององค์กร สันนิษฐานว่า องค์กรเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของหลายๆองค์กร ในส่วนของระบบองค์กรสื่อสารมวลชน ซึ่งมีผลกระทบ กับโครงสร้างของระบบและสภาวะแวดล้อม ความสามารถขององค์กรสื่อถูกพัฒนาเพื่อการเพิ่มศักยภาพ และปรับเปลี่ยนความสามารถทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นแนวคิดศูนย์รวมในองค์กรนั้น

ผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับผลกระทบของโครงสร้างสื่อและการเป็นเจ้าของสื่อ อ้างถึง นโยบายเสรีภาพและความแตกต่างของการแสดงออกของสื่อ โดยได้อ้างเกี่ยวกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นมูลฐานในการพัฒนาโครงสร้างทางการตลาดและกลยุทธ์ขององค์กรสื่อ

ในการวิจัยธุรกิจสื่อ กล่าวว่า ธุรกิจสื่อจะเป็นศูนย์รวมการตรวจสอบปฏิบัติการด้านกลยุทธ์ ขององค์กรผู้ผลิตสื่อ รวมไปถึงการพัฒนาโครงสร้างของสภาวะแวดล้อมธุรกิจสื่อและนโยบายต่อสาธารณชน ในตลาดสื่อ ซึ่งเรียกว่า “การแสดงบทบาททางการตลาดของสื่อ” (media market performance) นั่นคือ การผสมผสานการกระทำในตลาด แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีรากฐานในธุรกิจที่ดี รวมไปถึง การแสดงออกของสื่อ ในประเทศแถบตะวันตก อ้างถึงจุดศูนย์รวมของนโยบายสื่อสารมวลชน ก็คือ เสรีภาพของสื่อสารมวลชนในแนวคิดตลาดเสรี

ตลาดที่ใหญ่และไม่มีความแตกต่างกันจะเป็นตัวสร้างพลังอำนาจ นั่นคือ ถ้าสื่อมีเป็น จำนวนมากและสิ่งที่น่าสนใจไม่มีอะไรแตกต่างกันมากนัก ก็จะเกิดการแย่งแหล่งรายได้ขึ้น ฉะนั้น การได้มาซึ่งรายได้จะต้องหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่คู่แข่งในวงการสื่อเดียวกันแย่งชิงกันเพื่อต้องการ แหล่งรายได้เดียวกัน และใช้การตลาดของสื่อเข้ามาสนับสนุนการแสดงออกของสื่อเพื่อสร้างรายได้

ฉะนั้น การวิเคราะห์องค์กรอุตสาหกรรมสื่อตามกรอบทฤษฎีของ Patrick Hendricks ต้อง อาศัยโครงสร้างทางการตลาด กระบวนการพัฒนาตลาด และโครงสร้างธุรกิจสื่อ เป็นแนวทางวิเคราะห์

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อมวลชน

Denis McQuail¹⁰ กล่าวว่า โครงสร้างองค์กร (the institutional structures) นั้น โครงสร้าง (structures) มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน (the conduct) ขององค์กรสื่อ ซึ่งก็จะไปมีผลต่อ ผลงาน (Performance) ที่ออกมาเช่นเดียวกัน เราจะไม่พิจารณาแค่ตัวองค์กรสื่อเท่านั้น แต่จะต้อง มองไปที่ความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับองค์กรอื่นๆ และสังคมด้วย

¹⁰ Denis McQuail, Mass Communication theory. 3rd ed. (London: SAGE Publications Ltd, 1994)

McQuail บอกว่า ภายในตัวองค์กรสื่อ จะต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. การจัดการองค์การ(Management) งานสื่อมวลชนเป็นงานที่ไม่สามารถทำคนเดียวได้ จะต้องมีส่วนร่วมมากมายภายในองค์กร และผู้ร่วมงานแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านระดับการศึกษา อายุ เพศ ฯลฯ องค์กรจึงต้องอาศัย การจัดการบริหารที่ดี
2. ด้านเทคนิค(Technical) เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ และเทคโนโลยีในการผลิต และกระจายข่าวสารข้อมูล
3. ความเป็นมืออาชีพ(Media professional) จะต้องมีการฝึกหัดและจะต้องมีวิชาความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน นอกจากนั้นจะต้องมีมาตรฐานจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ทางอาชีพประกอบด้วย

McQuail ยังกล่าวอีกว่า ความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับส่วนต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกิจกรรมขององค์กรและบทบาทของผู้สื่อสาร คือ

1. ความสัมพันธ์กับสังคม

ในสังคมส่วนใหญ่ สื่อจะมีอิสระในการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมาย และยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรัฐบาล สถาบันทางสังคมที่มีอำนาจ และกลุ่มที่กดดันต่อการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องกับเป้าหมายภายในองค์กรสื่อเอง นั่นคือ องค์กรสื่อตีความตัวเองแบบไหน และมีเป้าหมายอย่างไร ซึ่งก็จะสัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม โดยองค์กรสื่อจะแสดงออกมาในลักษณะของการจัดการสถาบันและการผลิตผลงานออกมา

ตามทฤษฎีองค์กร จะแบ่งองค์กรออกเป็น 2 แบบ คือ

1. องค์กรที่ถือประโยชน์เป็นสำคัญ (Utilitarian organization) เป็นองค์กรที่มุ่งผลิตกระจายสินค้าหรือบริการ เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน
2. องค์กรที่เน้นบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Organization) มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ทำให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์โดยความสมัครใจของผู้เข้าร่วม

ในที่นี้เรามองสถานีวิทยุสถาบันในแง่ Normative ซึ่งจะมุ่งตอบประโยชน์สาธารณะ (Public interest) เป็นอันดับแรก และตอบสนองความสนใจของลูกค้าและรัฐเป็นอันดับสอง ทั้งนี้ก็เพราะองค์กรสื่อจะสามารถทำอะไรได้มากและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหากผู้รับสารเลือกรับสารอย่างต่อเนื่อง

ส่วน Tunstall (1971) ได้อธิบายถึงเป้าหมายขององค์กรสื่อในแง่เศรษฐกิจว่ามีความแตกต่างระหว่างองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรกับองค์กรที่มุ่งหวังผลกำไร คือ

1. องค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงินโดยตรง แต่จะเกี่ยวข้องกับการได้รับชื่อเสียง การมีอำนาจหรืออิทธิพลในสังคม หรือเพื่อบรรลุบรรทัดฐานทางสังคมในที่สุด จึงมีการวางเป้าหมายอยู่ในกรอบของผลประโยชน์สาธารณะอย่างกว้าง ๆ

2. องค์กรที่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ คือ

- 1) การได้รับรายได้จากการขายโดยตรงต่อผู้บริโภคหรือการขายช่วงเวลาให้แก่ผู้ลงโฆษณา
- 2) ผู้รับสารเป็นเป้าหมายรอง แต่ในทางปฏิบัติก็ต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับสารด้วยเพราะผู้ลงโฆษณาจะเลือกสื่อ โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้รับสาร

ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคมมักถูกคั่นกลางด้วยองค์กรหรือกลุ่มแสวงหาอิทธิพลจากสิ่งที่สื่อดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะพยายามที่จะตั้งข้อจำกัดกับสิ่งที่สื่อนำเสนอออกมาสื่อเองก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์กับผู้เป็นเจ้าของ ลูกค้าและคนกลาง

องค์กรสื่อที่มีความสัมพันธ์กับผู้เป็นเจ้าของสื่อโดยตรงเลยทีเดียว สอดคล้องกับคำกล่าวของ Altschull ว่า "เนื้อหาของข่าวมักจะสะท้อนให้เห็นถึงผลประโยชน์ของผู้ที่ให้เงินสนับสนุนสื่อ" อย่างไรก็ตาม เจ้าของสื่อก็มีขอบเขตในการใช้อำนาจในการตัดสินใจในฐานะผู้กระทำการสื่อสาร และมีสื่อแตกต่างกันไปหลายประเภท รวมทั้งมีผู้ให้เงินทุนมากมายหลายประเภท ที่สำคัญได้แก่ เจ้าของสื่อและผู้ลงโฆษณา

ผู้เป็นเจ้าของสื่อย่อมมีอำนาจต่อการแสดงเนื้อหาของสื่อ อย่างไรก็ตามก็ยังมีธรรมเนียมปฏิบัติที่เคร่งครัดซึ่งคุ้มครองอำนาจของบรรณาธิการในการเลือกข่าวสาร ถึงกระนั้น ก็ยังมีแนวโน้มว่า เจ้าของสื่อจะเป็นผู้กำหนดนโยบายให้ปฏิบัติตาม

ด้านการกระจายเสียงเพื่อสาธารณะนั้น จะยังสลับซับซ้อน ด้วยไม่มีเจ้าของ มีแต่เพียงผู้จัดการ ผู้ควบคุม และผู้ดูแล ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาล อิสรภาพของนักสื่อสารมวลชนจะถูกจำกัดให้น้อยกว่าสื่อที่มีตลาดเป็นฐาน

ด้านผู้ลงโฆษณานั้น การเข้าไปแทรกแซงเนื้อหาของข่าวไม่เป็นสิ่งที่ติดต่อสื่อและผู้ลงโฆษณาเอง เพราะจะทำให้สูญเสียความน่าเชื่อถือและสูญเสียประสิทธิภาพ องค์กรสื่อที่มักจะได้รับอิทธิพลจากแรงกดดันของผู้ลงโฆษณา คือ องค์กรที่มีรายได้จากการโฆษณาเพียงแหล่งเดียว

3. ความสัมพันธ์กับผู้รับสาร

แม้ว่าผู้รับสารคือส่วนสำคัญที่สุดในการได้รายได้ และส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในองค์กรสื่อแต่ละองค์กรก็ตาม แต่งานวิจัยก็แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารมีความสำคัญน้อยมากในสายตาของนักสื่อสารมวลชน

นักสื่อสารมวลชนในส่วนที่มีความมั่งคั่ง ส่วนใหญ่จะไม่สนใจต่อการตอบสนองของผู้รับสาร พวกเขาจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจต่อเนื้อหามากกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้จะแบ่งส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาเกี่ยวกับ Cost-Benefit Analysis
2. การศึกษาเกี่ยวกับ สถานีวิทยูแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับ Cost-Benefit Analysis

โดยปกติการวิเคราะห์โครงการต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ จะใช้ในการวิเคราะห์ 3 ด้าน ซึ่งการพิจารณาแต่ละด้านจะสะท้อนถึงวัตถุประสงค์ เกณฑ์การยอมรับ และการตัดสินใจที่แตกต่างกันไป รูปแบบการวิเคราะห์ 3 ด้านที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ทางด้าน เศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์ทางการเงิน การวิเคราะห์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้¹¹

- การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จะให้ความสำคัญกับผลตอบแทนหรือประสิทธิภาพการผลิต หรือความสามารถในการทำกำไรของโครงการที่มีต่อสังคมหรือระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวม จากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าใครจะเป็นผู้รับผลตอบแทนนั้นและได้มากน้อยเพียงใดมากกว่าความสำคัญทางการเงิน โดยการศึกษาดังต้นทุน ผลได้และผลเสียอื่นๆ ที่เกิดจากโครงการ

---

¹¹ ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ, การวิเคราะห์และประเมินโครงการ(Project Analysis and Appraisal). (โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535), หน้า 150-151

- การวิเคราะห์ทางการเงิน จะเน้นการวิเคราะห์ในส่วนของความเป็นเจ้าของทุน โดยจะพิจารณาถึงผลตอบแทนจากการใช้ทุนของผู้ร่วมทำโครงการเป็นสำคัญ และมุ่งหวังผลตอบแทนสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น ๆ ในสังคมว่าจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากโครงการ แล้วยังพิจารณาถึงว่าผู้ใดที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ และสอดคล้องกันอย่างไร โดยจะศึกษาถึงค่าใช้จ่ายของโครงการ ต้นทุนการดำเนินงาน ลักษณะของแหล่งเงินทุน และผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้น เพื่อหาคุณสมบัติทางการเงินของโครงการ เช่น จุดคุ้มทุน อัตราส่วนผลได้ต่อทุน เป็นต้น

- วิเคราะห์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์ที่มีลักษณะคล้ายกับการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ แต่การวิเคราะห์นั้นเป็นการพิจารณาโครงการโดยเน้นถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เช่น ดัชนีด้านรายได้ วัฒนธรรม การศึกษาทัศนคติความเห็นของประชากรและมลภาวะ เป็นต้น นอกจากนี้จะพิจารณาประสิทธิภาพของวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

ดังนั้น สามารถที่จะกล่าวถึงความแตกต่างในการวิเคราะห์ของแนวทางทั้งสามได้ ดังนี้

1. ความแตกต่างในเรื่องราคาที่ใช้ โดยการวิเคราะห์ด้านการเงินจะใช้ราคาที่ปรากฏในตลาด (market price) เป็นเกณฑ์การคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายและรายรับ ส่วนในการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จะใช้ราคาที่แท้จริงของผลผลิตออกและทรัพยากรที่ใช้ ดังนั้นหากราคาตลาดไม่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริง จะต้องมีการปรับราคาและใช้ราคาเงา (shadow price) หรือราคาทางบัญชีแทน

2. ความแตกต่างด้านการคิดค่าใช้จ่าย โดยการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม จะพิจารณาถึง ค่าใช้จ่ายของสังคมจากการมีโครงการ และไม่รวมรายจ่ายทางด้านดอกเบี้ย ค่าภาษีอากร และค่าชำระหนี้ นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายทางด้านเศรษฐศาสตร์และทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมยังคิดในรูปของค่าเสียโอกาสอีกด้วย ในขณะที่การวิเคราะห์ด้านการเงินจะคิดแต่เฉพาะรายจ่ายภายในโครงการ และไม่ได้คิดในรูปของค่าเสียโอกาส อีกทั้งยังรวมค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ย ค่าภาษีอากร และค่าชำระหนี้ เป็นค่าใช้จ่ายของการวิเคราะห์ทางการเงินด้วย

3. ความแตกต่างทางการคิดผลตอบแทน เช่นเดียวกับทางด้านค่าใช้จ่ายที่ผลตอบแทนบางประเภทคิดเป็นผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์และทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ผลตอบแทนที่ไม่มีตัวตน แต่ไม่คิดเป็นผลตอบแทนทางการเงินและในขณะเดียวกันผลตอบแทนบางอย่างคิดเป็นผลตอบแทนทางการเงิน แต่ไม่คิดเป็นผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์ จะใช้ค่าเสียโอกาสของทุน ในขณะที่การวิเคราะห์ทางการเงินจะใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นอัตราส่วนลด

ตัวอย่างของการวิเคราะห์ Cost-Benefit Analysis ซึ่งเป็นการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในเชิงเปรียบเทียบ

จิตติวัฒน์ กัณธมาลา¹² (2530) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ของโครงการสร้างถนน สายบ้านสะแลง-ผามว-ศรีบัวบาน โดยเน้นการใช้แรงงานคนเป็นหลัก ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าวิธีการใช้แรงงานที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักในการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคให้แก่ท้องถิ่นนั้นๆ ย่อมก่อให้เกิดผลได้มากกว่าผลเสีย เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการใช้เครื่องจักรกลเป็นหลัก โดยจะก่อให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ให้แก่ท้องถิ่นได้ดีกว่า โดยการทดสอบสมมติฐานจะอยู่ภายใต้เงื่อนไข “โครงการที่รัฐบาลลงทุนไปนั้น จะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมในการกระจายทรัพย์สินและจะต้องมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ” ผลตอบแทนจากการลงทุนจะวิเคราะห์จาก มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อต้นทุน การเปรียบเทียบผลตอบแทนของโครงการกับโครงการอื่นๆ และการคิดอิทธิพลของภาวะเงินเฟ้อทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ณ อัตราส่วนใดๆ โครงการสร้างถนนชนบทโดยใช้แรงงานคนนี้จะก่อให้เกิดผลได้มากกว่าผลเสีย และสามารถยอมรับได้ หากวัตถุประสงค์ของโครงการมีขึ้นเพื่อยกระดับการกระจายรายได้ของแรงงานในชนบท และยกระดับการว่าจ้างแรงงานในชนบท

ชาญศิลป์ ตรีนุชกร¹³ (2530) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลประโยชน์กับต้นทุนในการสร้างคลังน้ำมันสงขลาแห่งใหม่ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย โดยมุ่งที่จะประเมินผลประโยชน์สุทธิจากการลงทุน โดยทำการเปรียบเทียบประโยชน์และต้นทุนของคลังน้ำมันเก่าและคลังน้ำมันใหม่เพื่อหาข้อสรุปที่จะทำให้ระบบการจัดจำหน่ายและการสำรองน้ำมันในภาคใต้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ของโครงการจะพิจารณาจากมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิ และผลตอบแทนภายในของโครงการ ภายหลังจากการประมาณการความต้องการยอดขายใน 20 ปีข้างหน้า ตั้งแต่ปี 2530-2549 รวมทั้งต้นทุนของโครงการและต้นทุนการดำเนินงานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของโครงการ (20 ปี) รวมทั้งการวิเคราะห์ผลที่เปลี่ยนแปลงไปถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่างๆ

¹²จิตติวัฒน์ กัณธมาลา, “การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ของโครงการสร้างถนนโดยเน้นหนักการใช้แรงงานคน กรณีศึกษา: โครงการสร้างถนนชนบทสายบ้านสะแลง-ผามว-ศรีบัวบาน อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530)

¹³ชาญศิลป์ ตรีนุชกร, “การศึกษาเปรียบเทียบผลประโยชน์กับต้นทุนในการสร้างคลังน้ำมันสงขลาแห่งใหม่: กรณีการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530)

จากที่ได้คาดการณ์ไว้ในอนาคต โดยให้ชุด A เป็นกรณีปกติตามที่คาดการณ์ ชุด B เป็นกรณีที่อุปสงค์ลดลง 10 %จากการคาดการณ์ และชุด C เป็นการรวบรวมผลของการที่อุปสงค์ลดลงร้อยละ 10 และต้นทุนของโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ด้วยอัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิ คือ อัตราระหว่างร้อยละ 8 ถึง ร้อยละ 21 ซึ่งเป็นอัตราที่สะท้อนความเคลื่อนไหวของตลาดทุนในอดีต และคาดการณ์ว่าในอนาคตเงื่อนไขของตลาดทุนจะมีต้นทุนของเงินทุนอยู่ในช่วงอัตราดังกล่าว พบว่า โครงการย้ายคลังน้ำมันไปตั้ง ณ เขาแดง ซึ่งเป็นสถานที่ใหม่ และการขยายกำลังการเก็บสำรองน้ำมันเพิ่มขึ้นมีความเป็นไปได้ และให้ผลตอบแทนสุทธิสูงกว่าการใช้คลังน้ำมันเก่าเกือบทุกกรณี

การวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการวิเคราะห์ที่ต้องใช้เกณฑ์ในการประมาณการผลได้ที่จะเกิดขึ้นเพื่อนำไปหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลตอบแทนภายในของโครงการ ซึ่งการศึกษาของชาวดิลปีนั้นสามารถนำอุปสงค์และอุปทานของการสร้างคลังน้ำมันสงขลาแห่งเก่ามาใช้เป็นหลักในการหาอุปสงค์และอุปทานของคลังน้ำมันสงขลาแห่งใหม่ได้ อีกทั้งยังได้ทำการศึกษาในกรณีที่อุปสงค์และอุปทานมีการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย แต่สำหรับของจิตติวัฒน์นั้น นอกจากจะใช้กรณีการใช้เครื่องจักรกลเป็นหลักในการหาผลได้ของโครงการแล้ว ยังใช้วัตถุประสงค์ของโครงการเป็นตัววัดผลได้ที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น จากตัวอย่างการวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ที่กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่าโครงการส่วนใหญ่ต้องการกำไรสูงสุดจากการมีโครงการ ยกเว้นกรณีการสร้างถนนชนบท และโครงการเหล่านี้ยังสามารถที่จะประมาณการต้นทุนและผลได้ของโครงการได้ตลอดอายุการใช้งานของโครงการอีกด้วย ผลได้ส่วนใหญ่จะเป็นผลได้ที่สามารถวัดค่าได้และอยู่ในรูปของเงิน นอกจากโครงการสร้างถนนชนบทเท่านั้น ที่ผลได้บางส่วนต้องใช้เกณฑ์ในการเปรียบเทียบผลได้ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ส่วนที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อรมนี ดิษฐพันธ์ (2529) ทำการวิเคราะห์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุกระจายเสียงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของรายการวิทยุเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ยังไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟัง เพราะรายการส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะที่กลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่ต้องการรายการสอนภาษาต่างประเทศ ในส่วนรูปแบบรายการผู้ฟังส่วนใหญ่ชอบรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นแบบบรรยายและจบเป็นตอนๆในแต่ละครั้ง และต้องการให้มีการย้ายข้อความที่สำคัญ มีการแจ้งให้ทราบถึงเนื้อหาที่จะเสนอในครั้งต่อไปและมีเอกสารประกอบรายการ นอกจากนี้ผู้ฟังมีความเห็นที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศและศัพท์ทางวิชาการในรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาได้

พัชรี พรหมคช (2537) ทำการวิจัยวิเคราะห์เนื้อหารายการและรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่ารายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา นำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 80.26 ของเวลาที่เป็นรายการเพื่อการศึกษา และเวลาส่วนที่เหลือร้อยละ 14.96 นั้น มีการใช้เพลงประกอบรายการ และมีโฆษณา ร้อยละ 4.78 ในส่วนของกรวิเคราะห์เนื้อหารายการ พบว่า เนื้อหาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ปรัชญา สถาปัตยกรรม ดนตรี มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปกครอง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านการสื่อสารมวลชน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านวิทยาการก้าวหน้าเพื่อพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ และด้านกฎหมาย ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่ารายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ใช้เพลงมีเนื้อร้องประกอบรายการมากที่สุด ร้อยละ 90.06 รองลงมาใช้เพลงบรรเลง ร้อยละ 6.60 และใช้ทั้งเพลงบรรเลงและเพลงที่มีเนื้อร้อง ร้อยละ 3.34 สำหรับรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านดนตรี พบว่ามีเพลงคลาสสิก มากที่สุด ร้อยละ 74.52 เพลงแจ๊ซ ร้อยละ 22.60 เพลงไทยเดิม ร้อยละ 2.46 และเพลงเฉพาะกลุ่ม ร้อยละ 0.42 จากการศึกษายังพบอีกว่า ผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาส่วนใหญ่ มุ่งนำเสนอเนื้อหาแก่ประชาชนทั่วไปในลักษณะของการเพิ่มพูนความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาการ และเสริมสร้างประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่า สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งจัดรายการวิทยุกระจายเสียงตามลักษณะของการศึกษาเพื่อประชาชน

ส่วนการวิเคราะห์รูปแบบรายการ พบว่า รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา มีรูปแบบรายการพูดคุยกับผู้ฟังโดยตรงมากที่สุด ร้อยละ 64.32 รองลงมาคือ การสนทนา ร้อยละ 16.67 รายการที่มีหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน ร้อยละ 12.91 การสัมภาษณ์ ร้อยละ 3.52 ละคร ร้อยละ 1.17 สารคดีเชิงข่าว ร้อยละ 0.95 สารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษ ร้อยละ 0.23 และไม่มีรายการออกอากาศตามกำหนด ร้อยละ 0.23

จาระไน แกลโกศล(2538) จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสำรวจผลการรับฟังรายการสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประเมินผลการส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบรายการเพลงไทยสากลและรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นรายการเพลงลูกทุ่งและเพลงสากล เมื่อถามถึงสิ่งที่ต้องการให้มีในรายการวิทยุ พบว่า ต้องการให้มีเพลงมากขึ้น มีข่าว ต้องการรายการความรู้ ต้องการสาระมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความมุ่งหวังต่อสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ คือ ต้องการให้เป็นสถานีคุณภาพ ต้องการให้เป็นสถานีคุณภาพและบันเทิงรวมกัน ต้องการให้จัดรายการที่ให้ความรู้ดีกว่าสถานีวิทยุอื่น ๆ ให้ความรู้ด้านการศึกษา ให้ข่าวสารและแนวทางการศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ดวงจันทร์ ศิริบัญชาชัย (2538) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์และโครงสร้างของสถานีวิทยุกระจายเสียงเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละยุคสมัย และบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียง จะแตกต่างกันไป ขึ้นกับปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ 1. อีสราภาพและเสรีภาพในการดำเนินงาน 2. ขอบข่ายในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น 3. ความสามารถในการสนองต่อความต้องการของผู้รับสาร และ 4. บรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคม

สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง (2539) ทำการวิจัยศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟัง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อสถานีวิทยุกระจายเสียง ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมการรับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังจากการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2. พฤติกรรมการรับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3. ความคาดหวังในการเปิดรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 4. ความคาดหวัง สามารถอธิบายระดับความแปรปรวนของความพึงพอใจได้ ร้อยละ 74 เมื่อมีการควบคุมตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับฟัง

วิสาข์ รอดคำดี (2541) ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา 3 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์เอกสารและแถบบันทึกเสียงรายการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาทั้ง 3 สถานี มีโครงสร้างและการดำเนินงานในลักษณะที่แตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวขึ้นอยู่กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยในแต่ละยุคสมัย โดยสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งเน้นที่การตอบสนองต่อความต้องการของมหาวิทยาลัย ส่วนสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังต้องตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอีกด้วย

นอกจากนี้ โครงสร้างและการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปยังส่งผลให้ทั้ง 3 สถานี มีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พยายามที่จะรักษาบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านการเกษตรแก่ประชาชน แต่ด้วยความจำเป็นทางด้านรายได้ ทำให้ต้องเน้นบทบาทในการให้ความบันเทิงมากขึ้น ในขณะที่สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เน้นหนักไปที่บทบาทในการเป็นห้องฝึกปฏิบัติการทางด้านวิทยุกระจายเสียงของนักศึกษา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของสถานี ทำให้สถานีสละความสำคัญของบทบาทในด้านอื่นๆลง ส่วนสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีนี้อย่างเด่นชัด โดยได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองเป็นทั้งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาและสถานีที่เป็นสื่อมวลชนอาชีพเพิ่มขึ้น

มัลลิกา บุณนาค และกัลยา วานิชย์บัญชา(2541) จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสำรวจผลการรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุจุฬาฯ พบว่า ความถี่ในการฟังวิทยุของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ สรุปได้ว่าผู้ที่ฟังวิทยุจุฬาฯ จำนวนสูงสุดคือ ฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 47 ผู้ที่ฟังเกือบทุกวันและฟังเพียงบางครั้งมีประมาณ 1 ใน 4 ส่วนผู้ที่ฟังเฉพาะวันหยุดมีน้อยมากคือ ฟังไม่ถึงร้อยละ1 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี และ 36 – 45 ปี เป็นกลุ่มอายุที่มีผู้ฟังวิทยุจุฬาฯมากกว่ากลุ่มอื่น และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ฟังที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะไม่มี ความแตกต่างกันมากในด้านความถี่ในการเปิดรับฟัง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีรายได้ระดับต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้ 5,000 – 30,000 บาท มีแนวโน้มในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ เพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีแนวโน้มในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ลดลง

สำหรับช่วงเวลาในการฟังวิทยุ นั้น ส่วนใหญ่ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ มักจะฟังรายการในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ มากถึงร้อยละ 93 ส่วนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ มีผู้ฟังรายการเพียงร้อยละ 57 โดยส่วนใหญ่จะฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯประมาณ 4 – 6 วันต่อสัปดาห์ สำหรับช่วงที่มีผู้ฟังมากที่สุดนั้นคือ ช่วงเวลาระหว่างการทำงานในช่วงบ่าย รองลงมาเป็นเวลาระหว่างการทำงานในช่วงเช้า ช่วงหลังอาหารเย็นไปจนถึงก่อนนอน และช่วงก่อนไปทำงาน ตามลำดับ โดยในวันจันทร์-ศุกร์ช่วงบ่าย(13.00 – 16.00 น.)จะเป็นช่วงเวลาที่ผู้ฟังรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาในช่วงเช้า(08.30 – 12.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 27.0 ช่วงก่อนไปทำงาน(06.00 – 08.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 23.0 ช่วงพักเที่ยง (12.00 – 13.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 19.42 และช่วงที่มีผู้ฟังรายการของทางสถานีวิทยุจุฬาฯน้อยที่สุดคือ ช่วงดึก (22.30 – 24.00 น.) คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.58 เท่านั้น

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า ยังไม่มีบุคคลใดหรือหน่วยงานใดทำการศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่จะต้องลงทุน เพื่อให้คุ้มค่าต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้สื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงจะไม่มี จะมีก็เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะฉะนั้นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาที่เน้นการให้บริการแก่สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลกำไร จึงมุ่งที่จะศึกษาลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์ถึงต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันจะส่งผลถึงการวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการบริหารงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ต้นทุน ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"นี้ เป็นการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยทำการศึกษาศาสนาที่สถานีวิจัยสถาบันที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้ฟังรายการวิทยุ นั่นคือ สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากสถานีแห่งนี้ถือเป็นสถานีวิจัยสถาบันการศึกษารุ่นบุกเบิก ก่อตั้งมานาน และมีลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ที่แตกต่างจากสถานีวิจัยสถาบันการศึกษารุ่นอื่นทั่วไป

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลของผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่
  - 1.1 แผ่นพับสถานีวิจัยจุฬาฯ (ปี 2545)
  - 1.2 หนังสือครบรอบ 30 ปี สถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 25 พฤศจิกายน 2538
  - 1.3 ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535
  - 1.4 ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540
  - 1.5 ผังรายการสถานีวิจัยจุฬาฯ ประจำเดือนมิถุนายน 2543
  - 1.6 ผังรายการสถานีวิจัยจุฬาฯ ประจำเดือนมิถุนายน 2544
  - 1.7 ผังรายการสถานีวิจัยจุฬาฯ ประจำเดือนมิถุนายน 2545
  - 1.8 งบการเงิน (ปี 2536)
  - 1.9 งบการเงิน (ปี 2537)
  - 1.10 งบการเงิน (ปี 2538)
  - 1.11 งบการเงิน (ปี 2539)
  - 1.12 งบการเงิน (ปี 2540)
  - 1.13 งบการเงิน (ปี 2541)
  - 1.14 งบการเงิน (ปี 2542)
  - 1.15 งบการเงิน (ปี 2543)
  - 1.16 งบการเงิน (ปี 2544)

- 1.17 งบการเงิน (ปี 2545)
- 1.18 บัญชีรายรับ – รายจ่าย (ปี 2545)
- 1.19 บัญชีรายชื่อเครื่องมืออุปกรณ์ของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.20 ประกาศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.21 ผังองค์กรของสถานีวิจัยจุฬาฯ
- 1.22 โครงสร้างการบริหารงานสถานีวิจัยจุฬาฯ รูปแบบรัฐวิสาหกิจ ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย
- 1.23 เอกสารโครงสร้างสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.24 รายงานการประชุมของทางสถานีฯ ระหว่างปี 2534 - 2545

2. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล เป็นผู้และผู้วิจัยสัมภาษณ์บุคคลเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่

- 2.1 จุมพล รอดคำดี กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ข้อมูลผู้วิจัยเกี่ยวกับแนวนโยบายการบริหารงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ และแนะนำเกี่ยวกับสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยรวม ทำงานในสถานีวิจัยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2534 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.2 ลัดดา จันทร์สว่างภพ ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แนะนำผู้วิจัยเกี่ยวกับสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยรวม และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการวิจัย รวมทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ทำงานในสถานีวิจัยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.3 กรรณิการ์ ไต้ะมีนา หัวหน้าแผนกราชการ สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ข้อมูลผู้วิจัยด้านราชการของสถานีวิจัยจุฬาฯ และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการวิจัย รวมทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ทำงานในสถานีวิจัยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.4 ผกามาศ ชิตสุข หัวหน้าแผนกการเงิน สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลด้านการเงินของสถานีวิจัยแห่งจุฬาฯ ทำงานในสถานีวิจัยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2536 จนถึงปัจจุบัน (2545)

- 2.5 วีระศักดิ์ มุลบรรจง พนักงานแผนกเทคนิค สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลด้านการส่งกระจายเสียง เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกอากาศ การจัดเตรียมรายการ การบันทึกเสียง และเก็ตรายละเอียดเกี่ยวกับสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอดีต ทำงานในสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2525 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.6 เยาวดี ฟ้าย่าง ผู้อำนวยการส่วนอาคารและสถานที่ สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ข้อมูลด้านอาคารและสถานที่ในส่วนของสถานีวิทยุจุฬาฯ รวมถึงอัตราค่าเช่าพื้นที่ตั้งอาคารสำนักงานย่านปทุมวัน ที่ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ประมาณการขึ้น ทำงานในจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.7 อนุรักษ์ แก้วมีแสง วิศวกรไฟฟ้า สายงานซ่อมบำรุง ส่วนอาคารและสถานที่ สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แนะนำผู้วิจัยเกี่ยวกับการคิดอัตราค่าไฟฟ้าของทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และให้ข้อมูลด้านอาคารและสถานที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานีฯ ทำงานในจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2525 จนถึงปัจจุบัน (2545)
- 2.8 เจ้าหน้าที่แผนกรายการ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายการต่างๆ รวมถึงอัตราค่าเช่าเวลาในการผลิตรายการออกอากาศของทางสถานีวิทยุราชมงคลฯ

3.แหล่งข้อมูลที่เป็นแถบบันทึกเสียง ได้แก่

แถบบันทึกเสียงการประชุมสัมมนา “ทิศทางอนาคต และทางรอดของสถานีวิทยุจุฬาฯ”
เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ตั้งแต่เวลา 09.30 - 12.00 น.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ลักษณะ คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ผู้วิจัยต้องการทราบถึงข้อมูลขั้นต้นโดยรวมของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับสถานีวิทยุจุฬาฯ อันได้แก่ เอกสารโครงสร้างสถานี ผังองค์กร ผังรายการ งบการเงิน บัญชีรายรับ-รายจ่าย ระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานี ประกาศของสถานี รายงานการประชุม แผ่นพับต่างๆ ฯลฯ โดยทำการค้นคว้าหาข้อมูลจากห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์และห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ นอกจากนี้ยังได้ติดต่อขอเอกสารบางอย่างเพิ่มเติมจากทางสถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)
 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และยังถือเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการวิจัยนี้ โดยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview) ซึ่งทำการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทำการบันทึกเทป ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาประเด็นต่างๆ ที่ต้องการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแถบบันทึกเสียง

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการบันทึกเสียงการประชุมสัมมนา "ทิศทางอนาคต และทางรอดของสถานีวิทยจุฬาฯ" เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ตั้งแต่เวลา 09.30 - 12.00 น. จากนั้นจะถอดบทสนทนาจากเทปบันทึกเสียงมาทำการวิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากอุปกรณ์เครื่องมือของสถานีวิทยจุฬาฯ

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการจดบันทึกการรายการอุปกรณ์เครื่องมือทั้งหมดของสถานีวิทยจุฬาฯ และสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคเกี่ยวกับรายละเอียด คุณสมบัติ รวมถึงอายุการใช้งานของอุปกรณ์เครื่องมือแต่ละชิ้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ (Observer-as-observer)

ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการทำงานของสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม 2546 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2546 โดยเข้าไปศึกษาลักษณะการทำงานและวิธีการดำเนินงานของสถานี รวมทั้งดูวิธีการผลิตรายการและการออกอากาศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลต่างๆแล้ว จึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับต้นทุน ผลได้ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน ค่าเสื่อมราคา และจุดคุ้มทุน

ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อจะได้เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และค่าใช้จ่ายต่างๆของสถานีวิทยจุฬาฯ กับผลได้ที่ทางสถานีฯได้รับ ว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

2. แนวคิดด้านโครงสร้างสื่อในเชิงเศรษฐศาสตร์

ใช้ในการวิเคราะห์สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่ามีลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบใด โครงสร้างต้นทุนสื่อมีลักษณะอย่างไร โครงสร้างค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร แหล่งที่มาของรายได้มาจากไหน

3. แนวคิด “การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ”

ใช้ในการวิเคราะห์ว่า สถานีวิทยุสถาบันการศึกษา ซึ่งถือเป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะนั้น ควรมีลักษณะอย่างไร สื่อควรจะทำหน้าที่และบทบาทอย่างไรต่อสังคม รวมทั้งปรัชญาที่สถานีวิทยุเพื่อสาธารณะพึงมี ซึ่งทั้งหมดจะออกมาในรูปของโครงสร้างและการดำเนินงานของสถานี จึงใช้ทฤษฎีนี้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในฐานะที่เป็นสถานีวิทยุที่มุ่งให้บริการสาธารณะ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตสื่อ

ใช้ในการวิเคราะห์ว่า โครงสร้างของอุตสาหกรรมสื่อ กระบวนการพัฒนาตลาด ตลอดจนพฤติกรรมขององค์กรที่ดำเนินกิจการสื่อวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะอย่างไร นโยบายของรัฐส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตสื่อมากน้อยแค่ไหน บทบาททางการตลาดของสื่อและการแสดงออกด้านสื่อสารมวลชนเป็นอย่างไร จึงใช้ทฤษฎีนี้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะการณ์ทางการตลาด ระบบของเงื่อนไขทางการตลาด และกลยุทธ์ทางธุรกิจสื่อ เพื่อจะได้เข้าใจถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ดีขึ้น อีกทั้งพิจารณาว่าความเป็นไปได้เหล่านี้ว่าสอดคล้องกันอย่างไรกับนโยบายการสื่อสารมวลชนแบบรวม

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อมวลชน

ใช้ในการวิเคราะห์ว่า มีปัจจัยเงื่อนไขใดบ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ และมีผลอย่างไร โดยจะใช้ทฤษฎีนี้มาเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลนี้นำเสนอโดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่ออธิบายถึงการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลได้ และจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้กำหนดหัวข้อการนำเสนอ ดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลได้ และจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ
3. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ลักษณะการดำเนินงานในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยุจุฬาฯ

ก่อนที่จะได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ มาพิจารณาเปรียบเทียบกับการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาข้อสรุปเพื่อเป็นคำตอบสำหรับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจและทราบถึงข้อมูลทั่วไปของการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ เสียก่อน ทั้งในด้านประวัติและโครงสร้างของสถานี การจัดการและบริหารองค์กร การจัดผังรายการ ประเภทและรูปแบบรายการ ลักษณะการดำเนินงานในการบริการเพื่อสาธารณะ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงและวิถีทางธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อให้สถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถดำเนินกิจการให้คงอยู่รอดได้ ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียด ดังนี้

ประวัติสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการก่อตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการเมื่อ พ.ศ.2501 โดยกลุ่มนิสิตฝ่ายแสงและเสียง สโมสรนิสิตจุฬาฯ สถานีวิทยุจุฬาฯ เกิดขึ้นจากการที่นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต้องการใช้ความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับงานทางด้านวิทยุกระจายเสียงมาประยุกต์สู่ภาคปฏิบัติ จึงได้ทดลองทำเครื่องส่งกระจายเสียงขึ้นมา และพัฒนาจนสามารถส่งกระจายเสียงได้จริง สโมสรนิสิตจุฬาฯ จึงได้นำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมของสโมสรนิสิต แทนการส่งเสียงตามสายซึ่งในระยะแรกนั้น สถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นเพียงชมรมหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับสโมสรนิสิต ภายใต้การดูแลของอาจารย์ และคณะที่ปรึกษาสโมสรนิสิต มีประธานสถานีวิทยุสโมสรนิสิตจุฬาฯ ทำหน้าที่บริหารการดำเนินงานภายในสถานี มีนิสิตเป็นผู้จัดรายการและควบคุมการส่งกระจายเสียง การออกอากาศขึ้นอยู่กับความสะดวกของนิสิต ทางสถานีฯ จึงไม่ได้กำหนดเวลาการออกอากาศที่แน่นอน นอกจากนี้ยังไม่ได้มีการกำหนดนโยบายและโครงสร้างองค์กรไว้อย่างชัดเจน สถานีวิทยุจุฬาฯ จึงเป็นเพียงสถานีวิทยุทดลอง ซึ่งยังมีได้มีการจัดตั้งให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 งบประมาณของสถานีมาจากค่าบำรุงสโมสรนิสิต และการระดมเงินช่วยเหลือจากอาจารย์ นิสิตเก่า และนิสิตปัจจุบันในสมัยนั้น โดยทางมหาวิทยาลัยได้อนุญาตให้ใช้ตึกจักรพงษ์ ชั้น 2 เป็นสถานที่ทำการของทางสถานีฯ

ในระยะต่อมา สโมสรนิสิตจุฬาฯ ได้แสดงถึงจุดยืนทางการเมือง โดยทำการติดต่อกับองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา หรือ USOM เพื่อขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ในการกระจายเสียง จาก USIS [United State Information Service] ทำให้ได้เครื่องส่งกระจายเสียงที่ใช้ในกิจการทหาร ซึ่งเป็นเครื่องส่ง medium wave ระบบ A.M. แบบ BC- 610 กำลังส่ง 250 วัตต์ โดยให้ทางสโมสรนิสิตเสียค่าเช่าเครื่อง 1 เหรียญสหรัฐ มีการกำหนดสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา 99 ปี

ซึ่งส่งกระจายเสียงในความถี่ 1,080 กิโลไซเคิล จึงทำให้สามารถขยายขอบเขตการกระจายเสียงไปสู่ภายนอกมหาวิทยาลัย แต่เมื่อดำเนินการไปได้สักระยะ ผู้บริหารระดับสูงของจุฬาฯ ได้เข้ามาควบคุมสถานี โดยในเบื้องต้นได้จำกัดเวลาการส่งกระจายเสียงไม่ให้ออกอากาศเฉพาะตอนกลางคืน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มิผู้ฟังค่อนข้างมาก จนกระทั่งในที่สุด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้สั่งให้ยุติการดำเนินงาน และสั่งปิดสถานีนับตั้งแต่ 1 เมษายน 2505 เป็นต้นไป ด้วยนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยได้นำเสนอเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและการเมืองในวงกว้างขึ้น

ภายหลังจากที่สถานีถูกปิดไปเป็นเวลาเกือบ 3 ปี เลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเสนอเรื่องของสถานีวิทยุจุฬาฯ ขึ้นมาทบทวนใหม่ ซึ่งส่งผลให้สถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถเปิดดำเนินการส่งกระจายเสียงอย่างเป็นทางการอีกครั้ง เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2508 โดยมหาวิทยาลัย ได้เข้ามาควบคุมและดำเนินงานสถานีเอง โดยมอบหมายให้สำนักเลขาธิการมหาวิทยาลัย ผ่านหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ มีศาสตราจารย์สำเนา วรวงศ์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีคนแรก สถานีวิทยุจุฬาฯ จัดตั้งขึ้นเพื่อการศึกษา เพื่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และเพื่อความบันเทิง วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ จะเน้นหนักเพื่อกิจการภายในชุมชนมหาวิทยาลัย มีโครงสร้างการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ และมีการอนุมัติให้ใช้คลื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ดำเนินการส่งกระจายเสียงในระบบ F.M. สเตอริโอ มัลติเพล็กซ์ ความถี่ 101.5 เมกกะเฮิรตซ์ กำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ ใช้เสาอากาศสูง 48 เมตร และได้ย้ายที่ทำการใหม่ โดยขอใช้สถานที่ของคณะครุศาสตร์เป็นที่ตั้งสถานี เพื่อทำการส่งกระจายเสียง

จนกระทั่งปี 2520 เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ที่เน้นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม สถานีวิทยุจุฬาฯ จึงโอนมาสังกัดฝ่ายวิชาการ และได้แต่งตั้งศาสตราจารย์อาภรณ์ เก่งพล เป็นหัวหน้าสถานีคนที่ 2 ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนในการควบคุมการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ผ่านทางคณะกรรมการบริหารสถานี โดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นระบบมากขึ้น รายได้ในช่วงนี้มาจากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณผลประโยชน์ และเริ่มมีรายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่งต่อมาได้ขยายเป็นการโฆษณา และการให้บริการธุรกิจ

ต่อมาทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ปรับโอนสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้มาสังกัดฝ่ายการศึกษา ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายวิชาการ โดยมีการกำหนดนโยบายของสถานีว่า ควรมีบทบาทในสังคมให้มากขึ้น ควรดำเนินบทบาทในฐานะสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้ และบทบาทในการเป็นสื่อมวลชนที่ขึ้นนำสังคม ภายหลังจากเปลี่ยนโครงสร้างมาสังกัดฝ่ายการศึกษาต่อเนื่อง ทางสถานีได้มีการจัดซื้อเครื่องส่งใหม่อีก 1 เครื่อง กำลังส่ง 5 กิโลวัตต์ และได้เปลี่ยนเสาอากาศเป็น 110 เมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายเสียง โดยได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่ชั้น 7 อาคารวิทยพัฒนา ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุจุฬาฯ จนถึงปัจจุบัน และในปี 2534 ได้มีการแต่งตั้งให้รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี เป็นหัวหน้าสถานีคนต่อมา

ในปี 2535 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของสถานีฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการของสถานีมีความเป็นสื่อมวลชนที่เสนอข่าวสารมากขึ้น มีความคล่องตัวในการบริหารงานสูงขึ้น จึงเปลี่ยนโครงสร้างของสถานี ไปเป็นแบบ “วิสาหกิจ” ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย โดยถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของจุฬาฯ แต่มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ อย่างไรก็ตาม ในขณะนั้นจุฬาฯ ยังคงควบคุมสถานีโดยตรงในรูปแบบคณะกรรมการถึง 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งมาจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านงานวิทยุกระจายเสียง โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน และคณะกรรมการบริหารสถานี ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานคณะกรรมการอำนวยการ โครงสร้างใหม่ในรูปวิสาหกิจนี้ มีการเพิ่มอำนาจในการสั่งการไว้ที่หัวหน้าสถานี ให้มีอำนาจในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยได้แบ่งส่วนงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายรายการ ฝ่ายข่าว และฝ่ายเทคนิค

ในปี 2536 สถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ซื้อเครื่องส่งใหม่ กำลังส่ง 5 กิโลวัตต์ อีก 1 เครื่อง ทดแทนเครื่องเก่าที่เสื่อมสภาพแล้ว

และในปี 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานอีกครั้ง เป็น “วิสาหกิจ” เต็มรูปแบบ ซึ่งการบริหารในรูปแบบนี้ ทำให้ขั้นตอนในการสั่งการต่างๆ ลดลง มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุเพียงชุดเดียวเป็นผู้กำหนดนโยบายและงบประมาณ รวมทั้งกำกับการบริหารงานของทางสถานี มี รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี ซึ่งเปลี่ยนตำแหน่งจากหัวหน้าสถานี มาเป็นตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการสถานี รับหน้าที่บริหารงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการบริหารสถานีกำหนด และยังได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ปัจจุบัน สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการส่งกระจายเสียงด้วยระบบ F.M. สเตอริโอ มัลติเพล็กซ์ ความถี่ 101.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ โดยได้เปลี่ยนเสาอากาศอีกครั้งเป็น 150 เมตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งกระจายเสียง สถานีวิทยุจุฬาฯ ทำการส่งกระจายเสียงทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.00 – 24.00 น. โดยสามารถกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ 25 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม นครนายก พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี ฉะเชิงเทรา อุทัยธานี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท สระบุรี ลพบุรี อ่างทอง กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม ระยอง จันทบุรี ตราด และประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ สถานีวิทยุจุฬาฯ ยังได้ดำเนินการเครือข่ายวิทยุสถาบันการศึกษาร่วมกันอีกหลายแห่ง อาทิเช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยขอนแก่น สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งในภายหลังก็มีการเชิญสถานีวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยอื่น เข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่ายสมาคมวิทยุเพื่อการศึกษาขึ้นอีก 6 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัย

มหาสารคาม สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ สถานีวิทยุศึกษากรมการศึกษานอกโรงเรียน และสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันราชชมงคล เทเวศร์ และขณะนี้ที่ยังมีการเชื่อมสัญญาณ กระจายการร่วมกันอยู่ คือ สถานี ม.อ.หาดใหญ่ สถานีวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ คลื่นความถี่ F.M. 88.0 MHz ซึ่งมีพื้นที่การออกอากาศครอบคลุม 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ สงขลา ยะลา พัทลุง และสตูล

การจัดการและบริหารองค์กร

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุที่มีโครงสร้างการบริหารงาน เปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย โดยเมื่อแรกก่อตั้งอย่างไม่เป็นทางการ สถานีวิทยุจุฬาฯ มีโครงสร้าง เป็นเพียงชมรมหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับสโมสรนิสิตจุฬาฯ อยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ และคณะที่ปรึกษา สโมสรนิสิต มีประธานสถานีวิทยุสโมสรนิสิตจุฬาฯ ทำหน้าที่บริหารการดำเนินงานภายในสถานี ซึ่งยังไม่ได้มีการกำหนดแนวนโยบายและโครงสร้างองค์กรไว้อย่างชัดเจน สถานีวิทยุจุฬาฯ มีสถานะ เป็นเพียงสถานีวิทยุเพื่อการทดลอง

ต่อมาได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานอย่างเป็นทางการขึ้น มหาวิทยาลัยได้ เข้ามาควบคุมและดำเนินงานสถานีเอง โดยมอบหมายให้สำนักเลขาธิการมหาวิทยาลัย ผ่านหน่วย โสตทัศนศึกษากลาง เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ การกระจายเสียงในช่วงระยะนี้จะเป็นลักษณะเพื่อกิจการ ชุมชนของมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุจุฬาฯ เพิ่มขึ้น เพื่อควบคุมดูแลระบบการเงินและการบริหารงานของสถานี มีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงาน ภายในขึ้นอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายรายการ ฝ่ายเทคนิค และฝ่ายช่าง

จากนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสถานีอีกครั้ง ในปี 2520 โดยแยกสถานีออกจาก หน่วยโสตทัศนศึกษากลาง และเปลี่ยนมาขึ้นตรงต่อฝ่ายวิชาการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ มหาวิทยาลัย ที่เน้นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนในการควบคุม การดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ผ่านทางคณะกรรมการบริหารสถานี โดยปรับปรุงโครงสร้างการ บริหารงานให้เป็นระบบมากขึ้น

หลังจากนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับโอนสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้มาสังกัดฝ่ายการ ศึกษาต่อเนื่อง ขึ้นตรงกับกองบริการการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของฝ่ายวิชาการ เพื่อเป็นการ กำหนดขอบเขตภารกิจหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมเพิ่มมากขึ้น มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารสถานี และโครงสร้างดังกล่าวนี้ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของสถานีให้มีลักษณะประสานสอดคล้องไปกับโครงการศึกษาต่อเนื่องอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบกับ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในสมัยนั้น คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา อธิการบดี ได้ตระหนัก ถึงความสำคัญของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในการที่จะสามารถทำหน้าที่สื่อมวลชนให้แก่สังคมมากขึ้น ดังนั้น

จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของสถานีวิทยจุฬาฯ ไปสู่รูปแบบวิสาหกิจ เพื่อให้โครงสร้างดังกล่าว เชื่อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนต่อสังคมได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาระบบการบริหารและระบบการเงินที่ขาดความคล่องตัวและล่าช้าอีกด้วย

ในช่วงปี 2535 สถานีวิทยจุฬาฯ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสถานีก่อตั้งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มุ่งแสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในการรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง แม่นยำ และตรงตามความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงพฤษภาคมปี 2535 รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีในขณะนั้น ได้เสนอโครงการปรับปรุงโครงสร้างของสถานี และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย ตลอดจนกรรมการสภามหาวิทยาลัย ให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการดำเนินการของทางสถานีให้อยู่ในรูปของวิสาหกิจ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535 โดยถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ การแสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านสื่อมวลชน และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตเก่าและนิสิตปัจจุบัน กับมหาวิทยาลัย¹⁴

สถานีวิทยจุฬาฯ ในโครงสร้างใหม่ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2535 ได้ระบุให้มีคณะกรรมการอำนวยการสถานีวิทย ประกอบด้วย¹⁵

1.กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ประธานสภาคณาจารย์หรือผู้แทน

2.กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิการบดีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 8 คน โดยแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ อันจะเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการบริหารงานของสถานีวิทย โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 2 ปี

3.ให้อธิการบดี เป็นประธาน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเป็นรองประธาน และหัวหน้าสถานีเป็นเลขานุการ

¹⁴จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535,” ข้อที่ 6.

¹⁵จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535,” ข้อที่ 8.

ซึ่งทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังคงควบคุมสถานีวิทยจุฬาฯโดยตรง ในรูปคณะกรรมการ 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งมาจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านงานวิทยุกระจายเสียง โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายการบริหารสถานีฯให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ และคณะกรรมการบริหาร ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธาน คณะกรรมการอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการบริหารงานของสถานีฯให้เป็นที่ไปตามนโยบายที่ คณะกรรมการอำนวยการกำหนด

1. คณะกรรมการอำนวยการ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้¹⁶

- 1.1 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานีและควบคุมดูแลเพื่อให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีวิทยฯ ตลอดจนระเบียบข้อบังคับ และนโยบายที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 1.2 กำหนดโครงสร้างการบริหารภายในของสถานีวิทยฯ
- 1.3 กำหนดข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงาน การเงิน และทรัพย์สินของสถานีวิทยฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
- 1.4 พิจารณางบประมาณรายรับรายจ่ายประจำปีของสถานีวิทยฯ ก่อนนำเสนอ สภามหาวิทยาลัย
- 1.5 กำหนดนโยบายและอนุมัติอัตราค่าบำรุงอุปถัมภ์รายการและค่าบริการต่างๆ ของสถานีวิทยฯ
- 1.6 ประเมินผลการดำเนินงานของสถานีวิทยฯอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วนำเสนอ สภามหาวิทยาลัย
- 1.7 พิจารณารายงานการเงินของสถานีวิทยฯ
- 1.8 หน้าที่อื่นๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

โดยตำแหน่งคณะกรรมการอำนวยการนี้ มาจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านงานวิทยุกระจายเสียง โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹⁶จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535,” ข้อที่ 9.

2. คณะกรรมการบริหาร มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้¹⁷

- 2.1 บริหารงานของสถานีวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด
- 2.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายรับ-รายจ่ายประจำปี และรายงานการเงินต่างๆ ของสถานีวิจัย ก่อนเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
- 2.3 พิจารณาอนุมัติการใช้เงินหมวดสำรองจ่ายทั่วไป
- 2.4 ประเมินผลการดำเนินงานของสถานีวิจัยประจำปี ก่อนเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
- 2.5 กำหนดอัตราค่าบำรุงอุปถัมภ์ราชการและค่าบริการอื่นๆ แล้วนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- 2.6 พิจารณาปรับปรุงการบริหารงานสถานีวิจัยให้เจริญก้าวหน้า
- 2.7 วินิจฉัยและแก้ปัญหาที่จะพึงมีของสถานีวิจัย
- 2.8 หน้าที่อื่นๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีในขณะนั้น ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างใหม่ในรูปวิสาหกิจนี้ว่า¹⁸

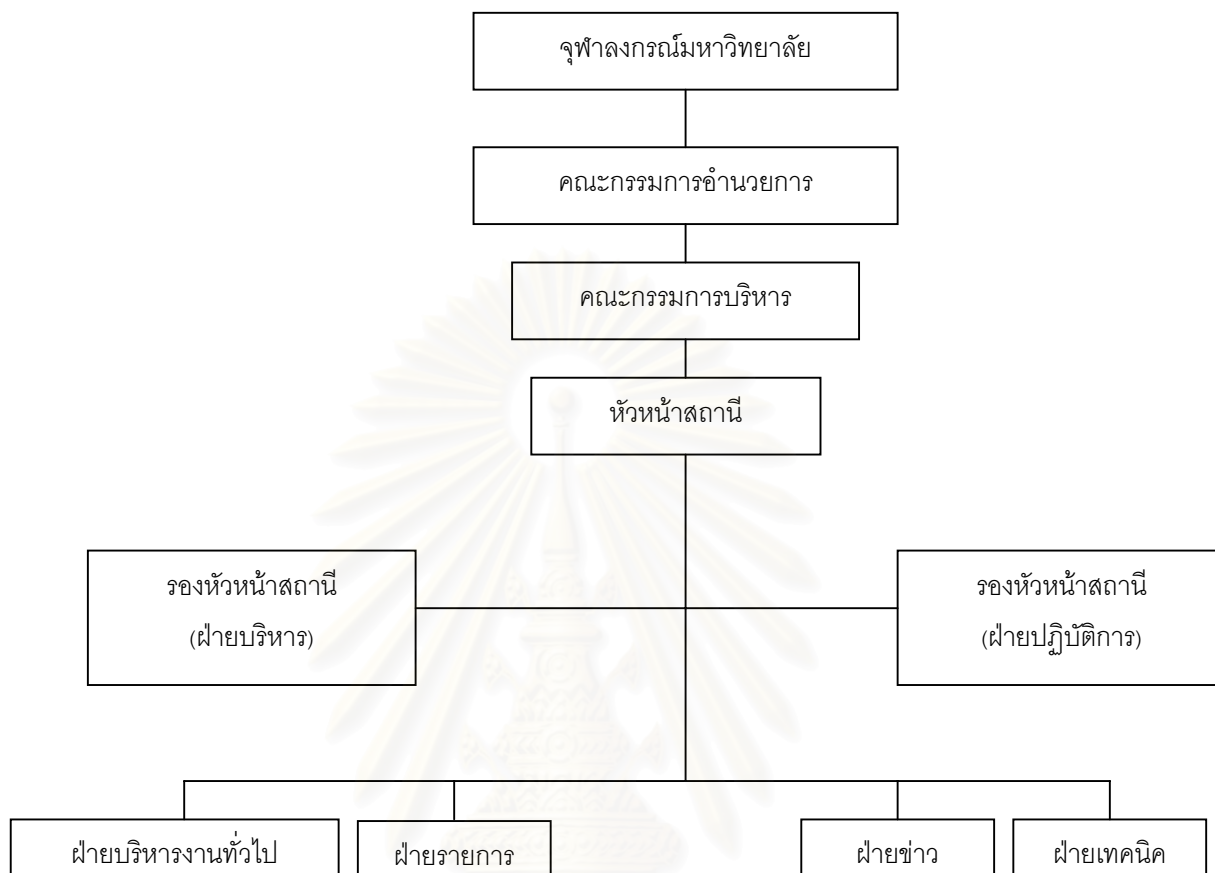
“...ในยุคแรกนั้น การบริหารจัดการสถานีฯ ยังอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน การดำเนินงานต่างๆ ก็เริ่มบริหารภายใต้กรอบระเบียบต่างๆ ของตัวเอง ถึงแม้ว่าสถานีวิจัยจุฬาฯ จะแยกออกจากระบบราชการแล้วก็ตาม แต่เรื่องของการดำเนินงานในเชิงนโยบาย เรื่องงบประมาณ หรือการขออนุมัติต่างๆ คณะกรรมการอำนวยการก็ยังควบคุมอยู่ โดยมหาวิทยาลัยยังคงกำกับดูแล สถานีผ่านคณะกรรมการถึง 2 ชุด ด้วยกัน คือ คณะกรรมการอำนวยการ และ คณะกรรมการบริหาร ซึ่งการบริหารจัดการในสมัยนั้น ก็ยังไม่ค่อยที่จะหลุดไปจากระบบราชการเท่าไรนัก ยังคงอาศัยระเบียบราชการแบบเข้มข้น คิดอะไร ก็ยังเป็นแบบราชการอยู่...”

¹⁷ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2535,” ข้อที่ 12.

¹⁸ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

แผนภูมิที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุฑุฟ้า ปี 2535 - 2540

โครงสร้างใหม่ของสถานีวิทยุฑุฟ้าในรูปวิสาหกิจนี้ จะมีการเพิ่มอำนาจในการสั่งการไว้ที่หัวหน้าสถานีให้มีอำนาจตัดสินใจและดำเนินงานอย่างเป็นอิสระมากขึ้น ลดขั้นตอนการทำงานต่างๆลง มีการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจนขึ้น โดยแบ่งเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายรายการ ฝ่ายข่าว และฝ่ายเทคนิค นอกจากนี้ บุคลากรทั้งที่เป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ถูกโอนเข้ามาเป็น “พนักงานสถานีวิทยุฑุฟ้า” และมีฐานะเป็น “พนักงานประจำ”

อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุฑุฟ้า ยังคงเป็นวิสาหกิจที่ไม่เป็นอิสระจากมหาวิทยาลัยโดยเด็ดขาด มหาวิทยาลัยยังคงควบคุมสถานีนี้นับตั้งแต่คณะกรรมการถึง 2 ชุด ซึ่งก็คือ คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการบริหาร ซึ่งการที่สถานีวิทยุฑุฟ้ามีโครงสร้างที่แยกออกจากระบบราชการ ดังนั้นการดำเนินการด้านงบประมาณ การเงิน และบัญชี จึงต้องเป็นไปอย่างอิสระจากระบบบัญชีผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย โดยในระยะเริ่มต้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดสรรเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยจำนวน 2 ล้านบาท เพื่อให้สถานีวิทยุฑุฟ้าใช้เป็นทุนประเดิมในการดำเนินงาน ซึ่งทางสถานีฯ สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองได้ แต่จะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร

จนกระทั่ง ปี 2540 สถาบันวิทยุจุฬาฯ จึงได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานอีกครั้ง ให้อยู่ในรูปวิสาหกิจเต็มรูปแบบ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540 เพื่อให้หน่วยวิสาหกิจซึ่งเป็นหน่วยงานที่ช่วยส่งเสริมภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบและระบบการบริหารงานให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น โดยยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย แต่ลดคณะกรรมการควบคุมดูแลเหลือเพียงชุดเดียว คือ คณะกรรมการบริหารสถานี ซึ่งประกอบด้วย อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิการบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยมีกรรมการผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้¹⁹

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานีวิทยุ และควบคุมดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุและสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
2. กำหนดข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานสถานีวิทยุในด้านต่างๆ
3. ดำเนินการหารายได้ กำหนดอัตราการจัดเก็บเงินรายได้และการเบิกจ่ายเงินรายได้ของสถานีวิทยุ
4. พิจารณางบประมาณ รายงานการเงิน และรายงานประจำปี เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย
5. พิจารณาเสนอแต่งตั้ง หรือถอดถอนกรรมการผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานีวิทยุต่ออธิการบดี
6. พิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชี
7. อำนาจหน้าที่อื่นๆ ตามที่อธิการบดีมอบหมาย

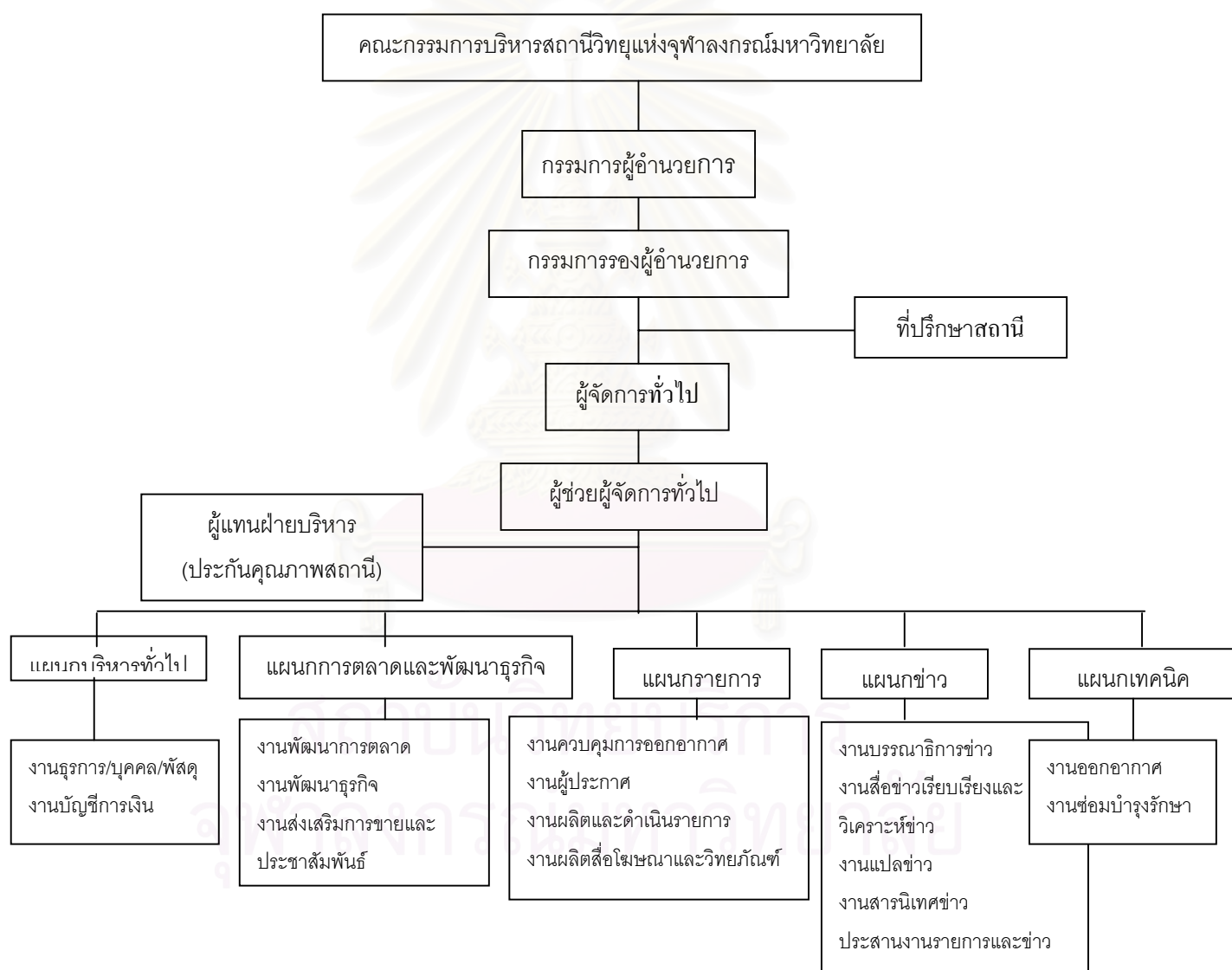
จะเห็นได้ว่าระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540 ที่ท่านอธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ ได้ทำการปรับเปลี่ยนอีกรอบนั้น จะเป็นระเบียบที่มีความกระชับมากขึ้น มีความยืดหยุ่นสูงขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานีฯ มีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินงานอย่างเป็นอิสระมากขึ้น และลดขั้นตอนการทำงานลง²⁰

¹⁹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540,” ข้อที่ 9.

²⁰ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

โครงสร้างการดำเนินงานในรูปวิสาหกิจเต็มตัวนี้ ส่งผลทำให้ขั้นตอนในการสั่งการต่างๆ ลดลง รวมทั้งลดอำนาจการควบคุมของมหาวิทยาลัยด้วย สถาบันวิทยุจุฬาฯจึงมีการดำเนินงานที่เป็นอิสระและรวดเร็วขึ้น ดำเนินงานอย่างเป็นสื่อสารมวลชนมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการเปลี่ยนชื่อเรียกตำแหน่งผู้บริหารของสถานีฯ จากตำแหน่งหัวหน้าสถานี มาเป็นตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการสถานี โดยสถาบันวิทยุจุฬาฯ มีโครงสร้างการดำเนินงาน ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.2 โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุจุฬาฯในปัจจุบัน (ปี 2545)

จะเห็นได้ว่า เมื่อสถานีฯ ได้ดำเนินการในรูปวิสาหกิจแบบเต็มตัวแล้ว โครงสร้างการบริหารงานก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ทำการจัดแบ่งส่วนงานบริหารงานที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น โดยแบ่งส่วนงานออกเป็น 5 แผนก คือ

1. แผนกบริหารทั่วไป ประกอบไปด้วย งานธุรการ บุคคล พัสดุ งานบัญชีและการเงิน
2. แผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ประกอบไปด้วย งานพัฒนาการตลาด งานพัฒนาธุรกิจ งานส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์
3. แผนกรายการ ประกอบไปด้วย งานควบคุมการออกอากาศ งานผู้ประกาศ งานผลิตและดำเนินรายการ งานผลิตสื่อโฆษณาและวิทยุภัณฑ์
4. แผนกข่าว ประกอบไปด้วย งานบรรณาธิการข่าว งานสื่อข่าวเรียงเรียงและวิเคราะห์ข่าว งานแปลข่าว งานสารนิเทศข่าว ประสานงานรายการและข่าว
5. แผนกเทคนิค งานออกอากาศ งานซ่อมบำรุงรักษา

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรมาเป็นการควบคุมโดยตรงจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ในรูปของคณะกรรมการบริหารสถานีฯ เพียงชุดเดียวนั้น รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรรมการผู้อำนวยการสถานีในโครงสร้างใหม่นี้ว่า²¹

“...เดิมที่ผมอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าสถานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการผู้อำนวยการ โดยผมเป็นเพียงเลขานุการ ไม่ได้เป็นกรรมการ ผมจึงไม่มีสิทธิที่จะโหวต ไม่มีสิทธิที่จะแสดงมติได้ ผมมีหน้าที่เพียงแคร์ับฟังในฐานะเลขานุการคณะกรรมการผู้อำนวยการ แต่พอมาถึงระเบียบใหม่ ปี 2540 ได้ยุบคณะกรรมการเหลือเพียงชุดเดียว คือ คณะกรรมการบริหารสถานี โดยมีท่านอธิการบดี หรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ ทำหน้าที่ทั้งบริหารงานและกำหนดนโยบายไปเลยในตัว ซึ่งการขออนุมัติงบประมาณ หรือขออนุมัติในการบริหารจัดการเรื่องต่างๆของทางสถานีฯ นั้น จะอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการชุดนี้ทั้งหมดเบ็ดเสร็จ และระเบียบที่เขียนไว้ก็ค่อนข้างให้มีการปรับเปลี่ยนได้ง่าย ซึ่งหากคณะกรรมการบริหารสถานีอยากจะทำระเบียบอะไร ก็สามารถออกได้เลยทันที ไม่เหมือนสมัยก่อน ที่ระเบียบเป็นเหมือนกฎหมาย เหมือนกฎกระทรวง ถ้ามีการออกประกาศเป็นระเบียบ โดยทางสภามหาวิทยาลัยได้เซ็นอนุมัติรับรองเรียบร้อยแล้วนั้น ระเบียบที่ออกมา ก็จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ค่อนข้างยากทีเดียว...”

²¹ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

สถานีวิทยุจุฬาฯ ในโครงสร้างใหม่ ตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540 ได้เพิ่มบทบาทหน้าที่ของกรรมการผู้อำนวยการสถานี ให้มีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินงานอย่างเป็นทางการมากขึ้น รวมทั้งได้ให้อำนาจในการออกข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติเพื่อการบริหารงานสถานีวิทยุด้วย

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงขั้นตอนการทำงาน ความคล่องตัว และความยืดหยุ่นในการดำเนินงานของสถานีฯ ว่า²² “...ถ้าต้องการจะให้เกิดข้อปฏิบัติต่างๆ ในแง่ของการทำงานภายในสถานี ก็จะมีการออกประกาศมาในลักษณะประกาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ เช่น ประกาศอัตราค่าเช่าเวลาผลิตรายการ ประกาศอัตราค่าเช่าห้องบันทึกเสียงและการผลิตสื่อโฆษณา ประกาศอัตราค่าโฆษณา เป็นต้น ซึ่งปีนี้อาจจะกำหนดราคาเท่านี้ ปีหน้าอาจจะเก็บมากขึ้นก็ได้ หรือลดลงก็ได้ เพราะระเบียบว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุจุฬาฯ ปี 2540 นั้น เปิดช่องให้มีการปรับเปลี่ยนราคาได้ เพียงนำประกาศฉบับนี้ไปให้กรรมการบริหารสถานีวิทยุเซ็นรับรอง และรอแค่ประกาศออกมาเท่านั้น ก็ถือเป็นประกาศสถานีแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ใช้ได้ทันที สามารถดำเนินการได้เลย ซึ่งเป็นประกาศภายใต้อำนาจของฝ่ายบริหาร ผมก็มีสิทธิออกประกาศสถานีฯ บางส่วนได้ในฐานะที่เป็นกรรมการผู้อำนวยการ...”

จากการจัดการบริหารองค์กรในลักษณะโครงสร้างแบบนี้ ทำให้ลดขั้นตอนการทำงานต่างๆ ลง ส่งผลให้ระบบการบริหารงานมีความคล่องตัวสูงขึ้น ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการทางด้านงบประมาณ การเงิน และการบัญชี ที่เป็นอิสระจากระบบบัญชีเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย ส่วนการบริหารจัดการเรื่องรายได้ รายจ่าย ก็ไม่ต้องขึ้นตรงกับส่วนกลาง ซึ่งก็คือ กองคลังของมหาวิทยาลัยอีกต่อไป สถานีฯ ไม่ต้องนำเงินรายได้ที่ได้รับไปส่งฝากไว้ที่กองคลัง การเบิกจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจการต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องไปเบิกจ่ายที่กองคลังแล้ว ไม่ว่าจะป็นรายได้หรือรายจ่ายก็ไม่ต้องนำส่งเข้ามหาลัย ตามระเบียบใหม่ สถานีวิทยุจุฬาฯ จะต้องดำเนินการบริหารจัดการด้วยตัวเองทั้งหมด เงินรายได้ที่ทางสถานีได้รับนั้น ก็ให้เจ้าหน้าที่ของสถานีนำฝากเข้าธนาคารเอง ค่าใช้จ่ายก็เบิกจ่ายเอง²³ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีกับสถานีวิทยุจุฬาฯ ในการที่จะสามารถดำเนินงานด้านต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

²² สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

²³ สัมภาษณ์ ผกา มาศ ชิตสุข, หัวหน้าแผนกการเงิน สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 29 กันยายน 2546

สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ภายในสถานีวิทยจุฬาฯ นั้น ก็ได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง มาเป็นพนักงานวิสาหกิจ โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ พนักงานของสถานีวิทยจุฬาฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีวิทยจุฬาฯ ตั้งแต่สมัยยังไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานมาเป็นแบบวิสาหกิจ โดยมีฐานะเป็น “พนักงานประจำ” และพนักงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีวิทยจุฬาฯ ภายหลังจากที่สภามหาวิทยาลัยได้มีมติอนุมัติให้ใช้ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ.2539 เพิ่มเติม ทำให้บุคลากรที่เข้ามาร่วมงานกับสถานีวิทยจุฬาฯ หลังจากวันที่ 28 ธันวาคม 2539 เป็นต้นไป มีฐานะเป็น “พนักงานมหาวิทยาลัย” จากการแก้ไขระเบียบเพิ่มเติมดังกล่าว ทำให้สถานีวิทยจุฬาฯ มีระเบียบการบริหารงานบุคคลเป็น 2 แบบ คือ พนักงานประจำ และพนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งทั้งสองแบบมีกฎระเบียบและข้อบังคับที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีพนักงานชั่วคราวที่ยังไม่ได้บรรจุในอัตราพนักงานมหาวิทยาลัย เพราะอยู่ในช่วงระหว่างการทดลองงานเป็นระยะเวลา 3 เดือน ถ้าผ่านการทดลองงาน ก็จะได้บรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัย

อัตราจำนวนบุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานอยู่ภายในสถานีวิทยจุฬาฯ ในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 24 คน ประกอบไปด้วย พนักงานประจำสถานีวิทยจุฬาฯ และพนักงานมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในฐานะพนักงานชั่วคราวของสถานีวิทยจุฬาฯ โดยสามารถแบ่งพนักงานออกเป็น 2 ระดับ คือ พนักงานในระดับผู้บริหารระดับต้น จำนวน 2 คน ที่เหลืออีก 22 คน เป็นพนักงานระดับปฏิบัติงานทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็น เจ้าหน้าที่แผนกบริหารทั่วไป จำนวน 5 คน แผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจ จำนวน 1 คน แผนกรายการ จำนวน 6 คน แผนกข่าว จำนวน 4 คน และแผนกเทคนิค จำนวน 6 คน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างการบริหารจัดการและโครงสร้างเชิงเศรษฐกิจศาสตร์ของระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยจุฬาฯ ปี 2535 และปี 2540 จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการภายใต้ระเบียบใหม่ปี 2540 นั้น จะมีความคล่องตัวสูงมากกว่า ดูได้จากการออกระเบียบในเรื่องการคิดอัตราค่าโฆษณา อัตราค่าเช่าต่างๆ สถานีวิทยจุฬาฯ สามารถดำเนินการได้ทันที โดยจะออกในรูปประกาศของสถานีวิทยจุฬาฯ หรือออกในลักษณะมติที่ประชุมที่ไม่ได้ประกาศอย่างเป็นทางการก็ได้ อย่างเช่นในการพิจารณาชนิดของสินค้าที่จะมาลงโฆษณากับทางสถานีวิทยจุฬาฯ จะขึ้นอยู่กับมติที่ประชุม ถ้ามติที่ประชุมบอกว่าสินค้าตัวนี้ผ่าน ก็ให้ลงโฆษณาได้ แต่ถ้าสินค้าตัวนี้ไม่เหมาะสม ก็โฆษณาไม่ได้ ในเชิงโครงสร้างนั้น มติที่ประชุมจึงเปรียบเสมือนกฎหมาย ซึ่งทำให้เกิดข้อปฏิบัติตามมา ถึงแม้จะไม่ได้มีการประกาศออกมาอย่างชัดเจน แต่ก็ต้องปฏิบัติตาม²⁴

²⁴ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

ซึ่งนอกจากระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้ระเบียบใหม่ปี 2540 จะมีความคล่องตัวสูงกว่าปี 2535 แล้ว ความแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดเจน ก็คือ สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดหารายได้ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ได้ชี้แจงว่า²⁵

“...ในด้านการจัดหารายได้ การกำหนดอัตราค่าเช่าห้องบันทึกเสียง หรืออัตราค่าโฆษณาต่างๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะเห็นโดยผมหรือเห็นโดยท่านอธิการบดี แต่ท่านอธิการบดีรู้สึกจะน้อย เพราะท่านให้อำนาจกรรมการผู้อำนวยการเต็มทีในการออกมาตราการต่างๆ ที่เป็นมาตรการในเชิงการจัดการ ซึ่งผมสามารถออกประกาศด้วยตัวเองได้เลย แต่สมัยก่อนผมทำไม่ได้นะ ผมต้องรอให้ท่านรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเห็นให้ เพราะฉะนั้นที่เรียกกันว่า “วิสาหกิจเต็มตัว” ก็คงเป็นเพราะความคล่องตัวที่เกิดขึ้นในส่วนของบริหารจัดการนั่นเอง เมื่อความคล่องตัวมีมากขึ้น ความยืดหยุ่นก็มากขึ้นด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดหารายได้บางอย่างของทางสถานีฯ เช่น ปกติสถานีจำกัดเวลาโฆษณาชั่วโมงหนึ่งไม่ให้เกิน 5 นาที แต่บางครั้งมีเกินไปบ้าง เขาก็มาขออนุมัติเป็นครั้งๆ ไป ผมก็พิจารณาไปตามความเหมาะสม ซึ่งแต่ก่อนผมทำแบบนี้ไม่ได้นะ จะเห็นได้ชัดเลยว่าความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการเรื่องรายได้มีมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อสถานี...”

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า คณะกรรมการบริหารสถานี ซึ่งประกอบด้วย อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายให้เป็นประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิการบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการ ได้ให้อำนาจกรรมการผู้อำนวยการเต็มทีในการบริหารงานสถานีฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนด ทำให้สามารถออกประกาศสถานีฯ บางส่วนได้ นอกจากนี้ยังมีกฎที่เกิดจากมติที่ประชุมที่มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่ง รศ.จุมพล รอดคำดี ได้กล่าวอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “...มีบางที่ที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการบริหารสถานีกำหนดอัตราค่าเช่า ซึ่งกรรมการอาจจะพูดแบบกว้างๆ ว่าสามารถเรียกเก็บเงินจากตรงนี้ได้ไม่เกินเท่านี้ แต่จริงๆ ตัวผมเองจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเอาเท่าไร โดยจะพิจารณาเป็นรายๆ ไป บางที่เจ้าหนึ่งผมคิดแพง เจ้าหนึ่งผมคิดถูก มันมีเหตุผลทั้งนั้น คือ ถ้าเป็นหน่วยงานวิสาหกิจที่เจ้าหน้าที่เข้ามาขอเราโดยตรง เราจะคิดถูก แต่เมื่อผ่านเอเจนซีมา ผมก็คิดแบบธุรกิจ หน่วยงานราชการก็เช่นเดียวกัน หากมีหนังสือขอความช่วยเหลือมา ผมก็ลดให้ แต่จะต้องพิจารณาด้วยว่าแต่ละองค์กรจนรวยไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นทำแบบนี้ผมทำแบบธุรกิจ มีทั้งแบบที่ตัดดวงได้ผมก็ตัดดวง แต่อันไหนมันไม่ได้ แต่ผมต้องการที่จะสร้างสัมพันธภาพเอาไว้ เผื่ออนาคตจะได้พึ่งพาอาศัยกัน ผมก็ยินดีลดให้...”

²⁵ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 27 กันยายน 2546

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างการบริหารจัดการของสถานีวิทยจุฬาฯ มีผลในแง่ของการนำไปสู่ความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการจัดหารายได้มากขึ้น แต่ก็มีประเด็นในการบริหารจัดการบางอย่างของทางสถานีฯ ที่ไปกระทบต่อการจัดหารายได้อยู่มาก เช่น การที่สถานีฯ จำกัดเวลาโฆษณาเพียงแค่ 5 นาที คือ ในหนึ่งชั่วโมง ให้มีโฆษณาได้ไม่เกิน 5 นาที หรือให้โฆษณาได้ไม่เกิน 10 สปอต (สปอตละ 30 วินาที) ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ไปสกัดกั้นการหารายได้ของทางสถานีฯ นอกจากนี้ จะจำกัดเวลาในการโฆษณาแล้ว ยังจำกัดประเภทโฆษณา และจำกัดประเภทของสินค้าที่จะโฆษณาอีก ยังไม่รวมถึงข้อจำกัดในการเลือกหน่วยงานที่จะเข้ามาร่วมผลิตรายการกับทางสถานีฯ ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นมีผลกระทบต่อ การไปสกัดกั้นการหารายได้ของสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นอย่างมาก ซึ่งสถานีฯ มีความจำเป็นต้องหารายได้เลี้ยงตัวเอง เพียงเพื่อที่จะสามารถดำเนินกิจการให้คงอยู่รอดและสามารถที่จะขยายงานได้ โดยจะต้องไม่มุ่งแสวงกำไร เพราะเมื่อก่อนสถานีฯ มีรายได้สนับสนุนส่วนหนึ่งจากเงินงบประมาณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาโดยตลอด แต่เมื่อแยกระบบการบริหารจัดการออกมาเป็นวิสาหกิจของจุฬาฯ สถานีฯ จึงต้องเริ่มหารายได้เลี้ยงตัวเองอย่างเต็มตัว ดังเช่นที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ รายได้หลักของสถานีฯ จึงมาจากค่าอุปถัมภ์รายการ แต่จะเห็นได้ว่าวิธีการหารายได้จาก การหาโฆษณา มาลงนั้นมีข้อจำกัดมาก ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อ การจัดหารายได้ของทางสถานีฯ แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อ การจัดวางผังรายการของทางสถานีฯ ด้วย ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป ซึ่งข้อจำกัดในการหาโฆษณานี้ ทำให้สถานีฯ ต้องหารายได้ด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น จัดโครงการพิเศษต่างๆ ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการจัดฝึกอบรมทักษะการเป็นผู้ประกาศ การจัดคอนเสิร์ตลูกทุ่ง การจัดแข่งขันแรลลี่ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการให้เช่าเวลาผลิตรายการและร่วมผลิตรายการออกอากาศ การให้เช่าห้องบันทึกเสียง การรับจ้างผลิตสปอตและผลิตวิทยุทัศน์ การจำหน่ายเทป รวมถึงรายได้จากการบอกรับเป็นสมาชิกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคอนเสิร์ตในรายการดนตรีคลาสสิก และรายได้จากการบอกรับสมัครเป็นสมาชิกในโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย เพื่อนำรายได้ที่ได้รับเหล่านี้มาเป็นรายได้เสริมให้กับทางสถานีฯ

การจัดผังรายการ

สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการออกอากาศกระจายเสียงเป็นประจำทุกวัน วันละ 18 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 06.00 – 24.00 น. โดยนำเสนอรูปแบบรายการที่หลากหลาย เช่น รายการพูดคุยสนทนากับผู้ฟัง รายการสัมภาษณ์ รายการตอบปัญหา รายการเพลง รายการข่าว รายการสารคดี เป็นต้น การจัดผังรายการให้มีรูปแบบรายการที่หลากหลายเช่นนี้ ก็เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกซ้ำซากจำเจ เนื่องจากสถานีวิทยจุฬาฯ มีเนื้อหาของรายการส่วนใหญ่ เน้นไปทางด้านการให้ความรู้เพื่อการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่จำกัดเพศ วัย และความรู้ จึงได้จัดผังรายการและทำรูปแบบรายการให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนใจและติดตามรับฟังรายการของทางสถานีฯ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีลักษณะเป็นสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา ดังนั้นเนื้อหาในรายการต่างๆของสถานี จะเป็นลักษณะการนำองค์ความรู้จากสถาบันและภาควิชาต่างๆในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาเผยแพร่ทั้งในรูปการให้ความรู้ในเนื้อหารายการโดยตรง และให้ความรู้โดยแฝงอยู่ในรายการบันเทิงต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุจุฬฯ ที่ว่า “คลื่นความรู้ สู่ประชาชน”

นอกจากนั้นนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องการให้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบทบาทในฐานะสื่อมวลชนที่สามารถชี้นำสังคม โดยการให้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา และให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ต้องการให้สถานีวิทยุจุฬฯประชาสัมพันธ์ผลงานของมหาวิทยาลัย และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบัน กับทางมหาวิทยาลัย ซึ่งในการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬฯนั้น รายการต่างๆที่ออกอากาศทางสถานี จะต้องให้ประโยชน์ ให้ทั้งสาระความรู้และสาระความบันเทิง ไม่ว่าจะป็นรายการที่ผลิตโดยเจ้าหน้าที่ของทางสถานี หรือผลิตโดยคณะ/สถาบัน หรือหน่วยงานต่างๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ตาม ดังนั้นในการผลิตรายการใหม่แต่ละรายการ จะต้องมีการร่างโครงงานผลิตรายการเพื่อนำเสนอผู้บริหารสถานีก่อน หากไม่ตรงตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็จะไม่สามารถผลิตรายการนั้นได้ จะสังเกตได้จากสัดส่วนรายการของสถานีวิทยุจุฬฯที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนั้น มีรายการประเภทสาระความรู้มากที่สุด รองลงมาป็นรายการประเภทสาระบันเทิง รายการข่าว และรายการประเภทบันเทิง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เน้นในเรื่องการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง แก่ประชาชนทั่วไป โดยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของสื่อมวลชน นอกจากนี้เนื้อหารายการยังต้องสามารถชี้นำสังคมด้วย

นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการเป็นอย่างยิ่งก็คือ การที่สถานีวิทยุจุฬฯ ต้องดำเนินการจัดหารายได้เพื่อเลี้ยงตัวเอง แต่จะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร เพียงแค่ดำเนินการให้สามารถอยู่รอดและขยายกิจการได้เท่านั้น สถานีจึงต้องหาวิธีการที่ได้มาซึ่งรายได้ เพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายของทางสถานี เพราะตั้งแต่ออกนอกระบบจุฬฯ ได้จัดสรรเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ล้านบาท ให้ทางสถานีวิทยุจุฬฯ ยืมเพื่อเป็นทุนประเดิม และใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการต่อไป ซึ่งหลังจากนั้น สถานีวิทยุจุฬฯ ก็ไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกเลย ดังนั้น ถึงแม้ว่าสถานีวิทยุจุฬฯ จะดำเนินการเป็นแบบวิสาหกิจ ซึ่งต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองแล้วก็ตาม แต่สถานียังคงยึดมั่นในนโยบายและการดำเนินงานในรูปแบบของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ในด้านการให้ความรู้และข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไปเป็นหลัก ซึ่งการหารายได้นั้นก็ได้มุ่งหวังผลกำไร แต่เพื่อให้สถานีสามารถดำเนินกิจการให้คงอยู่และขยายงานต่อไปได้เท่านั้น

นอกจากปัจจัยทางด้านนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านนโยบายของสถานีวิทยุจุฬาฯ ที่เน้นการให้บริการทางวิชาการ การแสดงบทบาทที่นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการจัดผังรายการ จะเน้นรายการประเภทสาระความรู้เป็นหลัก ซึ่งนโยบายการดำเนินงานของสถานีจะต้องสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย เพราะสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นหน่วยงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัย โดยถือเป็นสื่อหนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งเผยแพร่งานวิจัยของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบัน กับมหาวิทยาลัย ที่สำคัญคือ สถานีวิทยุจุฬาฯ จะต้องระวังเรื่องการนำเสนอเนื้อหาในรายการ ไม่ว่าจะเป็นรายการข่าว หรือแม้กระทั่งในส่วนของโฆษณาไม่ให้ไปกระทบความรู้สึกของผู้ฟัง จนทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็คือ ปัจจัยด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่อยู่ในส่วนของแผนกรายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตรายการออกอากาศ ซึ่งสามารถแบ่งบุคลากรของสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี ในปัจจุบันสถานีวิทยุจุฬาฯ มีเจ้าหน้าที่แผนกรายการ จำนวน 6 คน ซึ่งแต่ละคนต้องรับผิดชอบรายการคนละประมาณ 2-4 รายการ โดยมีหน้าที่ในการผลิตรายการ ดำเนินรายการ หาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งประสานงานกับวิทยากร สำหรับแผนกข่าว มีเจ้าหน้าที่ 4 คน มีหน้าที่ผลิตรายการข่าว อ่านข่าว และดำเนินรายการข่าว และมีเจ้าหน้าที่ แผนกเทคนิค จำนวน 6 คน หมุนเวียนกันทำหน้าที่ควบคุมการออกอากาศ รวมถึงดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆของทางสถานี

2. บุคลากรที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของสถานี ซึ่งหมายถึง บุคลากรภายนอกที่เข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบรายการ โดยมีหน้าที่ในการผลิตรายการและดำเนินรายการ ได้แก่ คณาจารย์และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มาดำเนินรายการในนามของคณะหรือสถาบันต่างๆ รวมถึงบุคลากรจากหน่วยงานอื่น ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาฯ หรือบุคลากรภายในจุฬาฯ แต่เป็นการผลิตรายการจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งมีทั้งหน่วยงานจากภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ที่เข้ามาร่วมดำเนินการผลิตรายการกับสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งต่างรับผิดชอบเฉพาะในส่วนของรายการที่หน่วยงานตนเองผลิตและดำเนินรายการเท่านั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคลากรที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี แต่เป็นผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้างให้มาดำเนินรายการ อย่างไรก็ตามรายการทั้งหมดของทางสถานี ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของฝ่ายงานออกอากาศ หากมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดความผิดพลาดทางระบบเสียง ฝ่ายงานออกอากาศสามารถระงับการออกอากาศได้ทันที

ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกันระหว่างการจัดผังรายการกับบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีก็คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ของสถานีที่เป็นผู้ดำเนินรายการ มีจำนวนไม่เพียงพอกับรายการของทางสถานี ทำให้ผู้ดำเนินรายการของสถานีต้องรับผิดชอบรายการคนละหลายรายการ ดังที่คุณกรรณิการ์ ไต่ะมีนา หัวหน้าแผนกรายการ ได้กล่าวไว้ว่า²⁶

“...มีความจำเป็นเหมือนกันในการที่จะต้องจ้างผู้จัดภายนอกมาจัดในรายการบางรายการ เนื่องจากจำนวนผู้จัดรายการของทางสถานีมีไม่เพียงพอ ผู้จัดรายการของสถานีมี 4-5 คน แต่รายการของทางสถานีมีเยอะมาก ประมาณ 50 รายการ ถ้าเราจะต้องผลิตเองทั้งหมด เราจะต้องจ้างคนเพิ่มขึ้น แต่ก็ยากเพราะตอนนี้มีการจำกัดจำนวนบุคลากร รับพนักงานเพิ่มไม่ได้แล้ว แผนกรายการจึงต้องรับภาระหนัก กลายเป็นว่าเจ้าหน้าที่คนหนึ่งต้องจัดรายการคนละถึง 2-3 รายการ ซึ่งจริงๆ ถ้าให้มองในแง่ของการผลิตแล้ว อยากจะให้เรารับผิดชอบกันเพียงคนละ 1 รายการ เท่านั้น เพราะแต่ละรายการจะได้มีความเป็นเอกลักษณ์...”

ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินรายการวิทยุในรูปแบบต่างๆที่กำหนด โดยอาจจะดำเนินรายการทั้งที่เป็นรายการสดและรายการเทป ผู้ดำเนินรายการซึ่งจัดรายการอยู่ที่สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ผู้ดำเนินรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี หมายถึง ผู้จัดรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์แห่งมหาวิทยาลัย นอกจากปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว ยังเป็นผู้ดำเนินรายการของทางสถานีอีกด้วย เช่น คุณกรรณิการ์ ไต่ะมีนา คุณเดือนแรม อุไรศรี คุณประวีณา ธาดาทพรหม เป็นต้น โดยจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของ กกช.ว่าด้วยการเป็นนักจัดรายการ ต้องมีใบผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ ผู้ดำเนินรายการประเภทนี้ มักจะจัดรายการสด เนื่องจากปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอยู่แล้ว

2. ผู้ดำเนินรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ หมายถึง ผู้จัดรายการที่เป็นคณาจารย์และบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นตัวแทนจากคณะภาควิชาหรือหน่วยงานต่างๆ ภายในจุฬาฯ โดยให้ความร่วมมือกับทางสถานีในการมาดำเนินรายการทางด้านวิชาการ รายการความรู้ประเภทต่างๆ ตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน โดยส่วนใหญ่แล้ว สถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนในการดำเนินรายการให้ ยกเว้นผู้ดำเนินรายการบางท่านที่เป็นอาจารย์ผู้จัดรายการแต่เดิม และยังคงจัดรายการให้ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ อยู่ ซึ่งในกรณีนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในฐานะที่เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนในการดำเนินรายการให้

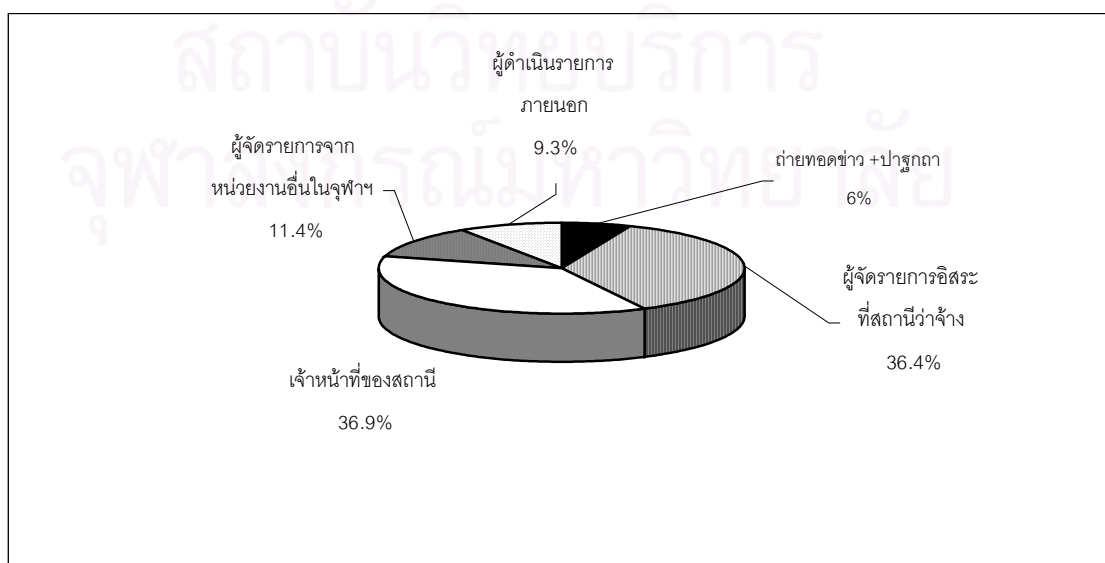
²⁶ สัมภาษณ์ กรรณิการ์ ไต่ะมีนา, หัวหน้าแผนกรายการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 28 กันยายน 2546

3. ผู้ดำเนินรายการอิสระที่สถานีว่าจ้างมา หมายถึง ผู้จัดรายการที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่อาจจะสังกัดสถานีอื่นๆ หรืออาจจะเป็นผู้จัดรายการอิสระ ซึ่งมักจะมีรายการที่จัดกระจายอยู่ตามสถานีต่างๆ ด้วย เช่น ดร.ธีรวัฒน์ พันทวี ผู้ดำเนินรายการเจาะข่าวเช้านี้ เป็นต้น ในกรณีที่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยจะเข้ามาดำเนินรายการของทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ ให้เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ ในการพิจารณาจัดหาหรือจ้างบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ใช่ลักษณะของการให้เช่าเวลา ทั้งนี้สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ ยังคงเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้อุปถัมภ์รายการเอง โดยจ่ายค่าตอบแทนให้ผู้จัดรายการอิสระต่างหาก

4. ผู้ดำเนินรายการภายนอก หมายถึง ผู้จัดรายการที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่อาจจะสังกัดสถานีอื่นๆ หรือ อาจจะเป็นผู้จัดรายการอิสระ หากสังกัดสถานีอื่นก็มักจะจัดรายการที่สถานีนั้นๆ และสถานีอื่นๆ อีกด้วย หากเป็นผู้จัดรายการอิสระก็เช่นเดียวกัน มักมีรายการที่จัดกระจายอยู่ตามสถานีต่างๆ ด้วย ซึ่งผู้จัดรายการภายนอกนี้ สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ ไม่ได้จัดหาหรือว่าจ้างให้มาดำเนินรายการ แต่เป็นไปในลักษณะที่หน่วยงานหรือบริษัทที่ได้เข้ามาขอเช่าเวลาร่วมผลิตรายการกับทางสถานี เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการภายนอก ต้องมีใบประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบและสัญญาการเช่าเวลาร่วมผลิตรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากสัดส่วนรายการทั้งหมดที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ดำเนินรายการโดยเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ รองลงมาคือ ผู้ดำเนินรายการอิสระที่สถานีว่าจ้างมา ผู้ดำเนินรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์ฯ และผู้ดำเนินรายการภายนอก ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิรูปภาพสัดส่วนรายการ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.3 สัดส่วนรายการแบ่งตามลักษณะผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ฯ ปี 2545

จะเห็นได้ว่า นอกจากปัญหาในเรื่องบุคลากรของสถานีวิทยจุฬาฯ ที่เป็นผู้ดำเนินรายการ มีจำนวนไม่เพียงพอแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องบุคลากรภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของสถานี มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ขาดใบรับรองการเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ และส่วนใหญ่ยังไม่มีความเป็นมืออาชีพในการจัดรายการเท่าที่ควร ซึ่งจากการสำรวจผลการรับฟังรายการของสถานีวิทยจุฬาฯ อย่างเป็นทางการทั้งสองครั้ง ครั้งแรกทำการสำรวจโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์จระไน แกลโกศล คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2538 และครั้งที่ 2 ทำการสำรวจโดยรองศาสตราจารย์มัลลิกา บุนนาค และรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2541 ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำเนินรายการของทางสถานีวิทยจุฬาฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ปรากฏว่า ผู้ฟังชื่นชอบผู้ดำเนินรายการที่จัดรายการมีคุณภาพ พูดจาไพเราะและพูดน้อย ออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน และไม่ชอบผู้ดำเนินรายการที่ขาดทักษะในด้านการจัดรายการ โดยยังไม่มีความเป็นมืออาชีพในการจัดรายการเท่าที่ควร และดำเนินรายการในรูปแบบไม่กระชับ

ดังนั้นผังรายการในช่วงวันจันทร์-วันศุกร์ ส่วนใหญ่จึงเป็นรายการที่ผู้ดำเนินรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี และผู้ดำเนินรายการอิสระที่สถานีว่าจ้างมา เป็นผู้ดำเนินรายการ เนื่องจากเป็นรายการสด มีผู้ฟังค่อนข้างมากและมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาค่อนข้างหลากหลาย ผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วมในการถาม-ตอบปัญหา หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทำให้โอกาสในการที่จะหาผู้อุปถัมภ์รายการมีได้มากกว่า ในขณะที่ผังรายการในช่วงวันเสาร์-วันอาทิตย์ จะไม่ใช่รายการสด ส่วนใหญ่จะเป็นรายการประเภทสาระความรู้ รูปแบบการนำเสนอจึงไม่ค่อยน่าสนใจ ทำให้มีผู้ฟังค่อนข้างน้อย โอกาสในการที่จะหารายได้จึงมีน้อยกว่าในช่วงวันจันทร์-วันศุกร์

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านระบบการส่งกระจายเสียง ซึ่งขณะนี้ทางสถานีวิทยจุฬาฯ ได้พยายามขยายพื้นที่การออกอากาศ โดยการเชื่อมโยงสัญญาณกับสถานีวิทยสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค ซึ่งได้มีการร่วมมือกับสถานีวิทยกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี เพื่อออกอากาศรายการ “เครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน” ในการที่ระบบการติดต่อเชื่อมโยงสัญญาณยังไม่ค่อยดีนัก ประกอบกับระบบการส่งกระจายเสียงและนโยบายของสถานีวิทยสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน โดยสถานีวิทยสถาบันแห่งอื่นมีนโยบายต้องการหารายได้จากมาให้บริษัทเอกชนเช่าเวลา ดังนั้นเวลาที่ตรงกันจึงมีค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงสัญญาณเพื่อผลิตรายการร่วมกันได้ และยังมีปัจจัยด้านแหล่งที่มาของรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยจุฬาฯ อีกด้วย

ซึ่งปัจจัยด้านแหล่งที่มาของรายการนั้น สามารถแบ่งตามประเภทหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการผลิตรายการ ได้ 3 แหล่ง ดังนี้

1. รายการที่ผลิตโดยสถานีวิทยุจุฬาฯ คือ รายการที่เจ้าหน้าที่แผนกรายการและแผนกข่าวของสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการเอง โดยอาจจะดำเนินรายการเอง หรือจ้างผู้จัดอิสระมาดำเนินรายการก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ออกอากาศในช่วงวันจันทร์-วันศุกร์ และเป็นรายการประเภทข่าว ประเภทบันเทิง และสาระบันเทิง ได้แก่ รายการเจาะข่าวเช้านี้ รายการวิเคราะห์ข่าว รายการข่าวต้นชั่วโมง รายการเพลินเพลงปายโมง รายการเจาะแผ่นเพลงเก่า รายการดนตรีคลาสสิก รายการเพลงลูกทุ่ง ในส่วนของรายการสาระความรู้ นั้น ก็มีรายการคลินิก 101.5 รายการสำนักของสังคมไทย รายการเครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน ซึ่งเป็นรายการที่เจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นผู้ดำเนินรายการเอง และมีบางรายการที่สถานีได้ว่าจ้างผู้จัดรายการอิสระมาดำเนินรายการ เช่น รายการเจาะข่าวเช้านี้ รายการการเมืองเรื่องน่ารู้ เป็นต้น ถึงแม้รายการเหล่านี้จะเป็นรายการที่ผลิตโดยบุคลากรของทางสถานีวิทยุจุฬาฯ เองก็ตาม แต่ก็ต้องมีการร่างโครงงานรายการ เพื่อขออนุมัติการผลิตรายการจากผู้บริหารสถานีเช่นกัน

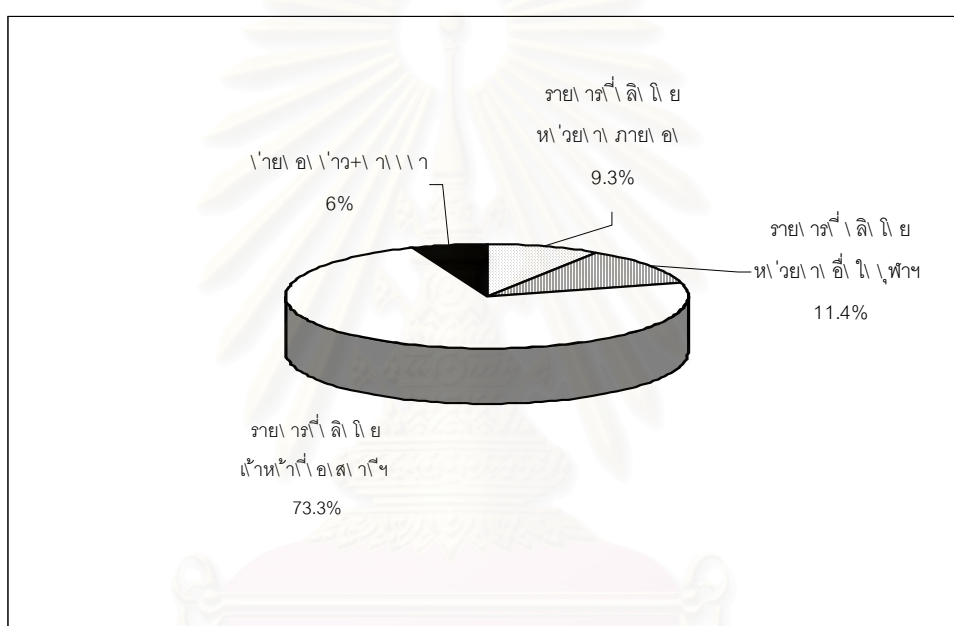
2. รายการที่ผลิตโดยหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ คือ รายการที่คณาจารย์หรือนักวิชาการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตรายการและเป็นผู้ดำเนินรายการเอง ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ออกอากาศในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ได้แก่ รายการรอบตัวเรา รายการชั่วโมงนักบริหาร รายการปกิณกะประชาธิปไตย รายการนิติมิตติ รายการเศรษฐกิจชาวบ้าน รายการอุดมศึกษาปริทัศน์ รายการจุฬาวิทยานิพนธ์ และรายการในส่วนที่ศูนย์ผลิตรายการและอุปกรณ์การศึกษา ฝ่ายการศึกษาต่อเนื่องเป็นผู้ผลิต ได้แก่ รายการธรรมชาติคือชีวิต รายการไทยศึกษา รายการสัตวแพทย์สนทนา รายการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น โดยแต่ละคณะ/หน่วยงานที่มีความประสงค์จะผลิตรายการกับทางสถานี ต้องมีการนำเสนอโครงงานรายการ เพื่อขออนุมัติการผลิตจากผู้บริหารสถานีก่อน ซึ่งจากผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่ารายการวิชาการเหล่านี้ จะไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก

3. รายการที่ผลิตโดยหน่วยงานภายนอก คือ รายการที่ไม่ได้ผลิตโดยสถานีวิทยุจุฬาฯ หรือหน่วยงานภายในจุฬาฯ แต่เป็นการร่วมผลิตรายการโดยหน่วยงานภายนอกที่ได้เข้ามาขอเวลาในการดำเนินรายการจากทางสถานี ซึ่งมีทั้งหน่วยงานจากภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ได้แก่ รายการการนิคมอุตสาหกรรมเพื่อสังคมไทย ดำเนินรายการโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รายการไฟฟ้าปริทัศน์ ดำเนินรายการโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รายการชั่วโมงเศรษฐกิจ ดำเนินรายการโดยบริษัท อี-แมสคอม จำกัด รายการไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งดำเนินรายการโดยสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งการขอเวลาในการดำเนินรายการเช่นนี้ ไม่ได้เป็นเหมือนกับลักษณะการเช่าเวลาของสถานีวิทยุเพื่อการค้าโดยทั่วไป แต่ถือว่าเป็นลักษณะของการร่วมลงทุนในการผลิตรายการ โดยผู้บริหารสถานีวิทยุจุฬาฯ ต้องพิจารณาโครงงานรายการก่อนว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังหรือไม่ จากนั้นพิจารณาว่ารายการนั้นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือไม่

ซึ่งสถานีวิทยุจุฬารัฐจะลงทุนในส่วนของการผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายในการออกอากาศ ส่วนผู้เสนอโครงการ จะรับผิดชอบในด้านการหาผู้อุปถัมภ์รายการ เพื่อนำมาเป็นรายได้ให้กับสถานีในส่วนของการผลิตนั่นเอง

จากสัดส่วนรายการทั้งหมดที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬารัฐ จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ผลิตโดยเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬารัฐ รองลงมาคือ รายการที่ผลิตโดยหน่วยงานอื่นในจุฬารัฐ และรายการที่ผลิตโดยหน่วยงานภายนอก ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิที่ 4.4

แผนภูมิที่ 4.4 สัดส่วนรายการแบ่งตามประเภทหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตรายการของสถานีวิทยุจุฬารัฐ ปี 2545

นอกจากปัจจัยภายในต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬารัฐ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านภาวะทางเศรษฐกิจและความสามารถในการหาโฆษณา รวมทั้งปัจจัยด้านกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปนั้น ก็ส่งผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬารัฐ เช่นเดียวกัน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬารัฐ ทำให้สถานีจำเป็นต้องมีการปรับผังรายการอยู่เป็นประจำ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยให้มีลักษณะของการเป็นสถานีที่นำเสนอข่าวสารเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มความถี่ในการนำเสนอข่าวเช่นนี้ ทำให้ประชาชนสามารถรับทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในเดือนมิถุนายน 2545 สถานีวิทยุจุฬารัฐได้ออกอากาศรายการต่างๆ ดังจะแสดงไว้ในผังรายการต่อไปนี้

ผังรายการประจำเดือนมิถุนายน 2545

ช่วงเวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์	ช่วงเวลา
06.00 น.-07.00 น.	เจาะข่าวเช้านี้					การเมืองเรื่องน่ารู้	จุฬาวาทิต	06.00 น.-07.00 น.
07.00 น.-07.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย							07.00 น.-07.30 น.
07.30 น.-07.55 น.	เจาะข่าวเช้านี้ (ช่วงสัมภาษณ์)					จับกระแสข่าว	ไทยศึกษา	07.30 น.-07.55 น.
07.55 น.-08.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"							07.55 น.-08.00 น.
08.00 น.-08.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง					ถ่ายทอดปาฐกถาธรรม		08.00 น.-08.05 น.
08.05 น.-08.55 น.	ชั่วโมงนักบริหาร					สาระเคหาการ	คุยกับคนดี	08.05 น.-08.30 น.
						คมธุรกิจ		08.30 น.-08.55 น.
08.55 น.-09.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด" (ช่วงสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม)							07.55 น.-08.00 น.
09.00 น.-09.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							08.00 น.-08.05 น.
09.05 น.-09.55 น.	ชั่วโมงเศรษฐกิจ					นิติมิติ	จับจ้องมองสื่อ	09.05 น.-09.30 น.
						ไฟฟ้าปริทัศน์		09.30 น.-09.55 น.
09.55 น.-10.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด" ช่วงจิตวิทยา					สารคดี "คุยกันลึกนิด" ช่วง "วงประชากรศาสตร์"		09.55 น.-10.00 น.
10.00 น.-10.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							10.00 น.-10.05 น.
10.05 น.-10.55 น.	สำนักของสังคม					ไทย-ญี่ปุ่น	วันเดอร์ฟูลไทยแลนด์	10.05 น.-10.30 น.
						รอบตัวเรา	เศรษฐกิจชาวบ้าน	10.30 น.-10.55 น.
10.55 น.-11.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"					ช่วงทรัพย์สินฯ	ช่วง"ทันตฯ"	10.55 น.-11.00 น.
11.00 น.-11.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							11.00 น.-11.05 น.
11.05 น.-11.55 น.	คลินิก 101.5					ลำนำใหม่ไม่	ปกิณกะประชาธิปไตย	11.05 น.-11.30 น.
						พุดจาประสาช่าง	ธรรมชาติคือชีวิต	11.30 น.-11.55 น.
11.55 น.-12.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"					ช่วง "วิจัยโลหะ"	ช่วง "ส.ศูนย์เครื่องมือฯ"	11.55 น.-12.00 น.
12.00 น.-12.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							12.00 น.-12.05 น.
12.05 น.-12.20 น.	การนิคมอุตสาหกรรมเพื่อสังคมไทย					รู้ลึก รู้ชัด กับ หอ	ช่างคิด ชวนคุย	12.05 น.-12.30 น.
12.20 น.-12.30 น.	เครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน					ประวัติ		
12.30 น.-13.00 น.						สัตว์แพทย์สนทนา	ได้ร่วมจามจรี	12.30 น.-12.55 น.
						สารคดี "คุยกันลึกนิด" ช่วง "ก้าวไกลกับ วิทยุบริการ"		
13.00 น.-13.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							12.00 น.-12.05 น.
13.05 น.-13.55 น.	เพลงเพลงปายโมง					สาระสนทนา	ภ.อังกฤษครอบจักรวาล	13.05 น.-13.30 น.
						จุฬาวิทยานิพนธ์	ภาษาสเปน	13.30 น.-13.55 น.
13.55 น.-14.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"					ช่วง "การศึกษาทั่วไป"		13.55 น.-14.00 น.
14.00 น.-14.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							14.00 น.-14.05 น.
14.05 น.-14.55 น.	เพลงลูกทุ่ง					อุดมศึกษาปริทัศน์		14.05 น.-14.30 น.
						โลกกลมๆ		14.30 น.-14.55 น.
14.55 น.-15.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"					ช่วง "พาดิชนาวี"		
15.00 น.-15.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							15.00 น.-15.05 น.
15.05 น.-15.55 น.	เจาะแผ่นเพลงเก่า							15.05 น.-15.55 น.
15.55 น.-16.00 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"							15.55 น.-16.00 น.
16.00 น.-16.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							16.00 น.-16.05 น.

ช่วงเวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์	ช่วงเวลา
16.05 น.-16.55 น.	หน้าต่างสังคม					เจาะแผ่นเพลงเก่า		16.05 น.-16.55 น.
16.55 น.-17.00 น.								16.55 น.-17.00 น.
17.00 น.-17.05 น.	ข่าวต้นชั่วโมง							17.00 น.-17.05 น.
17.05 น.-17.53 น.	EVENING BLISS (Jazz)				EVENING BLISS (Jazz)			17.05 น.-17.53 น.
17.53 น.-17.55 น.	สารคดี "คุยกันลึกนิด"							17.53 น.-17.55 น.
17.55 น.-18.00 น.	วิเคราะห์ข่าว							17.55 น.-18.00 น.
18.00 น.-18.55 น.	EVENING BLISS (GOLDEN OLDIES)				WEEKEND CONCERT			18.00 น.-18.55 น.
18.55 น.-19.00 น.	สรุปข่าวในรอบวัน							18.55 น.-19.00 น.
19.00 น.-19.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย							19.00 น.-19.30 น.
19.30 น.-21.30 น.	เปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย							19.30 น.-21.30 น.
21.30 น.-21.35 น.	วิทยาสามานาที่							21.30 น.-21.35 น.
21.35 น.-24.00 น.	ดนตรีคลาสสิก							21.35 น.-24.00 น.

จากผังรายการประจำเดือนมิถุนายน 2545 จะเห็นได้ว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ มีจำนวนรายการต่างๆ ถึง 48 รายการ ทำให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบรายการ เนื้อหารายการ และกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ส่งผลต่อการหาผู้อุปถัมภ์รายการเป็นอย่างมาก ซึ่งทางสถานีจำเป็นต้องมีการปรับผังรายการเป็นประจำ ทุกๆ 6 เดือน(มกราคม-กรกฎาคม และ สิงหาคม-ธันวาคม) หรือปรับตามความเหมาะสม ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ มีดังนี้

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นโยบายของสถานีวิทยุจุฬาฯ บุคลากร ซึ่งจะเน้นบุคลากรที่อยู่ในส่วนของแผนกรายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค ระบบการส่งกระจายเสียง และแหล่งที่มาของรายการ

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้อง ภาวะทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการหาโฆษณา และกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

ในส่วนของปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็คือ ปัจจัยทางด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยจะเน้นที่ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2540 เป็นหลักในการดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการด้านนี้โดยตรง คอยควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ อยู่อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ....ซึ่งเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา 40 ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาสรรหาคณะกรรมการ 7 คน ตามกฎหมาย หากมีผลบังคับใช้เมื่อไหร่ จะต้องส่งผลกระทบต่อผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ อย่างแน่นอน

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการเป็นอย่างมาก ก็คือ ปัจจัยด้านภาวะทางเศรษฐกิจและความสามารถในการหาโฆษณา เพราะการดำเนินงานทางด้านวิทยุกระจายเสียงนั้น รายได้หลักมาจากผู้อุปถัมภ์รายการทั้งสิ้น ในภาวะเศรษฐกิจที่ดีการหาโฆษณาไม่ใช่เรื่องลำบากนัก แต่สถานีวิทยุจุฬาก็มีข้อจำกัดคือ กำหนดไว้ว่าจะไม่โฆษณาเกินร้อยละ 10 เพราะหากมีโฆษณามากกว่านี้จะก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ฟัง แต่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ฝ่ายการตลาดและพัฒนาธุรกิจ จำเป็นต้องรับภาระค่อนข้างหนักในการหาผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่งในขณะนี้ ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจดูจะเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของสถานีวิทยุจุฬาฯ เนื่องจากไม่มีความสอดคล้องในเรื่องของการดำเนินงานและการหารายได้ สถานีต้องหารายได้เลี้ยงตัวเอง โดยไม่ได้รับงบประมาณจากทางมหาวิทยาลัย แต่ทางมหาวิทยาลัยก็ไม่เปิดโอกาสให้สถานีมีรายได้เข้ามาจนเพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ยังคงพิจารณาตัวสินค้า รวมถึงหน่วยงานที่จะเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์รายการ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสม สินค้าตัวนั้นก็ไม่สามารถจะลงโฆษณาได้ ซึ่งปัญหานี้ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เพราะสถานีจะสามารถดำเนินกิจการให้คงอยู่รอดต่อไปได้หรือไม่ นั่นส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับหารายได้ให้เพียงพอ โดยจะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร

และปัจจัยสุดท้ายที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็คือ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ซึ่งจะต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟังกลุ่มนี้ว่าเป็นใคร ต้องทราบถึงเพศ วัย การศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ วิถีทางในการดำรงชีวิต หรือแม้กระทั่งสิ่งที่สนใจเป็นพิเศษ เป็นลักษณะผู้ฟังแบบ Active Audience ผู้ฟังกลุ่มนี้จะฟังวิทยุอย่างค่อนข้างละเอียด ทั้งรูปแบบ เนื้อหา ลักษณะการจัดรายการ และผู้ดำเนินรายการ หากต้องการฟังรายการในลักษณะใดหรือไม่ชอบรายการแบบใด จะมีปฏิกิริยาทันที ผู้ฟังสถานีวิทยุจุฬาฯกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่คือ คณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิษย์เก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ที่มีความคาดหวังต่อสถานีค่อนข้างสูง ดังนั้นหากฟังรายการใด แล้วเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม จะติดต่อไปยังผู้บริหารสถานีหรือผู้บริหารมหาวิทยาลัยโดยตรง เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนรายการนั้นๆ จึงถือได้ว่าปัจจัยส่วนนี้ส่งผลกระทบต่อการจัดและปรับผังรายการเป็นอย่างมาก

ซึ่งกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของสถานีวิทยุจุฬาฯ จะไม่เหมือนสถานีวิทยุอื่นที่มีรูปแบบการจัดรายการที่ชัดเจน เพราะสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายหลักในการให้บริการด้านความรู้ต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของรายการ จึงมีความหลากหลายมาก เพื่อที่จะสามารถรองรับกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน ทำให้การจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ จะเน้นที่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นหลัก และจากการสำรวจผลการรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯอย่างเป็นทางการทั้งสองครั้ง ครั้งแรกโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุโณ ไกลโกศล คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2538 และครั้งที่ 2 ทำการสำรวจโดยรองศาสตราจารย์ มัลลิกา บุญนาค และรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2541 ซึ่งในส่วนของกรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุจุฬาฯแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ปรากฏว่า

1. ความถี่ในการฟังวิทยุ สรุปได้ว่าผู้ที่ฟังวิทยุจำนวนสูงสุด คือ ฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 47 ผู้ที่ฟังเกือบทุกวันและฟังเพียงบางครั้งมีประมาณ 1 ใน 4 ส่วนผู้ที่ฟังเฉพาะวันหยุดมีน้อยมากคือ ฟังไม่ถึงร้อยละ 1 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี และ 36 – 45 ปี เป็นกลุ่มอายุที่มีผู้ฟังวิทยุจุฬาฯ มากกว่ากลุ่มอื่น และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ฟังที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะไม่มี ความแตกต่างกันมากในด้านความถี่ในการเปิดรับฟัง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีรายได้ระดับต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้ 5,000 – 30,000 บาท มีแนวโน้มในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ เพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีแนวโน้มในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ลดลง

2. ช่วงเวลาในการฟังวิทยุ ส่วนใหญ่ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ มักจะฟังรายการในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ มากถึงร้อยละ 93 ส่วนในวันเสาร์ – อาทิตย์ มีผู้ฟังรายการเพียงร้อยละ 57 โดยส่วนใหญ่จะฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประมาณ 4 – 6 วันต่อสัปดาห์ สำหรับช่วงที่มีผู้ฟังมากที่สุดนั้นคือ ช่วงเวลาระหว่างการทำงานในช่วงบ่าย รองลงมาเป็นเวลาว่างระหว่างการทำงานในช่วงเช้า ช่วงหลังอาหารเย็นไปจนถึงก่อนนอน และช่วงก่อนไปทำงาน ตามลำดับ โดยในวันจันทร์ – ศุกร์ ช่วงบ่าย (13.00–16.00 น.) จะเป็นช่วงเวลาที่ มีผู้ฟังรับฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมา เป็นช่วงเช้า (08.30–12.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 27.0 ช่วงก่อนไปทำงาน (06.00–08.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 23.0 ช่วงพักเที่ยง (12.00 –13.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 19.42 และช่วงที่มีผู้ฟังรายการของทางสถานีวิทยุจุฬาฯ น้อยที่สุดคือ ช่วงดึก (22.30 – 24.00 น.) คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.58 เท่านั้น

จากผลการสำรวจอย่างเป็นทางการจะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ผู้ฟังจะฟังรายการช่วงละประมาณ 3–4 ชั่วโมง ดังนั้นในช่วงเวลาที่มีผู้ฟังมากที่สุด (Prime time) คือ เวลา 13.00 –16.00 น. ทางสถานี จึงได้จัดผังรายการให้เป็นช่วงเวลาของรายการเพลงทั้งหมด คือ รายการเพลงเพลินเพลงบ่ายโมง รายการเพลงลูกทุ่ง และรายการเจาะแผ่นเพลงเก่า ส่วนช่วงเวลาที่ มีผู้ฟังรองลงมา คือ ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.) จึงกำหนดให้เป็นรายการประเภทสนทนาและสัมภาษณ์ ได้แก่ รายการชั่วโมงนักบริหาร รายการชั่วโมงเศรษฐกิจ รายการสำนักของสังคม และรายการคลินิก 101.5 เพื่อให้สะดวกแก่การแบ่งกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และสะดวกต่อการนำเสนอลูกค้าเพื่ออุปถัมภ์รายการ

ดังนั้นกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของสถานีวิทยุจุฬาฯ จึงมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยรายการในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 06.00 -12.30 น. ผู้ฟังเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นนักธุรกิจ ข้าราชการ นักวิชาการ หรือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง - ดี ส่วนรายการในช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา 13.00–16.00 น. ซึ่งเป็นรายการประเภทเพลงทั้งหมดนั้น ผู้ฟังเป้าหมายจะเป็นพนักงานบริษัท ห้างร้าน หรือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง - ต่ำ

จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันก็จะฟังวิทยุในช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งจากการสำรวจผลการรับฟังรายการ ปรากฏว่าผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ส่วนใหญ่จะนิยมฟังรายการในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ซึ่งเป็นรายการประเภทสาระบันเทิงและบันเทิงมากกว่า ฟังรายการในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นรายการประเภทสาระความรู้ ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ จึงได้มีการนำผลสำรวจการรับฟังอย่างเป็นทางการทั้ง 2 ครั้งนี้ มาใช้ในการพิจารณาปรับผังรายการ และเพื่อสะดวกต่อการที่แผนการตลาดและพัฒนาธุรกิจ จะได้นำผลสำรวจนี้ไปนำเสนอแก่ผู้อุปถัมภ์รายการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดผังรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานีวิทยุจุฬาฯ และของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจ แต่จะเห็นได้ว่าทั้งสองส่วนมีความขัดแย้งกันพอสมควรต่อการจัดผังรายการของทางสถานี เนื่องจากนโยบายของสถานีมุ่งเน้นรายการทางด้านสาระความรู้และวิชาการเป็นหลัก ในขณะที่ผู้อุปถัมภ์รายการส่วนใหญ่ต้องการลงโฆษณาในรายการประเภทบันเทิง การจัดผังรายการจึงต้องเชื่อมโยงทั้งสองส่วนให้สอดคล้องกันมากที่สุด โดยนำรายการวิชาการต่างๆ ไปวางไว้ในผังรายการช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ในขณะที่รายการสาระบันเทิงและรายการบันเทิงจะวางผังในช่วงของวันจันทร์ - วันศุกร์ ที่มีผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายของสินค้าฟังอยู่เป็นจำนวนมาก

ประเภทและรูปแบบรายการ

จากรายการต่างๆ ของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น สามารถแบ่งประเภทตามลักษณะรูปแบบเนื้อหารายการ ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. รายการข่าว เป็นการรายงานเหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆ ที่ควรแก่การเป็นข่าว ให้บุคคลทั่วไปในสังคมได้รับรู้ข้อเท็จจริงตามสภาพความเป็นจริง รายงานข่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการนำเสนอประเด็นข่าวที่น่าสนใจ วิเคราะห์ประเด็นข่าว ได้แก่ รายการข่าวต้นชั่วโมง รายการสรุปข่าวในรอบวัน รายการจับกระแสข่าว รายการวิเคราะห์ข่าว และรายการเจาะข่าวเช้านี้ นอกจากนี้ยังรับสัญญาณถ่ายทอดข่าวภาคบังคับทุกช่วงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

2. รายการสาระความรู้ หรือรายการเพื่อการศึกษา เป็นรายการที่ให้ข่าวสารอย่างหนึ่ง โดยมุ่งเสนอข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ด้วยการให้ความรู้ในลักษณะการเรียนการสอน หรือให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้ทั่วไป เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม การเมือง เป็นต้น เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ และแบบแผนการปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เช่น รายการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย รายการสาระสนทนา รายการการเมืองเรื่องน่ารู้ รายการจุฬาลงกรณ์วิทยานิพนธ์ รายการไทยศึกษา รายการรู้ลึก รู้ชัด กับหอประวัติจุฬาฯ รายการจับจ้องมองสื่อ รายการสารคดี “คุยกันสักนิด” เป็นต้น

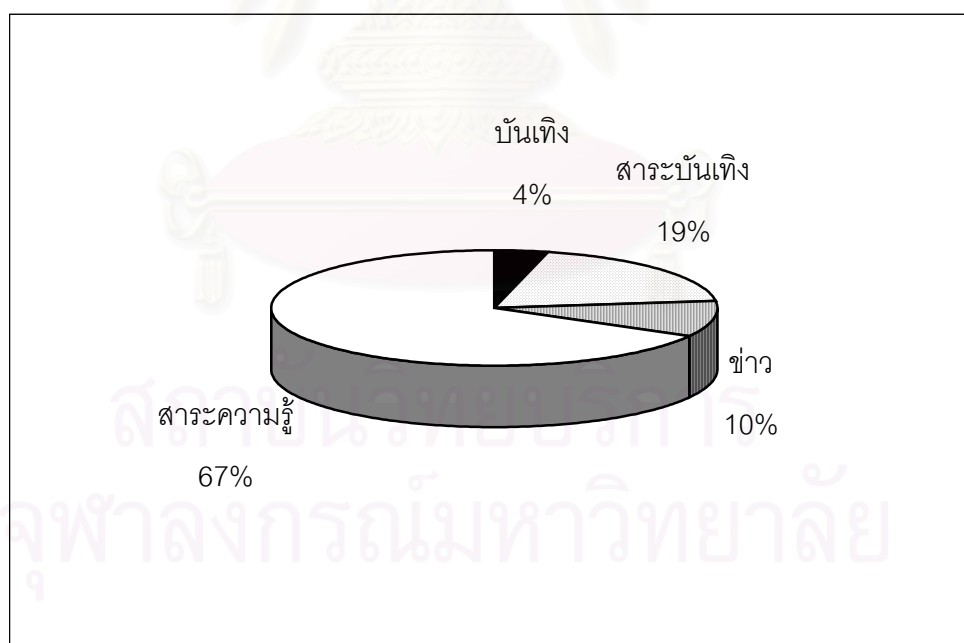

3.รายการสาระบันเทิง คือ รายการที่นำเสนอทั้งความรู้และความบันเทิงไปพร้อมๆกัน เช่น รายการดนตรีคลาสสิก ซึ่งเป็นรายการที่เปิดเพลงคลาสสิกจากทุกยุคทุกสมัย พร้อมทั้งให้เกร็ดความรู้สาระเกี่ยวกับบทเพลง ประวัติผู้ประพันธ์ รายละเอียดเกี่ยวกับบทประพันธ์เพลง ฯลฯ หรือรายการจุฬาวาทิต ซึ่งเป็นรายการดนตรีไทยเดิม ก็ได้จัดรายการในรูปของการเปิดเพลงพร้อมกับให้ความรู้เกี่ยวกับผู้ประพันธ์ บทประพันธ์ นอกจากนี้ยังมีรายการอีฟนิ่ง บลิส รายการคุยกับดนตรี รายการลำนำใหม่ไฟ รายการใต้ร่มจามจุรี รายการ weekend concert เป็นต้น

4.รายการบันเทิง เป็นรายการที่สร้างสรรค์ความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง โดยนำเสนอความบันเทิงในรูปของดนตรี เพลง ฯลฯ เพื่อเป็นการพักผ่อนและคลายความตึงเครียดจากสภาพการณ์ต่างๆ ในสังคม ได้แก่ รายการเพลินเพลงบายโมง เจาะแผ่นเพลงเก่า

จากจำนวนรายการทั้งหมดที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะเป็นรายการสาระความรู้ หรือรายการเพื่อการศึกษา ที่นำเสนอความรู้ ทั้งความรู้โดยตรงและโดยแฝง เนื่องจากสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นสถานีที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง สาระบันเทิง และให้การศึกษากับประชาชนทั่วไปนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิรูปวงกลมสัดส่วนรายการ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.5 สัดส่วนรายการตามรูปแบบเนื้อหาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ปี 2545

จากสัดส่วนรายการตามรูปแบบเนื้อหาดังกล่าว เห็นได้อย่างชัดเจนว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ มีการนำเสนอรายการสาระความรู้เป็นหลัก นอกจากนี้รายการต่างๆยังสามารถแบ่งตามประเภทรูปแบบเนื้อหารายการ วันเวลาการออกอากาศ ความยาวรายการ หน่วยงานผู้รับผิดชอบผลิตรายการ และผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังจะแสดงไว้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 รูปแบบเนื้อหารายการ วันเวลาออกอากาศ ความยาวรายการ ผู้ผลิตและผู้ดำเนินรายการ ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
1	เจาะข่าวเช้านี้	ข่าว	จันทร์-ศุกร์	06.00-07.00 น. 07.30-07.55 น.	1 ชั่วโมง 25 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	ดร.ธีรภัทร พันทวี ผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้าง
2	สารคดี "คุยกันสักนิด"	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์ เสาร์-อาทิตย์	07.55,08.55,09.55, 10.55,11.55,13.55, 14.55,15.55,17.53 น. เหมือนวันจันทร์-ศุกร์ เพิ่มช่วง 12.55 น.	2-3 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	ประวีณา ธาดาพรหม ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
3	ข่าวต้นชั่วโมง	ข่าว	จันทร์-เสาร์ อาทิตย์	08.00,09.00,10.00, 11.00,12.00,13.00, 14.00,15.00,16.00, 17.00 น. เหมือนวันจันทร์-เสาร์ งดช่วง 08.00 น.	5 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	เจ้าหน้าที่แผนกข่าว ของสถานีวิทยุจุฬาฯ
4	ชั่วโมงนักบริหาร	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	08.05-08.55 น.	50 นาที	คณะพาณิชยศาสตร์และ การบัญชี จุฬาฯ	คณาจารย์จากคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี จุฬาฯ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
5	ชั่วโมงเศรษฐกิจ	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	09.05-10.00 น.	50 นาที	บริษัท อีแมสคอม จำกัด	จิระ ห่องสำเร็จ ซีพีธรรม คำวิเศษ ผู้จัดรายการภายนอก

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
6	สำนึกของสังคม	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	10.05-10.55 น.	50 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	เดือนแรม อุไรศรี ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
7	คลินิก 101.5	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	11.05-11.55 น.	50 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	กรรณิการ์ ไต้ะมีนา ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
8	การนิคมอุตสาหกรรมเพื่อสังคมไทย	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	12.05-12.20 น.	15 นาที	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ดร.ปิยาณี ตั้งทองทวี ผู้จัดรายการภายนอก
9	เครือข่ายสายตรงวิทยุสถาบัน	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	12.20-13.00 น.	40 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	ประวีณา ธาดาพรหม ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
10	เพลินเพลงปายโมง	บันเทิง	จันทร์-ศุกร์	13.05-13.55 น.	50 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	เดือนแรม อุไรศรี ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
11	เพลงลูกทุ่ง	สาระบันเทิง	จันทร์-เสาร์	14.05-14.55 น.	50 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	พรภัสสร ปิ่นสกุล ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
12	เจาะแผ่นเพลงเก่า	บันเทิง	จันทร์-ศุกร์ เสาร์-อาทิตย์	15.05-15.55 น. 15.05-15.55 น. และ 16.05-17.00 น.	50 นาที 100 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	กรรณิการ์ ไต้ะมีนา ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
13	EVENING BLISS(jazz)	สาระบันเทิง	จันทร์-อาทิตย์	17.05-17.53 น.	48 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	สีส้ม เอี่ยมสรรพางค์ ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ
	EVENING BLISS(pop)	สาระบันเทิง	จันทร์-ศุกร์	18.00-18.55 น.	55 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	สรพรรณ จันทวิชัย ผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้าง

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
14	หน้าต่างสังคม	สาระความรู้	จันทร์-ศุกร์	16.05-17.00 น.	55 นาที	บริษัท เวิร์ดโอ ซัคเซส จำกัด	รัศมี มณีนิล ผู้จัดรายการภายนอก
15	เปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย	สาระความรู้	จันทร์-อาทิตย์	19.30-21.30 น.	2 ชั่วโมง	สถานีวิทยุจุฬาฯ	คณาจารย์จากคณะต่างๆที่สถานี ว่าจ้างมาบรรยายเนื้อหาวิชา
16	วิทยาสามานาธิ	สาระความรู้	จันทร์-อาทิตย์	21.30-21.35 น.	3 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	สิทธิชัย จันทร์ศิลป์ ผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้าง
17	ดนตรีคลาสสิก	สาระบันเทิง	จันทร์-อาทิตย์	21.35-24.00 น.	2 ชั่วโมง 25 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	สีส้ม เอี่ยมสรรพางค์ ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯ สดับพิณ รัตนเรือง ผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้าง
18	การเมืองเรื่องน่ารู้	สาระความรู้	เสาร์	06.00-07.00 น.	1 ชั่วโมง	สถานีวิทยุจุฬาฯ	รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ ผู้จัดรายการที่สถานีว่าจ้าง
19	จุฬาวาทิต	สาระบันเทิง	อาทิตย์	06.00-07.00 น.	1 ชั่วโมง	ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรชิต จิตรระทาน ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
20	จับกระแสข่าว	ข่าว	เสาร์	07.30-07.55 น.	25 นาที	สถานีวิทยุจุฬาฯ	เจ้าหน้าที่แผนกข่าว ของสถานีวิทยุจุฬาฯ
21	ไทยศึกษา	สาระความรู้	อาทิตย์	07.30-07.55 น.	25 นาที	สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วราภรณ์ จิวชัยศักดิ์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
22	คุยกับดนตรี	สาระบันเทิง	อาทิตย์	08.30-08.55 น.	25 นาที	ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ	รศ.ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
23	นิติมิติ	สาระความรู้	เสาร์	09.05-09.30 น.	25 นาที	ศูนย์กฎหมายเพื่อประชาชน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	ผศ.มานิตย์ จุมปา ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
24	ไฟฟ้าปริทัศน์	สาระความรู้	เสาร์	09.30-09.55 น.	25 นาที	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย	เจ้าหน้าที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย ผู้จัดรายการภายนอก
25	จับจ้องมองสื่อ	สาระความรู้	อาทิตย์	09.05-09.55 น.	50 นาที	โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	อ.สุภาพร โพธิ์แก้ว และคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
26	ไทย-ญี่ปุ่น	สาระความรู้	เสาร์	10.05-10.30 น.	25 นาที	สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)	ระเด่น ทักษณา ผู้จัดรายการภายนอก
27	รอบตัวเรา	สาระความรู้	เสาร์	10.30-10.55 น.	25 นาที	คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	รศ.ดร.สุรพล สุตารา ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
28	วันเดอร์ฟูลไทยแลนด์	สาระบันเทิง	อาทิตย์	10.05-10.30 น.	25 นาที	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์	ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
29	เศรษฐกิจชาวบ้าน	สาระความรู้	อาทิตย์	10.30-10.55 น.	25 นาที	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	อ.สุพัชรา สุภาพ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
30	ลำน่านใหม่ไฟ	สาระบันเทิง	เสาร์	11.05-11.30 น.	25 นาที	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	ผศ.ดร.จินตนา ธีรวานิชวัฒน์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์
31	ภาษาสเปน	สาระความรู้	อาทิตย์	13.30-13.55 น.	25 นาที	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์	ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
32	พุดจาประสาช่าง	สาระความรู้	เสาร์	11.30-11.55 น.	25 นาที	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ	รศ.พุดพร แสงบางปลา รศ.ดร.ปริทรรศน์ พันธุ์บรยองก์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
33	ปภิกษุประชาธิปไตย	สาระความรู้	อาทิตย์	11.05-11.30 น.	25 นาที	ฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ	ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง รศ.ไชยยันตร์ ไชยพร และคณาจารย์คณะรัฐศาสตร์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
34	ธรรมชาติคือชีวิต	สาระความรู้	อาทิตย์	11.30-11.55 น.	25 นาที	คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ	อ.ยงยุทธ จรรย์รักษ์ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
35	รู้จัก รู้ชัด กับหอประวัติ	สาระความรู้	เสาร์	12.05-12.30 น.	25 นาที	หอประวัติจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	อ.สวัสดิ์ ึงกล ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
36	ช่างคิด ชวนคุย	สาระความรู้	อาทิตย์	12.05-12.30 น.	25 นาที	คณะกรรมการรายการวิทยุ ของชมรมจุฬาพหุทธาจารย์	อ.ภาวรรณ หมอกยา ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
37	สัตว์แพทย์สนทนา	สาระความรู้	เสาร์	12.30-12.55 น.	25 นาที	งานประชาสัมพันธ์ คณะสัตวแพทย์ จุฬาฯ	รศ.สพญ.ดร.อัจฉริยา ไศละสูต ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
38	ได้ร่มจามจรี	สาระบันเทิง	อาทิตย์	12.30-12.55 น.	25 นาที	กรรมการสมาคมนิสิตเก่า จุฬาฯ	เกษม จันทร์น้อย ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ
39	สาระสนทนา	สาระความรู้	เสาร์	13.05-13.30 น.	25 นาที	สำนักงานสารนิเทศ จุฬาฯ	พลินี เสริมสินสิริ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ

ลำดับ	ชื่อรายการ	รูปแบบเนื้อหา	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ	ความยาวรายการ	ผู้ผลิตรายการ	ผู้ดำเนินรายการ
40	ภาษาอังกฤษ ครอบครัวฉลาด	สาระความรู้	อาทิตย์	13.05-13.30 น.	25 นาที	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อ.พันธุ์ราชน มีศรี ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
41	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สาระความรู้	เสาร์	13.30-13.55 น.	25 นาที	บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	พัชรี พรหมคช ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
42	วิเคราะห์ข่าว	ข่าว	จันทร์-อาทิตย์	17.55-18.00 น.	5 นาที	สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เจ้าหน้าที่แผนกข่าว ของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
43	สรุปข่าวในรอบวัน	ข่าว	จันทร์-อาทิตย์	18.55-19.00 น.	5 นาที	สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เจ้าหน้าที่แผนกข่าว ของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
44	สาระเคหการ	สาระความรู้	เสาร์	08.05-08.30 น.	25 นาที	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	รศ.ดร.บัณฑิต จุลาสัย ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
45	คมธุรกิจ	สาระความรู้	เสาร์	08.30-08.55 น.	25 นาที	สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ฐิติภา ลักษณะพิสุทธิ ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
46	อุดมศึกษาปริทัศน์	สาระความรู้	อาทิตย์	14.05-14.30 น.	25 นาที	ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผศ.ดร.สุชาติ ตันธนะเดชา ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
47	โลกกลม ๆ	สาระความรู้	อาทิตย์	14.30-14.55 น.	25 นาที	คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อ.ดร.อัญชลี ลีสุวรรณศรี ผู้จัดรายการจากหน่วยงานอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
48	WEEKEND CONCERT	สาระบันเทิง	เสาร์-อาทิตย์	18.00-18.55 น.	55 นาที	สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สีส้ม เอี่ยมสรรพางค์ ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จิรพรรณ อังศวานนท์ ผู้จัดรายการอิสระที่สถานีว่าจ้าง

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า รายการของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหารายการ ประเภทและรูปแบบรายการ ผู้ผลิตและผู้ดำเนินรายการ ซึ่งความหลากหลายนี้เองทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยผู้ฟังมีสิทธิ์เลือกรับฟังรายการที่ผลิตจากผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการที่ตนเองชื่นชอบ เลือกรับฟังรายการที่มีเนื้อหาที่ตนเองให้ความสนใจ โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ จะคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อหาเป็นหลัก จะไม่ยอมให้แรงกดดันทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินงานของสถานี

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังคงมีจุดยืนที่มั่นคงในการเป็น “สถานีวิทยุเพื่อความรู้” และยังคงยึดถือในระบบความคิดที่ว่า สถานีวิทยุเพื่อสาธารณะจะต้องวางบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสม ต้องวางตัวเป็นกลาง ทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง นำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และอยู่ภายใต้กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สนองตอบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งก็คือเป็น “สถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ” นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dennis McQuail ที่กล่าวว่า โครงสร้างขององค์กร มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อ และจะมีผลต่อไปถึงผลงานที่ออกมาเช่นเดียวกัน ดังนั้นในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงาน และการให้บริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น จะไม่พิจารณาเฉพาะแค่องค์กรสื่อ ซึ่งในที่นี้หมายถึงสถานีวิทยุจุฬาฯ เท่านั้น แต่จะต้องมองพิจารณาไปถึงความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อกับองค์กรอื่นๆ และความสัมพันธ์กับสังคมด้วย โดย McQuail ได้กล่าวไว้ว่า ภายในตัวขององค์กรสื่อ นั้น จะต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการองค์กร (Management) ด้านเทคนิค (Technical) และความเป็นมืออาชีพ (Media professional)

จากการที่สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระบบการบริหารงานแยกออกจากระบบราชการ โดยมีโครงสร้างการบริหารงานในรูปวิสาหกิจเต็มรูปแบบ มีการจัดการบริหารแบ่งส่วนงานที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น จึงต้องดำเนินการหารายได้เลี้ยงตนเอง ซึ่งการที่แยกตัวออกจากระบบราชการนี้มีผลดี ก็คือ ทำให้ระบบการบริหารงานภายในสถานีวิทยุจุฬาฯ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไร สถานีก็ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย ซึ่งโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรในรูปแบบนี้ ก่อให้เกิดผลดีต่อสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากกรรมการผู้อำนวยการสถานี มีอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้มากขึ้น ทำให้ขั้นตอนในการสั่งการต่างๆ ลดลง รวมทั้งลดอำนาจการควบคุมของมหาวิทยาลัยลงด้วย ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของเครื่องมืออุปกรณ์การกระจายเสียงต่างๆภายในสถานีให้มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งการที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่และมีการพัฒนาศักยภาพของอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆเพื่อการออกอากาศกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ ทำให้เกิดการเอื้ออำนวยต่อการจัดรายการสดออกอากาศแทนรายการการอัดเทปล่วงหน้ามากขึ้น อีกทั้งก่อให้เกิดผลดีด้านการนำประสิทธิภาพของสื่อวิทยุในด้านการสื่อสารที่รวดเร็ว ชับไว ทันเหตุการณ์ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้ส่งสารสื่อสารกับผู้รับสารได้ และโต้ตอบได้ เกิดปฏิกิริยาสัมพันธ์จากมวลชนหลายๆกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็นกับเรื่องราวและประเด็นที่ผู้จัดรายการหยิบขึ้นมาสนทนาในรายการ เกิดการกระจายเสียงข้ามชาติ โดยส่งสัญญาณดาวเทียมลงมายังสถานีวิทยุจุฬาฯ ถือเป็น การตอบสนองประสิทธิภาพสื่อที่ไร้พรมแดน มีระบบเครือข่ายดาวเทียม มีระบบการกระจายเสียงแบบดิจิทัล ฯลฯ ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียง ทำให้สถานีวิทยุจุฬาฯ มีความเป็นสากลมากขึ้น และเป็นเสมือนการเจริญเติบโตก้าวหน้าของสถานีด้วยเทคโนโลยีนำสมัยที่สถานีวิทยุจุฬาฯ นำมาใช้ในการออกอากาศกระจายเสียงมีดังนี้ คือ²⁷

1. ระบบโทรศัพท์ไฮบริดจ์ (Hybrid Line/ Conference Line)

ระบบโทรศัพท์ไฮบริดจ์ คือ ระบบโทรศัพท์ที่สามารถสื่อสารระหว่างผู้จัดรายการและผู้ฟังรายการ โดยการที่ผู้ฟังใช้โทรศัพท์ แต่ผู้จัดรายการจะใช้ไมค์พูดคุยและออกอากาศได้ สถานีวิทยุจุฬาฯได้นำเทคโนโลยีนี้เข้ามาใช้ เพื่อเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นของมวลชนในลักษณะการสื่อสารสองทาง(Two-way Communication) คือ จากผู้จัดรายการสู่ผู้ฟัง และผู้ฟังโต้ตอบได้ทันที โดยจะมีการติดตั้งระบบเซ็นเซอร์ควบคู่กันไป เพื่อป้องกันการพูดจาในทางเสื่อมเสียหรือคำหยาบคายออกอากาศ

2. การถ่ายทอดสดนอกสถานที่ (Outdoor Live Broadcast)

การถ่ายทอดสดนอกสถานที่ทางวิทยุกระจายเสียงกระทำได้เช่นเดียวกับโทรทัศน์ แต่จะใช้เครื่องมือระบบถ่ายทอดสดขนาดเล็กๆ ฐนเครื่องกับโทรศัพท์สามสาย และใช้แผงเสาอากาศ ถ่ายทอดสัญญาณเสียงจากต้นทางไปยังปลายทาง ก็ทำให้สถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถถ่ายทอดสดพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตรประจำปี รวมทั้งถ่ายทอดสดกิจกรรมต่างๆภายในมหาวิทยาลัย หรือภายนอกมหาวิทยาลัย ออกอากาศทางวิทยุได้

3. ระบบ DLP (Digital Listening Program)

เป็นระบบการกระจายเสียงแบบดิจิทัล ให้เสียงที่คมชัดและไพเราะกว่าการเล่นแผ่นเสียงธรรมดา โดยนำคอมแพคดิสก์(CD) และมินิไดส์(MD) เข้ามาเปิดออกอากาศแทนแผ่นเสียง (LP) ซึ่งปัจจุบันสถานีวิทยุจุฬาฯใช้แผ่นCD และแผ่นMD เปิดออกอากาศแทนแผ่นเสียงและเทปคาสเซ็ท

---

²⁷ สัมภาษณ์ วีระศักดิ์ มุลบรรจง, พนักงานแผนกเทคนิค สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 28 สิงหาคม 2546

4. ระบบ DBS (Direct Broadcasting Satellite)

ระบบ DBS คือ การกระจายเสียงข้ามชาติโดยยิงสัญญาณดาวเทียมลงมายังสถานีวิทยุใดสถานีหนึ่ง ตัวอย่างเช่น รายการเสียงจากอเมริกา หรือ Voice of America (VOA) ที่ส่งสัญญาณเสียงผ่านดาวเทียม ลงมายังสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

5. ระบบเครือข่ายดาวเทียม (Satellite Network)

การส่งสัญญาณดาวเทียมไปยังสถานีเครือข่ายในภูมิภาคในจังหวัดต่างๆ รายการและโฆษณาผลิตที่กรุงเทพฯ เป็นสถานีแม่ข่าย สถานีภูมิภาคจะเป็นสถานีเครือข่ายรับสัญญาณการส่งกระจายเสียงและออกอากาศในรายการนั้นๆ ตามสถานีแม่ข่าย

ความเป็นสากลในเรื่องเทคโนโลยีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ได้นำมาใช้ในรายการดังกล่าว ก่อให้เกิดผลดีกับอุตสาหกรรมสื่อวิทยุโดยรวมในด้านการรับฟังรายการทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งผู้ฟังจะรับอรรถรสได้ผ่านทางเสียงออกอากาศที่ชัดเจนมากขึ้น และผู้ฟังจะรับรู้ถึงบรรยากาศของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ จากการถ่ายทอดเสียง(Live Broadcast) โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปยังสถานที่นั้นๆ แต่ในอีกมุมมองหนึ่งเทคโนโลยีนำสมัยดังกล่าว ต้องใช้เงินทุนจำนวนไม่น้อย ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตยิ่งสูงขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ นำเข้ามาใช้นั้น ทำให้สถานีมีความทันสมัยและมีคุณภาพมากขึ้น แต่เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ต้นทุนในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงนั้นสูงมาก โดยเฉพาะอุปกรณ์กระจายเสียง รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆที่ใช้ในการออกอากาศกระจายเสียงด้วยเหตุนี้เอง สถานีจึงจำเป็นต้องหารายได้เป็นจำนวนมาก เพื่อให้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการและค่าใช้จ่ายในการบริหารงานสถานี

การดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไปนั้น เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในสถานีจะต้องมีความรู้ด้านสื่อสารมวลชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้ดำเนินรายการที่ต้องนำเสนอเนื้อหาของรายการผ่านไปยังผู้ฟัง จะต้องมีการเตรียมสาระเนื้อหารายการล่วงหน้า เพื่อจะได้นำเสนอต่อผู้ฟังได้อย่างถูกต้อง ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหารายการที่จะนำเสนอออกอากาศเป็นอย่างดี สำหรับรายการบันเทิง ประเภทรายการเพลงนั้น ผู้จัดรายการก็ควรมีความรู้ในเรื่องของเพลง โดยเฉพาะเรื่องจังหวะและทำนองของเพลง เพื่อสามารถต่อเพลงหนึ่งไปอีกเพลงหนึ่งโดยไม่สะดุดหูผู้ฟัง มีลีลาและน้ำเสียงในการจัดรายการที่เข้ากับบรรยากาศเพลง และมีไหวพริบปฏิภาณที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขณะจัดรายการ โดยอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กรที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญงานการผลิต และเข้าใจธรรมชาติของสื่อเป็นอย่างดี พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่รู้จักการผลิตรายการวิทยุ บุคคลเหล่านั้นจึงถือเป็น “มืออาชีพทางสื่อวิทยุกระจายเสียง”

จะเห็นได้ว่าสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นองค์กรสื่อที่มีคุณภาพ มีความเป็นมืออาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน ผู้บริหารสถานีและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของสถานี มีความรู้ด้านสื่อสารมวลชนเป็นอย่างดี มีมาตรฐานจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ทางอาชีพ โดยยึดมั่นในเป้าหมายดั้งเดิมของการกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ ยึดมั่นในความเป็นมืออาชีพที่จะผลิตผลงานออกมาอย่างดีที่สุด ไม่ทำงานอย่างมือสมัครเล่น และไม่ยอมให้อิทธิพลภายนอกใดๆ เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการทำงานของทางสถานี โดยสถานีจะคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อหาเป็นหลัก โดยไม่ให้แรงกดดันทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินงานของสถานี สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังคงมีจุดยืนที่มั่นคงในการเป็น “สถานีวิทยุเพื่อความรู้” และยังคงยึดถือในระบบความคิดที่ว่า สถานีวิทยุเพื่อสาธารณะจะต้องวางบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสม ต้องวางตัวเป็นกลาง ทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง นำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และอยู่ภายใต้กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สนองตอบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งก็คือการเป็น “สถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ” นั่นเอง

ในสังคมส่วนใหญ่สื่อจะมีอิสระในการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมาย และยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรัฐบาล สถาบันทางสังคมที่มีอำนาจ และกลุ่มที่กดดันต่อการดำเนินงานขององค์กร และสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นองค์กรที่มีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ แต่ก็ยังต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมาย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่สถานีวิทยก็มีความอิสระในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ โดยวางตัวเป็นกลาง และเสนอข่าวตามความเป็นจริง ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของสถานีวิทยจุฬาฯ ที่ว่า ต้องเป็นผู้ชี้แนะสังคมและเป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสาธารณชน

ซึ่งตามทฤษฎีองค์กรของ McQuail ได้แบ่งองค์กรออกเป็น 2 แบบ คือ องค์กรที่ถือประโยชน์เป็นสำคัญ และองค์กรที่เน้นบรรทัดฐานทางสังคม สำหรับสถานีวิทยจุฬาฯ จัดอยู่ในลักษณะขององค์กรที่เน้นบรรทัดฐานทางสังคมเป็นสำคัญ โดยดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงในลักษณะที่เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ มุ่งให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นอันดับแรก และตอบสนองความต้องการของผู้ฟังรองลงมา

และเมื่อมองในแง่เป้าหมายขององค์กรสื่อในแง่เศรษฐกิจตามลักษณะแนวคิดของ Tunstall นั้น สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือเป็นองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ถึงแม้ว่าสถานีวิทยจุฬาฯ จะมีการหารายได้จากโฆษณา และการบริการทางธุรกิจก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยจุฬาฯ ที่ต้องการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สารบันเทิง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และให้การศึกษแก่คนทั่วไป อีกทั้ง

เป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารมวลชน ตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับมหาวิทยาลัย และเป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ การให้บริการสาธารณะทั้งสิ้น ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางการเงินโดยตรง แต่จะเกี่ยวข้องกับการได้รับชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ การมีอำนาจหรืออิทธิพลในสังคม เป็นสถานที่ค้ำประกันถึงประโยชน์สาธารณะมากกว่าผลประโยชน์ทางการเงิน ซึ่งตรงกับคำอธิบายของ Tunstall ที่ได้กล่าวถึง "องค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร"

สถานีวิทยจุฬาฯ เป็นสถานีวิทยสถาบันการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ ซึ่งสถานีวิทยจุฬาฯ ได้จำกัดขอบเขตของเนื้อหาและจำกัดเวลาในการโฆษณา อย่างไรก็ตามสถานีมีกฎระเบียบที่เคร่งในการเลือกเนื้อหาข่าวสารหรือโฆษณาที่ต้องไม่ขัดต่อศีลธรรม สถานีสามารถเลือกบริษัทหรือหน่วยงานที่จะดำเนินธุรกิจร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าสถานีวิทยจุฬาฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายให้ลูกค้าปฏิบัติตาม ส่วนการเข้าไปแทรกแซงเนื้อหาของข่าว แทบจะไม่มีให้เห็นเลยในการดำเนินกิจการของสถานีวิทยจุฬาฯ เพราะทำให้สูญเสียความน่าเชื่อถือ และสูญเสียประสิทธิภาพ สถานีวิทยุจุฬาฯ มักจะได้รับอิทธิพลจากแรงกดดันของการหารายได้ เพราะจำเป็นต้องมีรายได้จากธุรกิจกระจายเสียงมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลที่กล่าวมา ไม่มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการเป็นสถานีวิทยุเพื่อความรู้ลดน้อยลงแต่อย่างใด

สำหรับความสัมพันธ์กับผู้รับสารหรือผู้ฟังรายการของสถานีวิทยจุฬาฯ นั้น ถึงแม้ว่าผู้ฟังจะเป็นส่วนสำคัญในการได้มาซึ่งรายได้จากโฆษณา และส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในองค์กรสื่อก็ตาม ซึ่งสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังมากกว่า

ซึ่งจากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่า ต้องอาศัยการบริหารจากผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพที่สามารถเรียนรู้กฎระเบียบ มีความชำนาญทางเทคโนโลยี นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามากำหนดกฎระเบียบและนโยบายการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาฯ ด้วยสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ฟังได้ จึงทำให้สามารถบริหารสถานีวิทยที่มุ่งให้บริการแก่สาธารณะได้

การบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยุจุฬาฯ

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถูกตั้งขึ้นด้วยอาศัยจุดร่วมที่มาจากนโยบายของสถานีวิทยุจุฬาฯ และของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเห็นได้จากการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ต้องการใช้สื่อกระจายเสียงเพื่อให้ผู้ฟังรายการได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการชี้นำสังคม เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และให้ความบันเทิงกับผู้ฟัง

จากที่กล่าวไปในเบื้องต้น สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถถูกจัดให้อยู่ในข่ายของการให้บริการสาธารณะได้ส่วนหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเงินทุนที่นำมาใช้จ่ายหมุนเวียนภายในสถานีวิทยุจุฬาฯ นำมาจากรายได้ทางธุรกิจ ได้แก่ การให้เช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศ การโฆษณา การรับจ้างผลิตรายการและผลิตรายการวิทยุ การให้เช่าห้องบันทึกเสียง การจัดโครงการต่างๆ เช่น การจัดแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น เพราะสถานีวิทยุจุฬาฯ จำเป็นต้องหารายได้เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับฟังรายการที่มีประโยชน์ แต่จะต้องไม่แสวงหากำไร

เมื่อนำแนวคิดเรื่อง “การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ” (Public Service Broadcasting) มาวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของรายการทั้งหมดแล้ว ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ของการให้บริการสาธารณะทางวิทยุกระจายเสียงได้ว่า สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการนำเสนอความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังทุกกลุ่ม ไม่ใช่เพียงแค่เฉพาะกลุ่มเป้าหมายของทางสถานีเท่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังที่ได้รับฟังรายการที่มีสาระประโยชน์จากทางสถานี จะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่ให้บริการสาธารณะเพื่อกิจกรรมทางการศึกษา ด้วยการให้บริการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการความรู้ทั่วไป และสาระบันเทิงต่างๆ รวมถึงการให้บริการแก่ผู้ฟังในฐานะที่เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะ ได้แก่ การแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง รวมถึงกิจการงานภายในสถานี ทั้งนี้การทำกิจกรรมทั้งหมดต้องเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และไม่ขัดต่อศีลธรรม

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายสนับสนุนและเห็นสมควรให้เริ่มดำเนินการได้เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการรับฟังรายการที่ได้รับความรู้เป็นสำคัญ อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจศึกษาหาความรู้ได้มีทางเลือกเพิ่มเติม ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจทางด้านวิชาการต่างๆ ความรู้ทั่วไป ดังนั้นสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถถูกจัดให้อยู่ในลักษณะการกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ ทั้งนี้จากการมุ่งนำเสนอเนื้อหาด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ทั้งความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ฯลฯ โดยได้นำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหา รายการ ประเภทและรูปแบบรายการ และในด้านผู้ผลิตรายการนี้เอง ทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยผู้ฟังมีสิทธิ์เลือกรับฟัง

รายการที่ผลิตจากผู้ผลิตรายการที่ตนเองชื่นชอบ เลือกรับฟังรายการที่มีเนื้อหาที่ตนเองให้ความสนใจ จะเห็นได้ว่ารายการแต่ละรายการของทางสถานีนั้นแตกต่างกันทั้งในลักษณะเนื้อหาและเทคนิครูปแบบ การนำเสนอที่แตกต่างกันไปตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของแต่ละคน แต่จะต้องอยู่ภายใต้ นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามยังคงมีความอิสระในการนำเสนอเนื้อหา สถานีวิทยุจุฬาฯ จึงยังคงมีบทบาทสำคัญในการชี้นำสังคมในฐานะสื่อมวลชน บทบาทในการให้ข่าวสาร บทบาทในการให้บริการวิชาการแก่สังคม และบทบาทในการให้ความบันเทิงได้อย่างเต็มที่ ด้วยปัจจัย ที่สถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ ผู้จัดรายการทาง วิชาการเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ประจำคณะ ต่างๆในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งไม่ได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบใดๆในสถานีวิทยุจุฬาฯ ดังนั้น สถานีจึงไม่สามารถเข้าไปกำหนดบทบาทการนำเสนอเนื้อหาต่างๆของวิทยากรเหล่านั้นได้ เพียงแต่ ในขั้นแรกจะมีการหารือพูดคุยกันก่อนว่า รายการจะมีเนื้อหาอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่แล้วหัวข้อที่วิทยากร แต่ละท่านนำมาบรรยายหรือสนทนาจะเป็นเรื่องที่ท่านมีความเชี่ยวชาญ คึกขามาโดยตรงอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้วิทยากรทุกท่านต้องมีจุดยืนร่วมกันที่ว่าเนื้อหาที่นำเสนอทั้งหมดนั้นต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับผู้ร่วมผลิตรายการและขอเช่าเวลาการออกอากาศจากสถานีก็มีอิสระในการทำงาน แต่จะต้อง อยู่ในกฎระเบียบของสถานี เพราะผู้ร่วมผลิตรายการและขอเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศนั้น ได้ใช้เวลาสำหรับออกอากาศกระจายเสียงรายการของตนมากน้อยแตกต่างกันไป ดังนั้นสถานีวิทยุ จุฬาฯ จึงไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทกำหนดเนื้อหาอื่นใดได้เลย นอกจากเนื้อหาที่กระทบต่อวัตถุประสงค์ และนโยบายของสถานีโดยตรง สถานีจะเข้าไปแทรกแซงทันที โดยในขั้นแรกต้องได้รับการพิจารณา จากคณะกรรมการบริหารของสถานี และผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบของสถานี โดยผู้ร่วมผลิตรายการและ ขอเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศกระจายเสียงทุกรายต้องยึดตามสัญญาที่ได้ทำร่วมกับสถานีวิทยุ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่กล่าวไปเป็นมุมมองในด้านของวิทยากรและผู้ร่วมผลิตรายการและขอเช่าเวลาการออกอากาศ กระจายเสียง แต่สำหรับองค์กรที่เข้ามาดูแลสถานีวิทยุทั้งหมดตลอดช่วงเวลาการออกอากาศ กระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง นั้น คือ คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่ง ชาติ (กทช.) จะเข้ามาดูแลในภาพรวม ส่วนการดำเนินงานภายในสถานีนั้นจะต้องดูแลตนเอง จึงมี อิสระในด้านการจัดหาผู้ร่วมผลิตรายการและขอเช่าเวลาออกอากาศกระจายเสียง ผู้อุปถัมภ์รายการ สถานีมีอิสระในการนำเสนอเนื้อหา ตรวจสอบเนื้อหา ตลอดจนมีสิทธิในการพิจารณาตัดเสียงออกอากาศ ได้ตลอดเวลา หากผู้ผลิตรายการและขอเช่าเวลาออกอากาศกระจายเสียงรายใดกล่าวพาดพิงถึงบุคคล หรือฝ่ายที่สามอย่างไม่เหมาะสม ประเด็นนี้นับว่าเป็นจุดสำคัญสำหรับการดำเนินงานของสถานี วิทยุจุฬาฯ ที่ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบและน่าเชื่อถือต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบรายการ คุณ ภาพของเนื้อหา วิธีการนำเสนอ การพูดออกเสียงที่ถูกต้อง การสัมภาษณ์ การสนทนา การวิเคราะห์ ทุก อย่างจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและน่าเชื่อถือทั้งสิ้น หากกระทำโดยไม่รับผิดชอบแล้ว

จะไม่มีผลดีกับทุกฝ่าย เริ่มจากผู้ผลิตหรือวิทยากรท่านนั้นไม่สามารถผลิตรายการในสถานีวิทยุแห่งนี้ได้อีกต่อไป ผู้ฟังหมดความศรัทธาและเล่าสู่ผู้ฟังท่านอื่นๆ ทำให้สถานีวิทยุมีผู้ฟังจำนวนน้อยลง ทำให้ไม่มีผู้อุปถัมภ์รายการ เพราะฉะนั้นทุกอย่างที่นำเสนอจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และน่าเชื่อถือ ซึ่งสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านนี้อยู่แล้ว และยังเป็นสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่สานสัมพันธ์ของคนในสังคมอีกด้วย นอกจากนี้สถานีวิทยุจุฬาฯ ยังมีวัฒนธรรมและมีเอกลักษณ์ซึ่งแสดงออกตามลักษณะของสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะและสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น รายการเพลงคลาสสิก ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้งสถานี ซึ่งรายการนี้ยังคงออกอากาศอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

จากแนวคิดเรื่อง “การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ” (Public Service Broadcasting) สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาถือเป็นสถานีวิทยุที่ให้บริการแก่สาธารณะ เพราะฉะนั้นสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินทุนจากสาธารณะหรือรัฐบาล รวมถึงการดำเนินงานจะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไรจากการบริหารจัดการ แต่เมื่อนำมาพิจารณาถึงลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ แล้ว จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินทุนจากสาธารณะหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แต่ดำเนินงานในลักษณะหารายได้เลี้ยงตัวเอง ซึ่งเงินทุนสำหรับการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น มาจากรายได้จากค่าโฆษณา ค่าเช่าเวลาร่วมผลิตรายการออกอากาศ ค่าเช่าห้องบันทึกเสียง ค่ารับจ้างผลิตรายการและผลิตวิทยุภัณฑ์ ค่าดอกเบี้ยรับ รวมถึงรายได้จากการจัดโครงการพิเศษต่างๆ ซึ่งรายได้เหล่านี้จำเป็นต้องนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการงานภายในสถานี เพราะกิจการวิทยุกระจายเสียงนั้นมีต้นทุนการผลิตสูงมาก ถ้ามีรายได้ไม่เพียงพอ การดำเนินงานของสถานีก็อาจจะมีประสิทธิภาพน้อยลง รายได้จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่รอดของทางสถานี สถานีจึงจำเป็นต้องมีการหารายได้จากวิธีทางธุรกิจ เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการบริหารงานภายในสถานี ซึ่งการหารายได้นี้จะต้องไม่มุ่งแสวงหากำไร

ถึงแม้ว่าสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีลักษณะของการให้บริการเพื่อสาธารณะก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่การส่งสัญญาณออกอากาศได้ครบถ้วนทุกพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ยังมีจุดบอดที่ผู้ฟังไม่สามารถรับฟังได้ในบางพื้นที่ และในอีกแง่หนึ่ง ถึงแม้สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะดำเนินงานในรูปวิสาหกิจ มีอำนาจในการดำเนินงานภายในสถานีเองได้ แต่ก็ต้องอยู่ในความดูแลและเป็นไปตามกำหนดนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงยังไม่มีอิสระเต็มที่ แต่ก็ถือได้ว่าสถานีวิทยุแห่งนี้ เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะที่ได้จัดการดำเนินการต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะได้อย่างค่อนข้างสมบูรณ์ หากแต่ยังต้องอาศัยประสบการณ์ ระยะเวลา รวมถึงเงินทุนในการที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะที่สมบูรณ์ให้ได้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยเป็นส่วนหนึ่ง หรือการให้ประชาชนผู้ซึ่งเป็นสาธารณชนเรียกร้องให้แปรสภาพเป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยจุฬาคือเป็นสถานีวิทยคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยรายการต่างๆ ที่มุ่งให้ความรู้ สารประโยชน์แก่ผู้ฟัง กล่าวได้ว่าเป็นสถานีวิทยต้นแบบของสถานีวิทยสถาบันการศึกษา ที่ให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยนำเสนอรายการในหลายรูปแบบ ทั้งความรู้และความบันเทิง และค่านึงเสมอว่าต้องมีวัตถุประสงค์ที่เน้นเพื่อให้ความรู้เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณะตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์และนโยบายการบริหารงานของสถานีวิทยจุฬาฯ และเมื่อพิจารณาจากการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว จะเห็นได้ว่าเงินที่ใช้ในการบริหารงานสถานีมาจากเงินรายได้จากการให้บริการทางธุรกิจ ซึ่งเงินรายได้จากการให้บริการทางธุรกิจนี้ ปัจจุบันได้กลายมาเป็นรายได้หลักในการดำเนินกิจการของสถานีเพื่อการค้าทุกสถานีและเป็นเม็ดเงินที่มีจำนวนสูงมาก ซึ่งเท่ากับว่าการดำเนินงานทางด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงได้กลายเป็นการดำเนินธุรกิจรูปแบบหนึ่งไปแล้ว ซึ่งสถานีวิทยจุฬาก็มีรายได้หลักมาจากการให้บริการทางธุรกิจ แต่ไม่ได้เป็นสถานีวิทยเพื่อการค้า ยังคงเป็นสถานีที่มีใช้การค้า เป็นสถานีที่มีลักษณะผสมก้ำกึ่งระหว่างการเป็นสถานีวิทยสาธารณะและสถานีวิทยสถาบันการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงและวิถีทางธุรกิจ

ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการเปลี่ยนแปลงและวิถีทางการดำเนินงานด้านธุรกิจแตกต่างกันไปตามเวลา เหตุการณ์ รวมถึงนโยบายและโครงสร้างการบริหารงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพื่อให้สถานีวิทยจุฬาฯ สามารถดำเนินกิจการให้คงอยู่รอดได้

โดยเมื่อเริ่มก่อตั้งสถานีอย่างไม่เป็นทางการ งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานในช่วงแรกนั้น สโมสรนิสิตจุฬาฯจัดสรรมาจากค่าบำรุงสโมสรนิสิต และได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ นิสิต และนิสิตเก่าที่ช่วยระดมเงินมาช่วยกิจการของทางสถานี และต่อมาเมื่อสถานีถูกปิด เนื่องจากนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยได้นำเสนอเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและการเมืองในวงกว้างขึ้น

ภายหลังจากที่สถานีถูกปิดไปเป็นเวลาเกือบ 3 ปี และเปิดดำเนินการอีกครั้ง เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2508 อธิการบดีในสมัยนั้น คือ จอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดหาทุนและงบประมาณจากองค์กรภายนอกที่มาให้ความสนับสนุนในการจัดตั้งสถานีวิทยสถาบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระยะเริ่มต้น โดยใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นเงินเดือนข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสถานีฯ ส่วนรายได้หลักจากงบประมาณผลประโยชน์จุฬานั้นนำมาใช้เป็นค่าทำห้องส่ง ห้องควบคุม จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือกระจายเสียง โดยอนุมัติเครื่องส่งใหม่เป็นระบบ เอฟ เอ็ม มัลติเพล็กซ์ ซึ่งราคาสูงมาก ทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านรายได้นั้นเริ่มมีรายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการบ้าง แต่ก็ถือว่าน้อยมาก

ต่อมาเมื่อเปลี่ยนมาสังกัดฝ่ายวิชาการ มีการจัดการทางด้านรายได้ที่เป็นระบบมากขึ้น รายได้มาจากงบประมาณแผ่นดินซึ่งนำมาใช้จ่ายในส่วนที่เป็นเงินเดือนของข้าราชการที่ทำงานภายใน สถานี ส่วนรายได้จากงบประมาณผลประโยชน์ของจุฬานำมาเป็นค่าใช้จ่ายในด้านอื่นๆ และรายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการซึ่งสามารถให้มีโฆษณาและบริการทางธุรกิจได้ แต่ก็มีโฆษณาน้อย อีกทั้งจะต้องโฆษณาสินค้าที่เหมาะสม ไม่ขัดต่อศีลธรรม และไม่เสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย สถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ได้โฆษณาสินค้าทุกตัวเพื่อจะให้ได้เงิน แต่จะมองในลักษณะจุฬาฯ กับสินค้าในดุลยพินิจจุฬาฯ กับศักดิ์ศรี ซึ่งต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ขึ้น ดังบันทึกภายในที่ ทม.0317(ศน) / 1437 ลงวันที่ 8 มกราคม 2535 เรื่อง การจัดเก็บเงินค่าบำรุงเพื่ออุปถัมภ์รายการสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยมีเกณฑ์ในการโฆษณา ดังนี้

1. ไม่ควรโฆษณาสินค้าที่ไม่สมควร เช่น ของมีเนมา ของเป็นโทษ
2. ไม่โฆษณารายละเอียดของสินค้า ควรแจ้งเฉพาะว่า อุปถัมภ์รายการโดย..(ชื่อบริษัท)
3. ไม่โฆษณาการอบรมที่เป็นธุรกิจส่วนตัวที่ไม่ใช่งานของจุฬาฯ
4. รายการเพลงคลาสสิกไม่ควรโฆษณา
5. หากมีข้อยกเว้นบางกรณีให้ท่านอธิการบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

จากการให้บริการโฆษณาข้างต้นนี้เอง จึงทำให้การดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ มีลักษณะของการดำเนินงานในเชิงธุรกิจเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเกณฑ์การให้โฆษณาสินค้าบางประการที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ซึ่งรายได้ของทางสถานี ซึ่งรองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ได้ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า²⁸

“...สินค้าที่จะโฆษณาได้นั้นขึ้นอยู่กับมติที่ประชุม คือ ไม่ได้ออกมาเป็นกฎระเบียบตายตัว แต่เป็นไปในลักษณะที่มติที่ประชุมให้ Guideline กับทางสถานีว่าสินค้าอย่างนี้คุณอย่าไปเอานะ ประเภทนี้ห้ามนะ โฆษณาน้ำเมา เครื่องดื่มมีเนมาไม่เอา เมื่อก่อนเบียร์สิงห์เคยเข้ามาสนับสนุนรายการดนตรี คลาสสิก ตอนหลังเราบอกให้โฆษณาได้แค่น้ำดื่มสิงห์ เขาโกรธมากถอนโฆษณาเลย ในความเห็นผมการโฆษณาน้ำเมาต่างๆ ถ้าไม่โฆษณาแบบบอกสรรพคุณสินค้ามากเกินไป ผมโอเคนะ เช่น เบียร์สิงห์ เบียร์ไทย จบ ไม่ต้องบอกว่ากินแล้วอย่างโน้นอย่างนี้ คือ ถ้าโฆษณาแค่นี้ ผมเองผมพอรับได้ คือ มาตรการตรงนี้เป็นมาตรการที่ไปบล็อกรายการหารายได้อยู่มากทีเดียว...”

²⁸ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3 ตุลาคม 2546

และในช่วงหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ปี 2535 สถาบันวิทยุจุฬาฯ ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสถานีกีฬาอีกครั้งเพื่อแก้ปัญหากระบวนการบริหารและระบบการเงินที่ขาดความคล่องตัวที่ส่งผลทำให้งานล่าช้า ในที่สุดก็ได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการในรูปวิสาหกิจ โดยถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของจุฬาฯ มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ อย่างไรก็ตาม จุฬาฯ ยังคงควบคุมสถานะอยู่ในรูปคณะกรรมการ โดยมีอำนาจพิจารณาอนุมัติรับรายจ่ายประจำปีของสถานีกีฬาและกำหนดอัตราค่าบริการอุปถัมภ์รายการ และค่าบริการต่างๆ โครงสร้างใหม่ในรูปวิสาหกิจนี้ถือเป็นการเพิ่มอำนาจไว้ที่หัวหน้าสถานีกีฬา มีผลทำให้การดำเนินงานลดขั้นตอนลง มีอิสระมากขึ้น ซึ่งการแยกออกจากระบบราชการนี้ทำให้การดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงิน และการบัญชีเป็นไปอย่างอิสระ โดยทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดสรรเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยจำนวน 2 ล้านบาท เพื่อให้สถานีกีฬาใช้เป็นทุนประเดิมในการดำเนินงาน โดยสถานีกีฬาสามารถมีรายได้เป็นของตนเอง แต่ต้องดำเนินการในลักษณะที่ไม่แสวงหากำไร²⁹ รายได้จึงมาจากการให้บริการทางธุรกิจ เช่น การให้เช่าห้องบันทึกเสียง รับจ้างผลิตวิทยุทัศน์ และการขายโฆษณา ซึ่งหลักเกณฑ์ในการโฆษณามีดังนี้³⁰

1. การโฆษณาตัวสินค้าหรือบริการ สถานีกีฬาฯ กำหนดประเภทของสินค้าหรือบริการให้เหมาะสมในฐานะที่สถาบันวิทยุจุฬาฯ เป็นสื่อมวลชนของสถาบันการศึกษาและเป็นภาพพจน์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การโฆษณาสินค้าหรือบริการแบบส่งเสริมสร้างภาพพจน์หรือสร้างสรรค์สังคม

เป็นที่ทราบกันว่ารายได้หลักของสถาบันวิทยุจุฬาฯ มาจากการขายโฆษณา ซึ่งมีข้อจำกัดว่าจะต้องเหมาะสมและถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่ก็มีประเด็นในการบริหารจัดการบางอย่างของทางสถานีกีฬาฯ ที่ไปกระทบต่อการจัดหารายได้อีกมาก ซึ่งรองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อจำกัดของเกณฑ์ในการโฆษณานี้ว่า³¹

²⁹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานสถานีกีฬาฯ พ.ศ.2535, “ ข้อ 7.

³⁰ คณะกรรมการอำนวยการสถาบันวิทยุจุฬาฯ “มติคณะกรรมการอำนวยการสถาบันวิทยุจุฬาฯ ครั้งที่ 1/2536 เรื่องเกณฑ์การให้บริการโฆษณาของสถานีกีฬาฯ, “ 27 กรกฎาคม 2536.

³¹ สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถาบันวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3 ตุลาคม 2546

“...การหารายได้จากการหาโฆษณามาลงนั้นมีข้อจำกัดมาก ไม่ว่าจะเป็น การจำกัดเวลาโฆษณา การเลือกสินค้าที่จะโฆษณา การเลือกผู้ที่จะมาทำ ธุรกิจร่วม ที่กล่าวมาก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การหารายได้ยิ่งยากขึ้น คือ ประเด็นในเรื่องของการเลือกโฆษณา เลือกสินค้า ที่นี้ประเด็นในการเลือก ผู้ที่จะมาทำธุรกิจร่วมกับเราก็เลือกอีก จะทำธุรกิจกับพวกร้านอาหาร ผับ คาเฟ่ ที่เปิดตอนกลางคืน หรือพวกเครื่องดื่มกระชังแดง เอ็ม100 เอ็ม150 ผมเคยลองนะ แต่ผมต้องหยุดทันทีเลย เพราะโดนว่ามากเกินไป คนที่ว่าก็คือ คนฟังที่เป็นคนจุฬาฯ ศิษย์เก่าจุฬาฯ ผู้ฟังหรือลูกค้าที่ติดตามฟังวิทยุจุฬาฯ มาตลอดเขาเคยฟังแบบไม่มีโฆษณามาตลอดเค้าทนฟังไม่ได้ มันก็เลยเป็น เหมือนกับนโยบายว่าอันนี้เอาได้ อันนี้ไม่ได้ ผมก็ต้องห้าม ผมบอกว่าอย่า เอาเลยโฆษณาแบบนี้ อย่างเช่น โฆษณาชุดชั้นใน ผ้าอนามัย เพราะคนฟัง รับไม่ได้ บอกว่าไม่เหมาะสม คือสถานีวิทยุจุฬาฯมีเจ้านายเยอะเหลือเกิน โฆษณาบางประเภทถ้าไปกระทบความรู้สึกของผู้ฟัง ซึ่งมีส่วนเหมือนกันที่ ทำให้สถานีวิทยุจุฬาฯต้องระงับการโฆษณานั้นไป หรือไม่สามารถดำเนิน ธุรกิจกับบริษัทหรือสินค้านั้นได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกประการหนึ่งที่จะ ไปปลื้มการหารายได้ ก็คือหน่วยงานที่จะมาร่วมจัดรายการกับเรา เช่น รายการกีฬาต่างๆ ถ้าจะมาจัดรายการ แล้วถึงผลฟุตบอลจากสถิติที่เคย พบกันของคู่นี้ว่าผลน่าจะออกมาเสมอ แพ้ หรือชนะ เป็นต้น ก็ถูกห้ามอีก ถือว่าเป็นการสื่อเจตนาไปทางที่ทำให้เกิดการพนัน จะมาทำแบบนี้ก็ไม่ได้นะ หรือแม้แต่กระทั่งการนำเอาหุ่นมาชี้ว่าตัวนี้จะขึ้น ตัวนี้จะลง ตัวนี้จะดี หรือไม่ดี ก็ไม่สามารถถอดออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯได้เลย เรามีข้อห้าม ในเรื่องนี้ไว้ แต่ถ้าทำได้ รายได้จะเข้ามามากมายเลย มีพวกบริษัท โบรคเกอร์ ต่างๆ จะให้การสนับสนุนรายการของทางสถานีอีกเยอะแยะ...”

ต่อมาในปี 2540 สถานีวิทยุจุฬาฯได้เปลี่ยนโครงสร้างไปเป็นวิสาหกิจเต็มรูปแบบ ส่งผลให้ สถานีจะต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองอย่างเต็มตัว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงบประมาณของมหาวิทยาลัย รายได้ ของสถานี จึงมาจากการขายโฆษณา ซึ่งมีข้อจำกัดว่าจะต้องเหมาะสมและถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้สถานีจึงจำเป็นต้องหารายได้ด้วยวิธีการอื่นๆอีก นอกจากการหารายได้จากการหาโฆษณา เพียงอย่างเดียว โดยได้มีการจัดโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน เช่น การฝึกอบรมทักษะ การเป็นผู้ประกาศ การจัดคอนเสิร์ตลูกทุ่ง การจัดแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่มีลักษณะกำกวมระหว่างการเป็นสถานีวิทยุสาธารณะและการเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานในรูปของวิสาหกิจ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในด้านการเป็น “คลื่นความรู้ สู่ประชาชน” เป็นสถานีวิทยุที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สาระบันเทิง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และให้การศึกษแก่ประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านการสื่อสารมวลชนและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่าง นิสิตเก่ากับนิสิตปัจจุบัน และมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสาธารณชน และยังเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงมากในทุกๆด้าน โดยต้องดำเนินกิจการหารายได้เพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายภายในสถานีวิทยุ อย่างไรก็ตามมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการทางด้านรายได้ให้อยู่ในรูปกึ่งธุรกิจ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการในรูปธุรกิจเต็มรูปแบบได้ เนื่องจากเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา จึงต้องดำเนินงานในลักษณะที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร

ทุกวันนี้สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินงานภายใต้นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะสถานีวิทยุที่สาธารณะ กึ่งธุรกิจ คือ ประกอบการธุรกิจก็จริง แต่ไม่มุ่งหวังกำไร จุฬาฯไม่ได้มุ่งหวังให้สถานีวิทยุจุฬาฯเป็นแหล่งรายได้ของมหาวิทยาลัย แต่มุ่งหวังให้สถานีวิทยุจุฬาฯทำหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาผ่านคลื่นวิทยุและสะท้อนบทบาทที่เด่นชัดในการชี้นำสังคม โดยสามารถมีรายได้ขององค์กรเอง เพื่อเพียงพอต่อการดำเนินการและพัฒนาองค์กร และในอนาคตเมื่อมาตรา 40 บังคับใช้ คลื่นทั้งหมดเป็นของรัฐ เมื่อถึงวันนั้นสถานีวิทยุจุฬาฯ จะทำอย่างไรให้สถานีวิทยุจุฬาฯอยู่รอดได้ โดยจะต้องมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะต้องทำการแข่งขันกับสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาอื่น เพราะคลื่นวิทยุมีจำนวนจำกัด ต้องมีการปรับปรุงรายการให้มีศักยภาพและสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ก็คงต้องปรับในเชิงเนื้อหา เชิงวิชาการ เนื่องจากเราเป็นวิทยุของสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเก่าแก่ และในระยะยาวจะต้องเปลี่ยนระบบเทคโนโลยีหมด จะต้องเข้าระบบของดาวเทียมทุกอย่างเป็นระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูงมาก เป็นที่รู้กันอยู่ว่าต้นทุนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมีค่าสูงมาก อีกทั้งการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนประเภทสื่อวิทยุกระจายเสียงจัดเป็นธุรกิจสื่อประเภทหนึ่งที่ต้องใช้การพัฒนาศักยภาพของสื่อเป็นแรงผลักดัน และใช้ธรรมชาติที่ได้เปรียบของสื่อวิทยุกระจายเสียงในเชิงความรวดเร็ว ฉับไว ทันเหตุการณ์ เข้ามาเป็นจุดสนใจในการผลิต ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจสื่อวิทยุ จำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างความโดดเด่น และอยู่รอดในกิจการนี้ ภายใต้ “สภาพการแข่งขันทางด้านธุรกิจสื่อ” ของสื่อวิทยุกระจายเสียงเอง และแข่งขันกับอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนอื่น

ซึ่งการวัดว่าธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมักจะ
ใช้การพิจารณาด้านผลการประกอบการที่สามารถทำกำไรแก่เจ้าของเงินทุนเป็นหลักในการวัดผล
ซึ่งส่วนมากหากผู้ประกอบการธุรกิจได้ผลประกอบการเป็นที่น่าพอใจ ก็จะทราบว่าสื่อวิทยุสถานี
ที่เจ้าของเงินทุนประกอบการได้รับความนิยมเป็นที่รู้จักด้วยเช่นกัน แต่จะเห็นได้ว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ
พิจารณาในด้านที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตามการจัดหารายได้ก็เป็นส่วนสำคัญใน
การดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง และมีความสำคัญต่อธุรกิจสื่อวิทยุมาก

ดังนั้นผลการวิจัย “ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานี
วิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” น่าจะเป็นประโยชน์ในเรื่องการสะท้อนภาพการดำเนินงาน
ธุรกิจสื่อวิทยุขององค์กรที่มุ่งเน้นการให้บริการแก่สาธารณะ โดยไม่มุ่งหวังผลกำไรแต่จำเป็นต้องหา
รายได้เลี้ยงตัวเองซึ่งนโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือเป็นตัวแปรหลักที่เข้ามากำหนดกฎระเบียบ
และนโยบายการดำเนินงานทางด้านโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ดังที่จะ
กล่าวถึงในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิจัยจุฬาฯ

สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิจัยสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการบริการเพื่อสาธารณะ มีลักษณะโครงสร้างการบริหารงานที่แยกออกจากราชการ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การให้ความรู้แก่ประชาชน ไม่เน้นการแสวงหากำไร แต่ก็มีควมจำเป็นที่จะต้องหารายได้เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการให้สามารถอยู่รอดได้ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงต้องเข้าใจถึงลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิจัย ซึ่งได้แก่ โครงสร้างต้นทุนประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นต้นทุนการผลิตและต้นทุนการดำเนินงาน โครงสร้างค่าใช้จ่าย รวมถึงประเภทของผลประโยชน์หรือผลได้ที่ทางสถานีวิจัยได้รับ ทั้งผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ ซึ่งก็คือ รายได้ และผลได้ที่ไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้

ซึ่งการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครั้งนี้จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงข้อมูลทางด้านต้นทุนและผลได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายและรายได้นั้นเป็นข้อมูลที่ที่สามารถเก็บรวบรวมได้จากงบการเงิน บัญชีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ แต่สำหรับข้อมูลด้านผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าเป็นตัวเลขได้ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

โครงสร้างค่าใช้จ่าย

สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำแนกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีวิจัยออกเป็น 3 ประเภท คือ

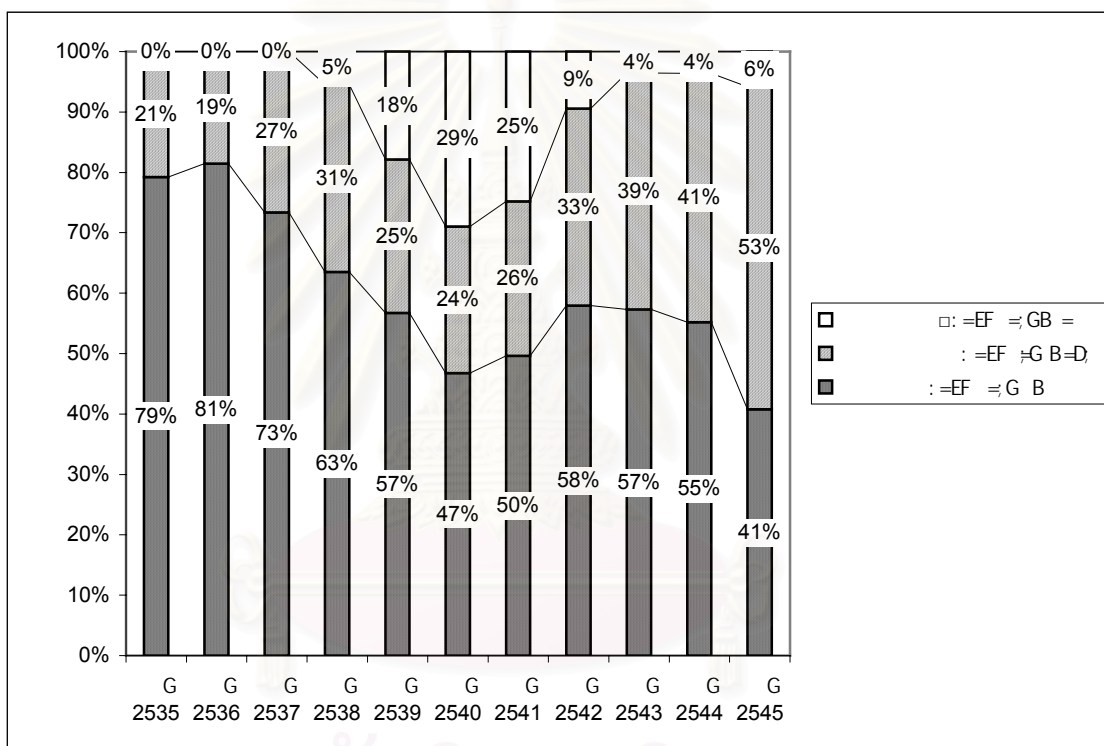
1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการของทางสถานีวิจัย ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกรายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค ค่าล่วงเวลา ค่าตอบแทนผลิตรายการ ค่าตอบแทนผู้บรรยาย ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์กระจายเสียง ค่าสมาชิกข่าว ค่าผลิตจุลสารมิวสิคคอปเดอะมาสเตอร์ ค่าวัสดุและอุปกรณ์ (คอมพิวเตอร์, วัสดุที่ใช้บันทึกเสียง) ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์กระจายเสียง ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของทางสถานีวิจัย และให้ประโยชน์ต่อสถานีวิจัยในปีที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้น ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของผู้บริหารระดับต้น ซึ่งก็คือ ผู้จัดการทั่วไป และผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกบริหารทั่วไป และแผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ค่าต่อใบอนุญาตสถานีวิจัย ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าใช้จ่ายสำนักงานและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารโฆษณาเผยแพร่ ค่าใช้จ่ายยานพาหนะและ

เดินทาง ค่าประกันสังคม ค่าสอบบัญชี ค่าสมทบกองทุนสะสม ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์-สำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ฯลฯ

3. ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดทำโครงการต่างๆของทางสถานี ทั้งโครงการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตอยู่เป็นประจำ เช่น โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย และโครงการพิเศษที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกอบการ โครงการจัดการแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

แผนภูมิที่ 5.1 เปรียบเทียบโครงสร้างค่าใช้จ่ายของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545

จากแผนภูมิที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545 จะเห็นได้ว่า ในปี 2535-2544 สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตมีค่าสูงสุด รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ตามลำดับ โดยในปี 2535-2537 นั้น ไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนของการโครงการต่างๆ เนื่องจากทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ยังไม่ได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการพิเศษต่างๆขึ้น อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นโดยตลอด ส่วนสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี 2545 พบว่า สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานสถานี

ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นทุนของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทั้งหมด คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่รายการบัญชี และแบ่งประเภทของต้นทุนขึ้นใหม่ เพื่อให้ง่ายต่อการคิดคำนวณหาต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ที่แท้จริง ในการดำเนินงานของสถานีวิจัย

โครงสร้างต้นทุน

โดยทั่วไป ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งต้นทุนแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยจะแบ่งต้นทุนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต(อย่างน้อยในระยะสั้น) เมื่อสร้างขึ้นหรือซื้อครั้งแรกหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนต่างๆ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนเหมาจ่าย ได้แก่ เงินค่าตอบแทนที่ให้กับกรรมการผู้อำนวยการสถานีวิจัยจุฬาฯ และที่ปรึกษาสถานีวิจัย
2. ค่าต่อใบอนุญาตสถานีวิจัย
3. เงินเดือนค่าจ้าง ในส่วนของผู้จัดการสถานีวิจัย และผู้ช่วยผู้จัดการสถานีวิจัย จำนวน 2 คน และพนักงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ จำนวน 6 คน
4. ค่าสอบบัญชี
5. ค่าประกันสังคม
6. เงินสมทบกองทุนสะสม
7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินคดี และพัฒนานวัตกรรม
8. ค่าเบี้ยประชุม
9. ค่าบำเหน็จ
10. ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารและโฆษณาเผยแพร่(ไปรษณีย์-โทรศัพท์+ค่าบริการ)
11. ค่าสวัสดิการพนักงาน
12. ค่าจ้างเหมาบริการ
13. ค่าใช้จ่ายยานพาหนะและเดินทาง+เบี้ยประกัน
14. เงินรางวัลประจำปี
15. ค่าเช่าอาคาร

16. ค่าใช้จ่ายสำนักงาน และวัสดุสิ้นเปลือง
17. ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน
18. หักส่งสัยจะสูญ

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)

หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิตคือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วยต้นทุนต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าล่วงเวลา
2. ค่าตอบแทนผู้บรรยาย
3. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์
4. ค่าตอบแทนผลิตรายการ
5. เงินเดือนค่าจ้าง ในส่วนของพนักงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ จำนวน 16 คน
6. ค่าทำหนังสือมิวสิคคอปเดอะมาสเตอร์/วารสาร
7. ค่าใช้จ่ายโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการสัมมนาและประเมินคุณภาพรายการ โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย โครงการจัดทำระบบประกันคุณภาพ โครงการ 37 ปี สถาบันวิทยุจุฬาฯ(แข่งขันแรลลี่)
8. ค่าสมาชิกข่าว
9. ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์
10. ค่าวัสดุและอุปกรณ์(คอมแพ็คดิสก์, วัสดุที่ใช้บันทึกเสียง)

3. ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Future Cost) ความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงต้นทุนในส่วนนี้ เนื่องมาจากการออกนอกระบบของสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมิได้มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับทางสถานีในส่วนนี้ แต่ในอนาคตอาจมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายได้ โดยต้นทุนในส่วนนี้ ประกอบด้วย

3.1 ค่าเช่าพื้นที่

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่อาคารวิทยพัฒนา ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ มีพื้นที่ประมาณ 1,020 ตารางเมตร จากการสอบถามจากผู้อำนวยการส่วนอาคารและสถานที่ สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าค่าเช่าอาคารสำนักงานย่านปทุมวัน อยู่ในอัตราราคา 120 บาท/ตารางเมตร (อัตรานี้ไม่คิดรวมค่าส่วนกลาง)

3.2 ค่าไฟฟ้า

ค่าไฟฟ้า คำนวณมาจากการวัดค่ามิเตอร์ไฟฟ้า ซึ่งติดตั้งแยกไว้สำหรับแต่ละชั้น ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะประมาณการค่าไฟฟ้าจากการจดมิเตอร์ ในช่วงระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม 2546 ถึงวันที่ 18 กันยายน 2546 เนื่องจากสำนักงานอาคารและสถานที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีหน้าที่ดูแล ทำนุบำรุงรักษา ต่อเติม ซ่อมแซม อาคาร ตึก และสถานที่ต่างๆ ในเขตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด เพิ่งได้ทำการติดตั้งมิเตอร์วัดไฟฟ้านั้นเอง

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ส่วนอาคารและสถานที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการอัตราการคิดค่าไฟฟ้า ทำให้ทราบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการตั้งอัตราการคิดค่าไฟฟ้าสำหรับหน่วยงานภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ในอัตราหน่วยละ 3.25 บาท ซึ่งอัตรานี้ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% ไว้แล้ว

ผู้วิจัยได้กำหนดว่าทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.00 น. จะเข้าไปทำการจดค่าตัวเลขบนมิเตอร์ไฟฟ้าด้วยตนเองทุกสัปดาห์ ทำให้ได้ข้อมูลการใช้พลังงานไฟฟ้าของสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจากเลขอ่านบนมิเตอร์ไฟฟ้า ดังต่อไปนี้

วันที่จด /ประเภทไฟฟ้า	ไฟแสงสว่าง (หน่วย)	ระบบปรับอากาศ (หน่วย)	เครื่องส่ง (หน่วย)
21 สิงหาคม 2546	0259	0372	0252
28 สิงหาคม 2546	0312	0468	0289
4 กันยายน 2546	0363	0554	0326
11 กันยายน 2546	0411	0647	0363
18 กันยายน 2546	0462	0742	0400

จากค่าตัวเลขที่ได้จากการอ่านมิเตอร์วัดขนาดการใช้พลังงานไฟฟ้าตามตารางข้างต้นนั้น ยังไม่สามารถนำมาคิดปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าของสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ในทันที แต่ต้องทำการหาค่าตัวเลขอ่านที่จดได้ในแต่ละครั้ง ถึงจะทราบค่าปริมาณการใช้ไฟฟ้า ประกอบกับสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการใช้ปริมาณพลังงานไฟฟ้ามาก จึงติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าขนาด 100 แอมแปร์ ประเภท 20 ตัวคูณ ซึ่งในการคิดคำนวณปริมาณพลังงานการใช้ไฟฟ้าของสถานีวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ต้องนำตัวคูณ 20 มาคูณกับค่าปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ได้ทำการหาค่าแล้ว จึงจะได้ค่าปริมาณพลังงานไฟฟ้าที่สามารถนำมาคิดอัตราค่าไฟฟ้าต่อไป โดยได้ประมาณการใช้ไฟฟ้า ประเภทไฟส่องสว่าง 4,080 หน่วย / เดือน ระบบปรับอากาศ 7,440 หน่วย / เดือน และเครื่องส่ง 2,960 หน่วย / เดือน ซึ่งมีค่าประมาณการใช้พลังงานไฟฟ้ารวมเท่ากับ 14,480 หน่วย / เดือน

3.3 ค่าน้ำ

การประปานครหลวงได้มีการจัดประเภทผู้ใช้น้ำ ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 ที่พักอาศัย และประเภทที่ 2 ธุรกิจ ราชการ รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม การใช้น้ำชั่วคราว และอื่นๆ ที่นอกเหนือจากประเภทที่ 1 ซึ่งจากการสอบถามเจ้าหน้าที่การประปานครหลวงได้ประมาณค่าการใช้น้ำประปาของคนตามปกติทั่วไปในอาคารสำนักงาน ไว้ที่ประมาณ 6 ลูกบาศก์เมตร/คน/เดือน ซึ่งสถานีวิทยุจุฬามีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ทั้งหมด 24 คน ดังนั้นการประมาณค่าการใช้น้ำรวมทั้งหมดของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะได้ค่าประมาณเท่ากับ 144 ลูกบาศก์เมตร / เดือน ซึ่งรายละเอียดจะวิเคราะห์ถึงในบทที่ 6 โดยผู้วิจัยได้ใช้อัตราค่าน้ำประเภทที่ 2 ในการคิดคำนวณ เพราะสถานีวิทยุจุฬาฯ จัดอยู่ในข่ายของหน่วยงานราชการ ดังนี้

อัตราค่าน้ำ

ประเภทที่ 2 ธุรกิจ ราชการ รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และอื่นๆ
ใช้ตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2542

ปริมาณน้ำใช้(ลูกบาศก์เมตร)	ราคาค่าน้ำ(บาท/ลูกบาศก์เมตร)
0-10	9.50 แต่ไม่ต่ำกว่า 90.00 บาท
11-20	10.70
21-30	10.95
31-40	13.21
41-50	13.54
51-60	13.86
61-80	14.19
81-100	14.51
101-120	14.84
121-160	15.16
161-200	15.49
มากกว่า 200	15.81

* อัตรานี้ยังไม่รวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม

3.4 ค่าส่วนกลาง ได้แก่ ค่ายามรักษาความปลอดภัย ค่าไฟส่องสว่างทางเดิน ค่าลิฟท์ ค่าเก็บขยะ เป็นต้น จากการสอบถามพนักงานของบริษัทโนเบิล โฮม ทำให้ทราบว่า อาคารสำนักงานคิดค่าส่วนกลางในอัตราราคา 30-50 บาท ต่อตารางเมตร

3.5 ค่าโทรศัพท์ ได้แก่ ค่าโทรศัพท์สายตรง จำนวน 4 คู่สาย โดยทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการติดตั้ง และอนุญาตให้สถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถใช้บริการได้ ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ

4. ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

หมายถึง การเสียโอกาสที่จะได้รายได้จากการนำปัจจัยไปใช้ผลิตอย่างอื่น ซึ่งในที่นี้หมายถึง ค่าเช่าเวลาออกอากาศ และค่าเช่าห้องบันทึกเสียง นั่นเอง

ค่าเสียโอกาสนั้น ตามความเป็นจริงแล้ว มิได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นการเปรียบเทียบว่า หากได้จัดสรรเวลาให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา จะทำให้เกิดรายได้จำนวนหนึ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอารายได้ดังกล่าว มาคิดเป็นค่าเสียโอกาส กล่าวคือ ถ้าทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ผลิตหรือจัดรายการเอง แต่นำเวลาเหล่านี้ไปให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเช่าเวลาในการออกอากาศ สถานีวิทยุจุฬาฯ ก็จะมีรายได้จากการให้เช่าเวลาตามระเบียบการเช่าเวลา ดังนี้

อัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM.101.5 MHz₂

วัน	เวลา	ราคา/เดือน
จันทร์-ศุกร์	วันละ 25 นาที	60,000 บาท
จันทร์-ศุกร์	วันละ 50 นาที	100,000 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์	วันละ 25 นาที	15,000 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์	วันละ 50 นาที	30,000 บาท

ที่มา เอกสารของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยสถานีได้ทำการออกอากาศกระจายเสียงเป็นประจำทุกวัน วันละ 18 ชั่วโมง จึงสามารถนำข้อมูลที่ได้มาคิดเป็นอัตราค่าเช่าเวลา (บาท/ชั่วโมง) และอัตราค่าเช่าเวลา (บาท/นาที) ได้ดังนี้

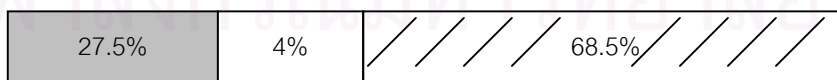
วัน/เวลา	ราคา/ชั่วโมง	ราคา/นาที
จันทร์-ศุกร์/วันละ 25 นาที	7,200 บาท	120 บาท
จันทร์-ศุกร์/วันละ 50 นาที	6,000 บาท	100 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์/วันละ 25 นาที	9,000 บาท	150 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์/วันละ 50 นาที	9,000 บาท	150 บาท

ซึ่งในการวิจัยนี้ จะใช้อัตราค่าเช่าเวลา 6,000 บาท/ชั่วโมง เป็นอัตราการคิดค่าเช่าเวลา ออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ สำหรับวันเสาร์หรืออาทิตย์นั้น จะใช้อัตราค่าเช่า เวลา 9,000 บาท/ชั่วโมง เป็นอัตราการคิดค่าเช่าเวลาออกอากาศ โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบค่า เสียโอกาส ใน 3 กรณี คือ

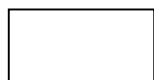
4.1.กรณีเปรียบเทียบกับอัตราค่าเช่าเวลาและสัดส่วนเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุ กระจายเสียงแห่งอื่น โดยผู้วิจัยได้เลือกสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นตัว เปรียบเทียบ เนื่องจากเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาเหมือนกัน มีวัตถุประสงค์ นโยบาย ลักษณะการ ดำเนินงาน สภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านต่างๆใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีวิทยุสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ทำการออกอากาศกระจายเสียง ด้วยคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม และตั้งอยู่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับกับสถานีวิทยุจุฬาฯ ส่วนสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็น สถานีวิทยุที่ทำการออกอากาศกระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ เอ เอ็ม มีการดำเนินงานในลักษณะและ วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกับสถานีวิทยุจุฬาฯ

โดยผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กับเจ้าหน้าที่แผนกรายการของทางสถานี ได้ความว่าสถานีวิทยุราชมงคล เป็นสถานีวิทยุสถาบัน การศึกษาที่เน้นการให้บริการสาธารณะ มีคลื่นวิทยุเป็นของตนเอง จึงไม่ต้องขอเช่าเวลาหรือขอสัมปทาน คลื่นวิทยุจากหน่วยงานอื่น โดยสถานีวิทยุราชมงคลทำการออกอากาศกระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม 89.5 เมกกะเฮิรตซ์ ทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งสถานีฯมีวิธีการหารายได้โดยการขายโฆษณา และการแบ่งสรรเวลาออกอากาศของทางสถานีให้หน่วยงานอื่นเช่า ซึ่งในวันจันทร์ - ศุกร์ นั้น สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลจะทำการผลิตและออกอากาศรายการเอง ส่วนในวันเสาร์และอาทิตย์ จะเปิดโอกาส ให้หน่วยงานอื่นเข้ามาเช่าเวลาตลอดทั้งวัน ทำให้สถานีวิทยุราชมงคลมีรายได้จากการให้เช่าเวลา โดยมีสัดส่วนเวลาออกอากาศ และอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.2 สัดส่วนเวลาการออกอากาศของสถานีวิทยุราชมงคล

สัดส่วนเวลาที่สถานีวิทยุราชมงคลให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา

สัดส่วนเวลาที่สถานีวิทยุราชมงคลถ่ายทอดข่าว+ปาฐกถา

สัดส่วนเวลาที่สถานีวิทยุราชมงคลทำการผลิตรายการออกอากาศเอง

จากแผนภูมิที่ 5.2 แสดงสัดส่วนเวลาการออกอากาศรายการเปรียบเทียบระหว่างการที่สถานีวิทยุราชวมงคลทำการผลิตรายการออกอากาศเอง กับการที่สถานีวิทยุราชวมงคลให้หน่วยงานบริษัทภายนอกเข้ามาเช่าเวลา จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทำการออกอากาศกระจายเสียงตลอด 24 ชั่วโมง โดยรับสัญญาณการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นสัดส่วน 4% ของเวลาออกอากาศทั้งหมด โดยสถานีวิทยุราชวมงคลได้ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ คิดเป็น 27.5% และให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ คิดเป็น 68.5% โดยคิดอัตราค่าเช่าเวลาในราคา 6,000 บาท/ชั่วโมง ดังจะแสดงตามตารางต่อไปนี้

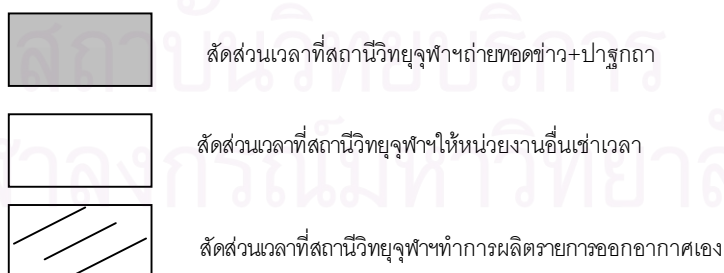
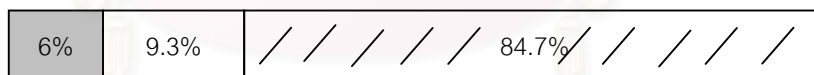
อัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุราชวมงคล

วัน/เวลา	อัตราราคา/ชั่วโมง	อัตราราคา/นาที
จันทร์-ศุกร์	-	-
เสาร์ หรือ อาทิตย์	6,000 บาท	100 บาท

หมายเหตุ วันจันทร์ – ศุกร์ ไม่ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศ

4.2. กรณีเปรียบเทียบระหว่างการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ นำเอาเวลาออกอากาศไปให้บริษัทหรือหน่วยงานภายนอกเช่า กับการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ ทำการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ มีสัดส่วนเวลาออกอากาศ(ตามผังรายการ ประจำเดือนมิถุนายน 2545) ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.3 สัดส่วนเวลาการออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ

จากแผนภูมิที่ 5.3 แสดงสัดส่วนเวลาการออกอากาศรายการเปรียบเทียบระหว่างการที่สถานีวิทยุจุฬาฯและหน่วยงานอื่นในจุฬาฯทำการผลิตรายการออกอากาศเอง กับการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุจุฬาฯได้ทำการออกอากาศกระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง โดยรับสัญญาณการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นสัดส่วนร้อยละ 6

ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ซึ่งเวลาส่วนใหญ่่นั้น สถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ จะดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 84.7 และเวลาที่เหลือได้แบ่งให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา ซึ่งคิดเป็น 9.3%

4.3. กรณีเปรียบเทียบค่าเสียโอกาสจากการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ คือ ห้องบันทึกเสียง โดยเปรียบเทียบระหว่างอัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงเฉลี่ยที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ใช้ในปัจจุบันกับอัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงอย่างเต็มที่ ดังจะแสดงตามตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบการใช้ห้องบันทึกเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี พ.ศ.2545

ประจำเดือน	ห้องที่ 1	ห้องที่ 2	ห้องที่ 3	ห้องที่ 4	รวมใช้ห้อง (ครั้ง)	ให้เช่าห้อง (ครั้ง)
มกราคม	39	20	63	58	180	9
กุมภาพันธ์	19	25	59	52	155	11
มีนาคม	20	29	63	57	169	20
เมษายน	7	33	59	54	153	11
พฤษภาคม	21	38	65	55	179	11
มิถุนายน	12	17	56	61	146	8
กรกฎาคม	9	6	60	58	133	5
สิงหาคม	15	20	52	57	144	2
กันยายน	19	27	59	51	156	4
ตุลาคม	25	28	47	45	145	6
พฤศจิกายน	25	26	49	43	143	2
ธันวาคม	27	24	57	51	159	6
รวม	238	293	689	642	1862	95

ที่มา เอกสารของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ห้องบันทึกเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี พ.ศ.2545 พบว่า มีการใช้ห้องบันทึกเสียงรวม 4 ห้อง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1862 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้มีจำนวนที่หน่วยงาน/บุคคลภายนอกเข้ามาขอใช้บริการเช่าห้องบันทึกเสียง 95 ครั้ง คิดเป็นอัตราส่วนการให้เช่าห้องบันทึกเสียง เท่ากับ ร้อยละ 5.1 จะเห็นได้ว่า มีการใช้ห้องบันทึกเสียงห้องที่ 3 มากที่สุด คือ 689 ครั้ง รองลงมาคือ ห้องที่ 4 จำนวน 642 ครั้ง ห้องที่ 2 จำนวน 293 ครั้ง และห้องที่ 1 จำนวน 238 ครั้ง ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบการใช้ห้องบันทึกเสียงตามอัตราการใช้เฉลี่ยในปัจจุบัน (ชั่วโมง/เดือน) พบว่า มีการใช้ห้องบันทึกเสียงห้องที่ 4 มากที่สุด โดยมีอัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงเฉลี่ย ประมาณ 51 ชั่วโมง/เดือน รองลงมาคือ ห้องที่ 3 ห้องที่ 2 และห้องที่ 1 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียด ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 อัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงเฉลี่ยของสถานีวิทยุจุฬาฯ (ชั่วโมง/เดือน)

ห้องที่	อัตราการใช้ห้องเฉลี่ย ในปัจจุบัน(ชั่วโมง/เดือน)	จำนวนชั่วโมงสูงสุดที่ สามารถใช้ห้องได้/เดือน	สัดส่วน การใช้ห้อง
1	10	195	5%
2	19	195	10%
3	35.5	195	18%
4	51	195	26%
รวม	115.5	780	15%

จากตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนการใช้ห้องบันทึกเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ รวมทั้ง 4 ห้อง มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 15 โดยเปรียบเทียบจากอัตราการใช้ห้องบันทึกเสียงเฉลี่ยในปัจจุบันซึ่งเท่ากับ 115.5 ชั่วโมง/เดือน กับการใช้ประโยชน์จากห้องบันทึกเสียงทั้ง 4 ห้อง อย่างเต็มที่ 780 ชั่วโมง/เดือน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะคิดประโยชน์จากการใช้ห้องบันทึกเสียงอย่างเต็มที่ จากกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ เปิดให้ใช้บริการห้องบันทึกเสียง ตั้งแต่เวลา 08.30-12.00 น. และ 13.00-16.00 น. ซึ่งเท่ากับสถานีวิทยุจุฬาฯ เปิดให้ใช้บริการห้องบันทึกเสียงวันละ 6 ชั่วโมง 30 นาที หรือ ประมาณ 195 ชั่วโมง/เดือน/ห้อง นั่นเอง

แหล่งที่มาของรายได้

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร มีการบริหารแบบวิสาหกิจ คือ ต้องแสวงหารายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ของทางสถานี รวมถึงค่าใช้จ่ายในการบริหารสถานี ให้สามารถอยู่รอดได้

การได้มาซึ่งรายได้เพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น มีแหล่งที่มาของรายได้ 7 ประเภท คือ

1. รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ แบ่งออกเป็น

1.1 รายได้จากค่าเช่าเวลาออกอากาศ

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเวลาบางส่วนของทางสถานีไปให้หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เช่าเวลาออกอากาศ โดยในปี พ.ศ.2545 สถานีวิทยุจุฬาฯ มีรายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ดังต่อไปนี้

- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "ไทย-ญี่ปุ่น" ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 10.05 - 10.30 น. เป็นเวลา 1 ปี

- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "การนิคมอุตสาหกรรมเพื่อสังคมไทย" ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 12.05 - 12.20 น. เป็นเวลา 1 ปี

- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "ไฟฟ้าปริทัศน์" ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 09.30 - 09.55 น. เป็นเวลา 1 ปี

- บริษัท เติโอ ซัคเซส จำกัด ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "หน้าต่างสังคม" และรายการ "กลยุทธ์ธุรกิจ" ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 16.05 - 16.55 น. เป็นระยะเวลา 9 เดือน และออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 15.05 - 15.55 น. เป็นระยะเวลา 9 เดือน ตามลำดับ

- สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา ขอเช่าเวลาออกอากาศรายการสารคดี "คุยกันสักนิด" ช่วงวิทยาศาสตร์การกีฬา 3 นาที ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 16.55 น. เป็นระยะเวลา 1 ปี

- บริษัท แพ็กเกจ มีเดีย ขอเช่าเวลาออกอากาศสารคดี 1 นาที ในรายการ "คลินิก 101.5" ออกอากาศวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 11.54 - 11.55 น.

- นักจัดรายการเพลงเก๋าสุนทรภรณ์ ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "เพลินยามบ่าย" ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 15.05 - 15.55 น. เป็นระยะเวลา 6 เดือน

- บริษัท อี-แมสคอม จำกัด ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "ชั่วโมงเศรษฐกิจ" และขอเช่าเวลาออกอากาศสารคดีสั้น 1 นาที ประชาสัมพันธ์โครงการ IPSTAR โดยรายการออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.05 - 09.55 น. เป็นระยะเวลา 8 เดือน ส่วนสารคดีออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ วันละ 3 ครั้ง ช่วงระยะสั้น ๆ

- บริษัท ซี อี เอ็นเตอร์ไพรซ์ คอนซัลติ้ง จำกัด ขอเช่าเวลาในการออกอากาศรายการ "เวลาผู้จัดการ" ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 14.05 - 14.55 น. เป็นระยะเวลา 5 เดือน (1 ก.ค.45-31 ธ.ค. 45)

- บริษัท โปรอิมเมจ จำกัด ขอเช่าเวลาในการออกอากาศสารคดี 2 นาที ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 20 ตอน ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 17.53 - 17.55 น.

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ขอเช่าเวลาออกอากาศสารคดีสั้น "เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร" จำนวน 91 ตอน ออกอากาศวันละ 2 ครั้งต่อตอน/ทุกวัน

- กรมป่าไม้ ขอเช่าเวลาออกอากาศสารคดี 3 นาที 40 ตอน ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 07.55 น.

ดังนั้นสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีรายได้จากการให้หน่วยงานภายนอก
เช่าเวลาออกอากาศ ตามประกาศสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ ดังนี้

**อัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ
ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM.101.5 MHz**

วัน	เวลา	ราคา/เดือน
จันทร์-ศุกร์	วันละ 25 นาที	60,000 บาท
จันทร์-ศุกร์	วันละ 50 นาที	100,000 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์	วันละ 25 นาที	15,000 บาท
เสาร์ หรือ อาทิตย์	วันละ 50 นาที	30,000 บาท

ที่มา ประกาศสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ พ.ศ.2542

1.2 รายได้จากค่าโฆษณา

สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานีวิทยุที่ดำเนินงานบริหารจัดการสถานีด้วยตนเอง และมีรายได้
จากค่าอุปถัมภ์รายการ ก็คือ ค่าเช่าเวลาออกอากาศ และค่าโฆษณา เป็นหลัก ซึ่งสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้
กำหนดอัตราค่าโฆษณาของสถานีไว้ดังนี้

อัตราค่าโฆษณาของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM.101.5 MHz

ช่วงเวลา	อัตราค่าโฆษณา Loose Spot / 30 วินาที.
PRIME TIME 06.00-12.00 และ 15.00-19.00 น.	1,500 บาท
NON PRIME TIME 12.00-15.00 และ 19.00-24.00 น.	1,500 บาท

ที่มา ประกาศสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องอัตราค่าโฆษณา พ.ศ.2542

จากตารางอัตราค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้างต้น จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กำหนดอัตราค่าโฆษณาลดลงครึ่งหนึ่งในช่วงเวลา PRIME TIME และ NON PRIME TIME ไว้ในราคา
เท่ากัน คือ 1,500 บาท/ 30 วินาที นอกจากนี้ได้กำหนดอัตราค่า JINGLE IN-OUT สนับสนุนในทุก
ช่วงรายการของทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในอัตราราคาตัวละ 750 บาท อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้จำกัดเวลาในการโฆษณาไม่ให้เกิน 5 นาที/ชั่วโมง

โดยทั่วไปแล้ว เวลาเพื่อการโฆษณานั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การโฆษณาในรายการ และการโฆษณานอกรายการ ซึ่งเป็นการแบ่งตามการใช้เวลาในการโฆษณานั้น สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เช่นกัน ที่แบ่งวิธีการโฆษณาออกเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งมีวิธีการในการแบ่งย่อยเวลาโฆษณาทั้งในรายการและนอกรายการอย่างน่าสนใจ โดยที่จริงแล้ววิธีการโฆษณาในรายการและนอกรายการนั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก เพียงแต่ว่าจะจัดสรรจัดแบ่งกันอย่างไรเท่านั้นเอง

เพื่อให้เข้าใจอย่างละเอียดว่าสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวิธีการโฆษณาอย่างไร ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อน เพราะรายได้จากโฆษณาถือเป็นรายได้หลักของทางสถานีนั่นเอง

รายการต่างๆซึ่งมีการโฆษณาหรือมีสปอนเซอร์นั้นแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. โฆษณานอกรายการ (Loose Spot)

คือการโฆษณาที่กระทำหลังจากรายการหนึ่งสิ้นสุดไปแล้ว และก่อนที่จะเริ่มต้นรายการต่อไปในช่วงเวลานี้เราเรียกว่า “ช่วง” (Break) นั่นเอง

ในช่วง (Break) นี้ จะจัดสรรเวลาเฉลี่ยได้ประมาณ 4-7 นาที (ซึ่งก่อนหน้าที่ กบว. จะให้อิสระในการโฆษณานั้นจะเฉลี่ยช่วงละ 3-5 นาที) ในช่วงเวลานอกรายการหรือช่วง (Break) นี้สามารถทำการโฆษณาได้ 3 แบบคือ

1.1 ลูสสปอต

1.2 เปิดลูสสปอตในรายการสั้นๆ

1.3 พุดโฆษณาสดพร้อมคำขวัญหรือเทียบเวลาก่อนประกาศสถานี

1.1 ลูสสปอต

โดยปกติแล้วการโฆษณาสินค้าทางวิทยุกระจายเสียงมักมีการจัดทำสปอตสำเร็จ โดยบันทึกลงแผ่นเสียงที่เรียกว่า แผ่นสปอต หรือบันทึกลงเทปรีล หรือเทปคาสเซตที่เรียกว่า เทปสปอต เมื่อถึงเวลาหรือช่วงที่กำหนดไว้ก็นำสปอตดังกล่าวมาเปิด

แต่พบบ้างที่ไม่ได้ทำเป็นสปอตสำเร็จไว้มีแต่บทโฆษณา (Script) แล้วให้ผู้รับผิดชอบตามที่ผู้ทำการโฆษณามอบหมายอ่านออกอากาศสดเป็นครั้งๆไป ซึ่งมักจะเป็นสินค้าหรือบริการที่มีความถี่ไม่มากและช่วงระยะสั้นๆเช่น วันละครั้ง 3 วัน หรือวันละ 5 ครั้งวันเดียว เป็นต้น จึงสรุปได้ว่าลูสสปอตนั้นมี 2 แบบคือ

- ลูสสปอตจากสปอตสำเร็จ
- ลูสสปอตจากการอ่านโฆษณาสด

ลูสสปอตของสินค้าหรือบริการแต่ละชนิดเราเรียกเป็น “ตัว” โดยที่ตามปกติแต่ละตัวจะใช้เวลาประมาณ 30 วินาที เป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งพบว่าในบางครั้งก็จะแบ่งย่อยออกเป็นตัวละ 15 วินาที ขึ้นอยู่กับแผนรณรงค์ของการโฆษณาของสินค้านั้นๆ

1.2 ลูสสโปตพร้อมรายการสั้นๆ

รายการนี้มักจะมีความยาวประมาณนาที่ครึ่งซึ่งถ้ารวมลูสสโปตด้วยแล้วจะมีความยาวไม่เกิน 2 นาที โดยจะเปิดสโปตก่อนหรือหลังจากจบเนื้อความที่เป็นรายการสั้นๆ นั้นแล้ว ซึ่งเป็นลักษณะสโปตสนับสนุนรายการสั้นๆ ได้แก่ รายการข่าวสั้น รายการสาระความรู้และสารคดีสั้นต่างๆ เช่น ลูสสโปตที่เปิดในช่วงเวลา ก่อนหรือหลังเข้ารายการข่าวต้นชั่วโมง รายการสารคดี “คุยกันลึกนิด” เป็นต้น

1.3 โฆษณาสดสั้นๆ ก่อนประกาศเข้ารายการ

การโฆษณานอกรายการแบบนี้มักใช้รวมกับการประกาศคำขวัญหรือการประกาศเทียบเวลา แล้วจึงประกาศสถานี ซึ่งผู้รับผิดชอบรายการชนิดนี้จะเป็นเจ้าหน้าที่สถานีที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประกาศในขณะนั้น

ในทางปฏิบัติ เราจะถือว่าทั้ง 3 แบบนี้ เป็นลูสสโปตทั้งสิ้น เพราะเป็นการใช้เวลาออกรายการในการโฆษณา แต่เราจะเรียก 1.1 และ 1.3 เท่านั้นว่า ลูสสโปต ส่วนในแบบ 1.2 เราจะเรียกทับศัพท์ไปเลยว่า ข่าวสั้นหรือสารคดี เป็นต้น

และทั้ง 3 แบบนี้ ในแต่ละเบรกอาจจะมีเฉพาะแบบหนึ่งแบบใด หรือ 2 แบบ หรือทั้ง 3 แบบ คละกันไป โดยเจ้าหน้าที่ควบคุมเสียงจะปฏิบัติตามดังที่แผนผังรายการ หรือ Lay-Out ระบุไว้เปรียบเทียบแผนผังกับแผนผังรายการ

จะเห็นได้จากแผนผังรายการหรือ Lay-Out นั้น ในช่วงสโปตจะกำหนดเอาไว้ว่าในเบรกนั้นๆ จะต้องเปิดลูสสโปต หรือรายการสั้นๆ ต้องโฆษณาอะไรบ้าง ในทางปฏิบัติการจะเปิดตัวใดก่อนหลังนั้นแล้วแต่ความสะดวกของผู้ปฏิบัติหน้าที่ นอกเสียจากมีการกำหนดเฉพาะรายไว้ว่า จะต้องเปิดในรายการใด เวลาใด

2. โฆษณาในรายการ (Spot)

การโฆษณาในรายการนี้ถือว่าเป็นวิธีจัดสรรว่าควรจะมีโฆษณาอย่างไรให้เหมาะสมกับลักษณะรายการ และรายได้ที่จะได้รับจากรายการนั้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ โฆษณาเหมาะอย่างเดียวไม่มีสโปตแทรก โฆษณาเหมาะด้วยมีสโปตแทรกด้วย และโฆษณามีสโปตแทรกอย่างเดียว

โฆษณาเหมาะ หมายถึง การโฆษณาที่ใช้เวลาในรายการของทางสถานีโฆษณาสินค้าและบริการด้วยการเปิดสโปตสำเร็จของสินค้านั้น หรือพูดโฆษณาสดโดยผู้จัดรายการซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการนั้นๆ ซึ่งมักจะใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน สินค้าหรือบริการที่โฆษณานั้นถูกกำหนดโดยบริษัทหรือหน่วยงานผู้ทำการโฆษณาที่จะกำหนดว่าจะโฆษณาสินค้าหรือบริการอะไรบ้าง เป็นเวลาที่ครั้งก็ได้ โดยถือเป็นโฆษณาเหมาะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การพูดโฆษณาสดเรื่องการเปิดรับสมัครงานของบริษัทแห่งหนึ่ง ในรายการเพลงบอยไม้ง เป็นต้น

สปรอตแทรก คือ สปรอตโฆษณาที่ใช้เปิดในรายการอันเป็นการใช้เวลาเพื่อโฆษณาในรายการ ซึ่งมักจะไม่ใช่สินค้าหรือบริการที่โฆษณาเข้ามาในรายการนั้นๆ การจัดใส่สปรอตแทรกนี้ มักจะกำหนดไว้ 3 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงเราเรียกว่า เบรกในรายการ ซึ่งเบรกทั้งสามนี้ ได้แก่

-สปรอตแทรกต้นรายการ จะเปิดก่อนที่จะเปิดสปรอตของรายการ ก่อนโฆษณาก็กล่าว สวัสดิ์หรือกล่าวนำเข้าสู่รายการ

-สปรอตแทรกกลางรายการ จะเปิดในช่วงเบรกกลางรายการ โดยอาจจะเปิดก่อนหรือหลังหรือระหว่างสปรอตของรายการก็ได้

สปรอตแทรกท้ายรายการ เปิดช่วงท้ายสุดของรายการ หลังจากที่โฆษณากล่าวลารายการ หากในช่วง(Break)ท้ายสุดของรายการนี้มีสปรอตของรายการด้วยก็จะเปิดสปรอตแทรกหลังจากนั้น

การแทรกนี้จะแทรกช่วง(Break)ละก็ตัวก็แล้วแต่ว่าจัดสรรไว้อย่างไร อาจจะมีมากกว่าหนึ่งตัวในแต่ละช่วง แต่มักไม่เกินสามตัว และบางช่วงอาจจะไม่มีสปรอตแทรกเลยก็ได้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ารายได้จากค่าโฆษณาถือเป็นรายได้หลักของทางสถานี อย่างไรก็ตาม มีข้อกำหนดโดยทั่วไปที่สถานีวิทยุแต่ละสถานีมักปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน คือ ถึงแม้ว่าจะหาโฆษณาได้มาก แต่ก็มีการจำกัดเวลาโฆษณาไม่ให้เกินร้อยละ 10 ของหนึ่งชั่วโมงออกอากาศ เพราะหากมีโฆษณามากกว่านี้ ผู้ฟังจะเกิดความเบื่อหน่ายและหมุนไปฟังคลื่นอื่นแทน ซึ่งนอกจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลาในการโฆษณาแล้ว สถานีวิทยุจุฬายังมีข้อจำกัดในเรื่องสินค้าและหน่วยงานที่จะมาลงโฆษณากับทางสถานีอีกด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ ฝ่ายการตลาดและพัฒนาธุรกิจของสถานีวิทยุจุฬายา จำต้องรับภาระค่อนข้างหนักในการหาผู้อุปถัมภ์รายการ

2. รายได้จากค่าเช่าห้องบันทึกเสียง

สถานีวิทยุจุฬายา จะมีรายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าห้องบันทึกเสียง ดังนี้

อัตราค่าเช่าห้องบันทึกเสียงและการผลิตสื่อโฆษณา(เฉพาะลูกค้าที่เช่าเวลาผลิตรายการ)

ลำดับที่	รายการ	อัตราต่อชั่วโมง
1	ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงทั่วไป ชั่วโมงละ (ถ้ามีการใช้โทรศัพท์มือถือ/ต่างจังหวัด คิดเพิ่มตามจำนวนการใช้งานจริง)	200 บาท
2	ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงทั่วไป ที่มีเสียงประกอบเพิ่มเติม ชั่วโมงละ (ถ้ามีการใช้โทรศัพท์ คิดเพิ่มตามจำนวนการใช้งานจริง)	400 บาท
3	ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงผลิตสปรอต+ค่าผู้ควบคุมห้องติดต่อ ชั่วโมงละ	600 บาท
4	ค่าจ้างผลิตสปรอตวิทยุ 30 วินาที ขั้นต่ำ ตัวละ	8,000 บาท

ที่มา ประกาศสถานีวิทยุจุฬายา เรื่องอัตราค่าธรรมเนียมการใช้ห้องบันทึกเสียงและค่าธรรมเนียม

การผลิตสื่อโฆษณา พ.ศ.2537

ซึ่งรายได้ในส่วนนี้มาจากการที่เปิดโอกาสให้บุคคล/หน่วยงานภายนอกเข้ามาใช้บริการ ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการจะเป็นผู้ที่เช่าเวลาผลิตรายการจากทางสถานีอยู่แล้วโดยทางสถานีคิดอัตราค่าเช่าห้องบันทึกเสียงทั่วไป ชั่วโมงละ 200 บาท ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงทั่วไป ที่มีเสียงประกอบเพิ่มเติม ชั่วโมงละ 400 บาท ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงผลิตสปอตและค่าผู้ควบคุมห้องติดต่อก ชั่วโมงละ 600 บาท โดยเศษของชั่วโมงเกิน 15 นาที คิดเป็น 1 ชั่วโมง ซึ่งอัตราราคาที่กล่าวไปนั้นเป็นอัตราค่าธรรมเนียมการใช้ห้องบันทึกเสียงในเวลาราชการ ส่วนในกรณีที่ใช้ห้องบันทึกเสียงนอกเวลาราชการ (16.00 - 24.00 น.) หรือวันหยุดราชการ คิดค่าธรรมเนียมเพิ่มอีก ชั่วโมงละ 150 บาท

3. รายได้จากค่าผลิตรายการและผลิตรายการวิทยุ

รายได้ในส่วนนี้มาจากการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ รับจ้างผลิตรายการ ผลิตสปอตโฆษณาต่างๆ รวมถึงค่าจ้างบันทึกเสียง ค่าถือปี่ไทย ตัดต่อเทป ฯลฯ ซึ่งทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้มีการจำหน่ายม้วนเทป เทปตลับ แผ่น MD แผ่น CD-R เพื่อใช้เป็นวัสดุในการบันทึกเสียงอีกด้วย

4. รายได้จากการจัดทำจุลสารมิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์

รายได้ในส่วนนี้ของจุลสารมิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์นั้นนับว่าน้อยมาก แต่ทางสถานีถือว่าเป็นการเอาใจผู้ฟัง หรือบริการสังคม สถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ได้คิดจะเอากำไรจากรายได้ตรงส่วนนี้เลย

5. รายได้จากโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย

รายได้ในส่วนนี้ในช่วงแรกเกิดจากการร่วมมือระหว่างสถานีวิทยุจุฬาฯ กับ เดอะ เนชั่น กรุ๊ป ร่วมกันจัดทำรายการจุดประกายเอนทรานซ์ โดยทางเนชั่นเป็นผู้ลงทุนในการผลิตรายการ ส่วนทางสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นผู้ให้เวลาในออกอากาศ รวมทั้งประสานงาน ติดต่ออาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ มาดำเนินรายการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง ภายหลังสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้จัดทำรายการนี้เอง จึงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “รายการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย” ซึ่งรายได้ในส่วนนี้มาจากการบอกรับเป็นสมาชิกของรายการนั่นเอง(แต่ปัจจุบันนี้ ไม่มีการเก็บเงินจากสมาชิกแล้ว)

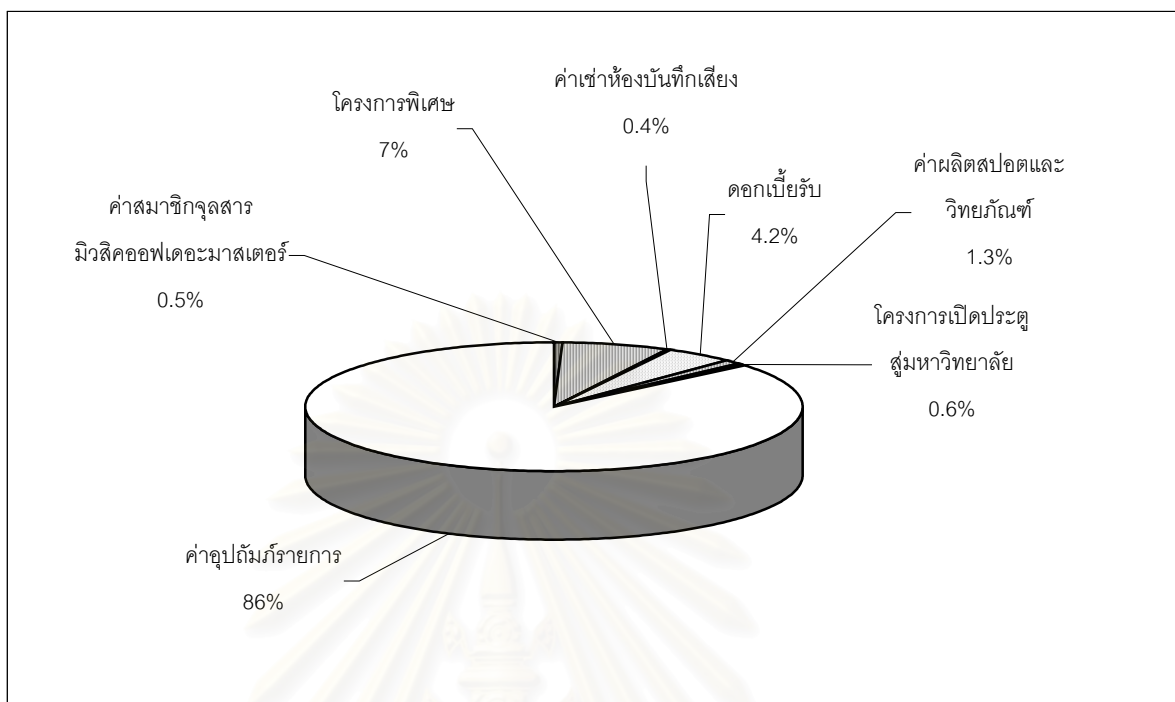
6. รายได้จากโครงการพิเศษ

รายได้ในส่วนนี้เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจากการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จัดทำโครงการพิเศษที่ให้ความรู้ นอกเหนือไปจากรายการวิทยุที่จัดตามปกติ โครงการพิเศษเป็นโครงการที่ไม่ใช่งานของสถานีวิทยุโดยตรง แต่เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกาศ โครงการจัดการแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

7. รายได้จากดอกเบียรับ

รายได้ในส่วนนี้ใช้เป็นเงินหมุนเวียนภายในสถานี ซึ่งรายได้ในส่วนนี้เกิดจากการได้รับดอกเบียเงินฝากจากธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาฯ

แผนภูมิที่ 5.4 สัดส่วนรายได้ของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2545

ปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดรายได้

การบริการธุรกิจของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ความพยายามที่จะให้หน่วยงาน/บริษัท หรือสปอนเซอร์เลือกใช้สถานีเป็นสื่อเพื่อผลิตรายการออกอากาศ หรือโฆษณา สินค้าและบริการ แจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ ซึ่งการขายเวลาได้นั้นเท่ากับการมีรายได้สำหรับมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานภายในสถานี ซึ่งการที่จะขายเวลาได้นั้น สินค้าหรือบริการจะต้องมีคุณลักษณะตามความต้องการของผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่งคุณลักษณะนี้ถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริการธุรกิจเป็นอย่างมาก

ปัจจัยต่างๆ อันจะก่อให้เกิดการตกลงซื้อขายได้นั้นต้องเป็นปัจจัยที่เข้ากันได้พอดีของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ จะคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไรทั่วไป ซึ่งมีได้มีการกำหนดปัจจัยไว้ตายตัว แต่จะเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีความคล้ายคลึงกัน สามารถแบ่งออกเป็นปัจจัยหลักๆได้ 5 ประการดังนี้

1. คุณภาพของสถานี

เป็นลักษณะโดยรวมของสถานีซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพทั้งทางด้านเทคนิคและการนำเสนอ ได้แก่

- การกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางอันหมายความว่า ย่อมมีผู้รับฟังกว้างขวางด้วย
- คุณภาพเสียงดี เป็นคุณสมบัติทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์กระจายเสียง ซึ่งรวมไปถึงความง่ายในการหมุนค้นหาความถี่ของสถานีด้วย
- ชื่อเสียงของสถานีเป็นที่ยอมรับ ด้วยเหตุผลของการที่เป็นสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาที่ดำเนินงานมานาน มีภาพลักษณ์ที่ดี ผู้ฟังคุ้นเคยและเป็นที่ยอมรับ

2. ช่วงเวลาที่เหมาะสม

หมายถึง ช่วงเวลาที่เสนอขายนั้นตรงกับความต้องการของสปอนเซอร์ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าสินค้าและบริการนั้นเหมาะสมกับช่วงเวลาใด รายการใด ทั้งเวลาในรายการและเวลาดนการฉายภาพ และหากเป็นเวลา prime time ก็มักเป็นที่ต้องการของสปอนเซอร์แต่ก็ไม่แน่นอนเสมอไปเพราะสินค้าบางตัวต้องการออกอากาศในรายการเฉพาะเจาะจงที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น โฆษณาประชาสัมพันธ์รับสมัครงานในรายการเพลงลูกทุ่งเพื่อผู้ฟังรายการนี้อาจจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สปอนเซอร์ต้องการแจ้งให้ทราบถึงข้อมูล เป็นต้น

3. คุณสมบัติของผู้เสนอขายเวลาและนักจัดรายการซึ่งมีหลายประการ ได้แก่

- รู้จักคุ้นเคยกัน เคยติดต่อกันเป็นประจำ สะดวกในการติดต่อไม่ต้องอธิบายอะไรมากมายและต้องไวใจได้ หรือเป็นศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษานี้
- ความน่าเชื่อถือในกรณีของการติดต่อกับผู้เสนอขายหน้าใหม่นั้น ในส่วนนี้มีความสำคัญมากเพราะการซื้อสื่อโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง ฝ่ายมีเดียของบริษัทโฆษณาซึ่งเป็นผู้เลือกให้แก่ลูกค้านั้นมีความรู้สึกเหมือนซื้อความว่างเปล่า เป็นการซื้อความไว้วางใจกัน การซื้อสื่อวิทยุต่างจังหวัดนั้นมักจะตรวจสอบหรือมอนิเตอร์ได้ยาก จึงต้องการความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าเมื่อตกลงซื้อเวลาในการโฆษณาแล้ว ได้โฆษณาตามนั้นจริงและครบถ้วนตามที่ตกลงกัน ผู้เสนอขายหน้าใหม่ต้องมีลักษณะที่น่าเชื่อถือระดับหนึ่ง ฝ่ายการตลาดและพัฒนาธุรกิจจึงจะกล้าที่จะติดต่อดูแลและไปสู่การตกลงซื้อขายกัน ซึ่งในที่สุดคนหน้าใหม่นี้ก็จะกลายเป็นคนคุ้นเคยกันได้
- ความมีชื่อเสียง ปัจจัยนี้มักจะหมายถึงผู้เสนอขายที่เป็นนักจัดรายการ ซึ่งจะเสนอขายเวลาในรายการ พร้อมทั้งเสนอตัวเป็นผู้จัดรายการด้วย ความมีชื่อเสียงในระดับหนึ่ง และตรงตามที่สปอนเซอร์ต้องการ ย่อมง่ายต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อ
- ความสามารถของนักจัดรายการที่ตรงกับความต้องการของสปอนเซอร์ เช่น ลีลาการจัดรายการ น้ำเสียง ความสามารถในการใช้ภาษาถิ่น ความสด (live) ของการดำเนินรายการ

4. การให้บริการพิเศษ สิ่งนี้ถือเป็นจุดขายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึง การลดราคาให้เป็นพิเศษ การให้บริการรับส่งวัสดุ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การให้บริการตรวจสอบผู้แข่งขันทางการค้า หรือการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนงานโฆษณา

5. ราคา เมื่อมีปัจจัยอื่นๆที่ใกล้เคียงกัน ราคาจะเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจ แต่จะไม่ใช่ว่าปัจจัยหลักหรือปัจจัยแรกในการพิจารณา ซึ่งราคาที่ถูกกว่าก็จะเป็นจุดสนใจได้ แต่ในส่วนราคานี้ ผู้ทำการโฆษณาถือว่า ราคาต้องเหมาะสมกับคุณภาพ

ซึ่งจากปัจจัยการซื้อสื่อโฆษณาของบริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ราคาจะถูกนำมาใช้พิจารณาเป็นขั้นสุดท้ายเมื่อมีคุณสมบัติทางด้านอื่นใกล้เคียงกัน ได้แก่ คุณภาพของสถานี คุณภาพของบุคคลผู้เสนอขาย และนักจัดรายการ การให้บริการพิเศษ และช่วงเวลาที่ต้องการ ซึ่งรวมความแล้วคือ ความสามารถที่จะส่งสารโฆษณาออกไปถึงผู้รับสารเป้าหมายได้ตามความต้องการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงมีข้อเด่นหลายประการที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจโฆษณาจึงเกิดมีการลงทุนในธุรกิจ(Business Investment)นี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมที่การให้บริการกระจายเสียงในประเทศไทยก่อกำเนิดขึ้นเพื่อให้บริการข่าวสารและความบันเทิงนั้น ธุรกิจโฆษณาก็ได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยและเป็นแหล่งรายได้ช่องทางหนึ่งในการดำเนินกิจการของสถานี อันเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์อีกรูปแบบหนึ่งระหว่างกัน

ด้วยแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความจำเป็นต้องมีการจัดหารายได้เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสถานี และเพื่อใช้ในการให้การสนับสนุนหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นเจ้าของคลื่นวิทยุและเป็นเจ้าของสถานีวิทยุนั้น อย่างไรก็ตามมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการทางด้านรายได้ให้อยู่ในรูปกึ่งธุรกิจ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการในรูปธุรกิจเต็มรูปแบบได้ เนื่องจากเป็นสถานีวิทยุสถาบัน ถึงอย่างไรสถานีวิทยุจุฬาฯก็ไม่ได้มีการแปรเปลี่ยนไปเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการค้า ยังคงมีจุดยืนในการเป็นสถานีวิทยุเพื่อความรู้และให้บริการสาธารณะเหมือนเดิม

การเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจดังกล่าวก็ส่งผลถึงการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ รวมถึงโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยุจุฬาฯ เนื่องจากความสามารถที่จะสร้างธุรกิจขึ้นมาได้จากการดำเนินงานตามปกติธรรมดาที่มีได้เกี่ยวข้องกับธุรกิจมาก่อน และการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ได้รับเงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินเลย ก็เริ่มที่จะมองว่าหากเปิดโอกาสให้เข้าไปมีความสัมพันธ์กับธุรกิจก็น่าจะนำรายได้ที่ได้รับจากธุรกิจนั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจการ การบริหาร หรือการให้บริการที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การแสวงหากำไรสูงสุดจากการประกอบการของตน หรือต้องการได้รับผลตอบแทนในอัตราสูงสุดหรือตามเป้าหมาย จากการลงทุนในกิจการใดกิจการหนึ่ง แต่ปรัชญาหลักของสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะที่ต้องมีเหมือนกันทุกสถานีตามแนวคิดทฤษฎีเชิงบรรทัดฐาน ก็คือ การเป็นสถานีที่ให้การศึกษาและการเป็นสถานีที่ไม่ทำเพื่อการค้า จึงดำเนินงานแบบไม่แสวงหากำไรนั่นเอง

สรุปโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ

ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบันนี้ สถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการเปลี่ยนแปลงและวิถีทางการดำเนินงานด้านธุรกิจเป็น 3 ลักษณะ ซึ่งมีความแตกต่างตามเวลาและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเมื่อเริ่มก่อตั้งสถานีนี้นั้น งบประมาณในช่วงแรกที่ใช้ในการดำเนินงาน สโมสรนิสิตจุฬาฯ จัดสรรมาจากค่าบำรุงสโมสรนิสิต และได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ นิสิต และ นิสิตเก่าที่ช่วยระดมเงินมาช่วยกิจการของสถานี และเมื่อสถานีถูกปิด และเปิดดำเนินการอีกครั้ง อธิการบดีในสมัยนั้นคือ จอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดหาทุนและ งบประมาณจากองค์กรภายนอกที่ให้การสนับสนุนในการจัดตั้งสถานีวิทยจุฬาฯ โดยในระยะเริ่มต้น ใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นเงินเดือนข้าราชการ ส่วนรายได้หลักจากงบประมาณผลประโยชน์จุฬาฯ นำมาใช้เป็นค่าทำห้องส่ง ห้องควบคุม ซ็ออุปกรณ์เครื่องมือกระจายเสียง ส่วนด้านรายได้นั้นมาจาก ผู้อุปถัมภ์รายการ

ต่อมาเมื่อเปลี่ยนมาสังกัดฝ่ายวิชาการ รายได้มาจากงบประมาณแผ่นดินซึ่งนำมาใช้ จ่ายในส่วนที่เป็นเงินเดือนของข้าราชการที่ทำงานภายในสถานี งบประมาณผลประโยชน์นำมาเป็น ค่าใช้จ่ายในด้านอื่นๆ และรายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการซึ่งสามารถให้มีโฆษณาและบริการทางธุรกิจได้ ทั้งนี้จะต้องโฆษณาสินค้าที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อศีลธรรม

และในช่วงปี 2535 สถานีวิทยจุฬาฯ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสถานีอีกครั้งเพื่อ แก้ปัญหาระบบการบริหารและระบบการเงินที่ขาดความคล่องตัว ส่งผลทำให้งานล่าช้า ในที่สุดก็ได้รับ ความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการในรูปวิสาหกิจ โดยถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของ จุฬาฯ มีระบบการบริหารงานที่แยกออกจากระบบราชการ ซึ่งการแยกออกจากระบบราชการนี้ทำให้ การดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงิน และการบัญชีเป็นไปอย่างอิสระ โดยทางมหาวิทยาลัยได้มีการ จัดสรรเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยจำนวน 2 ล้านบาท เพื่อให้สถานีใช้เป็นทุนประเดิมใน การดำเนินงาน สถานีสามารถมีรายได้เป็นของตัวเอง แต่ต้องดำเนินการในลักษณะที่ไม่แสวงหา กำไร รายได้จึงมาจากการบริการทางธุรกิจ เช่น การให้เช่าบันทึกเสียง รับจ้างผลิตวิทยุทัศน์ การขาย โฆษณา ต่อมาในปี 2540 สถานีวิทยจุฬาฯ ได้เปลี่ยนโครงสร้างไปเป็นวิสาหกิจเต็มรูปแบบ ส่งผลให้ สถานีจะต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองอย่างเต็มตัว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงบประมาณของมหาวิทยาลัย รายได้ของ สถานีจึงมาจากการขายโฆษณา ซึ่งมีข้อจำกัดว่าจะต้องเหมาะสมและถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด สถานีจึงจำเป็นต้องหารายได้ด้วยวิธีการอื่นๆ อีก นอกจากการหารายได้จากการหาโฆษณาเพียง อย่างเดียว โดยมีการจัดโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน เช่น การฝึกอบรมทักษะการเป็น ผู้ประกาศ การจัดคอนเสิร์ตลูกทุ่ง การจัดแรลลี่การกุศล เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงและวิถีทางการดำเนินงานด้านธุรกิจส่งผลกระทบต่อลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ โครงสร้างค่าใช้จ่าย โครงสร้างต้นทุนประเภทต่างๆ ทั้งที่เป็นต้นทุนการผลิตและต้นทุนการดำเนินงาน รวมถึงประเภทของผลประโยชน์หรือผลได้ที่ทางสถานีได้รับ ทั้งผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ ซึ่งก็คือ รายได้ และผลได้ที่ไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้

สถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำแนกโครงสร้างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการของทางสถานีวิจัยจุฬาฯ
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของทางสถานี และให้ประโยชน์ต่อสถานีในปีที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้น
3. ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดทำโครงการต่างๆของทางสถานี ทั้งโครงการที่สถานีวิจัยจุฬาฯดำเนินการผลิตอยู่เป็นประจำ และโครงการพิเศษที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งคราว

และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆของสถานีวิจัยจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545 พบว่า ในปี 2535-2544 สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตมีค่าสูงสุด รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ตามลำดับ โดยในปี 2535-2537 นั้น ไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนของการดำเนินงาน เนื่องจากทางสถานีวิจัยจุฬาฯ ยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำโครงการพิเศษต่างๆขึ้น อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นโดยตลอด ส่วนสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี 2545 พบว่า สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานสถานีฯ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่รายการบัญชี และแบ่งประเภทของต้นทุนขึ้นใหม่ เพื่อให้ง่ายต่อการคิดคำนวณหาต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ที่แท้จริง ในการดำเนินงานของสถานีฯ โดยทั่วไป ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งต้นทุนแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยจะแบ่งโครงสร้างต้นทุนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต (อย่างน้อยในระยะสั้น)เมื่อสร้างขึ้นหรือซื้อมาครั้งหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิต คือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Future Cost) ปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมิได้มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับทางสถานีในส่วนของค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าส่วนกลาง และค่าโทรศัพท์ แต่ในอนาคตอาจมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้

4. ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) หมายถึง การเสียโอกาสที่จะได้รายได้จากการนำปัจจัยไปใช้ผลิตอย่างอื่น ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ค่าเช่าเวลาออกอากาศ และค่าเช่าห้องบันทึกเสียงนั่นเอง ค่าเสียโอกาสนั้น มิได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นการเปรียบเทียบว่า หากได้จัดสรรเวลาให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาหรือเช่าห้องบันทึกเสียง จะทำให้เกิดรายได้จำนวนหนึ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ไม่ผลิตหรือจัดรายการเอง แต่นำเวลาเหล่านี้ไปให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเช่าเวลาในการออกอากาศ สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ ก็จะมีรายได้จากการให้เช่าเวลา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโครงสร้างการบริหารงานและโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ที่แตกต่างจากสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาอื่นๆ เนื่องจากสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์เป็นองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร มีการบริหารแบบวิสาหกิจ ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการต่างๆ จะแยกออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีค่าใช้จ่ายบางส่วนที่ทางจุฬาลงกรณ์ให้ความช่วยเหลือทางอ้อมกับสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์อยู่ โดยปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมิได้มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับทางสถานีในส่วนของค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าส่วนกลาง และค่าโทรศัพท์ แต่ในอนาคตอาจมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้ แต่ถึงอย่างไรสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์จำเป็นต้องแสวงหารายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารสถานีให้สามารถอยู่รอดได้ โดยสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ได้มีการบริหารจัดการด้านรายได้ให้อยู่ในรูปกึ่งธุรกิจ ซึ่งนอกเหนือจากการดำเนินการออกอากาศกระจายเสียงตามปกติแล้ว สถานียังได้ประกอบธุรกิจด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ การขายโฆษณา การให้หน่วยงานภายนอกเช่าห้องบันทึกเสียง การรับจ้างผลิตรายการประเภทความรู้ ข่าวสาร ชี้นำสังคม รับจ้างผลิตวิทยุภัณฑ์ ผลิตสปรอตโฆษณาต่างๆ รวมถึงรับจ้างบันทึกเสียงอัดสำเนาเทป ตัดต่อเทป ฯลฯ ซึ่งทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ได้มีการจำหน่ายม้วนเทป เทปตลับ แผ่น MD แผ่น CD-R เพื่อใช้เป็นวัสดุในการบันทึกเสียงอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้จำหน่ายเทปบรรยายที่เป็นผลผลิตจากรายการบางรายการของทางสถานี รวมทั้งได้มีการจัดทำโครงการพิเศษต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากรายการวิทยุที่จัดตามปกติ เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อนำรายได้ส่วนนี้มาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้ของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ แบ่งออกเป็น
  - 1.1 รายได้จากค่าเช่าเวลาออกอากาศ
  - 1.2 รายได้จากค่าโฆษณา
2. รายได้จากค่าเช่าห้องบันทึกเสียง
3. รายได้จากค่าผลิตรายการและผลิตรายการภัณฑ์
4. รายได้จากการจัดทำจุลสารมิวสิกคอปเดอะมาสเตอร์
5. รายได้จากโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย
6. รายได้จากโครงการพิเศษ
7. รายได้จากดอกเบียร์

เป็นที่ทราบกันว่ารายได้หลักของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณมาจากค่าอุปถัมภ์รายการ ซึ่งก็คือ ค่าเช่าเวลาออกอากาศ และค่าโฆษณา นั่นเอง ซึ่งก็มีข้อจำกัดว่าเนื้อหาของโฆษณาและสินค้าที่โฆษณาจะต้องเหมาะสมและถูกต้องตามเกณฑ์ที่สถานีวิทยุจุฬาลงกรณกำหนด ซึ่งมีประเด็นในการบริหารจัดการบางอย่างของทางสถานีที่ไปกระทบต่อการจัดหารายได้อีกมาก เนื่องจากสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ เป็นสถานีวิทยุเพื่อสาธารณะที่ดำเนินงานบริหารจัดการสถานีด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุจุฬาลงกรณยังคงมีรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการเป็นหลัก ซึ่งรายได้ในส่วนนี้คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 86 ของรายได้ทั้งหมดที่ทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณได้รับในปี 2545 รองลงมาคือ รายได้จากการจัดโครงการพิเศษ ร้อยละ 7 รายได้จากดอกเบียร์ ร้อยละ 4.2 รายได้จากค่าผลิตรายการและผลิตรายการภัณฑ์ ร้อยละ 1.3 รายได้จากโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย ร้อยละ 0.6 รายได้จากค่าสมาชิกจุลสารมิวสิกคอปเดอะมาสเตอร์ ร้อยละ 0.5 และรายได้จากค่าเช่าห้องบันทึกเสียง ร้อยละ 0.4 ตามลำดับ จากสัดส่วนโครงสร้างรายได้ดังกล่าว ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างรายได้หลักกับรายได้รองที่ทางสถานีได้รับ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันระหว่างรายได้หลัก ซึ่งก็คือ รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ กับรายได้ทางอื่นๆ ที่ทางสถานีได้รับ เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดในการบริหารจัดการด้านรายได้ของรองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ที่ได้กล่าวไว้ว่า³²

---

³² สัมภาษณ์ จุมพล รอดคำดี, กรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 3 ตุลาคม 2546

“...รายได้หลักของสถานีมานักจากรายได้จากอุปถัมภ์รายการ ส่วนรายได้จากจุฬาสารมีวิสิคออฟเดอะมาสเตอร์นั้นน้อยมาก เราไม่สน เพราะเราถือว่าเป็นการเอาใจผู้ฟัง หรือการบริการสังคม ไม่ได้คิดจะเอากำไรจากตรงนี้เลย และยังถือเป็นการประชาสัมพันธ์สถานีไปในตัวด้วย คือ เราจะต้องตั้งงบเพื่อการประชาสัมพันธ์ไว้ด้วย บางทีมันเป็นงานประชาสัมพันธ์ที่เราไม่สามารถตีค่าได้ว่ามีค่าแค่ไหน แต่มันมีค่ามหาศาล เป็นการสร้าง connection ต่างๆ ทำให้คนรู้จักสถานีเพิ่มมากขึ้น บางทีเราจ่ายงบประชาสัมพันธ์ไปหนึ่งแสน แต่แสนนี้เราอาจจะได้ผู้ฟังเพิ่มขึ้นอีก 3 ล้านคน อาจจะทำให้สปอนเซอร์วิ่งเข้ามาหาเราอีก 10 จ้าว ผลได้ที่ได้รับมีค่ามหาศาล เพราะฉะนั้นเรื่องโฆษณาประชาสัมพันธ์มีความสำคัญมาก บางครั้งที่ผมจัดโครงการพิเศษ ผมไม่ได้มองแค่เรื่องรายได้อย่างเดียว โครงการพิเศษทั้งหลายที่เราจัด เรามองในด้านประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ของเราต่อสังคม ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์สถานีวิทยุจุฬาฯไปในตัว แต่ต้นทุนด้านนี้เราไม่ได้เคยคิด เพราะเป็นต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ในฐานะผู้บริหารสถานีเราก็ต้องมีสำนึกในเรื่องจะทำอย่างไรให้สถานี popular เมื่อสถานี popular รายได้ก็จะเข้ามา ถ้าใครไม่รู้จักสถานีคุณ ใครเค้าจะไปลงโฆษณา ซึ่งคำว่ารู้จักในที่นี้ หมายความว่ารู้จักแล้วสนับสนุนเราด้วย เพราะเราต้องเลี้ยงตัวเอง รู้จักแบบประเภทไม่สนับสนุน เราก็ไม่ค่อยอยากจะได้เท่าไรหรอก แต่เราจะไปมองอย่างนั้นอย่างเดียวก็ไม่ได้ เพราะเราไม่ได้เป็นสถานีที่มุ่งหารายได้เพียงอย่างเดียว ถ้าได้รายได้มาก็ดี ไม่ได้เราก็ไม่สน เราเอาคุณภาพเป็นหลัก เราจัดรายการในลักษณะ Public Service เอาคุณภาพมาเป็นตัวตั้ง เราไม่ได้มาบอกว่ารายได้เราเพียงพอหรือเปล่า แต่แน่นอนรายได้เราจำเป็นต้องหาให้เพียงพอ สถานีจึงจะสามารถอยู่รอดได้...”

ทุกวันนี้สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินงานภายใต้นโยบายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะสถานีวิทยุที่สาธารณะ กึ่งธุรกิจ คือ ประกอบการธุรกิจก็จริง แต่ไม่มุ่งหวังกำไร จุฬาฯไม่ได้มุ่งหวังให้สถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นแหล่งรายได้ของมหาวิทยาลัย แต่มุ่งหวังให้สถานีวิทยุจุฬาฯทำหน้าที่ให้บริการทางด้านการศึกษาค้นคว้าและสะท้อนบทบาทที่เด่นชัดในการชี้นำสังคม โดยสามารถมีรายได้ขององค์กรเอง เพื่อเพียงพอต่อการดำเนินการและพัฒนาองค์กร อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุจุฬาฯ ถือเป็นสถานีวิทยุคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยรายการต่างๆที่มุ่งให้ความรู้ สารประโยชน์แก่ผู้ฟัง กล่าวได้ว่าเป็นสถานีวิทยุต้นแบบของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาที่ให้บริการเพื่อสาธารณะ โดยนำเสนอ

รายการในหลายรูปแบบ ทั้งความรู้และความบันเทิง และคำนึงเสมอว่าต้องมีวัตถุประสงค์ที่เน้นการให้ความรู้เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณะตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์และนโยบายการบริหารงานของสถานีวิทยจุฬาฯ และเมื่อพิจารณาจากการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว จะเห็นได้ว่าเงินที่ใช้ในการบริหารงานสถานีมานอกจากเงินรายได้จากการให้บริการทางธุรกิจ ซึ่งเงินรายได้จากการให้บริการทางธุรกิจนี้ ปัจจุบันได้กลายมาเป็นรายได้หลักในการดำเนินกิจการของสถานีมุ่งเพื่อการค้าทุกสถานีมและเป็นเม็ดเงินที่มีจำนวนสูงมาก ซึ่งเท่ากับว่าการดำเนินงานทางด้านกิจการวิद्यกระจายเสียงได้กลายเป็นการดำเนินธุรกิจรูปแบบหนึ่งไปแล้ว ซึ่งสถานีวิทยจุฬาฯ ก็มีรายได้หลักมาจากการให้บริการทางธุรกิจ แต่ไม่ได้เป็นสถานีวิद्यเพื่อการค้า ยังคงเป็นสถานีมที่มีใช้สถานีวิद्यเพื่อการค้า เป็นสถานีมที่มีลักษณะผสมก้ำกึ่งระหว่างการเป็นสถานีวิद्यสาธารณะและสถานีวิद्यสถาบันการศึกษา อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการฟังรายการของทางสถานี ถือเป็นผลได้ที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ คือ ไม่สามารถประมาณการในรูปของตัวเงินได้ จึงต้องทำการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ถึงผลได้ที่เกิดขึ้น ซึ่งในอนาคตต่อไปจะศึกษาวิเคราะห์ถึงต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุนในการดำเนินงานของสถานีมวิद्यแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการบริการเพื่อสาธารณะ ของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงข้อมูลที่ใช้ ทั้งทางด้านต้นทุนและผลได้ที่เกิดขึ้นของสถานี โดยข้อมูลด้านต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายและผลได้ที่สามารถวัดค่าได้ ซึ่งก็คือรายได้นั้น เป็นข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมได้จากงบการเงินและบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำปีของสถานี แต่สำหรับข้อมูลด้านผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าได้นั้น เป็นข้อมูลที่ไม่ได้มีการรวบรวมไว้ จึงต้องใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำแนกต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานี ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการของทางสถานี ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกรายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค ค่าล่วงเวลา ค่าตอบแทนผลิตรายการ ค่าตอบแทนผู้บรรยาย ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์กระจายเสียง ค่าสมาชิกข่าว ค่าจัดทำจุลสาร Music of the master ค่าวัสดุและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์กระจายเสียง ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของทางสถานี และให้ประโยชน์ต่อสถานีในปีที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้น ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของผู้บริหารระดับต้น ซึ่งก็คือ ผู้จัดการทั่วไป และผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกบริหารทั่วไป และแผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ค่าต่อใบอนุญาตสถานี ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าบำรุงรักษา และซ่อมแซม ค่าใช้จ่ายสำนักงานและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารโฆษณาเผยแพร่ ค่าใช้จ่ายยานพาหนะและเดินทาง ค่าประกันสังคม ค่าสอบบัญชี ค่าสมทบกองทุนสะสม ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ฯลฯ

3. ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดทำโครงการต่างๆของทางสถานี ทั้งโครงการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตอยู่เป็นประจำ เช่น โครงการเปิดประชุมมหาวิทาลัย และโครงการพิเศษที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกาศ โครงการจัดการแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

นอกจากนี้ในการประมาณต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำเป็นต้องทราบถึงค่าใช้จ่ายประมาณการการลงทุน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทั้งการผลิต รายการ และการดำเนินงานของทางสถานี ซึ่งคำนวณจากการซื้อสินทรัพย์(ครุภัณฑ์) โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับอายุการใช้งานตามบัญชี(สำหรับการคำนวณการหักค่าเสื่อมราคา) และตามอายุการใช้งานจริง ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ประมาณการการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากเมื่อเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลง สถานีจำเป็นต้องมีการลงทุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์กระจายเสียง และอุปกรณ์สำนักงานต่างๆเพิ่มขึ้น แต่ว่าการลงทุนบัญชีของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535 - 2541 มิได้มีการลงบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในการจัดซื้อครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ และการบริหารจัดการงานภายในสถานี ดังนั้นเพื่อความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ประมาณการการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเป็นรายการๆไป เนื่องจากครุภัณฑ์บางรายการคิดการหักค่าเสื่อมราคาเพียงแค่ 5 ปี แต่ในการใช้งานจริง ใช้งานได้ยาวนานกว่านั้น

วิธีการประมาณต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นรายจ่ายที่ประมาณการได้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545 แล้วนำค่าใช้จ่ายในการผลิตของทางสถานีมาหาค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average) ทุกๆ 3 ปี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2535-2545 เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่มีอยู่ในข้อมูลหมดไป และใช้เป็นตัวแทนข้อมูลในการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 ซึ่งการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 จะใช้วิธีคำนวณหาเส้นแนวโน้มของค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ในช่วงปี 2535-2545 โดยคำนวณตามสมการ $Y = aX + b$ เมื่อได้สมการของเส้นแนวโน้มในช่วงปี 2535-2545 แล้ว ก็จะทำการคำนวณหาค่ามูลค่าที่เกิดขึ้นในปี 2546-2555 ตามสมการดังกล่าวต่อไป ซึ่งแสดงได้ดังกราฟที่ 6.1

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นรายจ่ายที่ประมาณการได้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545 แล้วนำค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทางสถานีมาหาค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average) ทุกๆ 3 ปี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2535-2545 เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่มีอยู่ในข้อมูลหมดไป และใช้เป็นตัวแทนข้อมูลในการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 ซึ่งการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 จะใช้วิธีคำนวณหาเส้นแนวโน้มของค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ในช่วงปี 2535-2545 โดยคำนวณตามสมการ $Y = aX + b$ เมื่อได้สมการของเส้นแนวโน้มในช่วงปี 2535-2545 แล้ว ก็จะทำการคำนวณหาค่ามูลค่าที่เกิดขึ้นในปี 2546-2555 ตามสมการดังกล่าวต่อไป ซึ่งแสดงได้ดังกราฟที่ 6.2

3. ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นรายจ่ายที่ประมาณการได้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์ ตั้งแต่ปี 2535-2545 แล้วนำค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ของทางสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มาหาค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average) ทุกๆ 3 ปี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2535-2545 เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่มีอยู่ในข้อมูลหมดไป และใช้เป็นตัวแทนข้อมูลในการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 ซึ่งการประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2546-2555 จะใช้วิธีคำนวณหาเส้นแนวโน้มของค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ในช่วงปี 2535-2545 โดยคำนวณตามสมการ $Y = aX + b$ เมื่อได้สมการของเส้นแนวโน้มในช่วงปี 2535-2545 แล้ว ก็จะมีการคำนวณหาค่ามูลค่าที่เกิดขึ้นในปี 2546-2555 ตามสมการดังกล่าวต่อไป ซึ่งแสดงได้ดังกราฟที่ 6.3

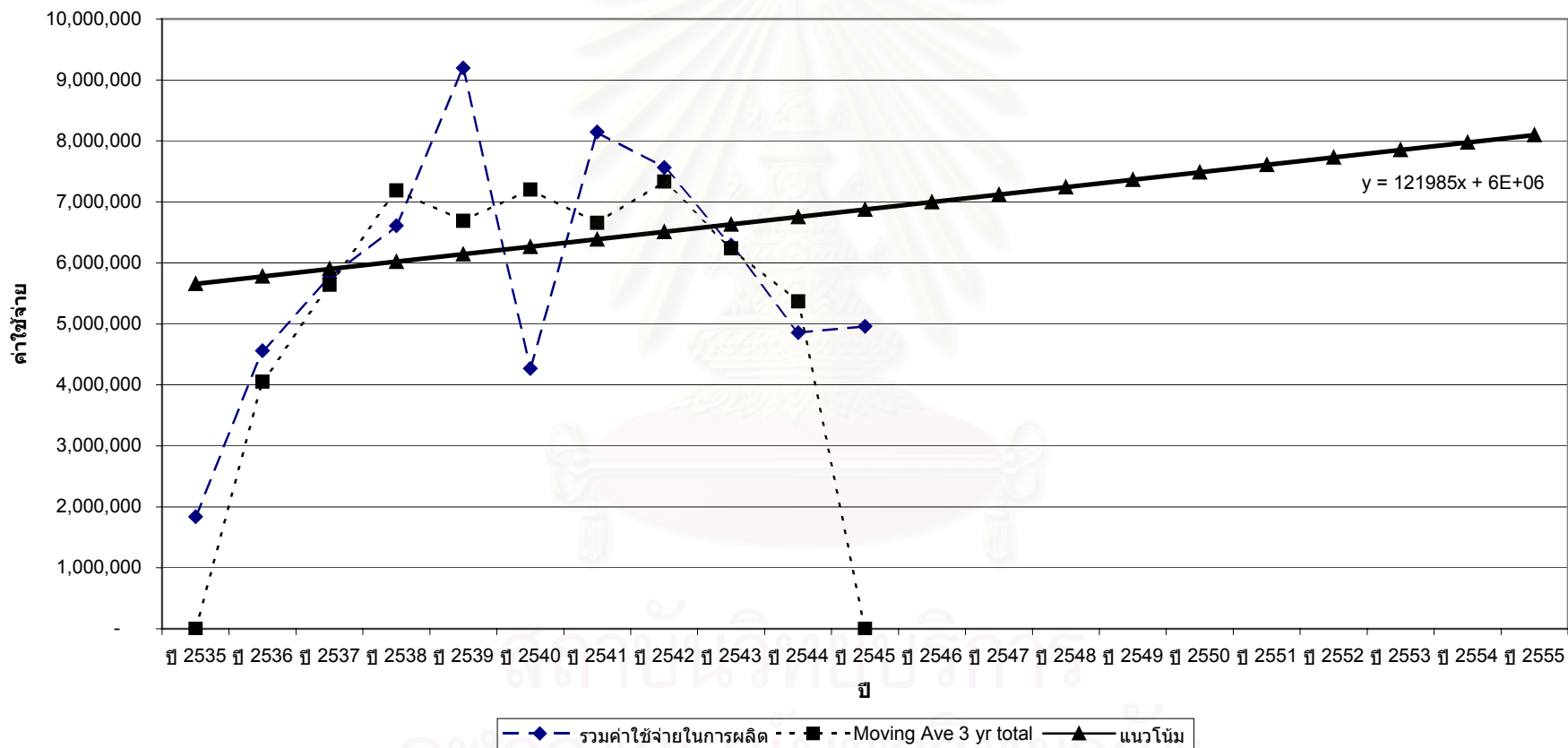
4. ค่าใช้จ่ายประมาณการการลงทุน เป็นรายจ่ายที่ประมาณการได้จากการนำเอารายการครุภัณฑ์ที่ทางสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์ได้จัดซื้อในช่วงปี 2535-2545 มาคำนวณหาช่วงอายุการใช้งาน ซึ่งพิจารณาจากค่าเสื่อมราคา แล้วนำช่วงอายุการใช้งานมาพยากรณ์หามูลค่าการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จากการที่ต้องซื้อครุภัณฑ์นั้นๆ โดยมูลค่าของครุภัณฑ์จะใช้วิธีการเฉลี่ยจากมูลค่าที่ได้มีการจัดซื้อในช่วงปี 2535-2545 ทั้งนี้จากครุภัณฑ์บางรายการคิดการหักค่าเสื่อมราคาเพียงแค่ 5 ปี แต่ในการใช้งานจริงใช้งานได้ยาวนานกว่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาเป็นรายการๆ ไป

การคำนวณงบลงทุนข้างต้น เป็นการพยากรณ์จากข้อมูลในอดีต ซึ่งไม่รวมถึงงบลงทุนอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การติดตั้งระบบกระจายเสียงแบบ Digital แทนแบบ Analog ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะต้องใช้งบลงทุนที่สูงกว่า 20 ล้านบาท เนื่องจากการลงทุนในการเปลี่ยนระบบดังกล่าว ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น นโยบายของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นโยบายของผู้บริหารสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์ การจัดตั้ง กทช. และ กสช. สภาวะการแข่งขันทางการตลาด และสภาวะการณ์ด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้ ไม่สามารถพยากรณ์ได้โดยง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่คิดรวมงบลงทุนเปลี่ยนระบบดังกล่าว ในการคำนวณหามูลค่าการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสามารถแสดงได้ดังกราฟที่ 6.4

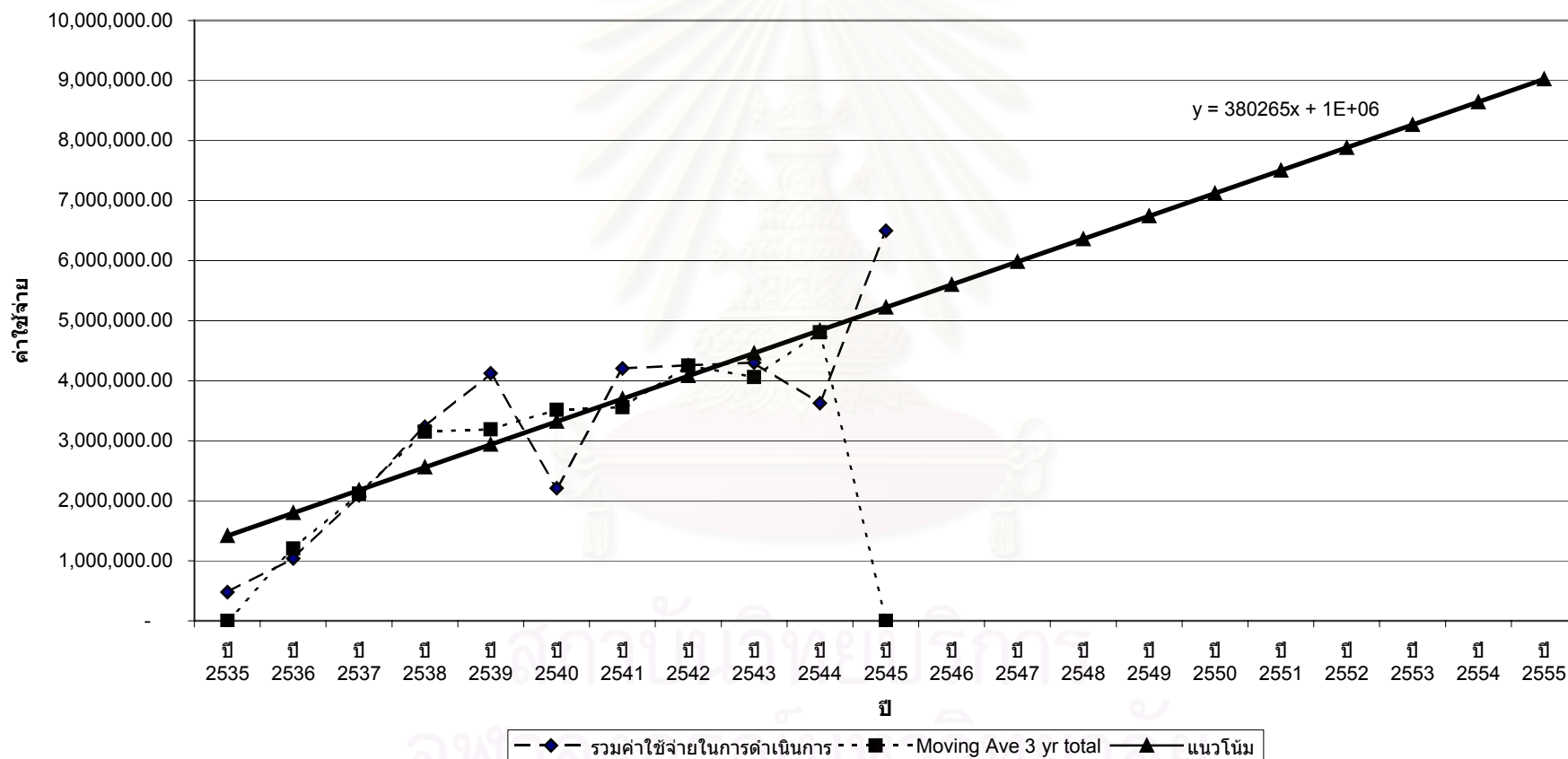
ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทั้งหมด อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ และค่าใช้จ่ายประมาณการการลงทุน ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6.1 และกราฟที่ 6.5

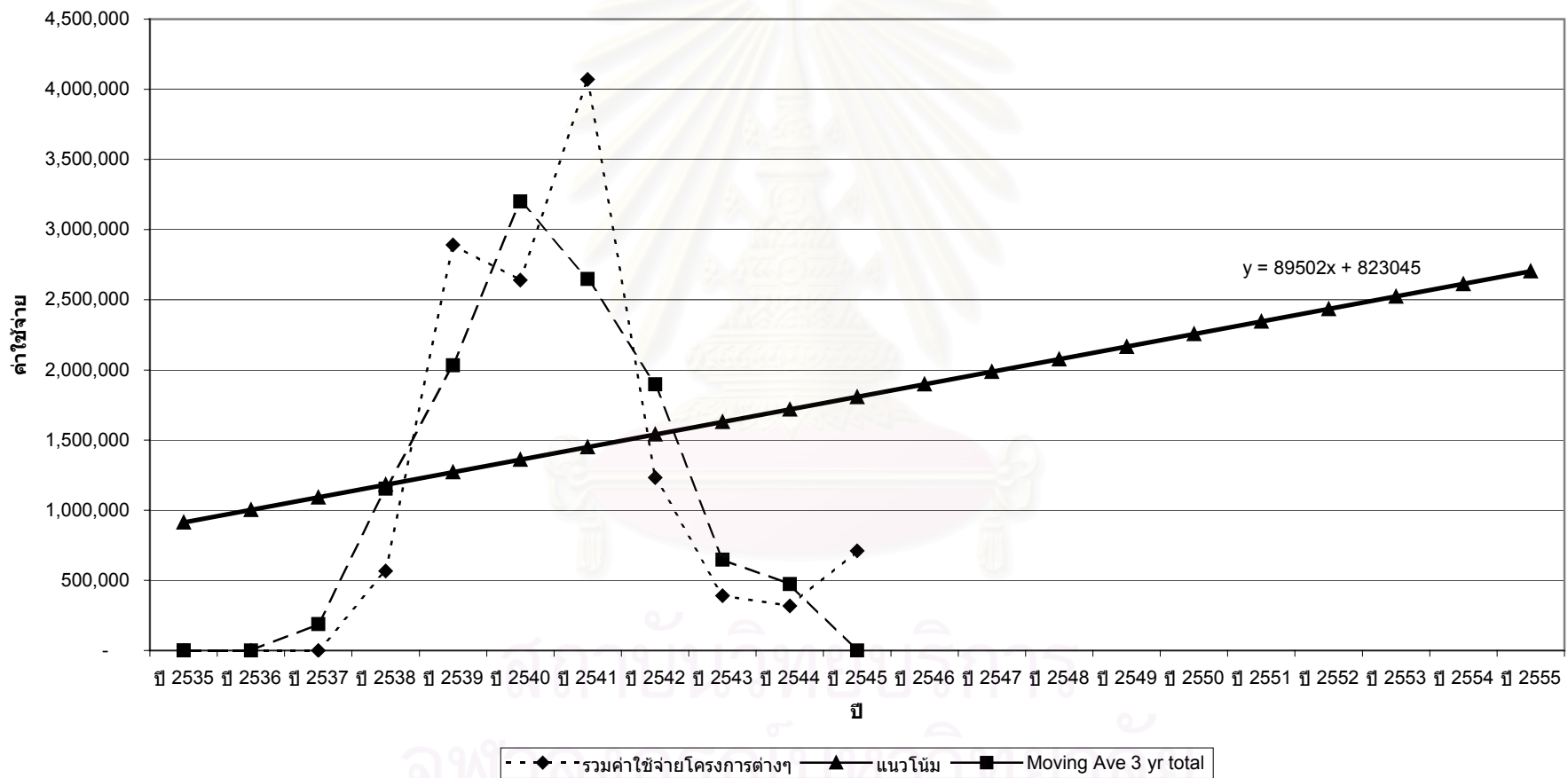
กราฟที่ 6.1 ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

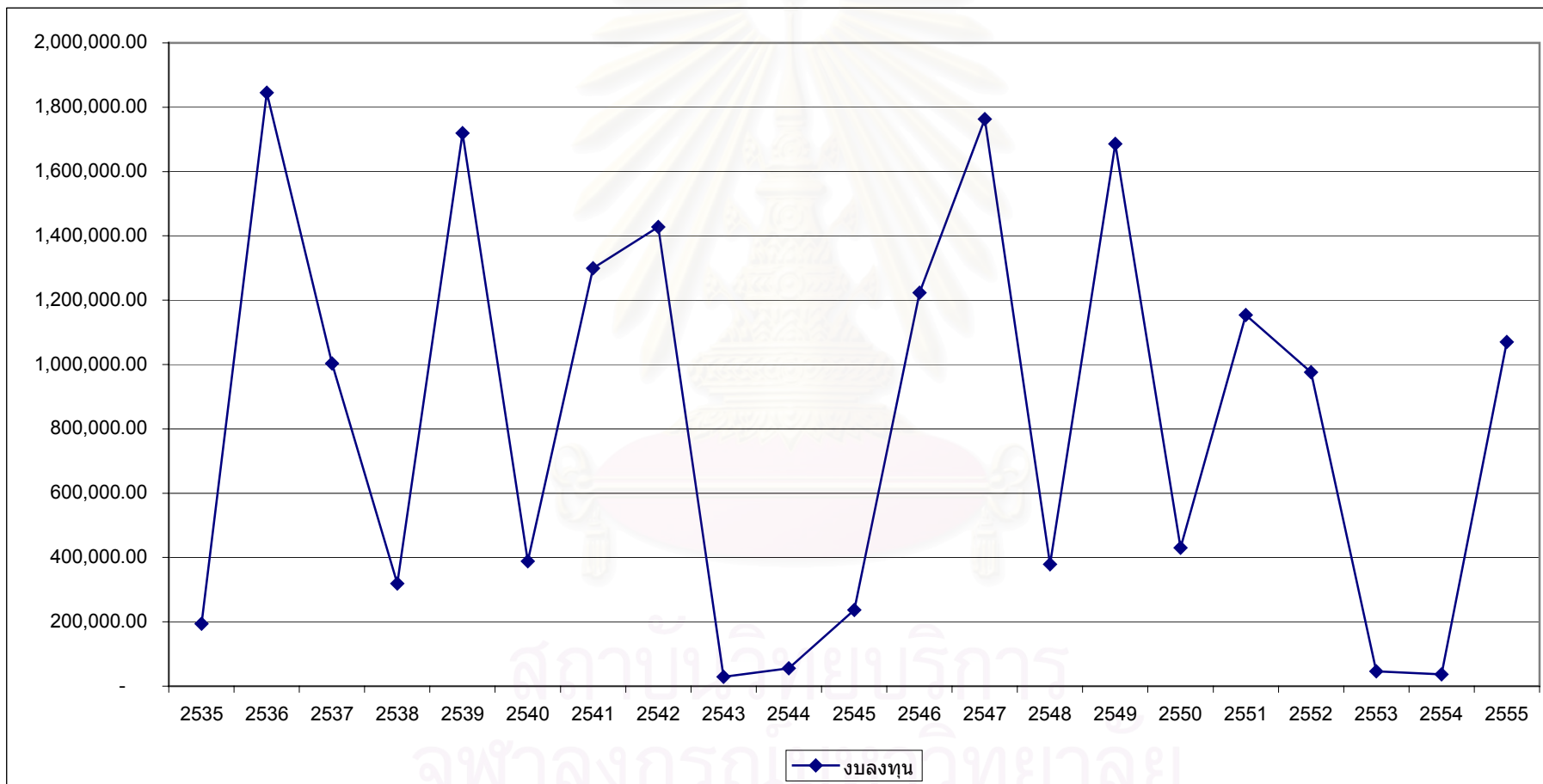
กราฟที่ 6.2 ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กราฟที่ 6.3 ประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กราฟที่ 6.4 ประมาณการการลงทุนของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1 ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

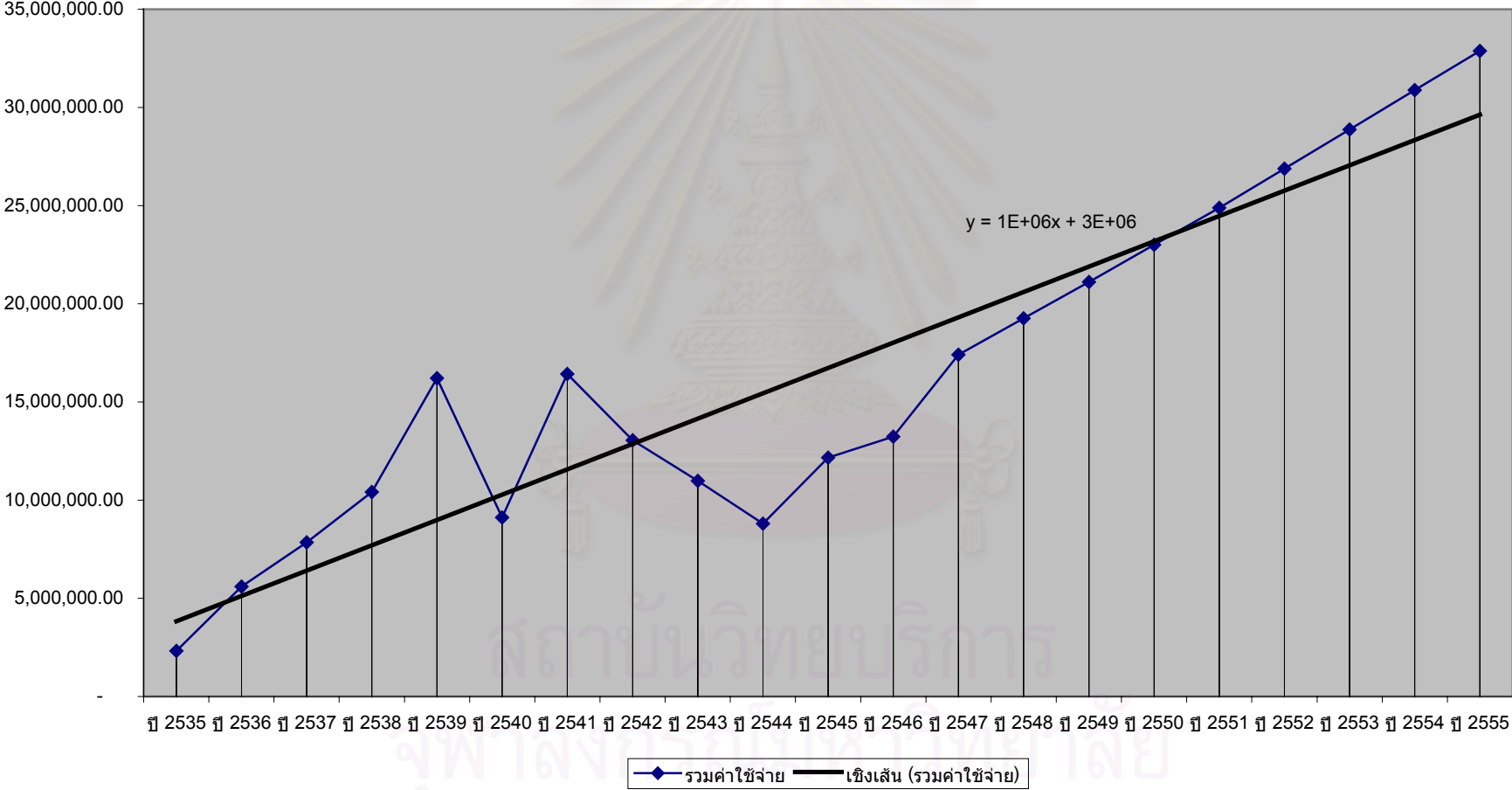
หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	ค่าใช้จ่าย ในการผลิต	ค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการ	ค่าใช้จ่าย โครงการต่างๆ	ประมาณการ การลงทุน	รวม ค่าใช้จ่าย
2535	1,835,997.33	480,439.00	0	0	2,316,436.33
2536	4,561,641.68	1,039,606.45	0	0	5,601,248.13
2537	5,754,228.07	2,092,435.87	0	0	7,846,663.94
2538	6,611,533.83	3,233,800.18	566,982.35	0	10,412,316.36
2539	9,197,448.86	4,126,027.99	2,891,181.05	0	16,214,657.90
2540	4,267,545.68	2,211,572.04	2,640,515.75	0	9,119,633.47
2541	8,147,479.54	4,206,559.31	4,070,870.51	0	16,424,909.36
2542	7,563,187.05	4,260,214.93	1,231,653.12	0	13,055,055.10
2543	6,291,233.96	4,299,091.35	389,993.40	0	10,980,318.71
2544	4,856,075.11	3,627,785.56	318,650.65	0	8,802,511.32
2545	4,961,789.84	6,498,040.19	710,704.95	0	12,170,534.98
2546	6,996,027.16	5,600,194.24	1,897,072.66	1,223,130.00	15,716,424.06
2547	7,118,011.99	5,980,458.91	1,986,574.93	1,762,886.90	16,847,932.72
2548	7,239,996.81	6,360,723.57	2,076,077.20	378,599.20	16,055,396.78
2549	7,361,981.64	6,740,988.24	2,165,579.46	1,686,324.01	17,954,873.35
2550	7,483,966.46	7,121,252.91	2,255,081.73	430,305.50	17,290,606.60
2551	7,605,951.29	7,501,517.58	2,344,584.00	1,154,245.00	18,606,297.86
2552	7,727,936.11	7,881,782.25	2,434,086.26	976,140.90	19,019,945.52
2553	7,849,920.94	8,262,046.91	2,523,588.53	46,100.00	18,681,656.38
2554	7,971,905.76	8,642,311.58	2,613,090.80	36,808.00	9,264,116.14
2555	8,093,890.59	9,022,576.25	2,702,593.06	1,070,305.50	20,889,365.40

หมายเหตุ ผู้วิจัยมิได้คำนวณประมาณการการลงทุนในช่วงปี พ.ศ.2535-2545 ไว้ เนื่องจากงบประมาณการลงทุนดังกล่าวได้ถูกคิดรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ แล้ว ซึ่งการแยกบัญชีออกมามีความยุ่งยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลประมาณการการลงทุนเฉพาะช่วงปี พ.ศ.2545-2555 สำหรับคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่านั้น

กราฟที่ 6.5 ต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ สามารถที่จะจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าได้ หรือผลได้ที่ไม่มีตัวตน (Intangible Benefits) เป็นผลได้ที่ไม่สามารถใช้จ่ายเงินในการกำหนดมูลค่าของผลได้ที่เกิดขึ้นได้ เช่น ความพึงพอใจของผู้ฟัง ความรู้ความสามารถที่เพิ่มขึ้น ความรู้ที่ผู้ฟังได้รับ เป็นต้น

2. ผลได้ที่สามารถวัดค่าได้ (Tangible Benefits) หรือผลได้กึ่งตัวตน (Quasi - tangible Benefits) เป็นผลได้ที่ใช้ตัวเงินในการกำหนดมูลค่าของผลได้ เช่น รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ รายได้จากการให้เช่าห้องบันทึกเสียง รายได้จากการรับจ้างผลิตรายการและผลิตรายการวิทยุ เป็นต้น

วิธีการประมาณการผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าได้ หรือผลได้ที่ไม่มีตัวตน เป็นผลได้ที่ไม่สามารถประมาณการในรูปของตัวเงินได้ ตัวอย่างเช่น ความรู้ความสามารถที่เพิ่มขึ้นของผู้ฟัง อีกทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถานี ในการที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ฟังมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. ผลได้ที่สามารถวัดค่าได้ หรือผลได้กึ่งตัวตน เป็นผลได้ที่สามารถวัดค่าในรูปของตัวเงินได้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง รายได้ที่ทางสถานีวิจัยจุฬาฯ ได้รับ นั่นเอง ประกอบด้วย

2.1. รายได้หลัก คือ รายได้ที่สถานีวิจัยจุฬาฯ ได้รับจากค่าอุปถัมภ์รายการ ได้แก่ รายได้ที่รับจากการให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศ และจากค่าโฆษณา ซึ่งถือเป็นรายได้หลักของทางสถานี เนื่องจากรายได้ดังกล่าวโดยเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 81.6 ของรายได้รวมที่ทางสถานีได้รับ ผู้วิจัยจึงได้แยกรายได้ดังกล่าว เพื่อให้การวิเคราะห์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณการรายได้ในส่วนนี้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยสามารถนำเอาข้อมูลจริงตั้งแต่ปี 2535-2545 มาพยากรณ์หารายได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในช่วงตั้งแต่ปี 2545-2555 ได้

2.2 รายได้รอง คือ รายได้ที่ทางสถานีวิจัยจุฬาฯ ได้รับ ในส่วนที่นอกเหนือไปจากรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ประกอบด้วย รายได้จากค่าเช่าห้องบันทึกเสียง รายได้จากการจัดทำจุลสารมิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์ รายได้จากดอกเบียร์รับ รายได้จากค่ารับจ้างผลิตรายการและวิทยุภัณฑ์ รายได้จากโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย และรายได้จากโครงการพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณการรายได้ในส่วนนี้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยสามารถนำเอาข้อมูลจริงตั้งแต่ปี 2535-2545 มาพยากรณ์หารายได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในช่วงตั้งแต่ปี 2545-2555 ได้

2.3 สินค้าหกรับคืน ซึ่งประกอบด้วย ค่าจุลสารมิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์ และค่าเทปตำนานพระอรหันต์ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณการรายได้ในส่วนนี้จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิจัยจุฬาฯ โดยสามารถนำเอาข้อมูลจริงตั้งแต่ปี 2535-2545 มาพยากรณ์หารายได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในช่วงตั้งแต่ปี 2545-2555 ได้

ดังนั้นเมื่อทราบถึงรายได้ประเภทต่างๆที่ทางสถานีวิทยจุฬาฯได้รับแล้ว ทำให้สามารถหารายได้รวมจากการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งก็คือ สามารถหาผลได้รวมที่สามารถวัดค่าได้ของโครงการฯ นั้นเอง ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 ผลได้ที่สามารถวัดค่าได้จากการดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	รายได้หลัก	รายได้รอง	สินค้าหักบริบคืน	รายได้รวม
2535	2,240,926.80	0	0	2,240,926.80
2536	5,959,180.11	0	0	5,959,180.11
2537	7,512,716.00	58,279.10	0	7,570,995.10
2538	13,334,097.00	2,408,471.35	0	15,742,568.35
2539	15,626,115.00	5,527,463.17	0	21,153,578.17
2540	4,991,195.00	10,292,142.81	0	15,283,337.81
2541	8,232,659.00	14,537,104.97	0	22,769,763.97
2542	7,085,320.00	5,528,973.94	0	12,614,293.94
2543	6,916,926.00	1,337,292.36	0	8,254,218.36
2544	8,079,136.00	1,329,848.88	10,904.40	9,398,080.48
2545	10,455,200.00	1,723,061.96	127.50	12,178,134.46
2546	8,009,826.76	7,021,102.52	3,373.82	15,027,555.46
2547	7,913,502.56	7,429,237.24	3,800.71	15,338,939.10
2548	7,817,178.37	7,837,371.97	4,227.60	15,650,322.73
2549	7,720,854.17	8,245,506.69	4,654.50	15,961,706.36
2550	7,624,529.97	8,653,641.42	5,081.39	16,273,089.99
2551	7,528,205.77	9,061,776.14	5,508.28	16,584,473.62
2552	7,431,881.57	9,469,910.86	5,935.18	16,895,857.25
2553	7,335,557.37	9,878,045.59	6,362.07	17,207,240.88
2554	7,239,233.17	10,286,180.31	6,788.96	17,518,624.52
2555	7,142,908.97	10,694,315.04	7,215.86	17,830,008.15

หมายเหตุ ตารางนี้แสดงถึงรายได้รวมของสถานีวิทยจุฬาฯ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณการขึ้นมาจากวิธีการศึกษา

ดังนั้นเมื่อทราบถึงรายได้รวมจากการดำเนินงานของสถานีวิจัยฯ นั้นก็คือ สามารถหาผลได้รวมที่สามารถวัดค่าได้ของโครงการฯ นั้นเอง ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 6.2 จากนั้นจึงทำการหามูลค่าปัจจุบันของผลได้ของโครงการ ตั้งแต่ปี 2535-2555 โดยในการหามูลค่าปัจจุบันของผลได้ของโครงการนี้ จะใช้ค่าเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของปี พ.ศ.2535-2545 เป็นอัตราส่วนลด ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 5 ต่อปี และให้ปี พ.ศ.2545 เป็นปีฐานของการคิดมูลค่าปัจจุบันของโครงการ ดังจะแสดงไว้ในตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 มูลค่าปัจจุบันของผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	รายได้รวม	มูลค่าปัจจุบันของรายได้รวม
2535	2,240,926.80	3,650,233.62
2536	5,959,180.11	9,244,644.25
2537	7,570,995.10	11,185,807.93
2538	15,742,568.35	22,151,374.58
2539	21,153,578.17	28,347,817.89
2540	15,283,337.81	19,505,842.26
2541	22,769,763.97	27,676,790.42
2542	12,614,293.94	14,602,622.02
2543	8,254,218.36	9,100,275.74
2544	9,398,080.48	9,867,984.50
2545	12,178,134.46	12,178,134.46
2546	15,027,555.46	14,311,957.59
2547	15,338,939.10	13,912,869.93
2548	15,650,322.73	13,519,337.20
2549	15,961,706.36	13,131,735.33
2550	16,273,089.99	12,750,391.82
2551	16,584,473.62	12,375,589.56
2552	16,895,857.25	12,007,570.31
2553	17,207,240.88	11,646,537.94
2554	17,518,624.52	11,292,661.56
2555	17,830,008.15	10,946,078.31
รวม	297,452,895.61	293,406,257.22

และในการทำงานเดียวกัน การหามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิจัย แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ก็จะใช้อัตราส่วนลดเช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์หามูลค่าปัจจุบัน ของผลได้ของโครงการ ซึ่งจะได้มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปี พ.ศ.2555 ดังแสดงในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายทั้งหมด
2535	2,316,436.33	3,773,230.69
2536	5,601,248.13	8,689,374.27
2537	7,846,663.94	11,593,096.35
2538	10,412,316.36	14,651,174.75
2539	16,214,658.70	21,729,193.44
2540	9,119,643.47	11,639,232.82
2541	16,424,909.36	19,964,579.98
2542	13,055,055.13	15,112,858.19
2543	10,990,318.71	12,116,826.38
2544	8,792,511.32	9,232,136.89
2545	12,170,534.98	12,170,534.98
2546	15,716,424.06	14,968,022.92
2547	16,847,932.72	15,281,571.63
2548	16,055,396.78	13,869,255.40
2549	17,954,873.35	14,771,518.74
2550	17,290,606.60	13,547,642.71
2551	18,606,297.86	13,884,305.94
2552	19,019,945.52	13,517,120.18
2553	18,681,656.38	12,644,480.39
2554	19,264,116.14	12,417,821.03
2555	20,889,365.40	12,824,258.28
รวม	293,270,911.24	278,398,235.96

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้ รวมถึงมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนและผลได้ใน การดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปหามูลค่าปัจจุบันสุทธิของต้นทุนและผลได้ ของโครงการ และหาอัตราส่วนของผลได้ต่อทุน เพื่อทราบถึงอัตราผลตอบแทนต่อทุนหนึ่งหน่วยของ สถานีวิจัยจุฬาฯ

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว สามารถนำมาคำนวณหาผลได้ต่อทุนหนึ่งหน่วยจากการลงทุนของ โครงการในแต่ละปี เนื่องจากการลงทุนในโครงการนี้จะให้ผลตอบแทนในระยะยาว จึงได้กำหนดระยะเวลา ของการศึกษา คือ 21 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2535 – พ.ศ.2555 และพิจารณาถึงผลได้ที่ได้รับในระยะเวลา ที่แตกต่างกันอีกด้วย

วิธีที่จะนำมาใช้ในการคำนวณเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การลงทุนที่ให้ ผลตอบแทนในระยะเวลาหลายปีในอนาคตที่ใช้ในทั่วไป มีอยู่หลายวิธี ซึ่งในแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสีย แยกต่างหาก ดังนั้นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนที่จัดทำขึ้นนี้ มิได้หมายความว่า จะใช้ในการ ตัดสินใจว่า การลงทุนในโครงการนี้เป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ แต่การวิเคราะห์ผลตอบแทนนี้ จะใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ลงทุนตัดสินใจลงทุนได้ดียิ่งขึ้น โดยมีวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์และ ประเมินค่าของการลงทุนในการศึกษาคั้งนี้ 2 วิธี คือ

- 1.วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value method หรือ NPV)
- 2.วิธีอัตราส่วนผลได้ต่อทุน (Benefit-cost ratio)

ในการประเมินผลได้จากการลงทุนของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามวิธีการ มูลค่าปัจจุบันสุทธิและวิธีอัตราส่วนผลได้ต่อทุน จำเป็นต้องมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี ซึ่งมีค่าเท่ากับ ร้อยละ.5.. ต่อปี เป็นอัตราส่วนลดของโครงการนี้

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value method หรือ NPV)

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ถึงปี พ.ศ. 2555 มีค่าเท่ากับ.15,008,021.26 บาท (ดังแสดงในตารางที่.6.5.) แสดงว่าผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของผลได้มีค่ามากกว่าผลรวมของมูลค่า ปัจจุบันของเงินลงทุน จึงทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าเป็นบวก หรือมีค่ามากกว่าศูนย์ ดังนั้นสามารถจะกล่าวได้ว่าโครงการนี้เหมาะสมที่จะลงทุน เนื่องจากมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิมากกว่าศูนย์ แสดงว่าผลได้ของโครงการมีค่ามากกว่าเงินลงทุนที่เสียไป

ตารางที่ 6.5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน	มูลค่าปัจจุบันของผลได้	มูลค่าปัจจุบันสุทธิ
2535	3,773,230.69	3,650,233.62	-122,997.07
2536	8,689,374.27	9,244,644.25	555,269.98
2537	11,593,096.35	11,185,807.93	-407,288.42
2538	14,651,174.75	22,151,374.58	7,500,199.83
2539	21,729,193.44	28,347,817.89	6,618,624.45
2540	11,639,232.82	19,505,842.26	7,866,609.44
2541	19,964,579.98	27,676,790.42	7,712,210.44
2542	15,112,858.19	14,602,622.02	-510,236.17
2543	12,116,826.38	9,100,275.74	-3,016,550.64
2544	9,232,136.89	9,867,984.50	635,847.61
2545	12,170,534.98	12,178,134.46	7,599.48
2546	14,968,022.92	14,311,957.59	-656,065.33
2547	15,281,571.63	13,912,869.93	-1,368,701.70
2548	13,869,255.40	13,519,337.20	-349,918.20
2549	14,771,518.74	13,131,735.33	-1,639,783.41
2550	13,547,642.71	12,750,391.82	-797,250.89
2551	13,884,305.94	12,375,589.56	-1,508,716.38
2552	13,517,120.18	12,007,570.31	-1,509,549.87
2553	12,644,480.39	11,646,537.94	-997,942.45
2554	12,417,821.03	11,292,661.56	-1,125,159.47
2555	12,824,258.28	10,946,078.31	-1,878,179.97
รวม	278,398,235.96	293,406,257.22	15,008,021.26

ที่มา : จากการคำนวณ

อัตราส่วนผลได้ต่อทุน (Benefit-cost ratio)

จากการคำนวณอัตราส่วนผลได้ต่อทุนของสถานี่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ถึงปี พ.ศ.2555 จะมีค่าเท่ากับ.1.05 แสดงว่าผลได้ต่อทุนหนึ่งหน่วยของโครงการมีค่าเท่ากับ.1.05.ซึ่งหมายความว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการมีค่ามากกว่าเงินลงทุนที่เสียไป ดังนั้นโครงการสถานีวิทย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นโครงการที่คุ้มค่ากับการลงทุน

ตารางที่ 6.6 อัตราส่วนผลได้ต่อทุนของสถานีวิทย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

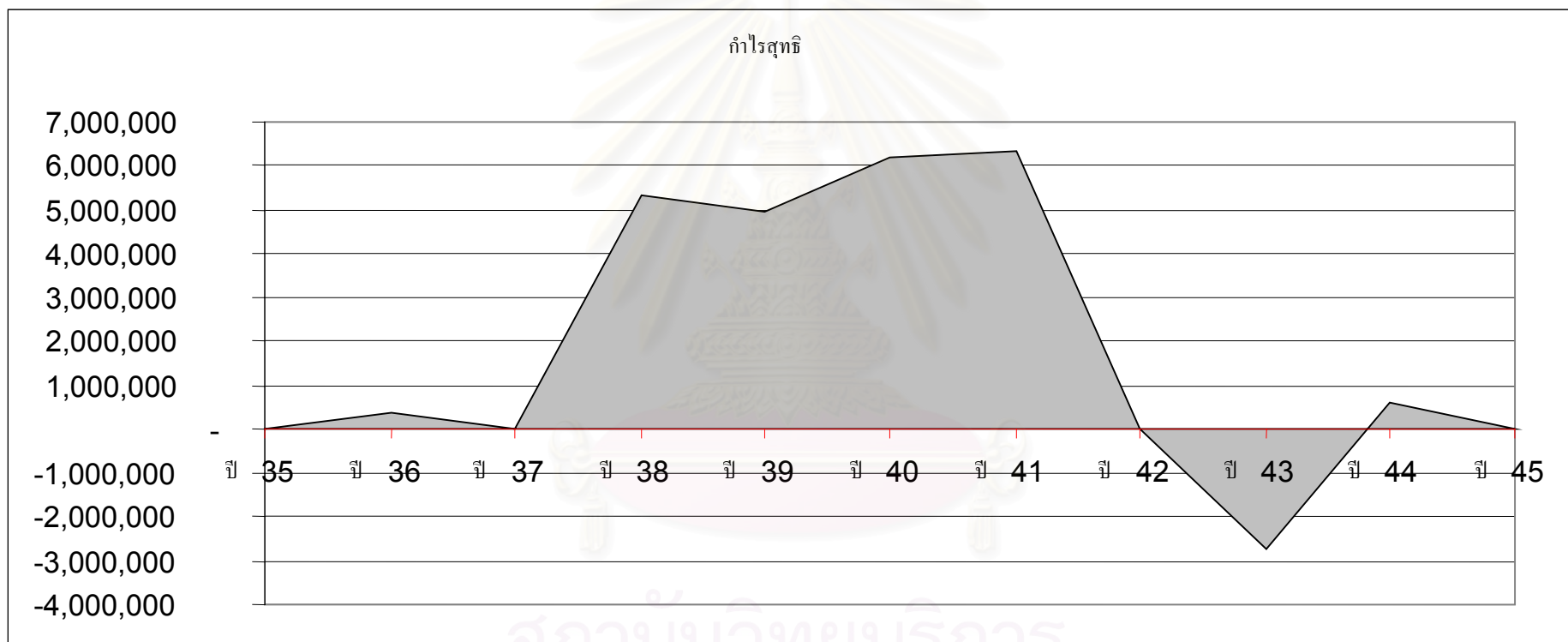
หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย	มูลค่าปัจจุบันของรายได้	อัตราส่วนผลได้ต่อทุน
2535	3,773,230.69	3,650,233.62	0.97
2536	8,689,374.27	9,244,644.25	1.06
2537	11,593,096.35	11,185,807.93	0.96
2538	14,651,174.75	22,151,374.58	1.51
2539	21,729,193.44	28,347,817.89	1.30
2540	11,639,232.82	19,505,842.26	1.68
2541	19,964,579.98	27,676,790.42	1.39
2542	15,112,858.19	14,602,622.02	0.97
2543	12,116,826.38	9,100,275.74	0.75
2544	9,232,136.89	9,867,984.50	1.07
2545	12,170,534.98	12,178,134.46	1.00
2546	14,968,022.92	14,311,957.59	0.96
2547	15,281,571.63	13,912,869.93	0.91
2548	13,869,255.40	13,519,337.20	0.97
2549	14,771,518.74	13,131,735.33	0.89
2550	13,547,642.71	12,750,391.82	0.94
2551	13,884,305.94	12,375,589.56	0.89
2552	13,517,120.18	12,007,570.31	0.89
2553	12,644,480.39	11,646,537.94	0.92
2554	12,417,821.03	11,292,661.56	0.90
2555	12,824,258.28	10,946,078.31	0.85
รวม	278,398,235.96	293,406,257.22	1.05

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ต้นทุน-ผลได้ ที่ใช้ในการคำนวณเป็นต้นทุนและผลได้ที่สามารถวัดค่าได้ในรูปของตัวเงิน ซึ่งการวิเคราะห์ผลตอบแทนนี้จะใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ลงทุนตัดสินใจลงทุนได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการพิจารณาว่าการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ ยังสามารถพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานีวิจัยอีกด้วย โดยวัตถุประสงค์หลักของสถานีวิจัยจุฬาฯ ก็คือ การให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังนั่นเอง ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถานีวิจัยสถาบันการศึกษาที่เหมาะสมกับการลงทุน และควรที่จะสนับสนุนให้มีการลงทุนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อทำการศึกษาผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ และจากการศึกษาพบว่าคุ้มค่ากับการลงทุนที่เสียไป ซึ่งหมายความว่า โครงการนี้ประสบความสำเร็จในการลงทุนเพราะได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากิจการสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเหมาะสมกับการลงทุนมากเพียงใด แต่ถ้าหากไม่สามารถหารายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้แล้วนั้น ปัญหาต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามมาอย่างแน่นอน เพราะปัจจัยด้านการเงินมีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินกิจการทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีวิจัยจุฬาฯ เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เป็นสถานีวิจัยที่เน้นการให้บริการแก่สาธารณะ อีกทั้งยังเป็นสถานีวิจัยของสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่ มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม จึงจำเป็นต้องรักษาภาพลักษณ์ที่ดีงามไว้ ทำให้การหารายได้เพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทางสถานีวิจัยนั้น ยังมีข้อจำกัดมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไร ในการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ เท่าที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า แนวโน้มทั้งของรายได้ที่ทางสถานีวิจัยได้รับและค่าใช้จ่ายของทางสถานีวิจัย จะมีค่าสูงขึ้นทั้งคู่ แต่พบว่าแนวโน้มของค่าใช้จ่ายมีค่ามากกว่าแนวโน้มของรายได้ จึงส่งผลให้แนวโน้มของกำไรลดลง ซึ่งถ้ารายได้ที่ได้รับมานั้น ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ที่สถานีวิจัยต้องใช้นั้น ทางสถานีวิจัยก็ต้องนำเงินกำไรสะสมที่เก็บไว้ออกมาใช้ ส่งผลให้กำไรสะสมมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ดังจะแสดงไว้ในกราฟที่ 6.6 และกราฟที่ 6.7

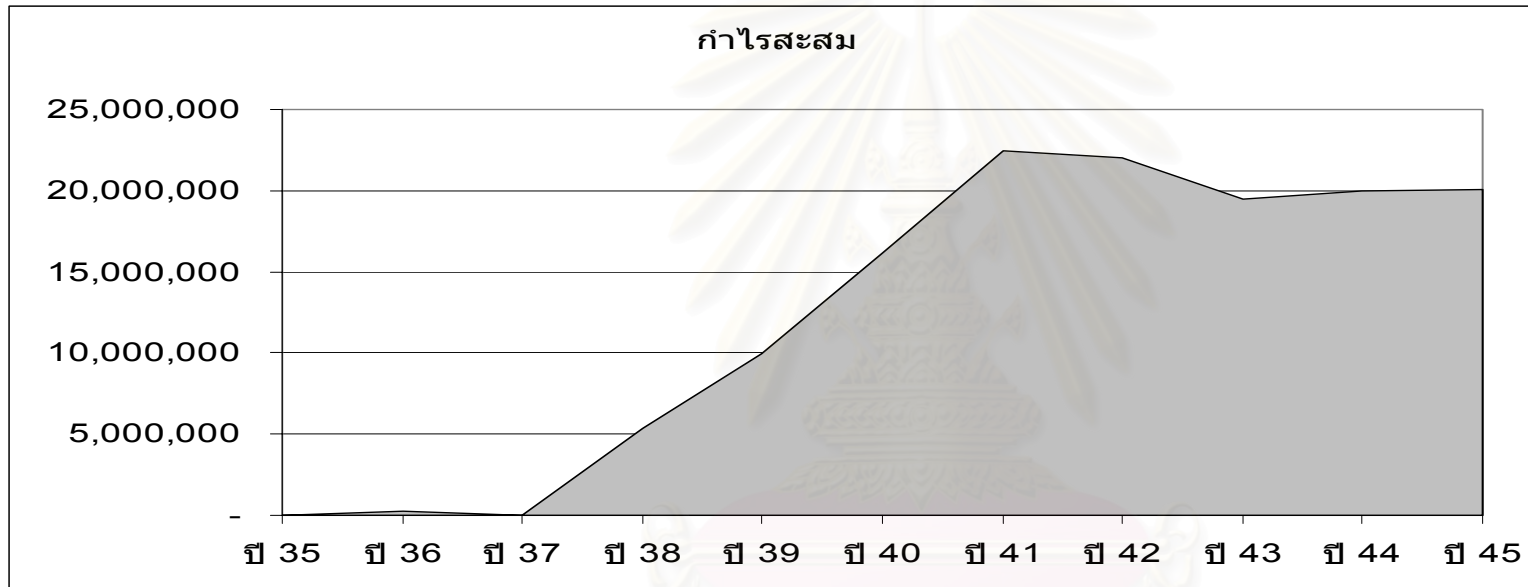
กราฟที่ 6.6 กำไรสุทธิในการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2545

กำไรสุทธิ	ปี 35	ปี 36	ปี 37	ปี 38	ปี 39	ปี 40	ปี 41	ปี 42	ปี 43	ปี 44	ปี 45
	-75,509.53	357,931.98	-275,668.84	5,330,251.99	4,938,919.47	6,163,704.34	6,344,854.61	-440,761.19	-2,736,100.35	605,569.16	7,599.48

กราฟที่ 6.7 กำไรสะสมในการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2545

กำไร	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕
สะสม	-75,509.53	282,422.45	6,753.61	5,337,005.60	9,972,170.67	16,135,875.01	22,480,729.62	22,039,968.43	19,471,177.08	20,023,097.20	20,030,696.68

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากกราฟที่ 6.6 และ 6.7 สามารถอธิบายได้ว่า ในปี 2535 ซึ่งเป็นปีที่สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มดำเนินกิจการในรูปแบบการบริหารงานแบบวิสาหกิจเป็นปีแรก จึงมีการนำส่วนของเงินทุนมาใช้ในการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ขณะนั้นยังไม่มีรายได้เท่าที่ควร ทำให้ผลการดำเนินงานขาดทุน คือ -75,509.53 บาท ในปี 2536 กิจการมีรายได้มากขึ้นจากค่าอุปถัมภ์รายการ ทำให้สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มีกำไรถึง 357,931.98 บาท แต่ในปี 2535 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มดำเนินกิจการ มีการลงทุนในอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทำให้มีผลขาดทุน ซึ่งเมื่อนำมาหักออกจากกำไรในปี 2536 ทำให้เหลือ กำไรเท่ากับ 282,422.45 บาท สถานีวิทยุจึงนำกำไรดังกล่าวเข้าเก็บไว้เป็นกำไรสะสมทั้งหมด ประมาณปี 2537 สถานีวิทยุเห็นว่าเริ่มมีกำไร จึงจำเป็นต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมากขึ้น ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดกำไรในอนาคต เช่น ขยายเครือข่ายการกระจายเสียง หรือซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพในการส่งสัญญาณให้ดีขึ้น ทำให้ผลการดำเนินการในปี 2537 มีผลขาดทุน แต่ในปี 2536 กิจการมีกำไรสะสม 282,422.45 บาท เมื่อนำมาหักออกจากผลขาดทุนในปีนั้น ทำให้กิจการยังเหลือกำไรสะสมอีก 6,753.61 บาท

จากผลของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น ขยายเครือข่ายการกระจายเสียง หรือ ซื้ออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการส่งสัญญาณให้ดีขึ้น ในช่วงระหว่างปี 2538-2541 ทำให้ได้รายได้จากค่าโฆษณา, ค่าเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศ และรายได้อื่น ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2540-2541 นั้น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากขึ้นสูงถึง ร้อยละ 15 เป็นผลให้กิจการมีกำไรเพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อกิจการมีผลกำไรจึงเก็บเป็นกำไรสะสม จนกระทั่งในปี 2541 กิจการมีกำไรสะสมถึง 22,480,729.62 บาท

ในปี พ.ศ.2542-2543 สถานีวิทยุเห็นว่ากำไรสะสมเพียงพอแล้วสำหรับที่จะใช้เป็นตัวใช้จ่ายหรือลงทุน ประกอบกับกิจการมีวัตถุประสงค์ไม่มุ่งแสวงหากำไร สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์จึงดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สาธารณะมากขึ้น จึงมีผลทำให้กิจการมีผลขาดทุน แต่เมื่อหักจากกำไรสะสมของปีที่ผ่านมา ก็ยังทำให้กิจการมีกำไรสะสมที่มากเพียงพอ โดยในปี 2543 มีกำไรสะสม 19,471,177.08 บาท และในปี 2544-2545 นั้น สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ก็ยังคงสามารถดำเนินการได้ตามปกติ แต่ผลกำไรมีน้อยมาก มีเพียง 7,599.48 บาท เท่านั้น สาเหตุสำคัญมาจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระเงินภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ได้ทำสัญญาตกลงร่วมกัน จึงถือเป็นหนี้สงสัยจะสูญ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจการของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ก็ยังไม่ขาดทุน และยังทำให้กำไรสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คือ ปี 2545 มีกำไรสะสมถึง 20,030,696.68 บาท

จากการศึกษาวิเคราะห์ด้านการบริหารการเงินของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับการดำเนินการในช่วง 3 ปีแรก(พ.ศ.2535-2537) กับในช่วงหลังจากปี 2537 ซึ่งกิจการมีกำไรสะสมเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้กิจการจำเป็นต้องมีการลงทุนในอุปกรณ์เพื่อให้เกิดการส่งสัญญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังไม่ทำให้กำไรสะสมมีผลขาดทุน จนกระทั่งกิจการมีกำไรสะสมเพียงพอ กิจการเริ่มเน้นการทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บริการทางวิชาการกับสังคมมากขึ้น โดยไม่มุ่งเน้น

กำไรมากนัก แต่ก็ยังมีการบริหารแบบไม่ให้มีกำไรสะสมลดลงมากนัก เมื่อกิจการมีกำไรสะสมอย่างเพียงพอแล้ว กิจการจะไม่มุ่งเน้นผลกำไร ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาน โดยสถานีวิทยจุฬาฯ จะเน้นการให้บริการเพื่อสังคม แต่ก็คงจะดำเนินงานแบบไม่ให้มีผลขาดทุนมากนัก หรือถ้าในปีใดที่จะต้องลงทุนในการขยายเครือข่ายหรือซื้ออุปกรณ์ที่มีราคาสูงมาก ก็คงจะมีผลให้ปีนั้นๆ มีผลประกอบการขาดทุนบ้าง ซึ่งการลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เป็นการลงทุนที่สามารถก่อให้เกิดกำไรต่อไปในอนาคต

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าในระยะหลังนั้น กำไรจากการประกอบการ มีการลดลง จากกราฟพบว่า ทางสถานีวิทยจุฬาฯ มีกำไรสะสมเพิ่มขึ้นมากระหว่างปี 2537-2542 แต่ทว่าภายหลังจากปี 2542 กำไรจากการประกอบการ มีการลดลงอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า รายได้ของสถานีวิทยจุฬาฯ นั้น ไม่มีความแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปี 2538-2542 ซึ่งหากดูการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายพบว่า ระหว่างปี 2538-2542 มีการปรับตัวตามรายได้ แต่ทว่า ภายหลังจากปี 2541 รายจ่ายมิได้มีการปรับตัวลดลงตามรายได้ที่ลดลง อีกทั้งรายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น น้อยกว่าแนวโน้มของรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้กำไรมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ซึ่งทางสถานีวิทยจุฬาฯ ประสบภาวะขาดทุนตั้งแต่ปี 2542-2544 สถานีวิทยจุฬาฯ จึง จำเป็นต้องนำเงินในส่วนที่เป็นกำไรสะสมที่ได้เก็บสะสมไว้ออกมาใช้ ซึ่งหากดูกำไรสะสมพบว่า มีแนวโน้มการปรับตัวที่ลดลงเรื่อยๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยจุฬาฯ ในส่วนของการลงทุนทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพราะเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ ซึ่งมีความจำเป็นในอนาคตนั้น ล้วนแต่มีราคาสูงทั้งสิ้น

จุดคุ้มทุน (Break-Even Point)

จุดคุ้มทุน หมายถึง จุด ณ ระดับการดำเนินงานของธุรกิจมีปริมาณสินค้าหรือบริการของธุรกิจมีผลทำให้ธุรกิจมีรายได้เท่ากับต้นทุนรวมของสินค้าและบริการนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หมายถึง ระดับที่การดำเนินงานของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีกำไรหรือขาดทุนหรือกำไรหรือขาดทุนมีค่าเท่ากับศูนย์นั่นเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการหาจุดคุ้มทุนของการออกอากาศกระจายเสียงต่อชั่วโมงของสถานีวิทยจุฬาฯ โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

F	=	ต้นทุนคงที่ต่อปี
V	=	ต้นทุนผันแปรต่อปี
v	=	ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง
P	=	ราคาของเวลาทั้งปี
p	=	ราคาของเวลาในแต่ละชั่วโมง
Q	=	จำนวนชั่วโมงในการออกอากาศทั้งปี
q	=	จำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมในการออกอากาศในแต่ละวัน
n	=	จำนวนวันใน 1 ปี

โดยคำจำกัดความของจุดคุ้มทุนจะได้ว่า

ปริมาณจุดคุ้มทุน หมายถึง ปริมาณของสินค้าที่ทำให้ธุรกิจมีรายรับรวมเท่ากับต้นทุนรวม

นั่นคือ

$$\begin{aligned} TR &= TC \\ P &= F + V \\ pQ &= F + vQ \\ Q(p - v) &= F \\ Q &= \frac{F}{p - v} \quad \text{ชั่วโมง/ปี} \end{aligned}$$

ถ้าต้องการทราบจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมในแต่ละวัน

$$\begin{aligned} \frac{Q}{n} &= \frac{F/n}{p - v} \\ \text{ปริมาณจุดคุ้มทุน (q)} &= \frac{F/n}{p - v} \end{aligned}$$

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจุดคุ้มทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาฯ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็น 2 แบบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
  - 1.1 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแบบปรกติ
  - 1.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต
2. การวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส

1.การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

เพื่อให้สะดวกต่อการคำนวณหาจุดคุ้มทุน ผู้วิจัยจึงให้จัดแบ่งโครงสร้างต้นทุนขึ้นใหม่ โดยแบ่งเป็นต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต และค่าเสียโอกาส โดยกำหนดให้ ต้นทุนคงที่ เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานภายในสถานี ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต เมื่อสร้างชิ้นหรือซื้อมาครั้งหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ ส่วนต้นทุนผันแปรจะเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ เป็นต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิตคือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังมีต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ได้แก่ ค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์ และค่าส่วนกลาง ซึ่งมีรายละเอียดของรายการทางบัญชีดังที่กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 5 โครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ของสถานีวิทยจุฬาฯ

ในการคำนวณหาจุดคุ้มทุน ผู้วิจัยจำเป็นต้องทราบถึงรายละเอียดต่างๆ เช่น สัดส่วนต้นทุน วันเวลาออกอากาศ อัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ อัตราค่าโฆษณา ฯลฯ เพื่อใช้ในการคำนวณดังนี้

1. การคำนวณหาปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

เพื่อให้สะดวกต่อการคำนวณหาจุดคุ้มทุน ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งโครงสร้างต้นทุนขึ้นใหม่ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 5 โดยสามารถจัดแบ่งปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรได้ดังตารางที่ 6.7

ตารางที่ 6.7 ปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ระหว่างปี 2543-2545

ประเภท	ปี 43	ปี 44	ปี 45
ต้นทุนคงที่ต่อปี	4,552,841.69	4,062,686.61	6,903,824.06
ต้นทุนผันแปรต่อปี	6,437,477.84	4,729,824.69	5,266,710.52
ต้นทุนรวมต่อปี	10,990,319.53	8,792,511.30	12,170,534.58

จากตารางที่ 6.7 แสดงปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ระหว่างปี 2543-2545 จากนั้นทำการแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อใช้ในการคำนวณหาอัตราส่วนการออกอากาศ ดังจะกล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 โดยสามารถทำการหาปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อวัน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 6.8

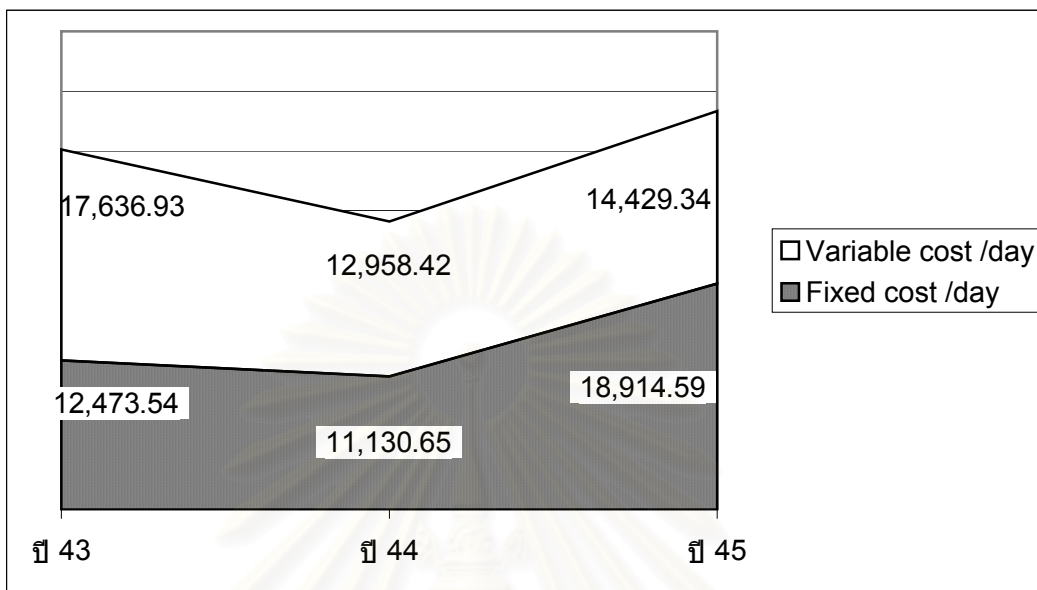
ตารางที่ 6.8 ปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อวัน ระหว่างปี 2543-2545

ประเภท	ปี 43	ปี 44	ปี 45
ต้นทุนคงที่เฉลี่ย(บาท/วัน)	12,473.54	11,130.65	18,914.59
ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย(บาท/วัน)	17,636.93	12,958.42	14,429.34
ต้นทุนรวมเฉลี่ย(บาท/วัน)	30,110.47	24,089.07	33,343.93

จากตารางที่ 6.8 แสดงปริมาณสัดส่วนต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อวัน ระหว่างปี 2543-2545 ซึ่งสามารถอธิบายสัดส่วนต้นทุนการออกอากาศได้ดังกราฟที่ 6.8

กราฟที่ 6.8 สัดส่วนต้นทุนการออกอากาศ

จากกราฟที่ 6.8 แสดงให้เห็นได้ว่าต้นทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ตามแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์ จะแบ่งออกเป็น ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร ซึ่งจากสัดส่วนต้นทุนการออกอากาศในปี 2543 และ ปี 2544 พบว่าต้นทุนคงที่มีสัดส่วนที่น้อยกว่าต้นทุนผันแปร ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการออกอากาศ แต่ทว่าในปี 2545 พบว่าต้นทุนคงที่ ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานภายในสถานีฯ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเพิ่มขึ้นถึง 7,783.94 บาท/วัน ในขณะที่ต้นทุนผันแปรอยู่ในสัดส่วนค่อนข้างคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จึงทำให้ต้นทุนรวมสูงขึ้น ซึ่งหากต้นทุนคงที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานีวิทยุจุฬาฯในอนาคต

2. การคำนวณหาอัตราส่วนการออกอากาศระหว่างวันจันทร์ - ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังตารางที่ 6.9

ตารางที่ 6.9 การแบ่งเวลาในการผลิตรายการออกอากาศ

วัน	จำนวนวัน/สัปดาห์	จำนวนวัน/ปี	%
จันทร์-ศุกร์	5	269	0.74
เสาร์-อาทิตย์	2	96	0.26

3. การคำนวณหาราคาต่อชั่วโมง แบ่งแยกออกเป็น 3 กรณี เนื่องจากการคิดราคาไม่เท่ากัน คือ

1) กรณีที่ 1 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ แบ่งออกเป็นช่วงเวลา วันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังตารางที่ 6.10 และตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.10 รายได้จากการให้เช่าเวลาออกอากาศ (วันจันทร์-ศุกร์)

ประเภท	ครั้ง	บาท/ครั้ง	บาท/ชั่วโมง	บาท/วัน
ค่าเช่าเวลา	-	-	6,000	108,000
รายได้รวม	-	-	6,000	108,000

ตารางที่ 6.11 รายได้จากการให้เช่าเวลาออกอากาศ (วันเสาร์หรืออาทิตย์)

ประเภท	ครั้ง	บาท/ครั้ง	บาท/ชั่วโมง	บาท/วัน
ค่าเช่าเวลา	-	-	9,000	162,000
รายได้รวม	-	-	9,000	162,000

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ มีรายได้แค่เพียงจากค่าเช่าเวลาเท่านั้น ไม่มีรายได้จากโฆษณา เพราะหน่วยงานที่มาเช่าเวลาออกอากาศได้สิทธิในการจัดหาโฆษณาเอง ดังนั้น วันจันทร์-ศุกร์ สถานีวิทยุจุฬาฯ มีรายได้เพียง 6,000 บาท/ชั่วโมง และในวันเสาร์-อาทิตย์ สถานีวิทยุจุฬาฯ มีรายได้ 9,000 บาท/ชั่วโมง

2) กรณีที่ 2 สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง แบ่งออกเป็นช่วงเวลา วันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังตารางที่ 6.12 และตารางที่ 6.13

ตารางที่ 6.12 รายได้สูงสุดจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันจันทร์-ศุกร์)

ประเภท	ครั้ง(ตัว)	บาท/ครั้ง	บาท/ชั่วโมง
ค่าเช่าเวลา	-	-	0
Jingle	2	750	1,500
Spot	10	1500	15,000
Loose spot	4	1500	6,000
รายได้รวม	-	-	22,500

ตารางที่ 6.13 รายได้สูงสุดจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันเสาร์-อาทิตย์)

ประเภท	ครั้ง(ตัว)	บาท/ครั้ง	บาท/ชั่วโมง
ค่าเช่าเวลา	-	-	0
Jingle	2	750	1,500
Spot	10	1,500	15,000
Loose spot	4	1,500	6,000
รายได้รวม	-	-	22,500

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถ้าหากสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองแล้ว จะได้รับรายได้มากกว่าให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา โดยเมื่อคิดราคาแบบสูงสุดที่สถานีสามารถจะได้รับ จะมีรายได้ดังนี้

- รายได้จาก Jingle เข้าและออกรายการ สามารถทำการออกอากาศได้ 2 ครั้ง / ชั่วโมง คิดเป็น 1,500 บาท

- รายได้จาก Spot ในรายการ สามารถออกอากาศได้มากที่สุด 10 ตัว/ชั่วโมง (ตัวละ 30 วินาที) คิดเป็น 15,000 บาท

- รายได้จาก Loose Spot คั่นระหว่างรายการ ออกอากาศตอนก่อนเข้ารายการ และหลังจบรายการ ประมาณ 4 ตัว (ตัวละ 30 วินาที) คิดเป็น 6,000 บาท

รวมเป็นรายได้ที่สถานีวิทยุจุฬาฯได้รับจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ทั้งในวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ เท่ากัน คือ 22,500 บาท/ชั่วโมง

แต่ในความเป็นจริงแล้ว สถานีวิทยุจุฬาฯไม่สามารถหารายได้จากดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองได้ถึง 22,500 บาท/ชั่วโมง โดยเมื่อทำการคำนวณเปรียบเทียบกับอัตราความสามารถในการหารายได้จริงจากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในปี 2545 ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 5 ของรายได้สูงสุดที่สถานีสามารถจะได้รับ พบว่า กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยคิดรายได้ที่ได้รับตามอัตราความสามารถในการหาโฆษณาจริง สถานีวิทยุจุฬาฯจะมีรายได้เท่ากับ 1,125.90 บาท/ชั่วโมง ดังนั้นจึงคิดราคาเท่ากับ 1125.90 บาท/ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 6.14

ตารางที่ 6.14 รายได้จริงจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง(วันจันทร์-อาทิตย์)

ประเภท	บาท/ชั่วโมง
รายได้สูงสุดจากการผลิตรายการออกอากาศเอง	22,500
รายได้จริงจากการผลิตรายการออกอากาศเอง(5%)	1,125.90

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยคิดราคาแบบสูงสุดที่สถานีสามารถได้รับ จะได้รับรายได้ถึงชั่วโมงละ 22,500 บาท และเมื่อทำการคำนวณเปรียบเทียบอัตราความสามารถในการหารายได้จริงจากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในปี 2545 จะได้เท่ากับร้อยละ 5 ซึ่งจากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 – 31 มีนาคม 2546) พบว่า รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการมีค่าเท่ากับ 10,455,200 บาท ซึ่งรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการนั้น สามารถแบ่งออกเป็น รายได้ที่ได้รับจากค่าเช่าเวลาออกอากาศ(ร้อยละ 9.3) 4,189,782.86 บาท และรายได้จากค่าโฆษณา 6,265,417.74 บาท ซึ่งหากสถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถหารายได้จากค่าโฆษณาได้สูงสุด จะทำให้มีรายได้ถึง 125,207,775 บาท แต่ปี 2545 สถานีวิทยุจุฬาฯ สามารถหารายได้จากค่าโฆษณาได้จริงเพียง 6,265,417.74 บาท ซึ่งคิดเป็นอัตราความสามารถในการหาโฆษณา เท่ากับ ร้อยละ 5 ดังนั้นรายได้จริงจากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์-อาทิตย์ จึงมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 5 ของ 22,500 บาท ซึ่งก็คือ 1,125.90 บาท/ชั่วโมง เพราะฉะนั้นจึงนำราคานี้มาใช้ในการคิดคำนวณหาจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง

3) กรณีที่ 3 ให้นำหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศร้อยละ 9.3 แบ่งออกเป็น ช่วงเวลา วันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังตารางที่ 6.15 และตารางที่ 6.16

ตารางที่ 6.15 รายได้จากค่าเช่าหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3(วันจันทร์-ศุกร์)

ประเภท	%	อัตราราคา(บาท/ชั่วโมง)	รายได้(บาท/ชั่วโมง)
ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา	9.3	6,000	558
ถ่ายทอดข่าว+ปาฐกถา	6.0	-	-
สถานีวิทยุจุฬาฯ+จุฬาฯผลิตรายการเอง	84.7	1,125.90	953.64
รวมรายได้	100.0	-	1,511.64

จากตารางที่ 6.15 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศคิดเป็นร้อยละ 9.3 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองคิดเป็นร้อยละ 84.7 โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ทำการรับสัญญาณถ่ายทอดข่าวและปาฐกถาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด จากสัดส่วนดังกล่าว เมื่อนำมาคิดคำนวณหารายได้ที่พึงเกิดขึ้น โดยหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ในอัตราราคา 6,000 บาท/ชั่วโมง เมื่อคูณด้วยสัดส่วนที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ร้อยละ 9.3 จะได้เท่ากับ 558 บาท/ชั่วโมง ส่วนกรณี สถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองคิดเป็น ร้อยละ 84.7 โดยเมื่อคูณกับรายได้จากค่าโฆษณาที่น่าจะเกิดขึ้นจริง ซึ่งคำนวณจากความสามารถในการหารายได้จากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเท่ากับ 1,125.90 บาท/ชั่วโมง จะได้รายได้ในส่วนนี้เท่ากับ 953.64 บาท/ชั่วโมง เมื่อนำรายได้ส่วนนี้รวมเข้ากับรายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาร้อยละ 9.3 ซึ่งเท่ากับ 558 บาท/ชั่วโมง จะได้รายได้รวมเท่ากับ 1,511.64 บาท/ชั่วโมง ดังนั้นจึงนำราคานี้มาใช้ในการคิดคำนวณหาจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศร้อยละ 9.3 ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ นั้นเอง

ตารางที่ 6.16 รายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3(วันเสาร์-อาทิตย์)

ประเภท	%	อัตราราคา(บาท/ชั่วโมง)	รายได้(บาท/ชั่วโมง)
ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา	9.3	9,000	837
ถ่ายทอดข่าว+ปาฐกถา	6.0	-	-
สถานีวิทยุจุฬาฯ+จุฬาฯผลิตรายการเอง	84.7	1,125.90	953.64
รวมรายได้	100.0	-	1,790.64

จากตารางที่ 6.16 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศคิดเป็นร้อยละ 9.3 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองคิดเป็นร้อยละ 84.7 โดยสถานีวิทยุจุฬาฯ ได้ทำการรับสัญญาณถ่ายทอดข่าวและปาฐกถาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด จากสัดส่วนดังกล่าว เมื่อนำมาคิดคำนวณหารายได้ที่พึงเกิดขึ้น โดยหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ในอัตราราคา 9,000 บาท/ชั่วโมง เมื่อคูณด้วยสัดส่วนที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาร้อยละ 9.3 จะได้เท่ากับ 837 บาท/ชั่วโมง ส่วนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ และหน่วยงานอื่นในจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองคิดเป็นร้อยละ 84.7 โดยเมื่อคูณกับรายได้จากค่าโฆษณาที่น่าจะเกิดขึ้นจริง ซึ่งคำนวณจาก

ความสามารถในการหารายได้จากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเท่ากับ 1,125.90 บาท/ชั่วโมง จะได้รายได้ในส่วนนี้เท่ากับ 953.64 บาท/ชั่วโมง เมื่อนำรายได้ส่วนนี้รวมเข้ากับรายได้จากการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาร้อยละ 9.3 ซึ่งเท่ากับ 837 บาท/ชั่วโมง จะได้รายได้รวมเท่ากับ 1,790.64 บาท/ชั่วโมง ดังนั้นจึงนำราคานี้มาใช้ในการคิดคำนวณหาจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศร้อยละ 9.3 ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ต้นทุนของทั้งกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯและหน่วยงานอื่นในจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 1.ต้นทุนคงที่(Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต(อย่างน้อยในระยะสั้น) เมื่อสร้างขึ้นหรือซื้อมาครั้งหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ ซึ่งต้นทุนคงที่ของทั้ง 3 กรณีจะเท่ากัน 2.ต้นทุนผันแปร(Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิตคือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าจ้างผู้ควบคุมเสียง ค่าจ้างผู้จัดรายการ พบว่า ในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น ต้นทุนผันแปรในส่วนของค่าไฟฟ้า ค่าจ้างผู้ควบคุมเสียง จะเท่ากัน เนื่องจากไม่ว่าหน่วยงานภายนอกจะเข้ามาเช่าเวลาหรือไม่ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ต้นทุนในส่วนนี้ก็เกิดขึ้น และทางสถานีวิทยุจุฬาฯก็เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ สำหรับค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้จัดรายการอาจจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งถ้าให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ หน่วยงานภายนอกจะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้จัดรายการเอง หากถ้าสถานีวิทยุจุฬาฯและหน่วยงานอื่นในจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองแล้วนั้น ค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้จัดรายการแบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้จัดภายนอก และค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้จัดภายในที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี โดยปกติรายการส่วนใหญ่ที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง จะดำเนินการรายการโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำของทางสถานี ดังนั้น สถานีไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนในการจัดรายการให้กับเจ้าหน้าที่ของสถานี เนื่องจากได้จ่ายเป็นเงินเดือนประจำให้แล้ว ดังนั้นถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการที่จะต้องดำเนินการรายการตามที่ได้รับมอบหมายตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของแต่ละคน ซึ่งมีรายการบางรายการของทางสถานีที่จำเป็นต้องจ้างผู้จัดรายการภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆโดยเฉพาะ เช่น รายการการเมืองเรื่องน่ารู้ รายการดนตรีคลาสสิก เป็นต้น รายการที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ผู้ดำเนินรายการต้องมีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง ด้วยเหตุนี้เองรายการบางรายการของสถานีวิทยุจุฬาฯจำเป็นต้องจ้างผู้จัดรายการภายนอกเข้ามาดำเนินการ จึงมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เกิดขึ้น นอกจากนี้ในอนาคตสถานีอาจจะมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้จัดรายการของสถานีด้วย ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

1.1 การคำนวณหาจุดคุ้มทุนแบบปรกติ

กรณีที่ 1 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ต่อวัน ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ตามตารางที่ 6.10 โดยใช้สูตรคำนวณที่แสดงไว้ข้างต้น จะได้ดังนี้

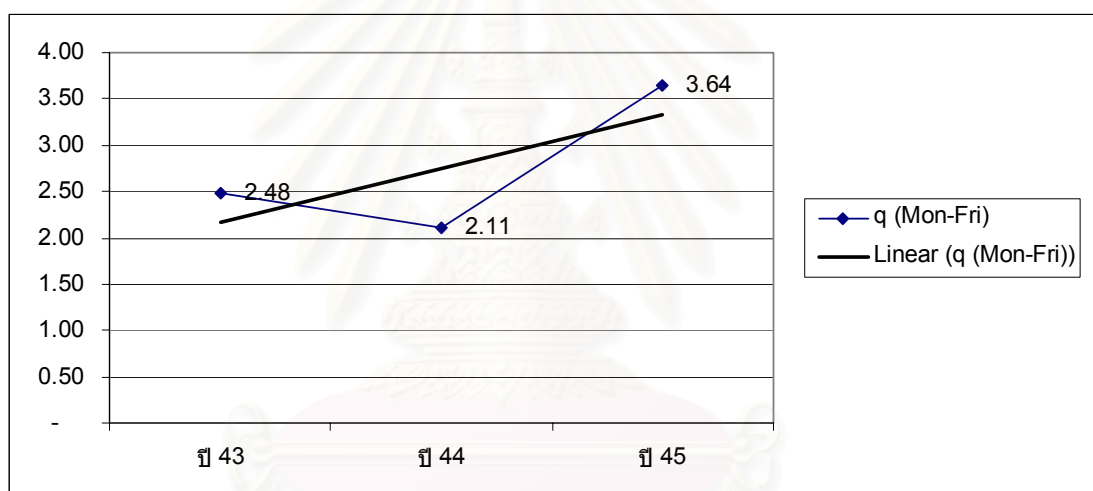
ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)	=	6,903,824.06 บาท
ต้นทุนคงที่ต่อปี (F) จ-ศ	=	5,088,023.76 บาท
	=	<u>5,088,023.76 บาท/วัน</u>
		269
	=	18,914.59 บาท/วัน
ต้นทุนผันแปรต่อปี (V)	=	5,266,710.52 บาท
ต้นทุนผันแปรต่อปี (V) จ-ศ	=	3,881,493.51 บาท
	=	<u>3,881,493.51</u>
		269 x 18
ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง (v) จ-ศ	=	801.63 บาท/ชั่วโมง
ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ	=	6,000 บาท/ชั่วโมง
ปริมาณจุดคุ้มทุน (q) จ-ศ	=	<u>18,914.59 ชั่วโมง/วัน</u>
		6000-801.63
	=	3.64 ชั่วโมง/วัน

จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ = 3.64 ต่อวัน (3 ชั่วโมง 38 นาที) หมายถึง การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุน จะต้องให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศวันละมากกว่า 3 ชั่วโมง 38 นาที ต่ออัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ 6,000 บาท/ชั่วโมง ซึ่งหากทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาจุดคุ้มทุน ระหว่างช่วงปี 2543-2545 จะสามารถแสดงรายละเอียดได้ ตามตารางที่ 6.17

ตารางที่ 6.17 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วง
วันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	6,000.00	6,000.00	6,000.00
q	ชั่วโมงต่อวัน	2.48	2.11	3.64

กราฟที่ 6.9 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วง
วันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

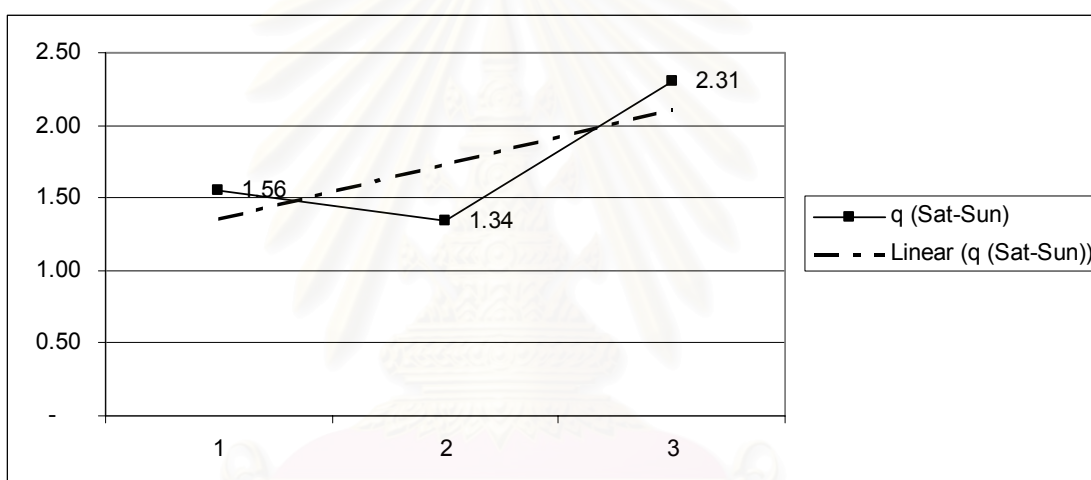

จากตารางที่ 6.17 และกราฟที่ 6.9 พบว่า ปี 2543 มีจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ อยู่ที่ 2.48 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง 29 นาที) ต่อมาในปี 2544 จุดคุ้มทุนลดลงเหลือ 2.11 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง 7 นาที) เป็นผลมาจากการที่ต้นทุนรวมในการผลิตรายการลดลง โดยต้นทุนคงที่ลดลงเท่ากับ 1,342.89 บาท/วัน ในขณะที่ต้นทุนผันแปรลดลงถึง 259.92 บาท/ชั่วโมง โดยคิดอัตราราคาค่าเช่าเวลาเท่าเดิม คือ 6,000 บาท/ชั่วโมง และเมื่อพิจารณาต่อไปอีกในปี 2545 จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนของเวลาเพิ่มขึ้นเป็น 3.64 ชั่วโมง (3 ชั่วโมง 38 นาที) เนื่องจากต้นทุนคงที่เพิ่มขึ้นจากเดิมถึงวันละ 7,783.94 บาท และต้นทุนผันแปรก็เพิ่มขึ้นชั่วโมงละ 81.72 บาท จึงส่งผลให้จุดคุ้มทุนสูงขึ้นนั่นเอง ซึ่งการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศวันละมากกว่า 3 ชั่วโมง 38 นาที

ตารางที่ 6.18 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	9,000.00	9,000.00	9,000.00
q	ชั่วโมงต่อวัน	1.56	1.34	2.31

กราฟที่ 6.10 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

จากกราฟที่ 6.10 และตารางที่ 6.18 แสดงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของเวลาในการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศตั้งแต่ปี 2543-2545 พบว่าในปี 2543 มีจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ อยู่ที่ 1.56 ชั่วโมง (1 ชั่วโมง 34 นาที) ต่อมาในปี 2544 จุดคุ้มทุนลดลงเหลือ 1.34 ชั่วโมง (1 ชั่วโมง 20 นาที) เป็นผลมาจากการที่ต้นทุนรวมในการผลิตรายการลดลง โดยต้นทุนคงที่ลดลง 1,342.89 บาท/วัน ในขณะที่ต้นทุนผันแปรลดลงถึง 259.92 บาท/ชั่วโมง โดยคิดอัตราราคาค่าเช่าเวลาเท่าเดิม คือ 9,000 บาท/ชั่วโมง และเมื่อพิจารณาต่อไปอีก ในปี 2545 จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนของเวลาเพิ่มขึ้นเป็น 2.31 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง 19 นาที) เนื่องจากต้นทุนคงที่เพิ่มขึ้นจากเดิมถึงวันละ 7,783.94 บาท และต้นทุนผันแปรก็เพิ่มขึ้นชั่วโมงละ 81.72 บาท จึงส่งผลให้จุดคุ้มทุนสูงขึ้นนั่นเอง ซึ่งการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศวันละมากกว่า 2 ชั่วโมง 19 นาที จึงจะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้

กรณีที่ 2 สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ต่อวัน ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ณ ตารางที่ 6.12 โดยใช้สูตรคำนวณตามที่แสดงไว้ข้างต้น จะได้ดังนี้

$$\begin{array}{rcl}
 \text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)} & = & 6,903,824.06 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F) จ-ศ} & = & 5,088,023.76 \text{ บาท} \\
 & = & \underline{5,088,023.76 \text{ บาท/วัน}} \\
 & & 269 \\
 & = & 18,914.59 \text{ บาท/วัน} \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อปี (V)} & = & 5,266,710.52 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อปี(V) จ-ศ} & = & 3,881,493.51 \text{ บาท} \\
 & = & \underline{3,881,493.51} \\
 & & 269 \times 18 \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง(v) จ-ศ} & = & 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ} & = & 1,125.90 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ปริมาณจุดคุ้มทุน(q) จ-ศ} & = & \underline{18,914.59 \text{ ชั่วโมง/วัน}} \\
 & & 1,125.90 - 801.63 \\
 & = & 58.33 \text{ ชั่วโมง/วัน}
 \end{array}$$

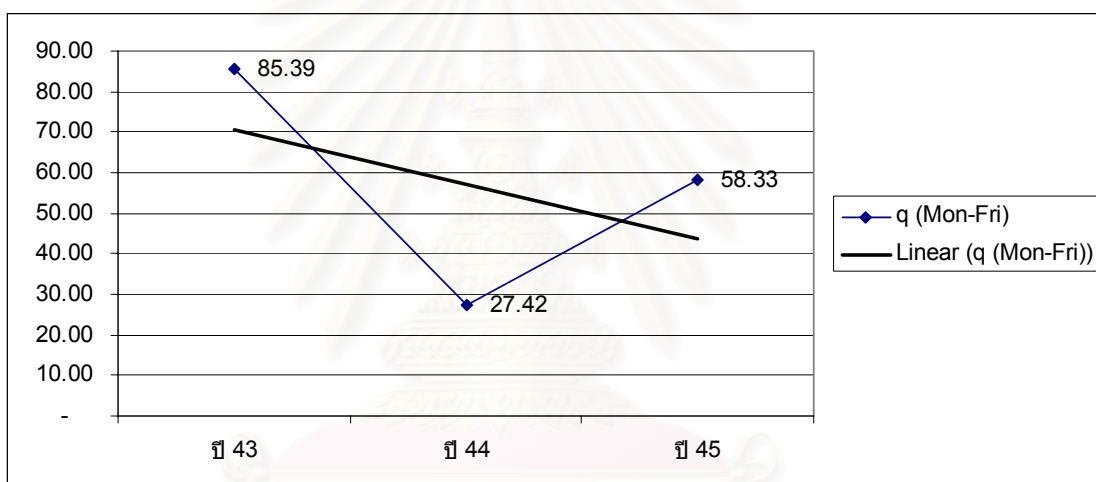
จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาในการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เท่ากับ 58.33 ต่อวัน (58 ชั่วโมง 20 นาที) ซึ่งหมายถึง การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศถึงวันละ 58 ชั่วโมง 20 นาที ซึ่งไม่สามารถทำได้ เพราะสถานีวิทยุจุฬาฯ ทำการออกอากาศกระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง เท่านั้น ซึ่งหากทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาจุดคุ้มทุน ระหว่างช่วงปี 2543 - 2545 จะสามารถแสดงรายละเอียดได้ ตามตารางที่ 6.19

ตารางที่ 6.19 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	1,125.90	1,125.90	1,125.90
q	ชั่วโมงต่อวัน	85.39	27.42	58.33

กราฟที่ 6.11 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

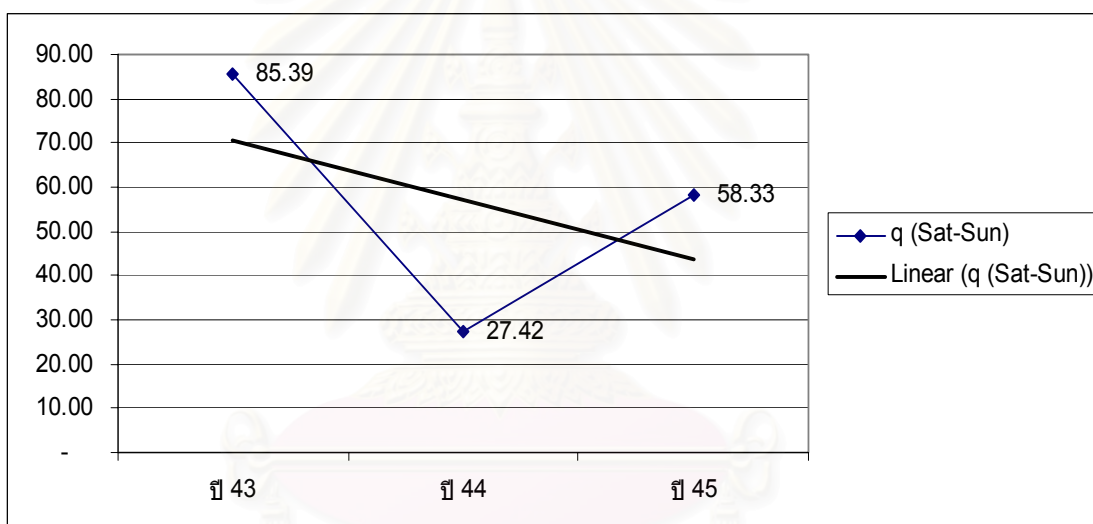

จากตารางที่ 6.19 และกราฟที่ 6.11 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่สถานีวิทยจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ โดยปี 2543 นั้น มีจุดคุ้มทุน เท่ากับ 85.39 ต่อวัน หรือประมาณ 85 ชั่วโมง 23 นาที ซึ่งหมายความว่า สถานีวิทยจุฬาฯจะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศและหาโฆษณาเองให้ได้วันละมากกว่า 85 ชั่วโมง 23 นาที ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ ต่อมาในปี 2544 จุดคุ้มทุนลดลงจากเดิมเหลือ 27.42 ชั่วโมง (27 ชั่วโมง 25 นาที) เนื่องมาจากต้นทุนการผลิตลดลง แต่เมื่อพิจารณาจุดคุ้มทุนของเวลาในปี 2545 พบว่าเท่ากับ 58.33 ต่อวัน หรือประมาณ 58 ชั่วโมง 20 นาที ซึ่งหมายความว่า การที่สถานีวิทยจุฬาฯจะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องทำการผลิตรายการออกอากาศเองให้ได้วันละมากกว่า 58 ชั่วโมง 20 นาที โดยจะต้องมีความสามารถในการหาโฆษณาลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมงเท่านั้น และสถานีวิทยจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศกระจายเสียงแค่วันละ 18 ชั่วโมง

ตารางที่ 6.20 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	1,125.90	1,125.90	1,125.90
q	ชั่วโมงต่อวัน	85.39	27.42	58.33

กราฟที่ 6.12 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

จากกราฟที่ 6.12 และตารางที่ 6.20 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่ปี 2543-2545 จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนในปี 2544 ลดลงจากปี 2543 คือ จาก 85.39 ต่อวัน หรือประมาณ 85 ชั่วโมง 23 นาที ลดลงเหลือ 27.42 ต่อวัน หรือประมาณ 27 ชั่วโมง 25 นาที โดยต้นทุนคงที่ลดลง 1,342.89 บาท/วัน ขณะที่ต้นทุนผันแปรลดลงถึง 259.92 บาท/ชั่วโมง และเมื่อพิจารณาต่อไปอีก ในปี 2545 พบว่าจุดคุ้มทุนมีค่าเท่ากับ 58.33 ต่อวัน หรือประมาณ 58 ชั่วโมง 20 นาที โดยลดลงจากปี 2543 เท่ากับ 27.06 ชั่วโมง (27 ชั่วโมง 4 นาที) และเพิ่มขึ้นจากปี 2544 เท่ากับ 30.91 ชั่วโมง (30 ชั่วโมง 55 นาที) ซึ่งเป็นเพราะต้นทุนในการผลิตรายการที่เพิ่มขึ้น โดยต้นทุนคงที่เพิ่มขึ้นจากเดิมวันละ 7,783.94 บาท และต้นทุนผันแปรก็เพิ่มขึ้นชั่วโมงละ 81.72 บาท จึงส่งผลให้จุดคุ้มทุนสูงขึ้นนั่นเอง โดยสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะต้องผลิตรายการออกอากาศเองให้ได้วันละมากกว่า 30 ชั่วโมง 55 นาที จึงจะสามารถ

ดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้ และจะต้องมีความสามารถในการหาโฆษณาตามลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น และสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศกระจายเสียงแค่วันละ 18 ชั่วโมง

กรณีที่ 3 สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ต่อวัน ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ณ ตารางที่ 6.15 โดยใช้สูตรคำนวณตามที่แสดงไว้ข้างต้น จะได้ดังนี้

$$\text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)} = 6,903,824.06 \text{ บาท}$$

$$\text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F) จ-ศ} = 5,088,023.76 \text{ บาท}$$

$$= \frac{5,088,023.76}{269} \text{ บาท/วัน}$$

$$= 18,914.59 \text{ บาท/วัน}$$

$$\text{ต้นทุนผันแปรต่อปี (V)} = 5,266,710.52 \text{ บาท}$$

$$\text{ต้นทุนผันแปรต่อปี (V) จ-ศ} = 3,881,493.51 \text{ บาท}$$

$$= \frac{3,881,493.51}{269 \times 18}$$

$$= 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง}$$

$$\text{ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง (v) จ-ศ} = 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง}$$

$$\text{ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ} = 1511.64 \text{ บาท/ชั่วโมง}$$

$$\text{ปริมาณจุดคุ้มทุน (q) จ-ศ} = \frac{18,914.59}{1511.64 - 801.63} \text{ ชั่วโมง/วัน}$$

$$= 26.64 \text{ ชั่วโมง/วัน}$$

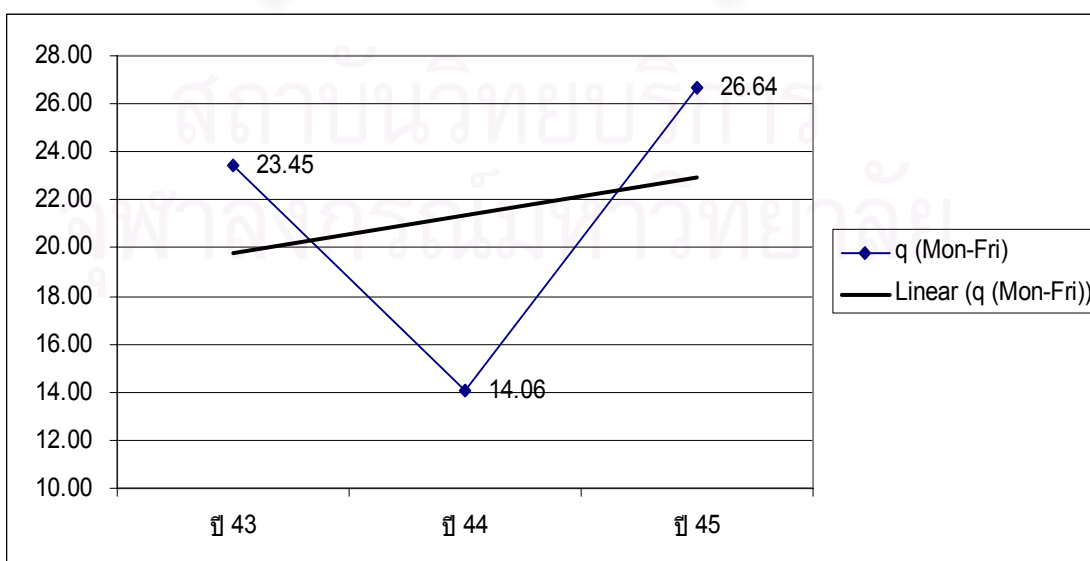
$$= 26.64 \text{ ชั่วโมง/วัน}$$

จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาในการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาในปัจจุบัน ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เท่ากับ 26.64 ต่อวัน (26 ชั่วโมง 38 นาที) ซึ่งหมายถึง การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น สถานีจะต้องทำการผลิตรายการออกอากาศเองวันละมากกว่า 26 ชั่วโมง 38 นาที โดยจะต้องมีความสามารถในการหาโฆษณามาลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น และสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศกระจายเสียงแค่วันละ 18 ชั่วโมง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า จุดคุ้มทุนของกรณีนี้มีค่าต่ำกว่ากรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ซึ่งหากทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาจุดคุ้มทุน ระหว่างช่วงปี 2543-2545 จะสามารถแสดงรายละเอียดได้ ตามตารางที่ 6.21

ตารางที่ 6.21 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	1,511.64	1,511.64	1,511.64
q	ชั่วโมงต่อวัน	23.45	14.06	26.64

กราฟที่ 6.13 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างปี 2543-2545

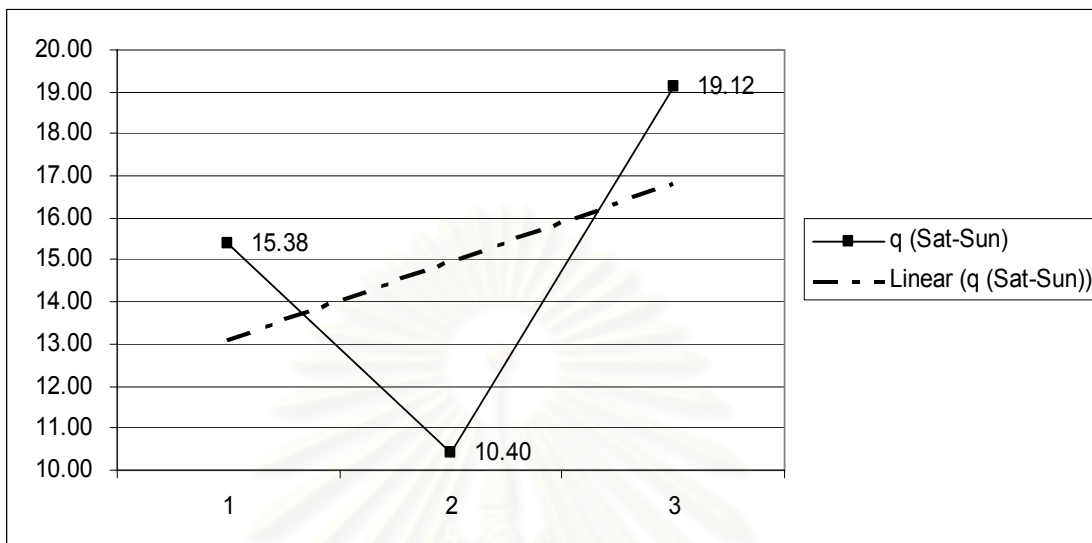
จากตารางที่ 6.21 และกราฟที่ 6.13 แสดงถึงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่ สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนของการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ โดยปี 2543 นั้น มีจุดคุ้มทุน เท่ากับ 23.45 ต่อวัน หรือประมาณ 23 ชั่วโมง 27 นาที ซึ่งหมายความว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ จะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศและหาโฆษณาเองให้ได้วันละมากกว่า 23 ชั่วโมง 27 นาที ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ ต่อมาในปี 2544 จุดคุ้มทุนลดลง จากเดิมเหลือ 14.06 เนื่องจากต้นทุนการผลิตลดลง แต่เมื่อพิจารณาจุดคุ้มทุนของเวลาในปี 2545 พบว่าเท่ากับ 26.64 ต่อวัน หรือประมาณ 26 ชั่วโมง 38 นาที ซึ่งหมายความว่า การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศเองให้ได้วันละมากกว่า 26 ชั่วโมง 38 นาที โดยจะต้องมีความสามารถในการหาโฆษณามาลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น และสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศ กระจายเสียงแค่วันละ 18 ชั่วโมง

ตารางที่ 6.22 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

ตัวแปร	หน่วย	ปี 43	ปี 44	ปี 45
F/n	บาทต่อวัน	12,473.54	11,130.65	18,914.59
v	บาทต่อชั่วโมง	979.83	719.91	801.63
p	บาทต่อชั่วโมง	1,790.64	1,790.64	1,790.64
q	ชั่วโมงต่อวัน	15.38	10.40	19.12

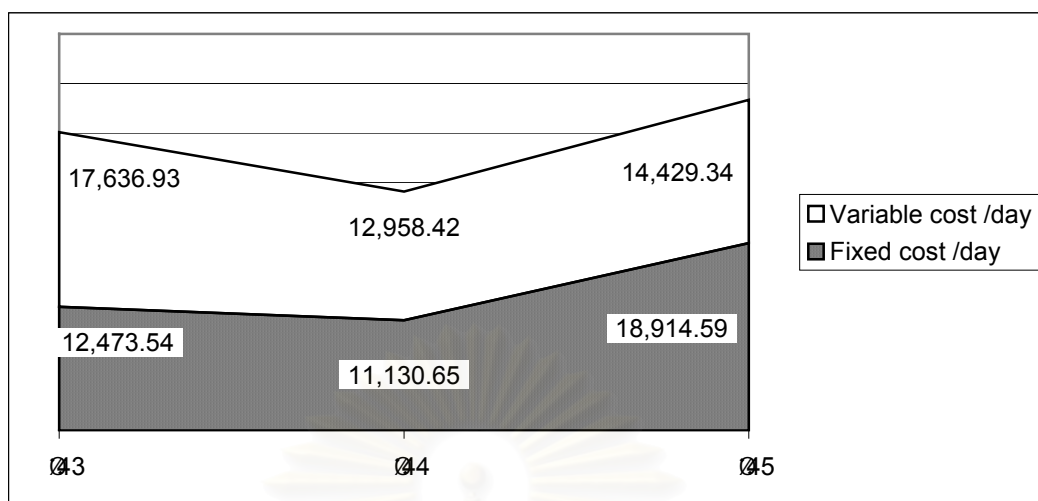

กราฟที่ 6.14 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุน กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้นหน่วยงานภายนอกเช่าเวลา ออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ ระหว่างปี 2543-2545

จากตารางที่ 6.22 และกราฟที่ 6.14 แสดงถึงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่ สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้นหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนของการที่ สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้นหน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ โดยปี 2543 นั้น มีจุดคุ้มทุน เท่ากับ 15.38 ต่อวัน หรือประมาณ 15 ชั่วโมง 23 นาที ซึ่งหมายความว่า สถานี วิทยุจุฬาฯ จะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศและหาโฆษณาเอง ให้ได้วันละมากกว่า 15 ชั่วโมง 23 นาที ต่อมาในปี 2544 จุดคุ้มทุนลดลงจากเดิมเหลือ 10.40 เนื่องจาก ต้นทุนการผลิตลดลง แต่เมื่อพิจารณาจุดคุ้มทุนของเวลาในปี 2545 พบว่าเท่ากับ 19.12 ต่อวัน หรือประมาณ 19 ชั่วโมง 7 นาที ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ถึง 8.72 ต่อวัน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 8 ชั่วโมง 43 นาที หมายความว่า การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการ ออกอากาศเองให้ได้วันละมากกว่า 19 ชั่วโมง 7 นาที โดยจะต้องมีความสามารถในการหา โฆษณามาลงให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น และสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศกระจายเสียงแค่วันละ 18 ชั่วโมง

กราฟที่ 6.15 ต้นทุนการออกอากาศ

จากกราฟที่ 6.15 แสดงให้เห็นได้ว่าต้นทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯตามแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์ จะแบ่งออกเป็น ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร ซึ่งจากสัดส่วนต้นทุนการออกอากาศในปี 2543 และ ปี 2544 พบว่าต้นทุนคงที่มีสัดส่วนที่น้อยกว่าต้นทุนผันแปร ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการออกอากาศ แต่ทว่าในปี 2545 พบว่าต้นทุนคงที่ ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานภายในสถานี มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเพิ่มขึ้นถึง 7,783.94 บาท/วัน ในขณะที่ต้นทุนผันแปรอยู่ในสัดส่วนค่อนข้างคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จึงทำให้ต้นทุนรวมสูงขึ้น ซึ่งหากต้นทุนคงที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จะส่งผลกระทบต่อภาระการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯในอนาคต

ตารางที่ 6.23 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์

ประเภท	ปี 43	ปี 44	ปี 45
จุดคุ้มทุน(จันทร์-ศุกร์)	2.48	2.11	3.64
จุดคุ้มทุน(เสาร์-อาทิตย์)	1.56	1.34	2.31

ตารางที่ 6.24 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์

ประเภท	ปี 43	ปี 44	ปี 45
จุดคุ้มทุน(จันทร์-ศุกร์)	85.39	27.42	58.33
จุดคุ้มทุน(เสาร์-อาทิตย์)	85.39	27.42	58.33

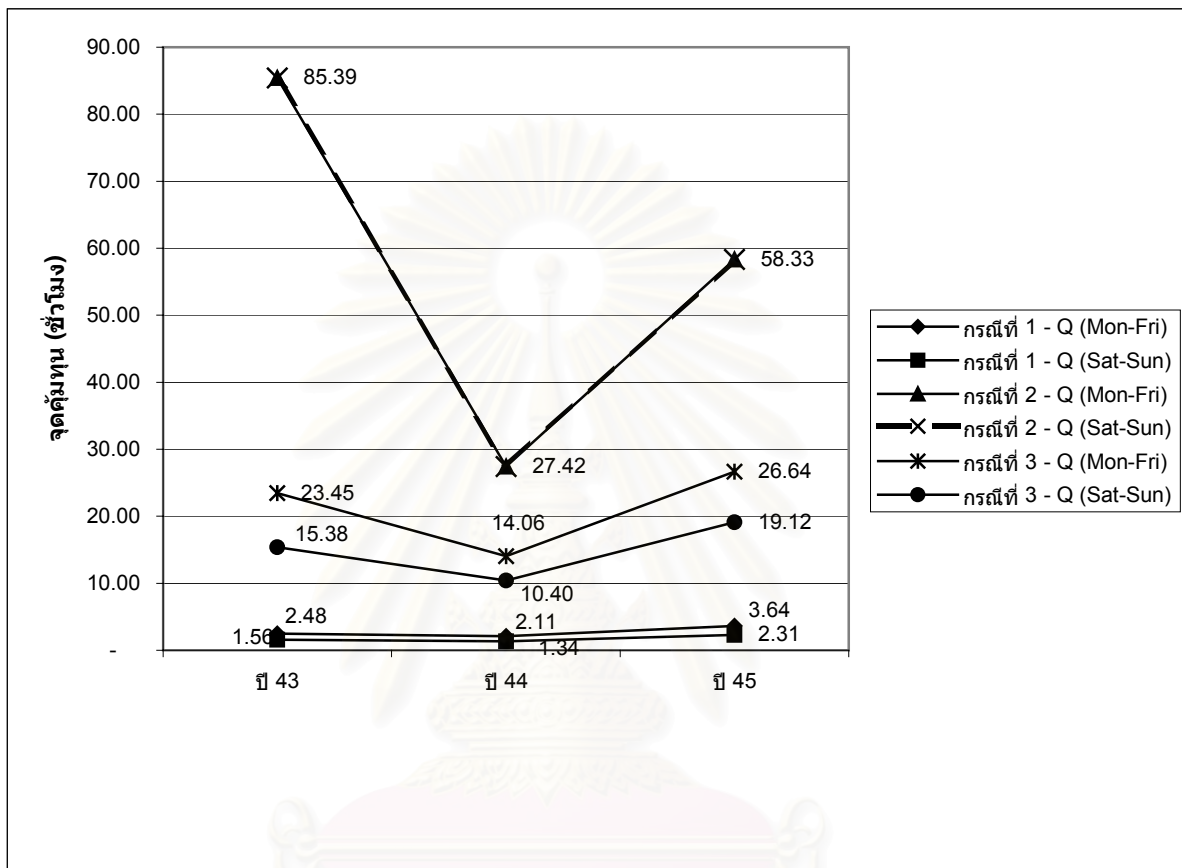
ตารางที่ 6.25 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ
ร้อยละ 9.3 ระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์

ประเภท	ปี 43	ปี 44	ปี 45
จุดคุ้มทุน(จันทร์-ศุกร์)	23.45	14.06	26.64
จุดคุ้มทุน(เสาร์-อาทิตย์)	15.38	10.40	19.12

จากตารางที่ 6.23, 6.24 และ 6.25 แสดงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนแบบปรกติ ตั้งแต่ปี 2543-2545 โดยเปรียบเทียบทั้งในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปีปัจจุบัน โดยได้แบ่งเวลาการออกอากาศ ออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนของปี 2544 ในทุกกรณี มีค่าลดลงจากปี 2543 และเมื่อพิจารณาต่อไปอีก ในปี 2545 จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนของเวลามีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ต้นทุนในการผลิตรายการเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปรกติของช่วงวันจันทร์-ศุกร์ จะมีค่าสูงกว่าจุดคุ้มทุนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนั้นหากทำการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนระหว่างกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง การที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ และการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 นั้น พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปรกติของกรณี ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ทั้งช่วงเวลารวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีค่าต่ำกว่าการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศเป็นอย่างมาก โดยจุดคุ้มทุนในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ จะมีค่าสูงกว่าจุดคุ้มทุนในช่วงของวันเสาร์-อาทิตย์ เนื่องจากวันเสาร์-อาทิตย์ มีอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศแพงกว่าอัตราค่าเช่าเวลาในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ นั่นเอง ซึ่งถ้าหากสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองแล้วนั้น ไม่ว่าจะผลิตรายการในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ หรือช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ จุดคุ้มทุนที่ได้จะมีค่าเท่ากัน ไม่แตกต่างกัน เพียงแต่จุดคุ้มทุนจะมีค่าสูงกว่าจุดคุ้มทุนของทั้งกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ และการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3

กราฟที่ 6.16 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนแบบปรกติ ในกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3 % ทั้งในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์ หรืออาทิตย์

จากกราฟที่ 6.16 แสดงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนแบบปรกติในกรณีต่างๆ ทั้งกรณีที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และและกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ 9.3% ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์

จากกราฟดังกล่าว พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปรกติของวันจันทร์-ศุกร์ อยู่ในระดับที่สูงกว่าจุดคุ้มทุนของวันเสาร์หรืออาทิตย์ เนื่องจากวันเสาร์หรืออาทิตย์ มีอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ (9,000 บาท) แพงกว่าอัตราค่าเช่าเวลาในช่วงวันจันทร์-ศุกร์(6,000 บาท) นอกจากนั้นหากทำการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนระหว่างกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยมีรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ค่าโฆษณาต่างๆ ซึ่งสถานีวิทยุจุฬาฯไม่สามารถหารายได้จากการดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองได้ถึง 22,500 บาท/ชั่วโมง โดยเมื่อทำการคำนวณเปรียบเทียบ

กับอัตราความสามารถในการหารายได้จริงจากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในปี 2545 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5 ของรายได้สูงสุดที่สถานีสามารถจะได้รับ พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปกติของทั้งช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ จะอยู่ในระดับที่สูงกว่าการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ค่าโฆษณา ที่ทางสถานีได้รับจริง (ร้อยละ 5) มีค่าน้อยกว่ารายได้ที่ได้รับจากการให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา มาก ถึงแม้ว่าในการให้เช่าเวลานั้น สถานีจะได้รับรายได้จากเพียงทางเดียวเท่านั้น ซึ่งก็คือ รายได้จากค่าเช่าเวลานั้นเอง

นอกจากนั้นพบว่า กรณีที่ 1 ที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศมีจุดคุ้มทุนของเวลา (ระยะเวลาเป็นชั่วโมงที่ก่อให้เกิดรายได้เท่ากับต้นทุนในการออกอากาศ) ต่ำที่สุด สำหรับกรณีที่ 2 ที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองมีจุดคุ้มทุนของเวลาสูงที่สุด ส่วนในกรณีปัจจุบัน หรือกรณีที่ 3 ที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาในปัจจุบัน มีจุดคุ้มทุนอยู่กึ่งกลางระหว่าง 2 กรณี คือ กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา และกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง แต่ทว่ากรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาในอัตราส่วนตามผังรายการปัจจุบัน มีจุดคุ้มทุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าความสามารถที่สถานีวิทยุจุฬาฯ จะทำการออกอากาศกระจายเสียงได้ภายใน 1 วัน ซึ่งเท่ากับ 18 ชั่วโมง หมายถึง การจัดเก็บรายได้ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่เพียงพอกับต้นทุนในการผลิตรายการ และบริหารจัดการ ส่วนวิธีการแก้ไขจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในบทที่ 7

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่า การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง จะต้องใช้เวลาดำเนินการเพื่อให้ถึงจุดคุ้มทุนนานกว่าการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ซึ่งในการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลานี้ จะทำให้จุดคุ้มทุนเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่า หมายความว่า สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรที่จะดำเนินการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในอัตราส่วนมากกว่าในปัจจุบัน ซึ่งวิธีนี้เป็นวิถีทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถทำให้สถานีวิทยุจุฬาฯ ถึงจุดคุ้มทุนได้เร็วกว่าวิธีอื่น นอกจากนี้ สถานีวิทยุจุฬาฯ จะต้องมีการบริหารงานในเชิงคุณภาพมากขึ้น กล่าวคือ มีการจัดทำรายการที่มีคุณภาพและน่าสนใจ ซึ่งทำให้มีผู้อุปถัมภ์รายการสนใจอยากที่จะเข้ามาร่วมสนับสนุนรายการเพิ่มมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าการที่จะให้สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้เร็วที่สุดนั้น ต้องให้หน่วยงานภายนอกมาเช่าเวลาทั้งหมด ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถเป็นไปได้ เพราะสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นสถานีของสถาบันการศึกษา ที่เน้นการให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นคงต้องดำเนินการแบบผสมผสานระหว่างการให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา และการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ซึ่งจากการคำนวณตามอัตราส่วนผังรายการในปัจจุบัน พบว่า จุดคุ้มทุนสูงกว่า (ใช้เวลานานกว่า) กรณีให้หน่วยงานภายนอกมาเช่าเวลาทั้งหมด แต่น้อยกว่า (ใช้เวลาเร็วกว่า)

กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง แต่ทว่าจุดคุ้มทุนของกรณีนี้ที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีให้หน่วยงานภายนอกมาเช่าเวลาในอัตราส่วนเวลาในปัจจุบัน ยังสูงกว่าความสามารถในการออกอากาศกระจายเสียงของสถานีวิทยุจุฬาฯเอง ดังนั้นสถานีวิทยุจุฬาฯจำเป็นต้องเพิ่มอัตราส่วนที่ให้หน่วยงานภายนอกมาเช่าเวลาเพิ่มขึ้น หรือหาวิธีทางในการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น โดยรายละเอียดจะได้กล่าวต่อไป

1.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

ต้นทุนในส่วนนี้ สามารถประมาณการได้ดังนี้

1) ค่าเช่าพื้นที่

ต้นทุนในส่วนของค่าเช่าพื้นที่ ผู้วิจัยได้สอบถามจากผู้อำนวยการส่วนอาคารและสถานที่สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าค่าเช่าอาคารสำนักงานย่านปทุมวัน อยู่ในอัตรา 120 บาท/ตารางเมตร (ไม่รวมค่าส่วนกลาง) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้อัตราค่าเช่า 120 บาท/ตารางเมตร ในการคิดคำนวณต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

โดยสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพื้นที่ทั้งหมด 1020 ตารางเมตร ค่าเช่าอาคารสำนักงาน ตารางเมตรละ 120 บาท

$$\begin{aligned} \text{ประมาณการต้นทุนค่าเช่าพื้นที่} & \text{จะได้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้} = 1020 \times 120 \\ & = 122,400.00 \text{ บาท / เดือน} \end{aligned}$$

2) ค่าไฟฟ้า

สถานีวิทยุจุฬาฯ มีการใช้ไฟฟ้าโดยเฉลี่ย 14,480 หน่วย / เดือน โดยทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้คิดอัตราค่าไฟฟ้าในอัตราหน่วยละ 3.25 บาท ซึ่งราคานี้ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว ทำให้สามารถประมาณการค่าไฟฟ้าได้ = 47,060.00 บาท / เดือน

3) ค่าน้ำ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่การประปานครหลวงประมาณค่าการใช้น้ำประปาของคนทั่วไปไว้ที่ประมาณ 6 ลูกบาศก์เมตร/คน/เดือน ซึ่งสถานีวิทยุจุฬาฯมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งหมด 24 คน ดังนั้นสถานีวิทยุจุฬาฯจะมีการใช้น้ำประปาโดยเฉลี่ยประมาณ 144 ลูกบาศก์เมตร/เดือน ซึ่งในการคิดอัตราค่าน้ำประปาของสถานีวิทยุจุฬาฯนั้น คิดตามอัตราการจัดเก็บค่าน้ำประปาประเภท 2 ใช้อัตราก้าวหน้าในการคิด ทำให้สามารถประมาณการค่าน้ำประปาได้ = 1937.08 บาท / เดือน ซึ่งราคานี้ยังไม่ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 7 ดังนั้นเมื่อคิดรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ทำให้สามารถประมาณการค่าน้ำประปาได้ = 2,072.68 บาท / เดือน

4) ค่าส่วนกลาง

จากการสอบถามพนักงานของบริษัทโนเบิล โฮม ทำให้ทราบว่า อาคารสำนักงานโดยทั่วไป จะคิดค่าส่วนกลางในอัตรา 30-50 บาท ต่อตารางเมตร เนื่องจากสถานีวิทยจุฬาฯเป็นสถานีวิทยเพื่อการศึกษาจึงคิดอัตราแบบ 30 บาท/ตารางเมตร ซึ่งสถานีวิทยจุฬาฯ มีพื้นที่ประมาณ 1,020 ตารางเมตร ทำให้สามารถประมาณการค่าส่วนกลางได้ = 30,600.00 บาท / เดือน

5) ค่าโทรศัพท์

ต้นทุนในส่วนของค่าโทรศัพท์ ผู้วิจัยได้สอบถามจากผู้อำนวยการส่วนอาคารและสถานที่สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ทราบว่า ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อนุญาตให้สถานีวิทยจุฬาฯ ใช้โทรศัพท์จำนวน 4 คู่สาย โดยทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบชำระเงินค่าโทรศัพท์ในส่วนนี้ โดยไม่เรียกเก็บเงินจากทางสถานี ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคิดคำนวณต้นทุนในส่วนนี้จากใบแจ้งชำระค่าบริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนเมษายน 2545 – มีนาคม 2546 ทำให้สามารถประมาณการต้นทุนค่าโทรศัพท์ในส่วนนี้ได้ = 13,506.24 บาท / เดือน

$$\begin{aligned} \text{ประมาณการต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตได้} &= 215,638.91 \text{ บาท / เดือน} \\ &= 2,587,666.95 \text{ บาท / ปี} \end{aligned}$$

การคำนวณหาจุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

กรณีที่ 1 ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาค่าเช่าเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ตามตารางที่ 6.10 โดยใช้สูตรคำนวณตามที่แสดงไว้ข้างต้น จะได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)} &= 6,903,824.06 \text{ บาท} \\ \text{ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต (FC)} &= 2,587,666.95 \text{ บาท/ปี} \\ \text{ต้นทุนคงที่(F)+ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต(FC)} &= 9,491,491.01 \text{ บาท/ปี} \\ \text{ต้นทุนคงที่(F)จ-ศ+ต้นทุนในอนาคต(FC)จ-ศ} &= 6,995,098.85 \text{ บาท/ปี} \\ &= \underline{6,995,098.85 \text{ บาท/วัน}} \\ &= 269 \\ &= 26,004.08 \text{ บาท/วัน} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ต้นทุนผันแปร (V)} &= 5,266,710.52 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนผันแปร (V) จ-ศ} &= 3,881,493.51 \text{ บาท} \\
 &= \frac{3,881,493.51 \text{ บาท/ชั่วโมง}}{269 \times 18} \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง (v) จ-ศ} &= 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ} &= 6,000 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ปริมาณจุดคุ้มทุน(q)จ-ศ} &= \frac{26,004.08 \text{ ชั่วโมง/วัน}}{6000-801.63} \\
 &= 5.00 \text{ ชั่วโมง/วัน}
 \end{aligned}$$

จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ โดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เท่ากับ 5.00 ต่อวัน (5 ชั่วโมง) หมายถึง การที่สถานีจะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้ จะต้องให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศวันละมากกว่า 5 ชั่วโมงต่ออัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ 6,000 บาท/ชั่วโมง ซึ่งหากทำการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต สามารถแสดงรายละเอียดได้ ตามตารางที่ 6.26

ตารางที่ 6.26 จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ

	2545					
	TC	TC+Future Cost	Mon-Fri		Sat&Sun	
F	6,903,824.06	9,491,491.01	6,995,098.85	26,004.08	2,496,392.16	26,004.08
v	5,266,710.52	5,266,710.52	3,881,493.51	801.63	1,385,217.01	801.63
p	-	-	-	6,000	-	9,000
q(day)	-	-	-	5.00	-	3.17

กรณีที่ 2 สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ณ ตารางที่ 6.12 โดยใช้สูตรคำนวณตามที่แสดงไว้ข้างต้นจะได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)} &= 6,903,824.06 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต (FC)} &= 2,587,666.95 \text{ บาท/ปี} \\
 \text{ต้นทุนคงที่(F)+ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต(FC)} &= 9,491,491.01 \text{ บาท/ปี} \\
 \text{ต้นทุนคงที่(F)จ-ศ+ต้นทุนในอนาคต(FC)จ-ศ} &= 6,995,098.85 \text{ บาท} \\
 &= \underline{6,995,098.85} \text{ บาท/วัน} \\
 &= 269 \\
 &= 26,004.08 \text{ บาท/วัน} \\
 \text{ต้นทุนผันแปร (V)} &= 5,266,710.52 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนผันแปร (V) จ-ศ} &= 3,881,493.51 \text{ บาท} \\
 &= \underline{3,881,493.51} \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 &= 269 \times 18 \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง (v) จ-ศ} &= 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ} &= 1,125.90 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ปริมาณจุดคุ้มทุน(q) จ-ศ} &= 26,004.08 \text{ ชั่วโมง/วัน} \\
 &= \underline{1,125.90-801.63} \\
 &= 80.19 \text{ ชั่วโมง/วัน}
 \end{aligned}$$

จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาในการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เท่ากับ 80.19 ชั่วโมง/วัน (80 ชั่วโมง 11 นาที) หมายถึง การที่สถานีวิทยุจุฬาฯจะสามารถดำเนินการถึงจุดคุ้มทุนได้นั้น จะต้องผลิตรายการออกอากาศวันละ 80 ชั่วโมง 11 นาที ซึ่งในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะ 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น และสถานีวิทยุจุฬาฯ ก็ทำการออกอากาศกระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง ซึ่งหากทำการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต จะสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 6.27

ตารางที่ 6.27 จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณีสถานีวิทยุ
จุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง

	2545					
	TC	TC+Future Cost	Mon-Fri		Sat&Sun	
F	6,903,824.06	9,491,491.01	6,995,098.85	26,004.08	2,496,392.16	26,004.08
v	5,266,710.52	5,266,710.52	3,881,493.51	801.63	1,385,217.01	801.63
p	-	-	-	1,125.90	-	1,125.90
q(day)	-	-	-	80.19	-	80.19

กรณีที่ 3 สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3

จากข้อมูลงบการเงินของสถานีวิทยุจุฬาฯ ประจำปี 2545 (1 เมษายน 2545 - 31 มีนาคม 2546) ผู้วิจัยได้ทำการจัดแบ่งประเภทต้นทุนใหม่ และได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็นระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ดังที่กล่าวไว้ ณ ตารางที่ 6.9 จากนั้นก็ทำการหาต้นทุนคงที่ต่อวัน ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ซึ่งราคาคำนวณตามกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ณ ตารางที่ 6.15 โดยใช้สูตรคำนวณตามที่แสดงไว้ข้างต้น จะได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ต้นทุนคงที่ต่อปี (F)} &= 6,903,824.06 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต (FC)} &= 2,587,666.95 \text{ บาท/ปี} \\
 \text{ต้นทุนคงที่(F)+ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต(FC)} &= 9,491,491.01 \text{ บาท/ปี} \\
 \text{ต้นทุนคงที่(F)จ-ศ+ต้นทุนในอนาคต(FC)จ-ศ} &= 6,995,098.85 \text{ บาท} \\
 &= \underline{6,995,098.85} \text{ บาท/วัน} \\
 &= 269 \\
 &= 26,004.08 \text{ บาท/วัน} \\
 \text{ต้นทุนผันแปร (V)} &= 5,266,710.52 \text{ บาท} \\
 \text{ต้นทุนผันแปร (V) จ-ศ} &= 3,881,493.51 \text{ บาท} \\
 &= \underline{3,881,493.51} \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 &= 269 \times 18 \\
 \text{ต้นทุนผันแปรต่อชั่วโมง (v) จ-ศ} &= 801.63 \text{ บาท/ชั่วโมง} \\
 \text{ราคาต่อชั่วโมง (p) จ-ศ} &= 1,511.64 \text{ บาท/ชั่วโมง}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณจุดคุ้มทุน}(q) \text{ จ-ศ} &= \frac{26,004.08}{1,511.64-801.63} \\ &= 36.62 \text{ ชั่วโมง/วัน} \end{aligned}$$

จะได้จุดคุ้มทุนของเวลาที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เท่ากับ 36.62 ต่อวัน (36 ชั่วโมง 37 นาที) หมายถึง การที่สถานีจะดำเนินการถึงจุดคุ้มทุน จะต้องให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศวันละมากกว่า 36 ชั่วโมง 37 นาที ต่ออัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ 6,000 บาท/ชั่วโมง ซึ่งหากทำการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต สามารถแสดงรายละเอียดได้ ตามตารางที่ 6.28

ตารางที่ 6.28 จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตแบบปรกติ กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3

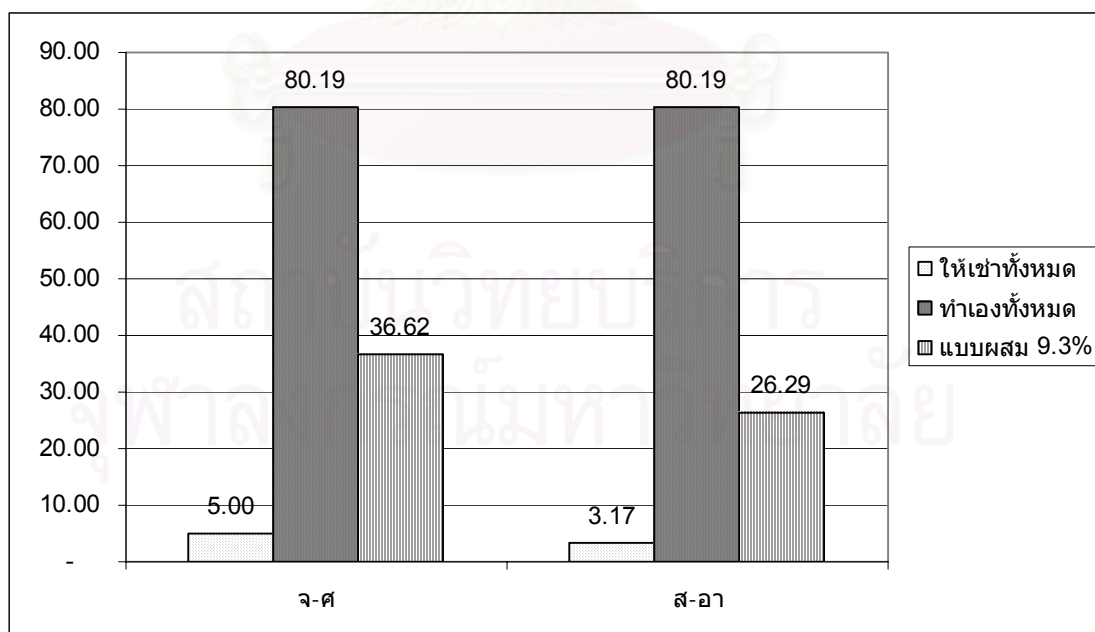
	2545					
	TC	TC+Future Cost	Mon-Fri		Sat&Sun	
F	6,903,824.06	9,491,491.01	6,995,098.85	26,004.08	2,496,392.16	26,004.08
v	5,266,710.52	5,266,710.52	3,881,493.51	801.63	1,385,217.01	801.63
p	-	-	-	1,511.64	-	1,790.64
q(day)	-	-	-	36.62	-	26.29

ตารางที่ 6.29 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯโดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

กรณี	จันทร์-ศุกร์	เสาร์-อาทิตย์
ให้เช่าเวลาออกอากาศ	5.00	3.17
สถานีวิทยุจุฬาฯทำเอง	80.19	80.19
ให้เช่าเวลา 9.3%	36.62	26.29

จากตารางที่ 6.29 แสดงการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้น้องงานภายนอกเข้ามาเช่าเวลาออกอากาศ การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และการที่ให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาเช่าเวลาร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้น้องงานอื่นเข้ามาเช่าเวลาในปัจจุบัน โดยจะเปรียบเทียบตามช่วงเวลาการออกอากาศ คือ ช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ จะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ จะมีค่าสูงกว่าช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ แต่ถ้าสถานีวิทยุจุฬาฯ ผลิตรายการเองแล้ว จุดคุ้มทุนของทั้งสองช่วงกลับไม่มีความแตกต่าง และเมื่อพิจารณาต่อไปอีกจะพบว่า หากทำการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนระหว่างการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้น้องงานภายนอกเข้ามาเช่าเวลา การที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง การที่ให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาเช่าเวลาในสัดส่วนร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนจริงในปัจจุบัน พบว่าจุดคุ้มทุนของกรณีให้น้องงานภายนอกเช่าออกอากาศทั้งช่วงเวลาวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ จะมีค่าต่ำกว่ากรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีให้น้องงานภายนอกเช่าเวลาในสัดส่วนร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้น้องงานอื่นเข้ามาเช่าเวลาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก แผนภูมิที่ 6.1 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

แผนภูมิที่ 6.1 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยคิดรวมต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต

จากแผนภูมิที่ 6.1 พบว่า จุดคุ้มทุนในการดำเนินงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองระหว่างช่วงวันจันทร์-ศุกร์ มีค่าสูงสุดคือ 80.19 รองลงมาคือ จุดคุ้มทุนกรณีให้น้องงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในอัตราส่วนตามผัง

รายการปัจจุบัน (ร้อยละ9.3) มีค่าเท่ากับ 36.62 ส่วนจุดคุ้มทุนในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศทั้งหมดนั้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้นอย่างมาก โดยมีค่าเพียง 5.00 เท่านั้น อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าจุดคุ้มทุนในกรณีที่หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศทั้งหมดจะมีค่าต่ำที่สุด และต่ำกว่าทั้งกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาในสัดส่วนเวลาปัจจุบันเป็นอย่างมาก

สำหรับจุดคุ้มทุนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์นั้น จะเห็นได้ว่า จุดคุ้มทุนสูงสุดยังคงเป็นจุดคุ้มทุนในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 80.19 รองลงมาคือ จุดคุ้มทุนกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในอัตราส่วนตามผังรายการปัจจุบัน (ร้อยละ9.3) โดยมีค่าเท่ากับ 26.29 ส่วนจุดคุ้มทุนในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาทั้งหมดนั้น จะมีจุดคุ้มทุนต่ำที่สุด ต่ำกว่าทุกกรณี โดยจุดคุ้มทุนมีค่าเท่ากับ 3.17

หากเปรียบเทียบภาพรวมของจุดคุ้มทุนในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ กับช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ พบว่า จุดคุ้มทุนของช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์มีค่าน้อยกว่าจุดคุ้มทุนของวันจันทร์ - ศุกร์ ซึ่งถ้าหากสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองนั้น จุดคุ้มทุนในการดำเนินงานทั้งของช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ และช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์จะเท่ากัน แต่ถ้าเป็นกรณีให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาเช่าเวลาออกอากาศนั้น จุดคุ้มทุนระหว่างช่วงเวลาทั้งสองจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและพนักงานของสถานีวิทยุจุฬาฯ ทำให้ทราบว่าในอนาคตสถานีวิทยุจุฬาฯอาจมีนโยบายในการที่จะจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ดำเนินรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีด้วย โดยมีอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการโดยประมาณ ดังตารางที่ 6.30

ตารางที่ 6.30 อัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการโดยประมาณ

ประเภท		ค่าจ้าง(บาท/ชั่วโมง)
จ้างผู้จัด (คนนอก)	สาระ	1000
	ข่าว	1000
	สาระบันเทิง	600
	บันเทิง	600
จัดเอง (คนใน)	สาระ	500
	ข่าว	500
	สาระบันเทิง	300
	บันเทิง	300

จากข้อมูลข้างต้น จึงได้มาคำนวณหาจุดคุ้มทุนในกรณีที่มีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ดำเนินรายการ โดยคำนวณจากข้อมูลทางการเงิน ในปี 2545 เท่านั้น ซึ่งจากการคำนวณเปรียบเทียบอัตราส่วนของรายการประเภทต่างๆของทางสถานี พบว่า สถานีวิทยุจุฬาฯจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ดำเนินรายการ ตามตารางที่ 6.31

ตารางที่ 6.31. เปรียบเทียบระหว่างอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการโดยประมาณกับอัตราส่วนของรายการประเภทต่างๆของสถานีวิทยุจุฬาฯ

ประเภท		ค่าจ้าง (บาท/ชั่วโมง)	อัตราส่วน (%)	ชั่วโมง/ ปี	บาท/ปี	รวม
จ้างผู้จัด (คนนอก)	สาระ	1000	12.3	808	808,110.00	1,905,300.00
	ข่าว	1000	5.6	368	367,920.00	
	สาระบันเทิง	600	18.5	1,215	729,270.00	
	บันเทิง	600	0	-	-	
จัดเอง (คนใน)	สาระ	500	13.3	874	436,905.00	978,273.00
	ข่าว	500	5.8	381	190,530.00	
	สาระบันเทิง	300	8.4	552	165,564.00	
	บันเทิง	300	9.4	618	185,274.00	

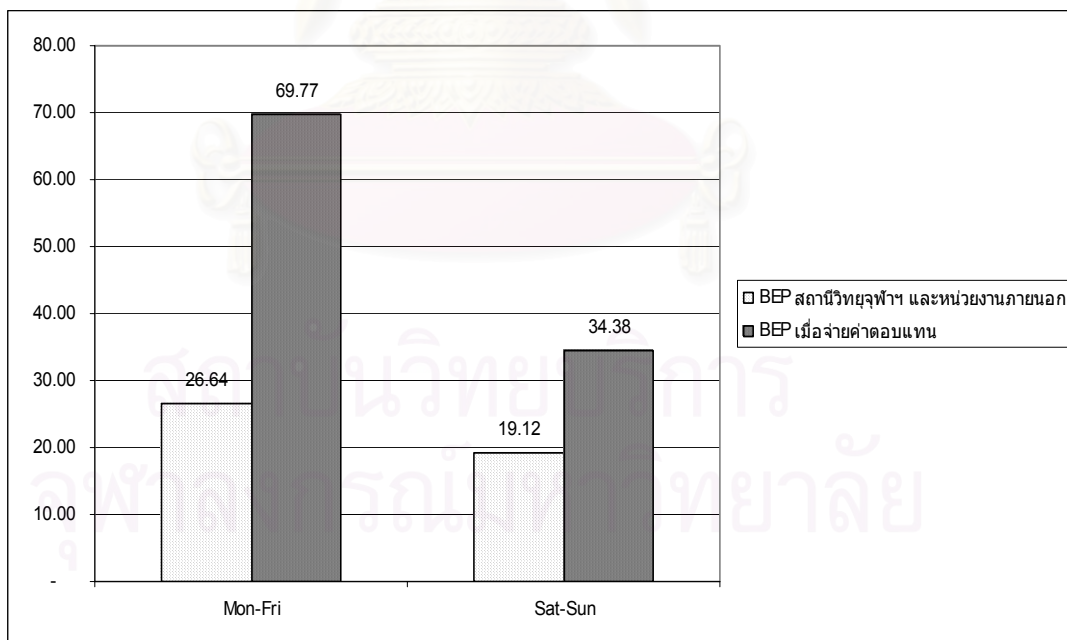
จากตารางที่ 6.31 พบว่า สถานีวิทยุจุฬาฯอาจจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ดำเนินรายการ ทั้งผู้จัดรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี และผู้จัดรายการภายนอกที่สถานีว่าจ้าง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 2,883,573.00 บาท หรือเฉลี่ยชั่วโมงละ 438.90 บาท และเมื่อนำมาคำนวณหาจุดคุ้มทุน โดยนำเอาค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการรวมเข้ากับต้นทุนผันแปร พบว่าสถานีวิทยุจุฬาฯมีจุดคุ้มทุน ดังตารางที่ 6.32

ตารางที่ 6.32 จุดคุ้มทุน กรณีคิดรวมอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ ในช่วงเวลาวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ปี 2545

ประเภท	จันทร์-ศุกร์	เสาร์-อาทิตย์
F/n	18,914.59	18,914.59
v	801.63	801.63
Hire for D.J	438.90	438.90
p	1,511.64	1,790.64
q	69.77	34.38

จากตารางที่ 6.32 แสดงจุดคุ้มทุนของเวลา กรณีคิดรวมการจ่ายอัตราค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ ในช่วงเวลาวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ ปี 2545 พบว่า มีจุดคุ้มทุนของเวลาในการที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ อยู่ที่ 69.77 ชั่วโมง/วัน (69 ชั่วโมง 46 นาที) และในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ อยู่ที่ 34.38 ชั่วโมง/วัน (34 ชั่วโมง 23 นาที) เป็นผลมาจากการที่ต้นทุนรวมในการผลิตรายการเพิ่มขึ้น โดยต้นทุนคงที่ในช่วงเวลาวันจันทร์-ศุกร์ และวันเสาร์-อาทิตย์ มีค่าเท่ากัน คือ 1,050.81 บาท/ชั่วโมง ในขณะที่ต้นทุนผันแปรเท่ากับ 801.63 บาท/ชั่วโมง โดยคิดอัตราราคาเท่ากับ 1,511.64 บาท/ชั่วโมง ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และ 1,790.64 บาท/ชั่วโมง ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งในกรณีนี้ได้ประมาณการอัตราค่าจ้างสำหรับผู้ดำเนินรายการเฉลี่ยต่อชั่วโมงเท่ากับ 438.90 บาท จากนั้นจึงคิดรวมกับต้นทุนผันแปร แล้วคำนวณเปรียบเทียบกับรายได้ที่พึงเกิดขึ้น จะได้จุดคุ้มทุนเท่ากับ 69.77 ชั่วโมง/วัน ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และ 34.38 ชั่วโมง/วัน ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ หมายถึง สถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่สามารถจ่ายค่าจ้างสำหรับผู้ดำเนินรายการได้ เพราะจุดคุ้มทุนเกินกว่าชั่วโมงที่ออกอากาศในหนึ่งวัน คือ 18 ชั่วโมง

แผนภูมิที่ 6.2 เปรียบเทียบระหว่างจุดคุ้มทุนในการที่จะให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบันกับจุดคุ้มทุนเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ

จากแผนภูมิที่ 6.2 เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบันเปรียบเทียบกับจุดคุ้มทุนเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ พบว่าจุดคุ้มทุนในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เพิ่มขึ้นจาก 26.64 เป็น 69.77 ชั่วโมง จุดคุ้มทุนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ เพิ่มขึ้นจาก 19.20 เป็น 34.38 ชั่วโมง แสดงให้เห็นว่า เมื่อจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ จะทำให้จุดคุ้มทุนสูงขึ้น ดังนั้นสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์จึงไม่สามารถที่จะจ่ายค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการได้ ณ ต้นทุนและรายได้อันพึงได้ในสภาวะปัจจุบัน ดังที่ได้แสดงในแผนภูมิที่ 6.2

2. การวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส

ต้นทุนค่าเสียโอกาสนั้น ตามความเป็นจริงแล้ว มิได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นการเปรียบเทียบว่า หากได้จัดสรรเวลาให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลา จะทำให้เกิดรายได้จำนวนหนึ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอารายได้ดังกล่าว มาคิดเป็นค่าเสียโอกาส กล่าวคือ ถ้าทางสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ไม่ผลิตหรือจัดรายการเอง แต่นำเวลาเหล่านี้ไปให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเช่าเวลาในการออกอากาศ สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ก็จะมีรายได้จากการให้เช่าเวลาหากทำการเปรียบเทียบค่าเสียโอกาส พบว่าสามารถคิดค่าเสียโอกาส ได้ดังนี้

2.1 อัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ

โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบการคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสจากสัดส่วนของเวลาการออกอากาศ แบ่งเป็น 4 กรณี ดังนี้ คือ

2.1.1 กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศอย่างเต็มที่ ร้อยละ 100

2.1.2 กรณีสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองแบบเต็มที่ ร้อยละ 100

2.1.3 กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับสถานีวิทยุชุมชน เนื่องจากเป็นสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ทำการออกอากาศกระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม และตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์

2.1.4 กรณีใช้สัดส่วนเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์ในปัจจุบัน แต่มีการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์รายการโฆษณาอย่างเต็มที่

ตารางที่ 6.33 เปรียบเทียบสัดส่วนเวลาการออกอากาศ

รายการ/สถานี	จุฬาฯ	ราชมงคล	ให้เข้าเวลามากสุด	ทำเองมากที่สุด
ให้เข้าเวลา	9.3%	27.5%	94%	0
ข่าว+ปาฐกถา	6%	4%	6%	6%
ทำเอง	84.7%	68.5%	0	94%
ออกอากาศวันละ	18 ชั่วโมง	24 ชั่วโมง	-	-
รวมออกอากาศปีละ	6,570 ชั่วโมง	8,760 ชั่วโมง	100%	100%

จากตารางการเปรียบเทียบสัดส่วนเวลาการออกอากาศรายการเปรียบเทียบระหว่างการทำที่สถานีวิทยุจุฬาฯทำการผลิตรายการออกอากาศเอง กับกรให้หน่วยงาน/บริษัทภายนอกเข้าเวลาออกอากาศ จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุจุฬาฯได้ทำการออกอากาศกระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง โดยรับสัญญาณการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นสัดส่วน ร้อยละ 6 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ซึ่งเวลาส่วนใหญ่เวลานั้น สถานีวิทยุจุฬาฯจะดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 84.7 และเวลาที่เหลือได้แบ่งให้หน่วยงานภายนอกเข้าเวลา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 9.3 เท่านั้น ในขณะที่สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทำการออกอากาศกระจายเสียงตลอด 24 ชั่วโมง โดยรับสัญญาณการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นสัดส่วนร้อยละ 4 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด โดยสถานีวิทยุราชมงคลได้ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ คิดเป็น ร้อยละ 27.5 และให้หน่วยงานอื่นเข้าเวลาในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 68.5

และหากทำการเปรียบเทียบสัดส่วนเวลาการออกอากาศ ในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้าเวลาออกอากาศอย่างเต็มที่ ร้อยละ 100 นั้นหมายถึง เวลาทั้งหมดของทางสถานี จะให้หน่วยงานอื่นเข้ามาเข้าเวลาทั้งหมด โดยยกเว้นเพียงช่วงเวลาที่จำเป็นต้องรับสัญญาณการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 6 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมดเท่านั้น เวลาที่เหลืออีก ร้อยละ 94 จะเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นเข้ามาเข้าเวลาผลิตรายการ โดยทางสถานีวิทยุจุฬาฯจะไม่ทำการผลิตรายการออกอากาศเองเลย สำหรับกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯจะดำเนินการผลิตรายการออกอากาศแบบเต็มที่เองนั้น ก็เช่นเดียวกัน คือ สถานีวิทยุจุฬาฯ จะดำเนินการผลิตรายการเองทั้งหมด ร้อยละ 94 โดยไม่เปิดโอกาสให้หน่วยงานใดเข้ามาผลิตรายการของทางสถานีเลย ส่วนเวลาที่เหลืออีก ร้อยละ 6 ก็เป็นเวลาของการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นั่นเอง

ตารางที่ 6.34 ประมาณการรายได้ กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศอย่างเต็มที่
ร้อยละ 100

วัน	ชั่วโมง	ราคา	ราคารวม
จ-ศ	4,551.48	6,000	27,308,880.00
ส-อา	1,624.32	9,000	14,618,880.00
			41,927,760.00

จากตารางที่ 6.34 ผู้วิจัยได้คำนวณหาจำนวนชั่วโมงที่สถานีวิทยุจุฬาฯออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ตลอดทั้งปี โดยพบว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ ทำการออกอากาศกระจายเสียงช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ตลอดปี คิดเป็น 4,551.48 ชั่วโมง และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ คิดเป็น 1,624.32 ชั่วโมง ซึ่งในกรณีที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ คิดค่าเช่าเวลาในอัตราราคา 6,000 บาท/ชั่วโมง และในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ คิดค่าเช่าเวลาในอัตราราคา 9,000 บาท/ชั่วโมง ซึ่งเมื่อทำการคำนวณกับชั่วโมงออกอากาศต่อปีแล้วพบว่า หากสถานีวิทยุจุฬาฯกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศอย่างเต็มที่ร้อยละ 100 จะมีรายได้เกิดขึ้น 41,927,760.00 บาท

ตารางที่ 6.35 ประมาณการรายได้ กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการเองแบบเต็มที่
ร้อยละ 100

วัน	ชั่วโมง	ราคา	ราคารวม
จ-ศ	4,551.48	1,125.90	5,124,527.76
ส-อา	1,624.32	1,125.90	1,828,827.75
			6,953,355.51

จากตารางที่ 6.34 ผู้วิจัยได้คำนวณหาจำนวนชั่วโมงที่สถานีวิทยุจุฬาฯออกอากาศ ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ตลอดทั้งปี โดยพบว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ ทำการออกอากาศกระจายเสียงช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ตลอดปี คิดเป็น 4,551.48 ชั่วโมง และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ คิดเป็น 1,624.32 ชั่วโมง ซึ่งในกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการเองแบบเต็มที่ ร้อยละ 100 โดยเมื่อทำการคำนวณเปรียบเทียบกับอัตราความสามารถในการหารายได้จริงจากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในปี 2545 ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 5 ของรายได้สูงสุดที่สถานีสามารถ

จะได้รับ พบว่า กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง โดยคิดรายได้ที่ได้รับตามอัตราความสามารถในการหาโฆษณาจริง สถานีวิทยุจุฬาฯจะมีรายได้เท่ากับ 1,125.90 บาท/ชั่วโมง ดังนั้นจึงคิดราคาเท่ากับ 1125.90 บาท/ชั่วโมง ซึ่งเมื่อทำการคำนวณกับชั่วโมงออกอากาศต่อปีแล้วพบว่า หากสถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการเองแบบเต็มที ร้อยละ 100 จะมีรายได้เกิดขึ้น 6,953,355.51 บาท

ตารางที่ 6.36 ประมาณการรายได้ กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับสถานีวิทยุราชวมงคล

วัน	ชั่วโมงให้เช่า	ราคา	ทำเอง	ราคา	ราคารวม
จ-ศ	-	0	4,320	1,125.90	4,863,903.59
ส-อา	1,728.00	1,125.90	0	0	1,945,561.44
					<u>6,809,465.03</u>

จากตารางที่ 6.36 พบว่า รายได้ที่พึงเกิดขึ้นจากการเทียบสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับสถานีวิทยุราชวมงคล ซึ่งเป็นสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ทำการออกอากาศกระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม และตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งเมื่อทำการคำนวณกับชั่วโมงออกอากาศต่อปีแล้วพบว่า หากสถานีวิทยุจุฬาฯทำการออกอากาศในสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับสถานีวิทยุราชวมงคล จะมีรายได้เกิดขึ้น 6,809,465.03 บาท

ตารางที่ 6.37 ประมาณการรายได้ กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศตามปกติของสถานี แต่มีการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์รายการโฆษณาอย่างเต็มที่

วัน	ชั่วโมงให้เช่า	ราคา	ทำเอง	ราคา	ราคารวม
จ-ศ	450.31	6,000	4,101.17	1,125.90	7,319,362.61
ส-อา	160.70	9,000.	1,463.62	1,125.90	3,094,226.54
					<u>10,413,589.14</u>

จากตารางที่ 6.34, 6.35, 6.36 และ 6.37 พบว่า รายได้ที่อาจเกิดขึ้นได้สูงสุดจากการประมาณการ คือ รายได้จากการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้นำหน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศอย่างเต็มที่ร้อยละ 100 จะเห็นได้ว่า รายได้ในส่วนนี้มากที่สุด มีค่าเท่ากับ 41,927,760.00 บาท ซึ่งหากเปรียบเทียบกับรายได้จากการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการเองแบบเต็มที ร้อยละ 100 ซึ่งเท่ากับ 6,953,355.51 บาท นั้น รายได้แตกต่างกันถึง 34,974,404.49 บาท ส่วนการประมาณการ

รายได้ กรณีคิดสัดส่วนเวลาออกอากาศเปรียบเทียบกับสถานีวิทยุราชมงคล จะทำให้มีรายได้ 6,809,465.03 บาท ซึ่งสถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีสัดส่วนให้หน่วยงานอื่นเช่าถึงร้อยละ 27.5 ในขณะที่สถานีวิทยุจุฬาฯแบ่งเวลาให้หน่วยงานภายนอกเช่าเพียง ร้อยละ 9.3 เท่านั้น

จากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า รายได้จากโฆษณา เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญมาก ถ้าสถานีวิทยุจุฬาฯไม่หาโฆษณาให้เต็มที่ จะทำให้สูญเสียรายได้ไปถึง 10,413,589.14 บาท ซึ่งเป็นมูลค่ามหาศาล จะทำอย่างไรให้ค่าเสียโอกาสนี้ลดน้อยลง เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานี ที่จะต้องมีประสิทธิภาพในการหาโฆษณามากขึ้น สำหรับวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีสัดส่วนให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาผลิตรายการ มากกว่าสถานีวิทยุจุฬาฯแบ่งเวลาให้หน่วยงานอื่นเช่า 3 เท่า แต่เมื่อดูจากค่าเสียโอกาสตามตารางข้างต้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า ค่าเสียโอกาสของทั้งสองสถาบันนี้แตกต่างกันพอสมควร ดังนั้นสถานีวิทยุจุฬาฯจำเป็นต้องปรับสัดส่วนการให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศเพิ่มมากขึ้น และสิ่งที่สถานีวิทยุจุฬาฯควรทำอีกอย่าง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการหาโฆษณา

ตารางที่ 6.38 เปรียบเทียบค่าเสียโอกาส

สถานีวิทยุจุฬาฯ ทำเองร้อยละ 100	5,224,778.95 บาท
ใช้สัดส่วนเดียวกับสถานีวิทยุของสถาบันราชมงคล	5,388,669.43 บาท
ใช้สัดส่วนปกติ แต่มีโฆษณาเต็มที่	1,764,545.32 บาท
ให้หน่วยงานภายนอกเช่าร้อยละ 100	- 29,749,625.54 บาท

จากตาราง 6.38 พบว่า ค่าเสียโอกาสในกรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ใช้สัดส่วนเวลาออกอากาศ เช่นเดียวกับสถานีวิทยุของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าสูงที่สุดคิดเป็นเงิน 5,388,669.43 บาท รองลงมาคือ กรณีสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการเอง ร้อยละ 100 กรณีใช้สัดส่วนเวลาปกติ แต่มีโฆษณาเต็มที่ และกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าร้อยละ 100 ตามลำดับ

2.2. การใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ ในส่วนของการให้เช่าห้องบันทึกเสียง ดังจะแสดงไว้ในตารางที่ 6.39

ตารางที่ 6.39 สัดส่วนค่าเสียโอกาสในการให้เช่าห้องบันทึกเสียง

ห้องที่	จำนวนการใช้	การใช้/เดือน	สัดส่วนการใช้	ต้นทุนค่าเสียโอกาส	จำนวนชั่วโมงที่ใช้
ห้อง 1	10	195	5%	95%	185
ห้อง 2	19	195	10%	90%	176
ห้อง 3	35.5	195	18%	82%	159.5
ห้อง 4	51	195	26%	74%	144
	115.5	780	15%		

จะเห็นได้ว่าจากสัดส่วนการใช้งานห้องบันทึกเสียงทั้ง 4 ห้อง พบว่า มีการใช้ห้องบันทึกเสียงอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีเวลาว่างเยอะเกินไป ควรบริหารจัดการใช้ห้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเมื่อดูจากการใช้ห้องบันทึกเสียง ปี 2545 เห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนใหญ่เป็นการใช้ห้องแบบไม่คิดราคา โดยมีอัตราส่วนการให้เช่าห้องเพียงร้อยละ 5.1 จากการให้ห้องทั้งหมด ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวไว้ในหน้า 97

การคิดอัตราค่าเช่าห้องบันทึกเสียง สามารถแบ่งออกเป็น 4 กรณี คือ

1. การเช่าห้องบันทึกเสียงทั่วไป อัตราขั้นต่ำชั่วโมงละ 200 บาท
2. เช่าห้องบันทึกเสียงแบบมีเสียงประกอบเพิ่มเติม อัตราขั้นต่ำชั่วโมงละ 400 บาท
3. ค่าเช่าห้องบันทึกเสียงผลิตสปรอต โดยมีผู้ควบคุม ราคาชั่วโมงละ 600 บาท
4. ค่าจ้างผลิตสปรอต 30 วินาที อัตราขั้นต่ำตัวละ 8000 บาท

ซึ่งหากทำการเปรียบเทียบกับการให้หน่วยงาน/บริษัทภายนอก เช่าห้องบันทึกเสียง จะพบว่า มีต้นทุนเสียค่าโอกาส ดังจะแสดงในตารางที่ 6.40

ตารางที่ 6.40 ต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้สินทรัพย์ต่อปี

ห้องที่	A	B	C	D
ห้อง 1	37,000	74,000	111,000	1,480,000
ห้อง 2	35,200	70,400	105,600	1,408,000
ห้อง 3	31,900	63,800	95,700	1,276,000
ห้อง 4	28,800	57,600	86,400	1,152,000
รวม	132,900	265,800	398,700	5,316,000

หมายเหตุ

- A คือ บ้านที่กเสีงแบบธรรมดา อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 200 บาท
- B คือ มีเสีงประกอบเพิ่มเติม อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 400 บาท
- C คือ ใช้ห้อง โดยมีผู้ควบคุมดูแล อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 600 บาท
- D คือ จ้างผลิต spot อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 8,000 บาท

จากตารางที่ 6.40 พบว่ามีต้นทุนค่าเสีงโอกาสของการใช้สินทรัพย์ ซึ่งก็คือ ห้องบันทึกเสีง โดยเปรียบเทียบกับอัตราการใช้เสีงในปัจจุบันกับการใช้สินทรัพย์อย่างเต็มที่ แบ่งตามอัตราค่าเช่าห้องต่างๆ โดยต้นทุนค่าเสีงโอกาสรวมแบบให้เขาทำสปรตมีมูลค่ามากที่สุด รองลงมาก็คือ ต้นทุนค่าเสีงโอกาสรวมแบบใช้ห้องบันทึกเสีง โดยมีผู้ควบคุมดูแล ต้นทุนค่าเสีงโอกาสรวมแบบมีเสีงประกอบเพิ่มเติม และต้นทุนค่าเสีงโอกาสรวมแบบบันทึกเสีงธรรมดา ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ต้นทุนค่าเสีงโอกาสจากการใช้สินทรัพย์พบว่าอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่ามีอัตราการใช้ห้องค่อนข้างน้อย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาต้นทุน-ผลได้และจุดคุ้มทุนในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิจัยแห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ เป็นการศึกษาถึงต้นทุนและผลได้จากการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปี 2555 โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ที่สถานีวิจัยจุฬาฯ ได้เปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานมาเป็น แบบวิสาหกิจ โดยนำข้อมูลค่าใช้จ่ายทั้งหมดของการดำเนินงานมาพิจารณาเพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับผลได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานีวิจัยจุฬาฯ ทั้งในส่วนของผลได้ที่สามารถ วัดค่าได้และผลได้ที่ไม่สามารถวัดค่าได้

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างเชิงเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน- ผลได้ และจุดคุ้มทุน ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยจะทำการศึกษาทั้งในส่วนของการใช้จ่าย ในการผลิตรายการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆของสถานี โดยผู้วิจัยได้ แบ่งโครงสร้างต้นทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดใน อนาคต นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส วิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยใช้เครื่องมือทางด้าน เศรษฐศาสตร์ อันได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลได้ต่อทุน และจุดคุ้มทุน เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ ในการศึกษานี้จะเห็นได้ว่า ผลได้ที่ใช้ในการคำนวณมีทั้งผลที่อยู่ในรูปตัวเงินสามารถวัดค่าได้ ซึ่งก็คือ รายได้ที่ทางสถานีได้รับนั่นเอง ส่วนผลได้เชิงคุณภาพที่ไม่อยู่ในรูปของตัวเงินนั้น เป็นผลได้ ส่วนสำคัญที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลของโครงการ ซึ่งทำให้การศึกษานี้แตกต่าง จากการศึกษาในเรื่องอื่นที่ผลได้ส่วนใหญ่จะเป็นผลได้เชิงปริมาณที่อยู่ในรูปของตัวเงิน แต่สถานีวิจัย จุฬาฯเป็นสถานีวิจัยสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้บริการแก่สาธารณะ จึงคำนึงถึงผลได้เชิงคุณภาพ มากกว่าเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากข้อมูลที่เป็นเอกสารบางอย่างเป็นข้อมูลภายใน ของทางสถานี ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยโดยทั่วไป จึงใช้ข้อมูลของปี พ.ศ. 2535 - 2545 เป็นตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลของปีดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานในการตั้งสมมติฐานทางการเงิน สำหรับประมาณการรายได้ - ต้นทุนของสถานีวิจัยจุฬาฯ ในอีก 10 ปีข้างหน้า และใช้ข้อมูลของปี 2545 เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนประเภทต่างๆ รวมทั้งค่าเสียโอกาส และต้นทุนที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคต

สรุปผลการศึกษา

ธุรกิจโฆษณาของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานีเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของและผู้ผลิตสินค้า คือ เวลาโฆษณา แล้วใช้สินค้านั้นเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างรายได้ให้กับองค์กร โดยการมอบหมายให้แผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจดูแลรับผิดชอบด้านนี้โดยตรง สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเริ่มดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการเมื่อปี 2501 โดยทำการกระจายเสียงด้วยระบบเอฟเอ็ม มัลติเพล็กซ์ ความถี่ 101.5 เมกกะเฮิร์ต ออกอากาศกระจายเสียงวันละ 18 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 06.00 น.– 24.00 น. ทุกวัน รายการต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นรายการประเภทความรู้ด้านวิชาการ มีการจัดการบริหารองค์กรในรูปของวิสาหกิจ โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาฯ เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่ของสถานีประกอบไปด้วย พนักงานสถานีวิทยุจุฬาฯ พนักงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและลูกจ้างชั่วคราวของสถานี โดยบรรจุตามอัตราค่าจ้างพนักงานที่กำหนดขึ้น โดยรับเงินเดือนจาก สถานีวิทยุโดยตรงไม่เกี่ยวข้องกับทางมหาวิทยาลัย เนื่องจากได้เปลี่ยนแปลงการบริหารงานมาอยู่ในรูปวิสาหกิจอย่างเต็มรูปแบบแล้วนั่นเอง สำหรับผู้จัดรายการของสถานีนั้น ประกอบไปด้วย ผู้จัดรายการที่เป็นอาจารย์จากภาควิชาคณะต่างๆภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ และผู้จัดรายการจากหน่วยงานหรือบริษัทที่ได้ขอเช่าเวลาการออกอากาศกระจายเสียงจากสถานีวิทยุจุฬาฯ โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามที่สถานีกำหนดไว้ และที่สำคัญผู้ดำเนินรายการต้องมีใบอนุญาตผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีผู้จัดรายการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานี ที่เรียกว่า ผู้จัดรายการภายใน อีกด้วย

โครงสร้างค่าใช้จ่าย

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำแนกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการของทางสถานี ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกรายการ แผนกข่าว และแผนกเทคนิค ค่าล่วงเวลา ค่าตอบแทนผลิตรายการ ค่าตอบแทนผู้บรรยาย ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์กระจายเสียง ค่าสมาชิกข่าว ค่าผลิตจุลสารมิวสิคคอปเดอะมาสเตอร์ ค่าวัสดุและอุปกรณ์(คอมพิวเตอร์, วัสดุที่ใช้บันทึกเสียง) ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์กระจายเสียง ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานของทางสถานี และให้ประโยชน์ต่อสถานีในปีที่เกิดค่าใช้จ่ายขึ้น ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของผู้บริหารระดับต้น ซึ่งก็คือ ผู้จัดการทั่วไป และผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป เงินเดือนค่าจ้างในส่วนของพนักงานแผนกบริหารทั่วไป และแผนกการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ค่าต่อใบอนุญาตสถานี ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าใช้จ่าย

สำนักงานและวัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารโฆษณาเผยแพร่ ค่าใช้จ่ายยานพาหนะและเดินทาง ค่าประกันสังคม ค่าสอบบัญชี ค่าสมทบกองทุนสะสม ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์-สำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ฯลฯ

3. ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดทำโครงการต่างๆของทางสถานี ทั้งโครงการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตอยู่เป็นประจำ เช่น โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย และโครงการพิเศษที่จัดทำขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น โครงการจัดฝึกอบรมทักษะผู้ประกอบการ โครงการจัดการแข่งขันแรลลี่ เป็นต้น

ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นทุนของสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทั้งหมด คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่รายการบัญชี และแบ่งประเภทของต้นทุนขึ้นใหม่ เพื่อให้ง่ายต่อการคิดคำนวณหาต้นทุน-ผลได้ และจุดคุ้มทุน ที่แท้จริง ในการดำเนินงานของสถานีฯ

โครงสร้างต้นทุน

โดยทั่วไป ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งต้นทุนแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยได้แบ่งต้นทุน ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต (อย่างน้อยในระยะสั้น) เมื่อสร้างขึ้นหรือซื้อมาครั้งหนึ่งแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนรายการ ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนต่างๆ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนเหมาจ่าย ได้แก่ เงินค่าตอบแทนที่ให้กับกรรมการผู้อำนวยการ สถานีวิทยุจุฬาฯ และที่ปรึกษาสถานีฯ
2. ค่าต่อไปอนุญาตสถานี
3. เงินเดือนค่าจ้าง ในส่วนของผู้จัดการสถานีฯ และผู้ช่วยผู้จัดการสถานี จำนวน 2 คน และพนักงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ จำนวน 6 คน
4. ค่าสอบบัญชี
5. ค่าประกันสังคม
6. เงินสมทบกองทุนสะสม
7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินคดี และพัฒนาบุคลากร
8. ค่าเบี้ยประชุม

9. ค่าบำเหน็จ
10. ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารและโฆษณาเผยแพร่(ไปรษณีย์-โทรศัพท์+ค่าใช้จ่ายบริการ)
11. ค่าสวัสดิการพนักงาน
12. ค่าจ้างเหมาบริการ
13. ค่าใช้จ่ายยานพาหนะและเดินทาง+เบี้ยประกัน
14. เงินรางวัลประจำปี
15. ค่าเจรจาธุรกิจ
16. ค่าใช้จ่ายสำนักงาน และวัสดุสิ้นเปลือง
17. ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน
18. หนี้สงสัยจะสูญ

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)

หมายถึง ต้นทุนส่วนที่ผันแปรตามจำนวนผลผลิตคือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วยต้นทุนต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าล่วงเวลา
2. ค่าตอบแทนผู้บรรยาย
3. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์
4. ค่าตอบแทนผลิตรายการ
5. เงินเดือนค่าจ้าง ในส่วนของพนักงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ
จำนวน 16 คน
6. ค่าทำจุลสารมิวสิคออฟเดอะมาสเตอร์/วารสาร
7. ค่าใช้จ่ายโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการสัมมนาและประเมินคุณภาพรายการ
โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย โครงการจัดทำระบบ
ประกันคุณภาพ โครงการ 37 ปี สถาบันวิทยุจุฬาฯ(แข่งขันแรลลี่)
8. ค่าสมาชิกข่าว
9. ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์
10. ค่าวัสดุและอุปกรณ์(คอมแพ็คดิสก์, วัสดุที่ใช้บันทึกเสียง)

3. ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Future Cost) ความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึง ต้นทุนในส่วนนี้ เนื่องมาจากการออกนอกระบบของสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมิได้มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับทางสถานีในส่วนนี้ แต่ในอนาคตอาจมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายได้ โดยต้นทุนในส่วนนี้ ประกอบด้วย

3.1 ค่าเช่าพื้นที่

3.2 ค่าไฟฟ้า

3.3 ค่าน้ำ

3.4 ค่าส่วนกลาง ได้แก่ ค่ายามรักษาความปลอดภัย ค่าไฟส่องสว่างทางเดิน ค่าลิฟท์ ค่าเก็บขยะ เป็นต้น

3.5 ค่าโทรศัพท์

4. ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

หมายถึง การเสียโอกาสที่จะได้รายได้จากการนำปัจจัยไปใช้ผลิตอย่างอื่น ซึ่งในที่นี้หมายถึง ค่าเช่าเวลาออกอากาศ และค่าเช่าห้องบันทึกเสียง นั่นเอง

แหล่งที่มาของรายได้

สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีรายได้หลักมาจากค่าอุปถัมภ์รายการ ซึ่งหมายถึง รายได้จากการให้เช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศ และรายได้จากโฆษณา ทั้งโฆษณาในรายการ และคั่นระหว่างรายการ ดังนั้นสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีที่มาของรายได้ ดังนี้

1. รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1 รายได้จากการให้เช่าเวลาผลิตรายการออกอากาศ

1.2. รายได้จากการโฆษณา

2. รายได้จากการให้เช่าห้องบันทึกเสียง

3. รายได้จากการผลิตรายการและผลิตวิทยภักดิ์

4. รายได้จากโครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย และโครงการพิเศษต่างๆ

5. รายได้จากการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น การจัดแข่งขันแรลลี่การกุศล การจัดคอนเสิร์ตลูกทุ่ง เป็นต้น

6. รายได้จากดอกเบียรับ

การให้บริการของสถานีวิทยุจุฬาฯ นั้น ถือเป็นบริการเพื่อสาธารณะ ซึ่งสถานีฯ ไม่ได้มุ่งหวังจะสร้างรายได้ สร้างกำไร หรือเพิ่มส่วนแบ่งตลาดเป็นหลัก แต่ต้องการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ สาระบันเทิง ฯลฯ ที่เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟัง ผลได้ที่สถานีฯ ได้รับจากการให้บริการนั้น บางอย่างก็สามารถวัดเป็นค่าของเงินได้ เช่น รายได้ที่ทางสถานีฯ ได้รับ ส่วนความรู้ความสามารถ และความพึงพอใจที่ผู้ฟังได้จากการรับฟังรายการต่างๆ ของทางสถานีฯ ซึ่งไม่สามารถวัดออกมาในเชิงปริมาณ แต่ความรู้ความสามารถนี้จะสะสมอยู่ในตัวผู้ฟังไปตลอด ถือเป็นประโยชน์ที่สังคมได้รับ แม้ว่าจะไม่สามารถคำนวณออกมาเป็นมูลค่าได้ก็ตาม

การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ ในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิจัยจุฬาฯ

ผลได้จากการดำเนินงานของสถานีวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ (Tangible Benefit) เป็นผลได้ที่ใช้ตัวเงินในการกำหนดมูลค่าของผลได้ เช่น รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ รายได้จากการให้เช่าห้องบันทึกเสียง เป็นต้น
2. ผลได้ที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ (Intangible Benefit) เป็นผลได้ที่ไม่สามารถใช้ตัวเงินในการกำหนดมูลค่าของผลได้ที่เกิดขึ้นได้ เช่น ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ความพอใจของผู้ฟัง ภาพลักษณ์ของทางสถานีฯ เป็นต้น

1. ผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้ ประกอบไปด้วย

- ก. รายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ซึ่งหมายถึง รายได้จากการให้เช่าเวลาผลิตรายการ ออกอากาศ และรายได้จากโฆษณา
- ข. รายได้จากการให้เช่าห้องบันทึกเสียง
- ค. รายได้จากการจัดทำหนังสือมิวสิก ออฟ เดอะ มาสเตอร์/จำหน่ายเทป
- ง. รายได้จากโครงการพิเศษ
- จ. รายได้จากดอกเบียร์รับ
- ฉ. รายได้อื่น

2. ผลได้ที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ ประกอบไปด้วย

- ก. ให้ความรู้แก่ประชาชน
- ข. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถานีที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น
- ค. มีประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนเป็นวัตถุดิบในการให้การศึกษา จัดการศึกษา
- ง. ความพอใจของผู้ฟัง
- จ. เกิดผลดีต่อระบบสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ผลได้ของโครงการสถานีวิจัยจุฬาฯ ประกอบด้วยผลได้ที่สามารถวัดมูลค่าได้และผลได้ที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาทั้งในส่วนต้นทุนการดำเนินการผลิตรายการและต้นทุนการบริหารสถานี โดยผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างต้นทุนออกเป็น ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต และค่าเสียโอกาส วิธีที่ใช้ในการศึกษาคือ ใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เรื่อง มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และอัตราส่วนผลได้ต่อทุน ในการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผลได้ที่ใช้ในการคำนวณมีทั้งผลได้ที่อยู่ในรูปตัวเงินสามารถวัดมูลค่าได้ ซึ่งก็คือ รายได้ที่ทางสถานีได้รับ ส่วนผลได้เชิงคุณภาพที่ไม่อยู่ในรูปของตัวเงินนั้น เป็นผลได้ส่วนสำคัญที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลของโครงการ ซึ่งทำให้การศึกษาวิเคราะห์นี้แตกต่างจากการศึกษาในเรื่องอื่นที่ผลได้ส่วนใหญ่จะเป็น

ผลได้เชิงปริมาณที่อยู่ในรูปของตัวเงิน แต่สถานีวิทยจุฬาฯเป็นสถานีวิทยสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้บริการแก่สาธารณะ จึงคำนึงถึงผลได้เชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนของโครงการฯ ตั้งแต่ปี 2535-2545 พบว่า ค่าใช้จ่ายของสถานีวิทยจุฬาฯ แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ และ ค่าใช้จ่ายประมาณการการลงทุน ดังนั้นค่าใช้จ่ายทั้งหมดของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เท่ากับ 293,270,911.24 บาท

2. การศึกษาต้นทุนการดำเนินงานของสถานีวิทยจุฬาฯ พบว่า ต้นทุนในการดำเนินงาน น้อยกว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต จึงส่งผลต่อความมั่นคงในการดำเนินงานไม่มากนัก

3. การศึกษาผลได้จากการลงทุน โดยคำนึงถึงผลได้ที่สามารถวัดค่าได้เพียงด้านเดียว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิของสถานีวิทยจุฬาฯ มีค่าเท่ากับ. 15,008,021.26 บาท หมายความว่ามูลค่าปัจจุบันของผลได้มีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุน ทำให้มูลค่าปัจจุบันเป็นบวก ส่วนวิธีอัตราส่วนผลได้ต่อทุน ปรากฏว่า อัตราส่วนผลได้ต่อทุน 1 หน่วยของโครงการฯ มีค่าเท่ากับ 1.05 บาท หมายความว่า ถ้าลงทุนในโครงการฯนี้.1 บาทจะให้ผลตอบแทนเท่ากับ .1.05 .บาท หรือ ผลได้ที่ได้รับมากกว่าเงินลงทุน 0.05 บาท หมายความว่าโครงการสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคุ้มค่ากับการลงทุน นั่นเอง

ปัญหาในส่วนของภาวะวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้

จากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า ปัญหาในการประเมินต้นทุนการดำเนินงานและผลได้ในการบริการเพื่อสาธารณะของสถานีวิทยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีปัญหาต่างๆดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการกำหนดต้นทุนการดำเนินกิจการวิทยกระจายเสียงของสถานีวิทยจุฬาฯ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้นำต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต และค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น

2. ปัญหาในการประมาณมูลค่าเฉลี่ยของรายได้รวมของสถานีวิทยจุฬาฯ ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ใช้วิธีการหาค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ของผลได้จากงบการเงินที่ได้เก็บรวบรวมไว้

3. ปัญหาด้านการพยากรณ์มูลค่าของผลได้ของสถานีวิทยจุฬาฯ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ใช้การวิเคราะห์หาค่าถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ ในการพยากรณ์มูลค่าของรายได้รวม โดยสมมติว่าเหตุการณ์ในอนาคตจะเลียนแบบเหตุการณ์ในอดีต ดังนั้นค่าพยากรณ์ที่ได้เป็นเพียงผลที่ได้จากกระบวนการคำนวณตามแบบที่กำหนดขึ้นเท่านั้น ในทางปฏิบัติยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่มีผลกระทบต่อการพยากรณ์มูลค่าเฉลี่ยของผลได้ของการดำเนินงานภายในสถานี ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้ถูกกำหนดให้คงที่ตลอดการพิจารณา ทั้งนี้เพื่อให้การพยากรณ์เป็นไปได้และใกล้เคียง ด้วยเหตุนี้ค่าที่ได้จากการพยากรณ์มูลค่าของผลได้กับค่าที่เกิดขึ้นจริงอาจเกิดความคลาดเคลื่อน

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น คือ

การพยากรณ์ผลได้ของโครงการ ควรนำวิธีพยากรณ์ทางสถิติที่คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาใช้ในการพยากรณ์มูลค่าของผลได้ เพื่อให้ได้ค่าที่ใกล้เคียงกับค่าที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด

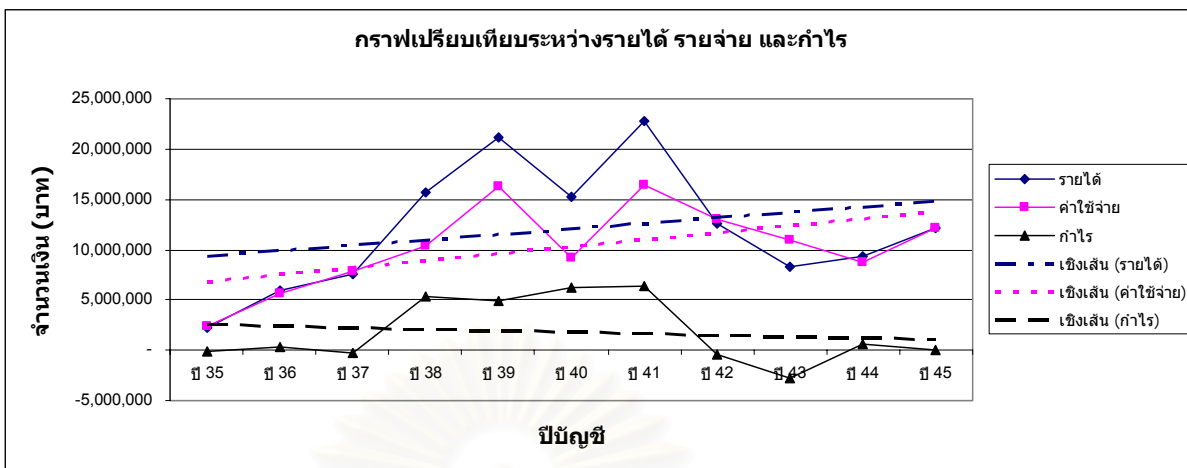
การใช้การวิเคราะห์อัตราผลได้ต่อทุนและมูลค่าปัจจุบันสุทธิ เป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งที่นำมาพิจารณาในการประเมินผลโครงการ ซึ่งในการวิเคราะห์โครงการของมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆประกอบด้วย นอกเหนือจากต้นทุนและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐบาลและมหาวิทยาลัย แหล่งเงินลงทุน เป็นต้น การวิเคราะห์มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลได้ต่อทุนจึงเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการตัดสินใจลงทุนในโครงการนั้นเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ของปัญหา

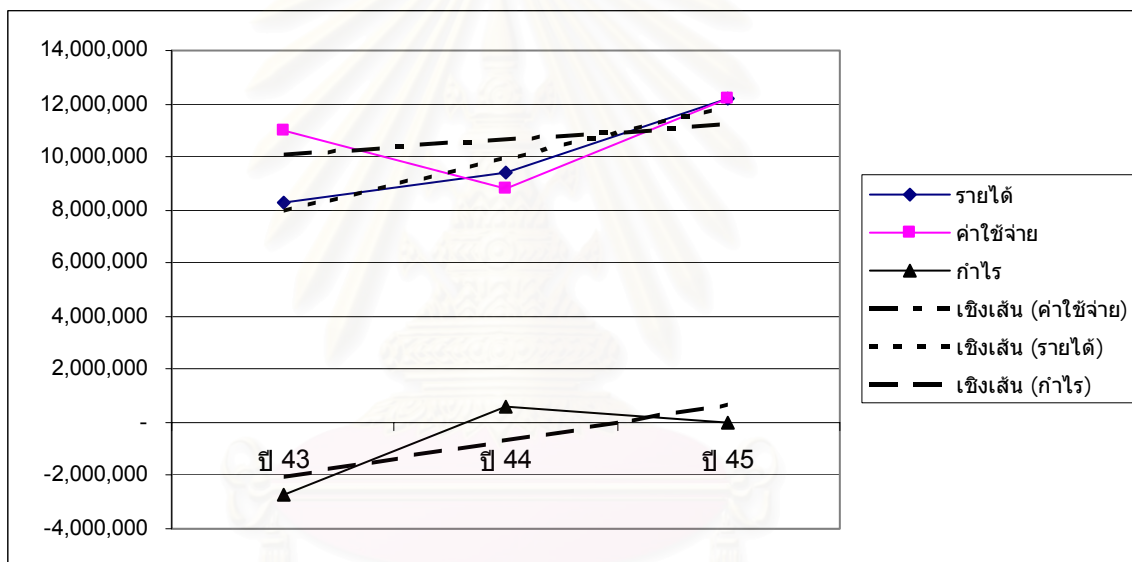
จากผลของการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มระหว่างรายได้ รายจ่าย และกำไร ตามกราฟที่ 7.1 พบว่ารายได้และรายจ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นกว่ารายได้ ทำให้แนวโน้มของกำไรลดลง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบดูแนวโน้มระหว่างรายได้ รายจ่าย และกำไร ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ตามกราฟที่ 7.2 พบว่าเส้นแนวโน้มของรายได้ และรายจ่ายมีจุดที่ตัดกัน แสดงว่าผลของการประกอบการติดลบ คือ มีการขาดทุน ซึ่งหากเปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายกับรายได้หลัก คือ ค่าอุปถัมภ์รายการ ตามกราฟ 7.3 พบว่ามีจุดตัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 แสดงว่ารายได้หลักไม่เพียงพอกับรายได้มาตั้งแต่เกิดจุดตัดเป็นต้นมา ซึ่งการที่สถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถเลี้ยงตัวอยู่ได้นั้น เนื่องจากมีรายได้อื่นเข้ามาเสริมด้วย หากมองรายละเอียดให้ลึกลงไป จะเห็นได้ว่าเส้นแนวโน้มตามกราฟ 7.3 ยิ่งถ่างออกมากขึ้น แสดงว่าสถานีวิทยุจุฬาฯ จำเป็นต้องหารายได้อื่นๆ เพิ่มขึ้น หากไม่สามารถควบคุมรายจ่ายได้ ยิ่งไปกว่านั้นหากดูจากกราฟจะพบว่ารายได้มีความแปรปรวนเป็นอย่างมากบ่งบอกถึงสภาวะรายได้ที่ไม่มีเสถียรภาพ โดยโครงสร้างรายได้ของสถานีฯ ซึ่งมีการปรับโครงสร้างอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจ โดยเฉพาะรายได้หลักซึ่งปรับตัวลดลงถึงร้อยละ 68 แต่เนื่องจากสถานีฯ ได้รับรายได้จากโครงการพิเศษอื่นๆ จึงทำให้สามารถพยุงตัวอยู่ได้ ซึ่งรายได้จากดอกเบี้ยรับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2541 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2539 เนื่องจากในขณะนั้นเกิดสภาวะดอกเบี้ยเงินฝากสูง หลังจากนั้นจึงมีการปรับตัวลดลง

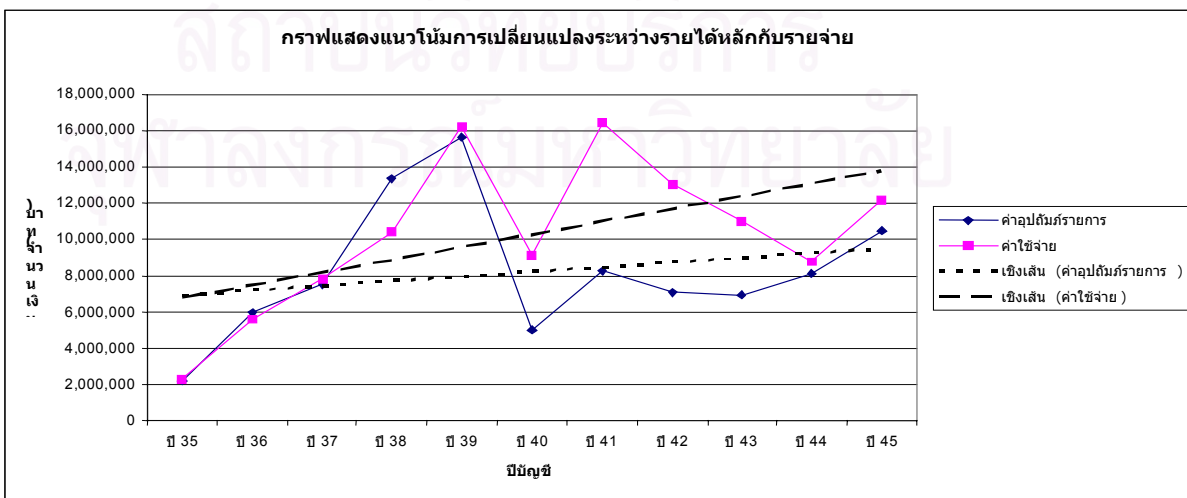
กราฟที่ 7.1

กราฟที่ 7.2

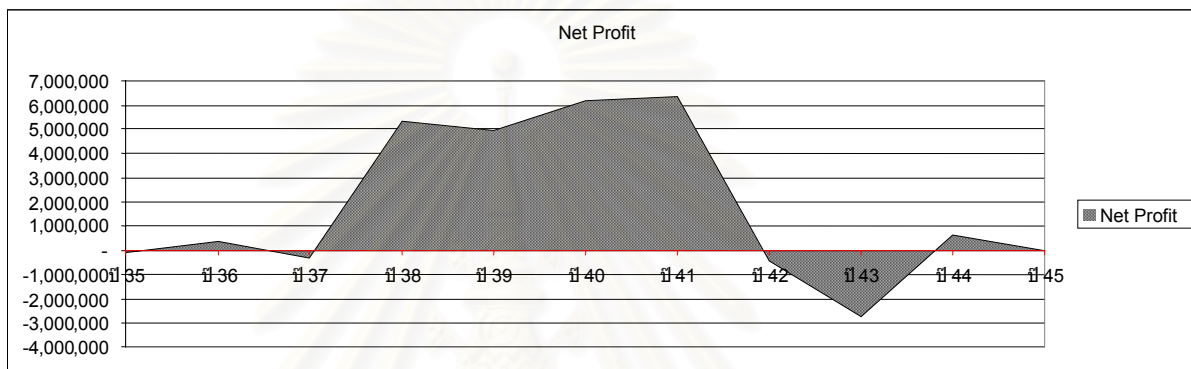

กราฟที่ 7.3

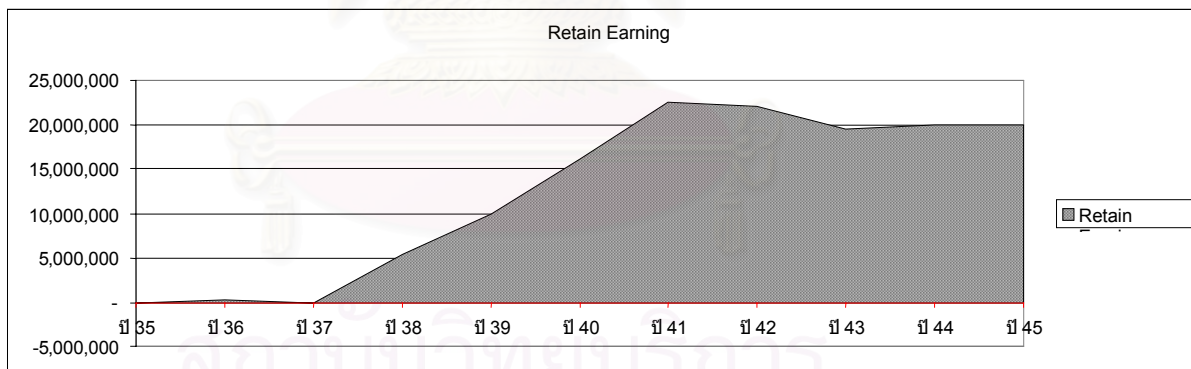

ภายหลังจากทำการวิเคราะห์หารายได้ ผู้วิจัยจึงเข้าไปศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกำไรสะสม เนื่องจากในอนาคตสถานะนี้อาจมีความจำเป็นที่จะต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์ใหม่เพิ่ม ซึ่งหลังจากทำการศึกษาตามกราฟที่ 7.4 พบว่ากำไรสุทธิที่เคยมีสูงในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2541 นั้น เริ่มลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงปี พ.ศ. 2541 และติดลบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เนื่องจากรายได้อื่นนอกเหนือจากรายได้หลักลดลง อีกทั้งยังทำให้กำไรสะสมลดลงเมื่อพิจารณาตามกราฟที่ 7.5 ส่งผลกระทบต่อดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคาร

กราฟที่ 7.4

กราฟที่ 7.5

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

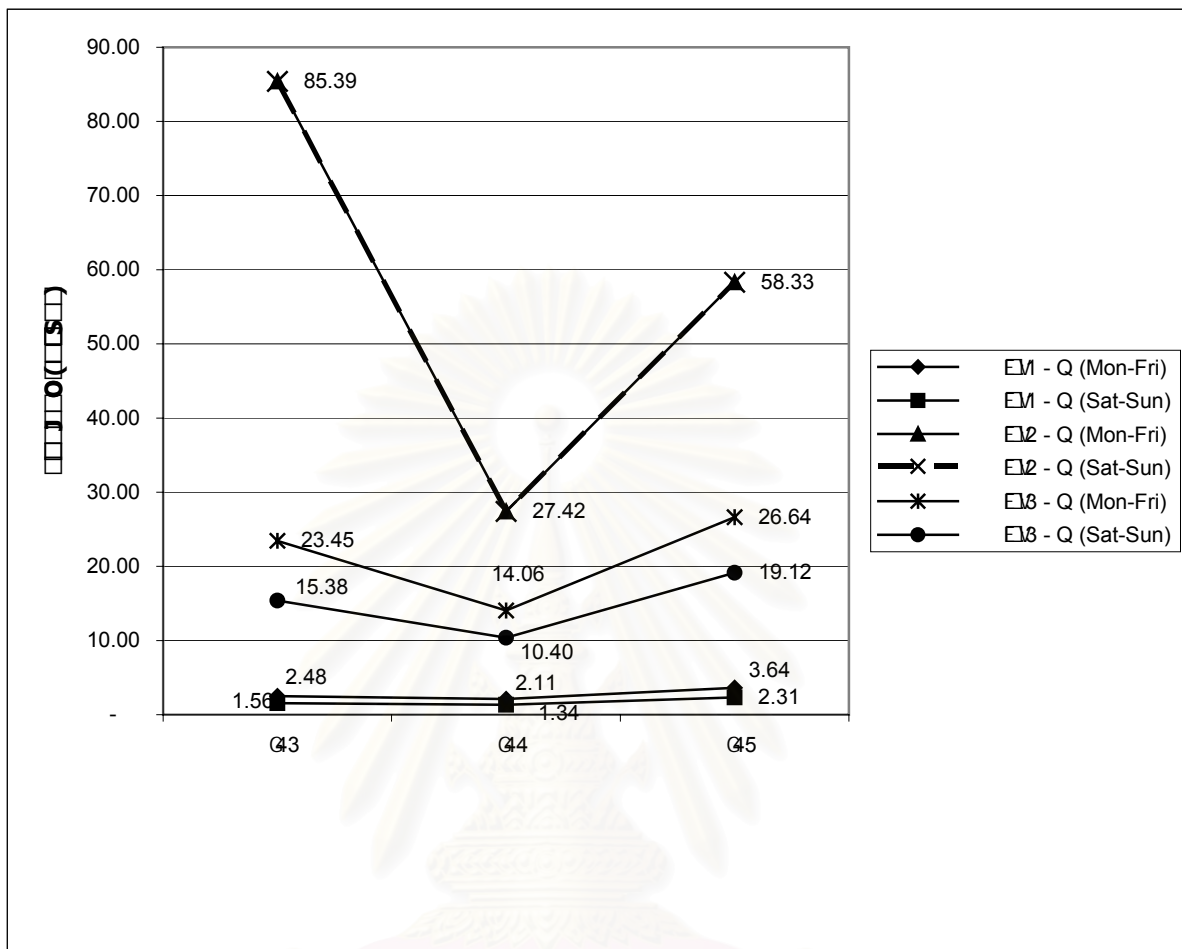
จากการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย กำไรสุทธิ และกำไรสะสมข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เพื่อศึกษาว่าในสถานะของรายรับ รายจ่าย กำไรสุทธิในปัจจุบันนั้น สถานีวิจัยฯ ควรมีนโยบายในการดำเนินการอย่างไร โดยผู้วิจัยได้วิจัยศึกษาแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ การวิเคราะห์หาจุดคุ้มแบบปรกติ และการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยคิดรวมต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยรายละเอียดได้อธิบายไว้ในบทที่ 6

จากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนตามกราฟที่ 7.6 พบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็นกรณีที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ กรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลาออกอากาศในปัจจุบัน ในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปกติของวันจันทร์-ศุกร์ อยู่ในระดับที่สูงกว่าจุดคุ้มทุนของวันเสาร์หรืออาทิตย์ เนื่องจากวันเสาร์หรืออาทิตย์ มีอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศแพงกว่าอัตราค่าเช่าเวลาในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ นอกจากนี้หากทำการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนระหว่างการที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง พบว่า จุดคุ้มทุนแบบปกติของทั้งช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ จะอยู่ในระดับที่สูงกว่าการที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ค่าโฆษณา ที่ทางสถานีได้รับจริง (ร้อยละ 5) มีค่าน้อยกว่ารายได้ที่ได้รับจากการให้หน่วยงานอื่นเช่าเวลามาก ถึงแม้ว่าในการให้เช่าเวลานั้น สถานีจะได้รับรายได้จากเพียงทางเดียวเท่านั้น ซึ่งก็คือ รายได้จากค่าเช่าเวลานั่นเอง

นอกจากนี้พบว่า กรณีที่ 1 ที่สถานีวิทยุจุฬาฯให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศมีจุดคุ้มทุนของเวลา(ระยะเวลาเป็นชั่วโมงที่ก่อให้เกิดรายได้เท่ากับต้นทุนในการออกอากาศ) ต่ำที่สุด สำหรับกรณีที่ 2 ที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองมีจุดคุ้มทุนของเวลาสูงที่สุด ส่วนในกรณีปัจจุบัน หรือกรณีที่ 3 ที่ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาออกอากาศ ร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สถานีวิทยุจุฬาฯ ให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาในปัจจุบัน มีจุดคุ้มทุนอยู่กึ่งกลางระหว่าง 2 กรณี คือ กรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลา และกรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง แต่ทว่ากรณีที่สถานีวิทยุจุฬาฯดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเอง และกรณีให้หน่วยงานภายนอกเช่าเวลาในอัตราส่วนตามผังรายการปัจจุบัน มีจุดคุ้มทุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าความสามารถที่สถานีวิทยุจุฬาฯจะทำการออกอากาศกระจายเสียงได้ภายใน 1 วัน ซึ่งเท่ากับ 18 ชั่วโมง หมายถึง การจัดเก็บรายได้ของสถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่เพียงพอต้นทุนในการผลิตรายการและบริหารจัดการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

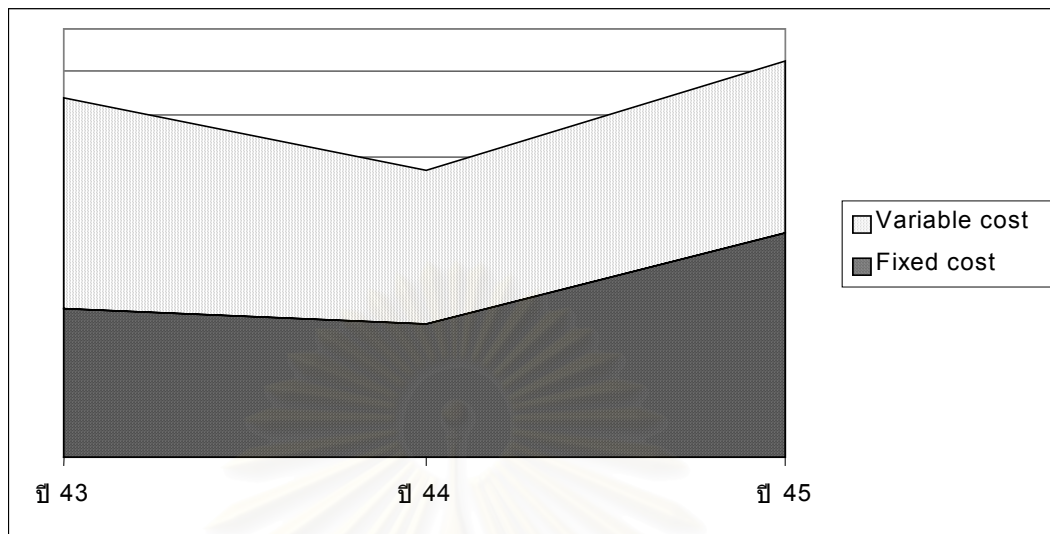
กราฟที่ 7.6

ในการคำนวณจุดคุ้มทุนโดยทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ดำเนินการผลิตรายการออกอากาศเองนั้น คิดราคามาจากอัตราความสามารถในการหารายได้จริงจากค่าโฆษณาของสถานีวิทยุจุฬาฯ ในปี 2545 ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 5 ของรายได้สูงสุดที่สถานีสามารถจะได้รับ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถคำนวณหา ราคาที่แน่นอนจากการที่สถานีวิทยุฯ ดำเนินการเองได้ ซึ่งจะมีการเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์ค่า เสียโอกาสต่อไป

นอกจากนั้นยังพบว่าจุดคุ้มทุนมีแนวโน้มโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่ลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2544 จากกราฟที่ 7.7 พบว่ามีสาเหตุมากจากการลดลงอย่างมากของต้นทุนผันแปรซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ แต่ทว่าในปี พ.ศ. 2545 ต้นทุนคงที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมากในขณะที่ต้นทุนผันแปรแทบจะไม่เพิ่มขึ้นเลย

กราฟที่ 7.7

การวิเคราะห์ค่าเสียโอกาส

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ต้นทุนค่าเสียโอกาส คือ การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนนโยบายของสถานีฯ เมื่อมีการออกนอกระบบอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีแนวความคิดของการคำนวณ คือ การคำนวณจากรายได้ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการออกอากาศซึ่งเป็นแบบให้หน่วยงานภายนอกเช่าหรือสถานีวิทยุฯ ดำเนินการเองโดยมีรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ ซึ่งจะวิเคราะห์ตามสัดส่วนการดำเนินการแบบต่างตามรายละเอียดที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 6 นอกจากนี้ยังคำนวณจากการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

จากตารางที่ 7.1 พบว่าค่าเสียโอกาสแบบสถานีวิทยุฯ ใช้สัดส่วนเดียวกับสถานีวิทยุของสถาบันราชมนฑล ทำเองมีค่าสูงที่สุดคิดเป็นเงิน 5,388,669.43 บาท รองลงมาตามลำดับดังนี้ สถานีวิทยุจุฬาฯ ผลิตรายการออกอากาศเองร้อยละ 100 ใช้สัดส่วนปกติแต่มีโฆษณาเต็มที่ และให้หน่วยงานภายนอกเช่าร้อยละ 100

ตารางที่ 7.1 แสดงการสรุปค่าเสียโอกาส

สถานีวิทยุจุฬาฯ ทำเองร้อยละ 100	5,224,778.95 บาท
ใช้สัดส่วนเดียวกับสถานีวิทยุของสถาบันราชมนฑล	5,388,669.43 บาท
ใช้สัดส่วนปกติ แต่มีโฆษณาเต็มที่	1,764,545.32 บาท
ให้หน่วยงานภายนอกเช่าร้อยละ 100	- 29,749,625.54 บาท

จากตารางที่ 7.2 พบว่าในปัจจุบันมีต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้สินทรัพย์ คือห้องบันทึกเสียง โดยเปรียบเทียบกับอัตราการใช้เฉลี่ยในปัจจุบันกับการใช้สินทรัพย์อย่างเต็มที่ แบ่งตามอัตราค่าเช่าห้องต่างๆ โดยต้นทุนค่าเสียโอกาสรวมแบบให้เช่าทำสปอตมีมูลค่ามากที่สุด รองลงมาตามลำดับดังนี้ คือ ต้นทุนค่าเสียโอกาสรวมแบบใช้ห้อง โดยมีผู้ควบคุม ต้นทุนค่าเสียโอกาสรวมแบบมีเสียงประกอบเพิ่มเติม และต้นทุนค่าเสียโอกาสรวมบันทึกเสียงแบบธรรมดา

ตารางที่ 7.2 ต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้สินทรัพย์

ห้องที่	A	B	C	D
ห้อง 1	37,000	74,000	111,000	1,480,000
ห้อง 2	35,200	70,400	105,600	1,408,000
ห้อง 3	31,900	63,800	95,700	1,276,000
ห้อง 4	28,800	57,600	86,400	1,152,000
รวม	132,900	265,800	398,700	5,316,000

หมายเหตุ

- A คือ บันทึกเสียงแบบธรรมดา อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 200 บาท
 B คือ มีเสียงประกอบเพิ่มเติม อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 400 บาท
 C คือ มีผู้ควบคุมดูแล อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 600 บาท
 D คือ รับจ้างผลิต spot อัตราค่าเช่า ชั่วโมงละ 8,000 บาท

จากการวิเคราะห์ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการใช้สินทรัพย์พบว่าอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่ามีอัตราการใช้ห้องค่อนข้างน้อย

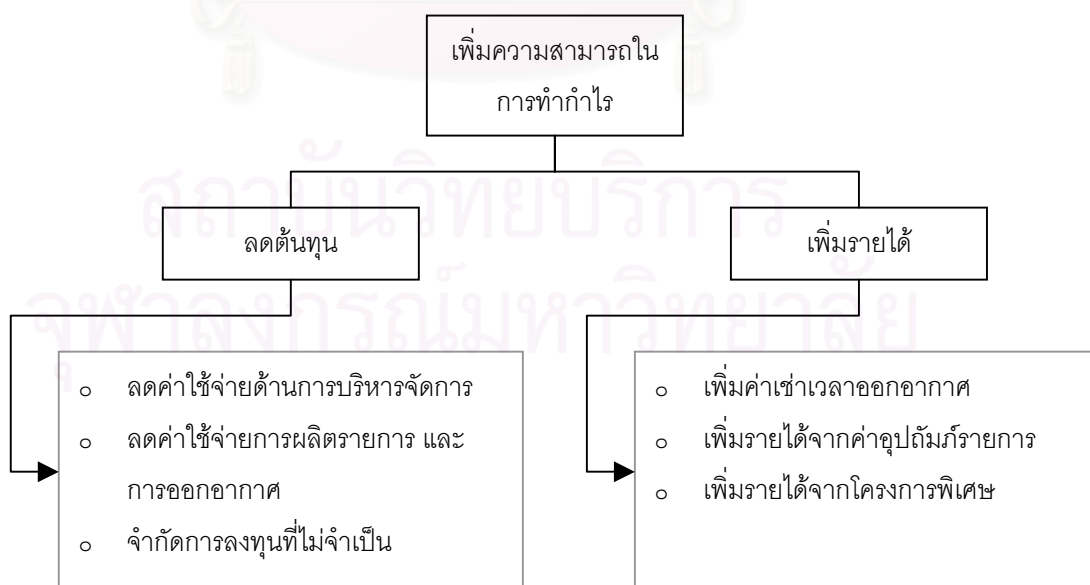
สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสังเกต / ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลต่างๆ ข้างต้นพบว่าข้อสังเกตดังนี้

- รายได้ รายจ่าย และกำไรมีความแปรปรวนมาก
- รายได้มีแนวโน้มไม่พอกับรายจ่าย
- กำไรมีแนวโน้มลดลงเมื่อดูจากแนวโน้มระยะ 10 ปี
- รายได้หลักไม่เพียงพอกับรายจ่ายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535
- จุดคุ้มทุนมีแนวโน้มสูงขึ้น
- ต้นทุนคงที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่สัมพันธ์กับต้นทุนผันแปร และรายได้
- ประสิทธิภาพการหารายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการไม่ดีเท่าที่ควร
- การใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์มีน้อย
- ต้นทุนในอนาคต เช่น ค่าเช่าสถานที่ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าส่วนกลาง กระทบต่อต้นทุนในระดับปานกลาง (คิดเป็นร้อยละ 17 ของรายจ่ายรวมในปัจจุบัน)
- มีความเสี่ยงจากการเปิดเสรีโทรคมนาคมในอนาคต
- บุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงาน
- ลักษณะการทำงานยังติดระบบราชการ

เมื่อพิจารณาข้อสังเกตข้างต้นพบว่าปัญหาหลักของสถานีวิทยุจุฬาฯ คือ “ความสามารถในการทำกำไรต่ำ” ซึ่งควรดำเนินการต่างๆ เพื่อ “เพิ่มความสามารถในการทำกำไร” ดังนี้

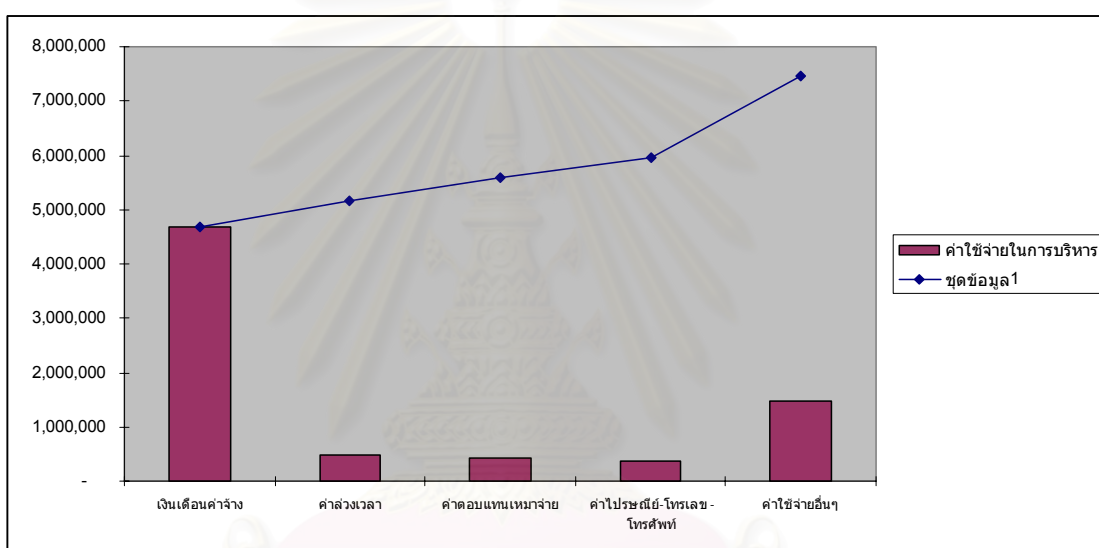

การลดต้นทุน

1. ลดค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ

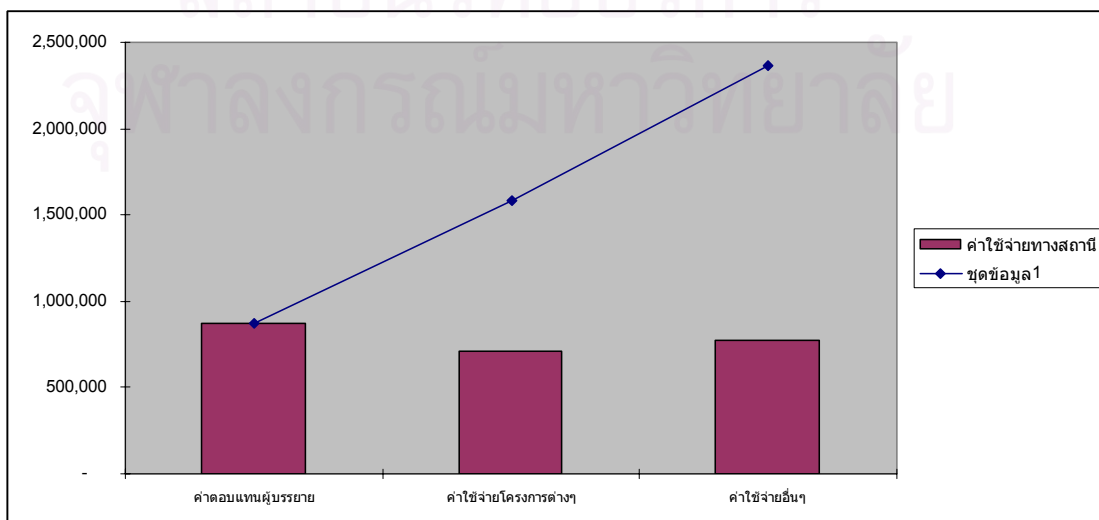
สถานีฯ อาจจำเป็นต้องพิจารณาควบคุมค่าใช้จ่าย 4 ประเภท ก่อนเป็นส่วนแรก คือ เงินเดือนค่าจ้าง, ค่าล่วงเวลา, ค่าตอบแทนเหมาจ่าย และค่าไปรษณีย์-โทรเลข-โทรศัพท์ ซึ่งรวมกันแล้วเกินกว่าร้อยละ 80 ของรายจ่ายด้านการบริหารจัดการรวม (ดังกราฟที่ 7.8) ว่าควรมีแนวทางในการควบคุม และปรับลดอย่างไร โดยพิจารณาถึงจำนวนพนักงานว่าสะท้อนต่อการทำงานหรือไม่เป็นหลัก

กราฟที่ 7.8 แสดงการวิเคราะห์ ABC-Analysis ของค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ

2. ลดค่าใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายการผลิตรายการ และการออกอากาศ

กราฟที่ 7.9 แสดงการวิเคราะห์ ABC-Analysis ของค่าใช้จ่ายด้านการผลิตรายการ และการออกอากาศ

สถานีฯ อาจจำเป็นต้องพิจารณาควบคุมค่าใช้จ่าย 2 ประเภท ก่อนเป็นส่วนแรก คือ ค่าตอบแทนผู้บรรยาย และค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ซึ่งรวมกันแล้วเกินกว่าร้อยละ 80 ของรายจ่ายด้านการบริหารจัดการรวม (ดังกราฟที่ 7.9) ว่ามีควรแนวทางในการควบคุม และปรับลดอย่างไร โดยพิจารณาถึงค่าตอบแทนผู้บรรยายเป็นหลัก

3. จำกัดการลงทุนที่ไม่จำเป็น

สถานีฯ ควรพิจารณาเลือกลงทุนเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดต้นทุนที่ต้องแบกรับภาระในอนาคต เนื่องจากในอีก 2 – 3 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2549-2551) สถานีฯ อาจจำเป็นต้องเปลี่ยนระบบเครื่องออกอากาศจากระบบ Analog เป็นระบบ Digital ตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากราว 20 – 30 ล้านบาท หากสถานีฯ มิได้สำรองเงินทุนไว้ อาจเกิดปัญหาด้านการแข่งขันขึ้นในอนาคต

การเพิ่มรายได้

1. เพิ่มค่าเช่าเวลาออกอากาศ

สถานีฯ อาจจำเป็นต้องปรับโครงสร้างราคาเช่าเวลาให้สะท้อนกับราคาตลาดมากขึ้น รวมทั้งปรับโครงสร้างราคาโดยช่วงเวลา prime time ของการกระจายเสียงซึ่งอยู่ระหว่างเวลา 07.00 – 09.00 น. และ 17.00 – 19.00 น. ในวันจันทร์ – ศุกร์ และช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ ให้สูงกว่าวันเสาร์ – อาทิตย์ ให้มีราคาสูงกว่าช่วงอื่นๆ

2. เพิ่มรายได้จากค่าอุปถัมภ์รายการ

สถานีฯ อาจจำเป็นต้องปรับค่าอุปถัมภ์รายการเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อยร้อยละ 25 เพื่อให้รายได้หลักเพียงพอกับค่าใช้จ่าย ณ สถานะปัจจุบัน ซึ่งหากสถานีฯ สามารถลดต้นทุนด้านต่างๆ สามารถหารรายได้ทางอื่นเพิ่มขึ้น และ/หรือยืดเวลาการโฆษณาให้ยาวขึ้น ก็ไม่จำเป็นต้องปรับเพิ่มขึ้นในอัตราดังกล่าวก็ได้

3. เพิ่มรายได้จากโครงการพิเศษ

ในสถานะปัจจุบันรายได้หลักของทางสถานีฯ ไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายได้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยรายได้โครงการพิเศษต่างๆ เข้ามาช่วย เช่น โครงการแรลลี่ และโครงการเอนทรวานซ์ ดังนั้นทางสถานีฯ อาจต้องพิจารณาหารูปแบบของการให้บริการด้านต่างๆ เข้ามาช่วยเสริมรายได้ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ

- จากการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์ในเรื่องจุดคุ้มทุน ผู้วิจัยเห็นว่า สถานีวิทยุจุฬาฯ ควรดำเนินการในทุกทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการหารายได้ให้มากขึ้น โดยเน้น การตลาดเพื่อเพิ่มค่าอุปถัมภ์รายการ และพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์ให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้หลักสูงขึ้น นอกจากนี้ยังต้องเน้นการจัดทำโครงการพิเศษเพื่อเพิ่มรายได้ขึ้น โดยอาศัยจุดแข็งของสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งเป็นของสถาบันการศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาอยู่มากเพียงพอ มาจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น

- พัฒนาศักยภาพบุคคลของสถานีฯ ในระยะยาวเพื่อให้สถานีฯ สามารถดำเนินการ ออกอากาศได้เอง และปรับทัศนคติองค์กรให้สามารถแข่งขันได้กับภาคเอกชน ซึ่งการแข่งขันอาจมี ความรุนแรงมากขึ้น เมื่อการจัดตั้ง กทช. และ กสช. แล้วเสร็จ อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยีการกระจายเสียงจากระบบ Analog เข้าสู่ยุคดิจิทัล

- พัฒนาภาพลักษณ์ของสถานีฯ เพื่อหาจุดขาย

- จากแนวคิด “การกระจายเสียงที่ให้บริการแก่สาธารณะ (Public Service Broadcasting) ถึงแม้ว่าทางสถานีวิทยุจุฬาฯ จะมีนโยบายไม่แสวงหาผลกำไร แต่ในความเป็นจริงแล้วหากจะให้ เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรจริง สถานีวิทยุจุฬาฯ จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากสถานีวิทยุจุฬาฯ จำเป็นต้องออกนอกระบบก็ควรมีนโยบายที่ให้แสวงหา ผลกำไรได้ในระดับต่ำด้วย เนื่องจากหากมีการจัดตั้ง กทช. และ กสช. แล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจาก ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ อาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการกระจายเสียงแล้วยังอาจต้องมีการลง ทุนเพื่อเปลี่ยนเครื่องส่งให้เป็นแบบดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ซึ่งการลงทุนดังกล่าวจำ เป็นต้องใช้งบประมาณสูง หากสถานีวิทยุจุฬาฯ ไม่ประสงค์ที่จะทำการกู้ยืมจากสถาบันการเงินก็ควรตั้งงบ งบประมาณสำรองเพื่อลงทุนในอนาคตไว้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์. เศรษฐศาสตร์การตัดสินใจทางสังคม-หลักการวิเคราะห์เชิงผลได้ผลเสีย.

กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2527.

เกียรติวิบูลย์ ชมแข และมณิศรี พันธุลาภ. การวิเคราะห์ผลเสีย-ผลได้. แปลจาก COST-

BENEFIT ANALYSIS ของ E.J.MISHAN. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, เม.ย. 2536.

จาระไน แกลโกศล. พฤติกรรมกรรฟงวิทยุของชาวกรุงเทพมหานคร.วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 14,

2536 หน้า 33-41

จิตติวัฒน์ กัณธมาลา. การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้ของโครงการถนนโดยเน้นหนักการใช้แรงงานคน

กรณีศึกษา : โครงการสร้างถนนชนบทสายบ้านสะแล้ง-ผามั่ว-ศรีบัวบาน อำเภอเมือง

จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ชาญศิลป์ ตรีนุชกร. การศึกษาเปรียบเทียบผลประโยชน์กับต้นทุนในการสร้างคลังน้ำมันสงขลา

แห่งใหม่ : กรณีการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2530.

ดวงจันทร์ ศิริบัญชาชัย. บทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอฟ เอ็ม 101.5

เมกะเฮิรตซ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2537.

เต็มศักดิ์ กฤษณามระ และคนอื่นๆ. หลักการบัญชีเบื้องต้น. เล่ม 2 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.

พัชรี พรหมคช. การวิเคราะห์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วิสาร รอดคำดี. โครงการและบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา. วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง. การศึกษาพฤติกรรมกรรเปิดรับฟัง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิต

นักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลต่อสถานีวิทยุจุฬา ฯ.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2539.

อรรถณี ดิษฐพันธ์. การวิเคราะห์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุกระจายเสียง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529

ภาษาอังกฤษ

Keith, Michael C., The Radio Programming. 4th ed. Boston : Foca Press , 1997.

Kung , Shankleman , Lucy. Inside The BBC&CNN Managing media Organizations.

McQuail, Denis. Mass Communication theory. 3rd ed. SAGE Publication Ltd., 1994

Vogel, Harold. Entertainment Industry Economics : A Guide for Vogel, Harold. (n.p., n.d.)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งบดุล											
สินทรัพย์	ณ วันที่										
	30 ก.ย. 36	30 ก.ย. 37	30 ก.ย. 38	30 ก.ย. 39	30 ก.ย. 40	31 มี.ค. 41	31 มี.ค. 42	31 มี.ค. 43	31 มี.ค. 44	31 มี.ค. 45	31 มี.ค. 46
สินทรัพย์หมุนเวียน											
เงินฝากธนาคาร	175,368.23	350,825.48	497,487.37	905,845.23	150,125.54	5,052,734.21	2,070,099.47	1,476,240.53	434,125.38	519,270.16	2,212,752.69
เงินฝากประจำ	-	-	-	-	-	7,672,500.00	18,278,589.82	21,278,717.43	20,316,730.20	19,434,191.44	19,948,267.45
เงินฝากกองคลัง	1,780,684.92	1,418,758.31	48,814.05	1,963,840.07	6,895,995.88	-	-	-	-	-	-
ลูกหนี้ค่าอุปถัมภ์รายการและตัวเงินรับ	415,460.00	991,990.00	1,900,721.00	3,744,900.00	4,702,785.00	4,996,950.50	4,405,910.00	1,187,755.00	1,227,126.00	3,488,440.00	2,188,326.00
ลูกหนี้ค่ามลพิษวิทยุ	-	-	-	25,000.00	10,000.00	-	-	-	-	-	-
ดอกเบี้ยค้างรับ	-	-	-	-	-	-	-	-	200,806.23	149,433.49	129,777.68
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8,100.00	67,326.70	81,237.32	102,398.16	238,371.82	202,287.36	301,311.77	316,883.77	48,838.77	7,952.80	5,639.96
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,379,613.15	2,869,900.49	2,528,259.74	6,741,983.46	11,997,278.24	17,924,471.57	25,055,911.06	24,259,596.73	22,227,626.58	23,599,287.89	24,484,763.78
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (สุทธิ)	1,803,116.00	2,554,054.83	2,489,580.12	3,678,274.18	3,636,995.25	4,170,219.48	4,530,836.53	3,844,597.34	2,767,090.31	1,850,990.75	1,208,441.65
รวมสินทรัพย์	4,182,729.15	5,423,955.32	5,017,839.86	10,420,257.64	15,634,273.49	22,094,691.05	29,586,747.59	28,104,194.07	24,994,716.89	25,450,278.64	25,693,205.43
หนี้สินและทุน											
หนี้สินหมุนเวียน											
เจ้าหนี้อื่น	13,241.69	22,884.53	7,942.71	-	16,800.00	216,115.00	1,350,298.45	278,380.50	23,325.00	21,192.00	166,808.75
รายจ่ายค้างจ่าย	232,134.45	311,185.80	595,681.00	675,789.50	557,787.28	655,185.50	668,203.98	698,329.60	392,484.15	274,279.16	355,199.69
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	-	-	-	-	-	-	-	-	20,215.12	24,194.74	32,984.77
รวมหนี้สินหมุนเวียน	245,376.14	334,070.33	603,623.71	675,789.50	574,587.28	870,300.50	2,018,502.43	976,710.10	436,024.27	319,665.90	554,993.21
เจ้าหนี้เงินยืม-มหาวิทยาลัย	2,400,000.00	2,400,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
รวมหนี้สิน	2,645,376.14	2,734,070.33	2,603,623.71	2,675,789.50	2,574,587.28	2,871,300.50	4,018,502.43	2,976,710.10	2,436,024.27	2,319,665.90	2,554,993.21
ทุน											
ทุนเริ่มแรก	1,612,862.54	1,612,862.54	1,612,862.54	1,612,862.54	1,612,862.54	1,612,862.54	2,407,462.54	2,407,462.54	2,407,462.54	2,407,462.54	2,407,462.54
ทุนจากการได้รับบริจาค	-	794,600.00	794,600.00	794,600.00	1,474,653.00	1,474,653.00	680,053.00	680,053.00	680,053.00	680,053.00	680,053.00
เงินกองทุนวิทยุจุฬาฯเพื่อการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20,000.00	20,000.00
กำไร(ขาดทุน)สะสม	(75,509.53)	282,422.45	6,753.61	5,337,005.60	9,972,170.67	16,135,875.01	22,480,729.62	22,039,968.43	19,471,177.08	20,023,097.20	20,030,696.68
ทุนสะสม ณ วันปลายงวด	1,537,353.01	2,689,884.99	2,414,216.15	7,744,466.14	13,059,686.21	19,223,390.55	25,568,245.16	25,127,483.97	22,558,692.62	23,130,612.74	23,138,212.22
รวมหนี้สินและทุน	4,182,729.15	5,423,955.32	5,017,839.86	10,420,257.64	15,634,273.49	22,094,691.05	29,586,747.59	28,104,194.07	24,994,716.89	25,450,278.64	25,693,205.43

งบกำไร-ขาดทุน

สิ้นสุดเมื่อ

รายได้	30 ก.ย. 36	30 ก.ย. 37	30 ก.ย. 38	30 ก.ย. 39	30 ก.ย. 40	30 ก.ย. 41	30 ก.ย. 42	30 ก.ย. 43	30 ก.ย. 44	30 ก.ย. 45	30 ก.ย. 46
ค่าอุปถัมภ์รายการ	2,240,926.80	5,959,180.11	7,512,716.00	13,334,097.00	15,626,115.00	4,991,195.00	8,232,659.00	7,085,320.00	6,916,926.00	8,079,136.00	10,455,200.00
ค่าผลิตรายการ/สปอต	-	-	24,200.00	71,000.00	243,000.00	70,000.00	-	-	-	-	-
ค่าเช่าห้องบันทึกเสียง	-	-	19,600.00	23,200.00	29,150.00	30,650.00	55,900.00	72,270.00	24,000.00	143,150.00	50,550.00
โครงการความร่วมมือกับ ม.เชียงใหม่	-	-	-	910,800.00	-	-	-	-	-	-	-
การจัดทำหนังสือมิวสิกออฟเดอะมาสเตอร์	-	-	-	-	-	53,000.00	85,000.00	162,445.00	196,862.50	188,619.00	67,142.50
โครงการเส้นทางสู่ศตวรรษที่ 21	-	-	-	-	-	396,000.00	-	-	-	-	-
โครงการจตุรกายเอนทรานซ์	-	-	-	-	5,212,500.00	8,790,250.00	11,739,582.00	3,634,750.00	-	-	-
โครงการคุณภาพชีวิตในศตวรรษที่ 21	-	-	-	-	-	390,000.00	-	-	-	-	-
การได้รับบริจาค	-	-	-	1,370,447.40	-	-	-	-	-	-	-
โครงการดนตรี 60 ปีลูกทุ่งไทย	-	-	-	-	-	-	589,420.00	7,900.00	-	-	-
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านทักษะฯ	-	-	-	-	-	-	207,000.00	141,000.00	-	-	-
โครงการเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัย	-	-	-	-	-	-	-	360,000.00	82,000.00	-	72,100.00
โครงการอบรมการผลิตรายการวิทยุ	-	-	-	-	-	-	-	-	132,000.00	-	-
โครงการอบรมทักษะผู้ประกอบการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	299,250.00	-
โครงการ 37 ปี สถานีวิทยุจุฬา(แข่งขันแรลลี่)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	856,400.00
การจำหน่ายเทป	-	-	-	-	-	129,825.80	21,231.00	21,604.20	28,254.40	45,026.20	-
ดอกเบียร์รับ	-	-	-	-	35,399.68	428,245.01	1,807,259.96	1,116,419.74	817,386.87	599,845.68	516,177.46
รายได้อื่น	-	-	14,479.10	33,023.95	7,413.49	4,172.00	31,712.01	12,585.00	56,788.59	53,958.00	160,692.00
หัก สินค้ารับคืน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,904.40	127.50
รวมรายได้	2,240,926.80	5,959,180.11	7,570,995.10	15,742,568.35	21,153,578.17	15,283,337.81	22,769,763.97	12,614,293.94	8,254,218.36	9,398,080.48	12,178,134.46
ค่าใช้จ่าย											
ค่าใช้จ่ายทางสถานี	1,824,158.00	3,850,095.64	4,801,570.20	5,630,899.30	7,437,646.34	3,151,373.51	5,221,730.28	4,679,221.69	3,136,320.78	2,182,466.72	2,360,649.10
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	492,278.33	1,751,152.49	3,045,093.74	4,781,417.06	8,777,012.36	5,968,259.96	11,203,179.08	8,375,833.44	7,853,997.93	6,610,044.60	9,809,885.88
รวมค่าใช้จ่าย	2,316,436.33	5,601,248.13	7,846,663.94	10,412,316.36	16,214,658.70	9,119,633.47	16,424,909.36	13,055,055.13	10,990,318.71	8,792,511.32	12,170,534.98
รายได้เหนือรายจ่าย	(75,509.53)	357,931.98	(275,668.84)	5,330,251.99	4,938,919.47	6,163,704.34	6,344,854.61	(440,761.19)	(2,736,100.35)	605,569.16	7,599.48
กำไร(ขาดทุน)สะสม ณ วันต้นงวด	-	(75,509.53)	282,422.45	6,753.61	5,337,005.60	9,972,170.67	16,135,875.01	22,480,729.62	22,039,968.43	19,471,177.08	20,023,097.20
หัก รายการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	-	-	-	-	303,754.40	-	-	-	167,309.00	53,649.04	-
กำไร (ขาดทุน) สะสม ณ วันปลายงวด	(75,509.53)	282,422.45	6,753.61	5,337,005.60	9,972,170.67	16,135,875.01	22,480,729.62	22,039,968.43	19,471,177.08	20,023,097.20	20,030,696.68

	2539	2538	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
รายได้	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
ค่าเช่าพื้นที่อาคาร	2,240,826.80	5,959,180.11	7,512,716.00	13,334,097.00	15,626,115.00	4,991,195.00	8,232,659.00	7,085,320.00	6,916,926.00	8,079,136.00	10,455,200.00	9,741,556.70	9,994,948.87	10,248,330.05	10,501,727.23	10,755,116.41	11,008,505.58	11,261,894.76	11,515,283.94	11,768,673.12	12,022,062.30
ค่าเช่าห้องปรับอากาศ	-	-	19,600.00	23,200.00	29,150.00	30,650.00	55,900.00	72,270.00	24,000.00	143,150.00	50,550.00	82,744.17	101,327.00	109,909.93	118,492.67	127,075.50	135,658.33	144,241.17	152,824.00	161,406.83	169,989.67
โครงการความร่วมมือกับ ม.เชียงใหม่	-	-	910,800.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การจัดทำหนังสือสัญญาซื้อขาย	-	-	-	-	-	53,000.00	85,000.00	162,445.00	196,862.50	188,619.00	87,142.50	167,110.20	178,995.54	190,880.89	202,766.23	214,651.57	226,536.91	238,422.26	250,307.60	262,192.94	274,078.29
โครงการสัมพันธภาพที่ 21	-	-	-	-	-	396,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการสัมพันธภาพที่ 21	-	-	-	-	5,212,500.00	8,790,250.00	11,739,582.00	3,634,750.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การดำเนินงาน	-	-	-	1,370,447.40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการอื่น 60 ปีคงเหลือ	-	-	-	-	-	-	589,420.00	7,900.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการร่วมมือกับผู้บริหารด้านทักษะ	-	-	-	-	-	-	207,000.00	141,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการฝึกอบรมผู้บริหาร	-	-	-	-	-	-	-	360,000.00	82,000.00	-	72,100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการอบรมทักษะผู้บริหาร	-	-	-	-	-	-	-	-	132,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการ 37 ปี สถานีวิทยุฯ (เชียงใหม่)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	299,250.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการแม่เหล็ก	-	-	-	-	-	129,825.80	21,231.00	21,604.20	28,254.40	45,026.20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเช่าพื้นที่	-	-	-	-	35,399.68	428,245.01	1,807,259.96	1,116,419.74	1,837,388.87	599,645.68	516,177.48	150,230.23	109,441.80	57,351.09	-	-	-	-	-	-	-
รายได้อื่น	-	-	36,678.10	104,023.95	250,413.48	74,172.00	31,712.01	12,585.00	56,788.58	53,958.00	160,892.00	77,754.09	75,904.36	74,054.66	72,204.94	70,355.22	66,505.51	66,655.79	64,806.07	62,958.35	61,106.64

รวมค่าเช่าพื้นที่	2,240,826.80	5,959,180.11	7,570,995.10	15,742,568.35	21,153,578.17	15,263,337.61	22,769,763.97	12,614,283.94	8,254,218.36	9,398,080.48	12,178,134.46	10,225,535.69	10,456,749.04	10,676,602.22	10,851,152.02	11,163,136.00	11,435,082.79	11,707,026.66	11,978,070.66	12,250,614.45	12,522,858.34
	100%	100%	99%	85%	74%	33%	36%	56%	64%	86%	86%	95%	96%	96%	96%	96%	96%	96%	96%	96%	96%

ค่าใช้จ่ายในการผลิต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
เงินเดือนจ้าง(ฝ่ายผลิต)	111,259.33	949,906.85	1,589,329.35	1,991,482.77	2,447,909.67	1,420,456.67	3,524,272.30	3,515,077.31	3,118,304.23	2,306,088.17	2,736,378.27	3,642,576.61	3,890,436.21	4,138,299.82	4,385,161.42	4,634,023.02	4,881,894.63	5,125,746.23	5,377,607.83	5,625,469.44	5,873,331.04
ค่าจ้าง	482,760.00	700,800.00	785,740.00	776,460.00	859,020.00	389,800.00	735,840.00	631,720.00	483,200.00	414,860.00	438,540.00	452,485.09	438,072.91	413,660.73	389,800.00	389,800.00	385,800.00	389,800.00	389,800.00	389,800.00	389,800.00
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	1,196,000.00	2,213,500.00	2,396,250.00	2,703,500.00	4,465,750.00	1,637,500.00	2,403,000.00	2,110,000.00	1,892,000.00	876,900.00	1,409,987.27	1,301,515.45	1,193,043.64	1,084,571.82	976,100.00	872,600.00	872,600.00	872,600.00	872,600.00	872,600.00	872,600.00
ค่าตอบแทนเครื่องจักรอุปกรณ์	-	25,191.25	27,443.52	40,185.19	37,858.35	30,425.00	27,175.00	13,950.00	4,975.00	1,000.00	45,116.28	25,323.02	27,616.28	29,909.54	32,202.79	34,496.05	36,786.30	39,082.56	41,375.82	43,669.07	45,962.33
ค่าเสื่อมค่าสิ่งพิมพ์	-	319,130.67	425,050.21	541,396.10	810,924.53	489,203.77	1,036,068.40	1,047,646.09	785,522.08	646,898.52	531,520.72	862,805.69	898,945.65	935,285.61	871,625.57	1,007,965.53	1,044,305.50	1,080,645.48	1,116,985.42	1,153,325.38	1,189,665.34
ค่าวัสดุและอุปกรณ์	37,878.00	326,452.81	491,694.59	521,778.77	541,626.31	202,722.24	281,801.88	82,685.60	50,293.45	59,281.50	23,281.00	37,717.88	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00
ค่าสมาชิกข่าว	8,100.00	33,660.00	36,720.00	34,560.00	34,560.00	77,760.00	46,224.00	46,224.00	65,400.25	62,282.50	62,282.50	65,400.25	62,282.50	62,282.50	65,400.25	62,282.50	62,282.50	65,400.25	62,282.50	62,282.50	62,282.50
ค่าวัสดุและอุปกรณ์	-	-	-	-	-	-	-	20,000.00	136,534.05	102,025.90	168,212.55	209,225.50	250,238.45	291,251.40	332,264.35	373,277.30	414,290.25	455,303.20	496,316.15	537,329.10	-
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	1,835,997.33	4,561,641.68	5,754,226.07	6,811,533.83	9,197,448.86	4,267,545.68	8,147,479.54	7,665,187.05	6,291,233.96	4,856,075.11	4,981,786.64	6,870,935.83	7,074,073.09	7,291,647.24	7,509,772.84	7,751,759.17	7,998,717.32	8,246,175.47	8,493,633.62	8,741,091.77	8,988,549.92

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
เงินเดือนจ้าง(ฝ่ายบริหาร)	55,629.67	474,453.42	794,664.67	995,746.39	1,223,954.84	710,229.33	1,762,136.15	1,757,536.68	1,559,152.12	1,153,044.09	1,368,169.13	1,821,288.31	1,945,219.11	2,069,149.91	2,193,080.71	2,317,011.51	2,440,942.31	2,564,873.12	2,688,803.92	2,812,734.72	2,936,665.52	
ค่าจ้าง	89,420.00	153,210.00	103,650.00	132,850.00	58,510.00	-	5,025.00	-	173,536.90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	-	109,342.08	393,240.00	754,483.43	687,235.50	367,162.50	718,460.00	695,460.00	439,691.00	417,905.00	293,220.00	508,605.46	512,784.28	516,963.10	521,141.92	525,320.74	529,499.56	533,676.38	537,857.20	542,038.02	546,218.84	
ค่าตอบแทนเครื่องจักรอุปกรณ์	-	6,650.00	28,650.00	46,750.00	22,350.00	48,500.00	18,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	
ค่าเสื่อมค่าสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าเช่าพื้นที่	6,000.00	-	-	18,000.00	14,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	
ค่าเช่า(บุคลากรหรือผู้ติดตาม)	26,452.00	26,249.50	5,500.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	-	-	-	308,845.00	9,315.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
หนังสือส่งมอบ	-	-	-	-	120,000.00	-	-	-	-	110,360.00	30,000.00	2,788,000.00	3,627,093.33	4,955,813.33	6,284,733.33	7,613,553.33	8,942,373.33	10,271,193.33	11,600,013.33	12,928,833.33	14,257,653.33	15,586,473.33
หนังสือ	70.00	64,507.70	31,644.90	174,143.37	245,680.08	118,314.63	187,654.07	368,119.40	368,664.81	327,405.16	204,232.98	370,940.51	400,013.93	429,087.34	458,180.76	487,234.18	516,307.60	545,381.01	574,454.43	603,527.85	632,601.27	
ค่าจ้าง	-	100,323.06	138,652.50	244,859.75	325,843.40	145,246.50	363,760.50	596,375.00	559,283.83	220,880.50	208,896.80	323,712.01	336,566.47	349,420.93	375,129.65	387,984.31	400,838.77	413,693.23	426,547.69	439,402.15	-	
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	2,867.33	4,005.27	-	6,815.00	12,040.00	6,824.00	19,683.00	31,173.00	34,414.00	25,784.00	43,228.00	41,289.92	45,357.42	49,424.91	53,492.40	57,559.90	61,627.39	65,694.88	69,762.38	73,829.87	77,897.36	
ค่าตอบแทนเครื่องจักรอุปกรณ์	-	10,000.00	10,000.00	10,000.00	24,427.50	10,000.00	10,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าเสื่อมค่าสิ่งพิมพ์	-	23,962.69	56,575.98	73,181.15	169,689.94	69,985.91	106,895.67	87,717.24	-	-	-	19,243.08	12,051.04	4,859.01	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าเช่าพื้นที่	53,902.75	-	-	-	-	-	121,280.95	112,315.90	-	-	27,853.42	27,890.42	27,527.41	27,364.40	27,201.40	27,038.39	26,875.38	26,712.38	26,549.37	26,386.36	-	
ค่าจ้าง	-	100,134.00	195,565.00	280,222.40	110,590.00	196,000.00	196,553.00	194,801.00	188,524.05	187,401.20	203,954.47	208,038.91	212,123.35	216,207.76	220,292.22	224,376.65	228,461.09	232,545.52	236,629.96	240,714.40	-	
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	-	4,789.84	15,556.39	15,358.58	7,466.48	14,561.																

รายละเอียดค่าใช้จ่าย

	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ค่าใช้จ่ายทางสถานี											
ค่าล่วงเวลา	482,760.00	700,800.00	785,740.00	776,460.00	859,020.00	389,800.00	735,640.00	631,720.00	-	-	-
ค่าจ้างพิเศษเฉพาะงาน	99,420.00	153,210.00	103,650.00	132,850.00	58,510.00	-	5,025.00	-	173,536.90	-	-
ค่าคอมแทนต์บรรยาย	1,196,000.00	2,213,500.00	2,398,250.00	2,703,500.00	4,465,750.00	1,637,500.00	2,403,000.00	2,110,000.00	1,692,000.00	976,900.00	872,600.00
ค่าคอมแทนต์เหม่าจ่าย	-	109,342.06	393,240.00	754,483.43	667,255.50	247,162.50	718,460.00	695,460.00	-	-	-
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	-	313,130.67	425,050.21	541,396.10	810,924.53	489,203.77	1,036,068.40	1,047,646.09	785,522.03	646,896.52	531,520.72
ค่าสมาชิกข่าว	8,100.00	33,660.00	36,720.00	36,720.00	34,560.00	34,560.00	34,560.00	77,760.00	46,224.00	46,224.00	65,400.25
ค่าคอมแทนต์ปรึกษา	-	-	-	-	-	120,000.00	-	-	-	-	-
ค่าคอมแทนต์ผลิตรายการ	-	-	-	-	-	30,425.00	27,175.00	13,950.00	4,975.00	1,000.00	45,116.28
ค่าวัสดุอุปกรณ์	37,878.00	326,452.91	491,694.99	521,779.77	541,626.31	202,722.24	261,801.88	82,685.60	50,293.45	56,261.50	23,281.00
ค่าต่อใบอนุญาตสถานี	-	-	-	-	-	-	-	-	10,000.00	10,000.00	10,000.00
ค่าลิขสิทธิ์เพลง	-	-	-	-	-	-	-	10,000.00	-	-	-
ค่าทำหนังสือมิสคอปเฟอร์เดอแมสเตอร์/วารสาร	-	-	-	-	-	-	-	-	20,000.00	136,534.05	102,025.90
ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	389,993.40	318,650.65	710,704.95
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	-	-	167,225.00	163,710.00	-	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่าย	1,824,158.00	3,850,095.64	4,801,570.20	5,630,899.30	7,437,646.34	3,151,373.51	5,221,730.28	4,679,221.69	3,172,544.78	2,192,466.72	2,360,649.10

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร											
เงินเดือนค่าจ้าง	166,889.00	1,423,360.27	2,383,994.02	2,987,239.16	3,671,864.51	2,130,688.00	5,286,408.45	5,272,615.97	4,677,456.35	3,459,132.26	4,104,567.40
ค่าเบี้ยประชุม	-	5,650.00	28,650.00	49,750.00	22,350.00	48,500.00	18,000.00	20,000.00	24,988.89	14,000.00	18,000.00
ค่าบำเหน็จ	-	-	-	-	-	-	-	-	252,501.11	59,100.00	168,350.00
ค่าสอบบัญชี	6,000.00	8,000.00	11,000.00	14,000.00	18,000.00	15,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00
ค่าเช่า(บริการวิทยุติดตามตัว)	26,452.00	26,249.50	5,500.00	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าอบรมสัมมนา	-	-	-	-	308,845.00	9,315.50	-	-	-	-	-
หนังสือส่งจะสูญ	-	-	-	-	-	227,500.00	-	-	110,360.00	30,000.00	2,768,000.00
หนังสือ	-	-	-	-	120,000.00	-	-	-	-	-	-
ค่าโทรศัพท์-โทรเลข-โทรศัพท์	70.00	64,507.70	31,644.90	174,143.37	245,680.08	118,314.63	187,654.07	388,119.40	368,664.81	327,405.16	204,232.98
ค่าคอมแทนต์เหม่าจ่าย	-	-	-	-	-	-	-	-	439,691.00	417,905.00	293,220.00
ค่าวัสดุการพนักงาน	-	106,323.06	138,652.50	244,859.75	325,843.40	145,249.50	383,760.50	596,375.00	159,283.83	220,880.50	208,896.80
ค่าประกันสังคม	2,867.33	4,005.27	-	6,815.00	12,040.00	6,824.00	18,583.00	31,173.00	34,414.00	25,784.00	43,229.00
ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ	-	10,000.00	10,000.00	10,000.00	24,427.50	10,500.00	-	-	-	-	-
ค่าซ่อมแซม	-	25,191.25	27,443.52	40,185.19	37,658.35	62,876.00	124,961.96	84,348.05	90,715.25	271,310.87	146,927.42
ค่ารับรอง	-	23,962.69	56,575.96	73,191.15	169,689.94	69,985.91	106,869.85	87,717.24	-	-	-
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	-	53,902.75	-	-	-	-	121,280.95	112,315.90	-	-	-
ค่าจ้างเหมาบริการ	-	-	100,134.00	195,565.00	280,222.40	110,590.00	196,000.00	198,553.00	194,801.00	188,524.05	187,401.20
ค่าประกันภัย	-	-	4,789.84	15,556.39	15,358.58	7,466.49	14,561.60	14,530.00	-	-	-
ค่าพาหนะ	-	-	36,385.00	45,908.00	193,883.13	111,848.56	245,128.89	307,677.33	293,722.95	286,990.20	328,760.43
เงินรางวัลประจำปี	-	-	-	163,861.50	277,530.00	-	-	-	-	-	21,992.00
ค่าเจรจาธุรกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	73,117.14	42,374.02	40,990.05
เงินบริจาค	-	-	-	-	-	-	303,000.00	-	-	-	-
ค่าล่วงเวลา	-	-	-	-	-	-	-	-	483,200.00	414,860.00	438,540.00
ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ	-	-	-	566,982.35	2,891,181.05	2,640,515.75	3,889,995.51	1,023,125.62	-	-	-
ค่าจัดทำหนังสือและวัสดุเผยแพร่	-	-	-	-	-	-	180,875.00	208,527.50	-	-	-
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน และวัสดุสิ้นเปลือง	-	-	-	-	-	-	-	-	211,962.60	200,499.84	416,479.65
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	-	-	10,917.00	2,992.00	1,937.62	1,702.62	108,099.30	12,755.40	24,710.00	300,000.00	95,966.00
ค่าโฆษณา	-	-	49,407.00	190,368.20	160,500.00	71,383.00	-	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	350,185.00	325,011.04	292,263.88
เงินสมทบกองทุนสะสม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,267.66	14,069.07
ค่าใช้จ่าย กศน.	-	-	-	-	-	180,000.00	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายการวิจัย	-	-	150,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าที่ปรึกษาภายนอก	290,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	492,278.33	1,751,152.49	3,045,093.74	4,781,417.06	8,777,011.56	5,968,259.96	11,203,179.08	8,375,833.41	7,807,773.93	6,610,044.60	9,809,885.88

รวมทั้งสิ้น	2,316,436.33	5,601,248.13	7,846,663.94	10,412,316.36	16,214,657.90	9,119,633.47	16,424,909.36	13,055,055.10	10,980,318.71	8,802,511.32	12,170,534.98
	2,316,436.33	5,601,248.13	7,846,663.94	10,412,316.36	16,214,658.70	9,119,633.47	16,424,909.36	13,055,055.13	10,990,318.71	8,792,511.32	12,170,534.98

หมายเหตุ	เดิม	
มีการปรับบัญชีค่าเบี้ยประชุม/บำเหน็จเนื่องจากมีคำผิดไปจากปกติมาก	277,490.00	
ค่าเบี้ยประชุม	24,988.89	ปรับใหม่
ค่าบำเหน็จ	252,501.11	ปรับใหม่

ค่าใช้จ่าย (trend)

	ปี 2535	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่าใช้จ่ายในการผลิต										
เงินเดือนค่าจ้าง(ฝ่ายผลิตรายการ)	111,259.33	948,906.85	1,589,329.35	1,991,492.77	2,447,909.67	1,420,458.67	3,524,272.30	3,515,077.31	3,118,304.23	2,306,088.17
ค่าล่วงเวลา	482,760.00	700,800.00	785,740.00	776,460.00	859,020.00	389,800.00	735,640.00	631,720.00	483,200.00	414,860.00
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	1,196,000.00	2,213,500.00	2,398,250.00	2,703,500.00	4,465,750.00	1,637,500.00	2,403,000.00	2,110,000.00	1,692,000.00	976,900.00
ค่าตอบแทนผลิตรายการ	-	-	-	-	-	30,425.00	27,175.00	13,950.00	4,975.00	1,000.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์กระจายเสียง	-	25,191.25	27,443.52	40,185.19	37,658.35	62,876.00	124,961.96	84,348.05	90,715.25	271,310.87
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	-	313,130.67	425,050.21	541,396.10	810,924.53	489,203.77	1,036,068.40	1,047,646.09	785,522.03	646,896.52
ค่าวัสดุและอุปกรณ์	37,878.00	326,452.91	491,694.99	521,779.77	541,626.31	202,722.24	261,801.88	82,685.60	50,293.45	56,261.50
ค่าสมาชิกข่าว	8,100.00	33,660.00	36,720.00	36,720.00	34,560.00	34,560.00	34,560.00	77,760.00	46,224.00	46,224.00
ค่าผลิตจุลสารวีดิทัศน์	-	-	-	-	-	-	-	-	20,000.00	136,534.05
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	1,835,997.33	4,561,641.68	5,754,228.07	6,611,533.83	9,197,448.86	4,267,545.68	8,147,479.54	7,563,187.05	6,291,233.96	4,856,075.11

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

เงินเดือนค่าจ้าง(ฝ่ายบริหาร)	55,629.67	474,453.42	794,664.67	995,746.39	1,223,954.84	710,229.33	1,762,136.15	1,757,538.66	1,559,152.12	1,153,044.09
ค่าจ้างพิเศษเฉพาะงาน	99,420.00	153,210.00	103,650.00	132,850.00	58,510.00	-	5,025.00	-	173,536.90	-
ค่าตอบแทนเหมาจ่าย	-	109,342.06	393,240.00	754,483.43	667,255.50	367,162.50	718,460.00	695,460.00	439,691.00	417,905.00
ค่าตอบแทนอนุญาติสภาพ	-	-	-	-	-	-	-	10,000.00	10,000.00	10,000.00
ค่าเบี้ยประชุม	-	5,650.00	28,650.00	49,750.00	22,350.00	48,500.00	18,000.00	20,000.00	24,988.89	14,000.00
ค่าพาหนะ	-	-	-	-	-	-	-	-	252,501.11	59,100.00
ค่าสอบบัญชี	6,000.00	8,000.00	11,000.00	14,000.00	18,000.00	15,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00
ค่าเช่า(บริการวิทยุติดตามตัว)	26,452.00	26,249.50	5,500.00	-	-	-	-	-	-	-
ค่าอบรมสัมมนา	-	-	-	-	308,845.00	9,315.50	-	-	-	-
หนังสือจะสูญ	-	-	-	-	-	227,500.00	-	-	110,360.00	30,000.00
หนังสือ	-	-	-	-	120,000.00	-	-	-	-	-
ค่าโทรศัพท์/โทรเลข/โทรศัพท์	70.00	64,507.70	31,644.90	174,143.37	245,680.08	118,314.63	187,654.07	388,119.40	368,664.81	327,405.16
ค่าวัสดุการพนักงาน	-	106,323.06	138,652.50	244,859.75	325,843.40	145,249.50	383,760.50	596,375.00	159,283.83	220,880.50
ค่าประกันสังคม	2,867.33	4,005.27	-	6,815.00	12,040.00	6,824.00	18,583.00	31,173.00	34,414.00	25,784.00
ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ	-	10,000.00	10,000.00	10,000.00	24,427.50	10,500.00	-	-	-	-
ค่ารับรอง	-	23,962.69	56,575.96	73,191.15	169,689.94	69,985.91	106,869.85	87,717.24	-	-
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	-	53,902.75	-	-	-	-	121,280.95	112,315.90	-	-
ค่าจ้างเหมาบริการ	-	-	100,134.00	195,565.00	280,222.40	110,590.00	196,000.00	198,553.00	194,801.00	188,524.05
ค่าประกันภัย	-	-	4,789.84	15,556.39	15,358.58	7,466.49	14,561.60	14,530.00	-	-
ค่าพาหนะ	-	-	36,385.00	45,908.00	193,883.13	111,848.56	245,128.89	307,677.33	293,722.95	286,990.20
เงินรางวัลประจำปี	-	-	-	163,861.50	277,530.00	-	-	-	-	-
ค่าเช่าธุรกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	73,117.14	42,374.02
เงินบริจาค	-	-	-	-	-	-	303,000.00	-	-	-
ค่าใช้จ่าย สนง.และวัสดุสิ้นเปลือง	-	-	-	-	-	-	-	-	211,962.60	200,499.84
ค่าโฆษณา	-	-	49,407.00	190,368.20	160,500.00	71,383.00	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	350,185.00	325,011.04
เงินสมทบกองทุนสะสม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,267.66
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	290,000.00	-	328,142.00	166,702.00	1,937.62	181,702.62	108,099.30	22,755.40	24,710.00	300,000.00
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	480,439.00	1,039,606.45	2,092,435.87	3,233,800.18	4,126,027.99	2,211,572.04	4,206,559.31	4,260,214.93	4,299,091.35	3,627,785.56

ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าจัดทำหนังสือและวัสดุเผยแพร่	-	-	-	-	-	-	180,875	208,528	-	-
ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ	-	-	-	566,982	2,891,181	2,640,516	3,889,996	1,023,126	389,993	318,651
รวมค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ	-	-	-	566,982	2,891,181	2,640,516	4,070,871	1,231,653	389,993	318,651

รวมค่าใช้จ่าย	2,316,436.33	5,601,248.13	7,846,663.94	10,412,316.36	16,214,657.90	9,119,633.47	16,424,909.36	13,055,055.10	10,980,318.71	8,802,511.32
----------------------	---------------------	---------------------	---------------------	----------------------	----------------------	---------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---------------------

ค่าใช้จ่าย (trend)

ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
2,736,378.27	3,642,578.61	3,950,639.21	4,138,249.82	4,306,161.42	4,834,029.02	4,661,664.83	5,129,746.23	5,377,607.88	5,625,469.44	5,273,531.04
438,540.00	462,485.00	439,072.91	413,669.73	389,800.00	399,800.00	389,800.00	389,800.00	389,800.00	389,800.00	389,800.00
872,600.00	1,409,987.37	1,301,518.45	1,193,043.84	1,064,571.62	1,26,100.00	672,600.00	672,600.00	672,600.00	672,600.00	672,600.00
45,116.28	25,329.02	27,416.25	29,909.54	32,252.73	34,498.08	36,744.30	39,089.56	41,375.82	43,669.07	45,962.32
146,827.42	198,145.20	219,483.64	239,230.07	258,976.51	278,722.95	298,469.39	318,215.83	337,962.27	357,708.70	377,455.14
831,520.72	862,606.69	896,645.65	936,285.61	971,628.57	1,007,965.53	1,044,305.50	1,080,645.46	1,118,985.42	1,153,328.38	1,188,665.34
23,281.00	27,717.66	25,201.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00	23,281.00
65,400.25	62,282.67	65,480.44	68,698.36	71,936.32	75,114.26	78,322.00	81,530.15	84,736.09	87,948.03	91,153.97
102,025.80	168,212.55	238,220.50	290,230.45	341,251.40	392,264.35	443,277.30	494,290.25	545,303.20	596,316.15	647,329.10
4,951,788.84	6,870,935.63	7,074,073.00	7,281,647.24	7,509,723.94	7,751,798.17	7,999,717.32	8,348,175.47	8,699,633.62	9,050,091.77	9,400,549.92
1,368,189.13	1,621,289.31	1,945,219.11	2,069,149.91	2,193,080.71	2,317,011.51	2,440,942.31	2,564,873.12	2,688,803.92	2,812,734.72	2,936,665.52
293,220.00	506,605.46	512,784.26	516,983.13	521,141.02	525,339.74	529,499.56	533,678.38	537,857.20	542,036.02	546,214.84
10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00	10,000.00
18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00
169,350.00	75,832.24	55,100.00	39,100.00	59,100.00	59,100.00	59,100.00	59,100.00	59,100.00	59,100.00	59,100.00
18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00
2,768,000.00	3,627,093.33	4,955,913.33	6,284,733.33	7,613,553.33	8,942,373.33	10,271,193.33	11,600,013.33	12,928,833.33	14,257,653.33	15,586,473.33
204,232.88	270,940.51	400,013.03	429,087.34	458,160.76	487,234.18	516,307.60	545,381.01	574,454.43	603,527.85	632,601.27
208,896.80	223,732.01	338,566.47	349,420.83	362,275.39	375,129.95	387,984.51	400,839.07	413,693.63	426,548.19	439,402.75
43,229.00	41,258.92	48,357.42	49,424.91	52,492.40	57,560.90	61,629.39	65,697.88	69,766.38	73,834.87	77,903.36
-	18,232.08	12,051.04	4,899.01	-	-	-	-	-	-	-
-	27,853.42	27,690.42	27,527.41	27,364.40	27,201.40	27,038.39	26,875.38	26,712.38	26,549.37	26,386.36
187,401.20	203,954.47	208,038.31	212,123.35	216,207.76	220,292.23	224,376.65	228,461.08	232,545.52	236,629.94	240,714.40
-	573.36	-	-	-	-	-	-	-	-	-
328,760.43	398,277.45	434,415.36	472,652.67	510,890.29	549,127.90	587,365.51	625,603.12	663,840.73	702,078.34	740,315.95
21,892.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05	40,890.05
416,479.65	480,831.08	583,099.60	685,348.13	787,606.66	889,855.18	992,113.70	1,094,362.23	1,196,610.75	1,298,859.28	1,401,107.80
292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88	292,263.88
14,069.07	18,870.46	25,671.89	31,473.33	37,274.77	43,076.21	48,877.65	54,679.09	60,480.53	66,281.97	72,083.41
95,966.00	91,154.22	83,216.06	75,277.90	67,339.74	59,391.58	51,443.42	44,495.27	36,547.11	28,598.95	20,650.79
6,498,040.19	8,962,028.33	10,009,452.70	11,646,640.68	13,285,818.69	14,930,241.71	16,574,521.73	18,218,801.75	19,863,081.76	21,507,361.78	23,151,641.80
710,705	403,445.58	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65
710,705	403,445.58	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65	318,650.65
12,170,534.98	13,237,290.75	17,402,176.44	19,256,838.57	21,114,385.18	23,000,651.53	24,891,889.70	26,886,627.87	28,881,366.03	30,876,104.20	32,870,842.37

	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
รายได้หลัก																					
ค่าใช้กับรายการ	2,240,926.80	5,969,180.11	7,512,716.00	13,334,097.00	15,626,115.00	4,991,195.00	8,282,659.00	7,085,320.00	6,916,926.00	8,079,136.00	10,455,200.00	9,741,559.70	9,994,948.87	10,248,336.05	10,501,727.23	10,755,116.41	11,008,505.58	11,261,894.76	11,515,283.94	11,766,673.12	12,022,062.30
Major Revenue (Moving Ave.)	-	5,237,607.64	8,935,331.04	12,157,642.67	11,317,135.67	9,616,656.33	6,769,724.67	7,411,635.00	7,360,460.67	8,463,754.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Major Revenue (Trend)	9,069,392.96	8,973,088.76	8,876,744.56	8,780,420.36	8,684,096.16	8,587,771.96	8,491,447.76	8,395,123.56	8,298,799.36	8,202,475.16	8,106,150.96	8,009,826.76	7,913,502.56	7,817,178.37	7,720,854.17	7,624,529.97	7,528,205.77	7,431,881.57	7,335,557.37	7,239,233.17	7,142,908.97
รายได้รอง																					
ค่าคิดรายการ/สเปก	-	-	24,200.00	71,000.00	243,000.00	70,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าจ้างลงพิมพ์หนังสือ	-	-	19,600.00	23,200.00	29,150.00	30,650.00	55,900.00	72,270.00	24,000.00	143,150.00	50,550.00	92,744.17	101,327.00	109,909.83	118,492.67	127,075.50	135,658.33	144,241.17	152,824.00	161,406.83	169,989.67
โครงการความร่วมมือกับ ม.เชียงใหม่	-	-	-	910,800.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การจัดทำหนังสืออภิธาน	-	-	-	-	-	53,000.00	85,000.00	162,445.00	196,862.50	188,619.00	67,142.50	167,110.20	178,995.54	190,880.89	202,766.23	214,651.57	226,536.91	238,422.28	250,307.60	262,192.94	274,078.29
โครงการสัมมนาสู่ศตวรรษที่ 21	-	-	-	-	-	396,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการสรุปรายงานแผนเทศน์	-	-	-	-	5,212,500.00	8,790,250.00	11,739,582.00	3,634,750.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการคุณภาพชีวิตในศตวรรษที่ 21	-	-	-	-	-	390,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้บริการ	-	-	1,370,447.40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการดนตรี 60 ปีอุทงไทย	-	-	-	-	-	-	589,420.00	7,900.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ	-	-	-	-	-	-	207,000.00	141,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการเป็นระดมสมองหาวิสัย	-	-	-	-	-	-	-	360,000.00	82,000.00	-	72,100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการอบรมการศึกษารายวัน	-	-	-	-	-	-	-	-	132,000.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการอบรมทักษะผู้ประกอบการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	299,250.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงการ 37 ปี (ของวันแตร)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	856,400.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การจำหน่ายเทป	-	-	-	-	-	129,825.80	21,231.00	21,604.20	28,254.40	45,026.20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ดอกเบี้อขุ่น	-	-	-	-	35,399.68	428,245.01	1,807,259.96	1,116,419.74	817,386.87	599,845.68	516,177.46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้อื่น	-	-	14,479.10	33,023.85	7,413.49	4,172.00	31,712.01	12,565.00	56,788.59	53,958.00	160,692.00	104,548.54	117,128.82	129,709.10	142,289.39	154,869.67	167,449.95	180,030.23	192,610.52	205,190.80	217,771.08
Total (Minor)	-	-	58,279.10	2,408,471.35	5,527,463.17	10,292,142.81	14,537,104.37	5,528,973.84	1,337,292.36	1,329,848.88	1,723,061.96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minor Revenue (Moving Ave.)	-	19,426.37	822,250.15	2,664,737.87	6,076,025.78	10,118,903.55	10,118,407.24	7,134,457.09	2,732,038.39	1,483,401.07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minor Revenue (Trend)	2,531,620.56	2,939,755.28	3,347,890.01	3,756,024.73	4,164,159.45	4,572,294.18	4,980,428.90	5,388,563.63	5,796,698.35	6,204,833.07	6,612,967.80	7,021,102.52	7,429,237.24	7,837,371.97	8,245,506.69	8,653,641.42	9,061,776.14	9,469,910.86	9,878,045.59	10,286,180.31	10,694,315.04
หัก ค่าเริ่มต้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,904.40	127.50	3,804.80	3,868.55	3,932.30	3,996.05	4,059.80	4,123.55	4,187.30	4,251.05	4,314.80	4,378.55
Retum (Moving Ave.)	-	-	-	-	-	-	-	-	3,634.80	3,677.30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Retum (Trend)	1,322.01	895.12	468.22	41.33	385.66	812.46	1,239.35	1,666.24	2,093.14	2,520.03	2,946.92	3,373.82	3,800.71	4,227.80	4,654.50	5,081.39	5,508.28	5,935.18	6,362.07	6,788.96	7,215.86
รวมรายได้	2,240,926.80	5,969,180.11	7,570,995.10	15,742,568.35	21,153,578.17	15,283,337.81	22,769,763.97	12,614,293.94	8,254,216.36	9,398,080.48	12,178,134.46	15,027,555.47	15,338,839.10	15,650,322.73	15,961,706.36	16,273,089.96	16,584,473.62	16,895,857.25	17,207,240.88	17,518,624.52	17,830,008.15
Moving Ave	0	5,257,034.00	9,757,581.19	14,822,380.54	17,393,161.44	19,735,559.98	16,889,131.91	14,546,092.09	10,088,864.26	9,943,477.77	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trend	11,602,335.53	11,913,719.16	12,225,102.79	12,536,486.43	12,847,870.06	13,159,253.69	13,470,637.32	13,782,020.95	14,093,404.58	14,404,788.21	14,716,171.84	15,027,555.47	15,338,839.10	15,650,322.73	15,961,706.36	16,273,089.99	16,584,473.62	16,895,857.25	17,207,240.88	17,518,624.52	17,830,008.15

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพอลักษณ์ ปาณะดิษ เกิดวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2520 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2542 และเมื่อ พ.ศ.2544 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยดำรงตำแหน่ง นักวิชาการฝึกอาชีพ สำนักงานส่งเสริมและประสานการพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์ บริษัท วิทย์การบินแห่งประเทศไทย จำกัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย